

**XIX. YÜZYIL ORTALARINDA KÜTAHYA SANCAĞI SİMAV
KAZASI AKSAZ, BECİLER, İCİLER, SÖĞÜT, YAĞLILAR
KÖYLERİ TEMETTUAT DEFTERLERİNE GÖRE SOSYAL VE
EKONOMİK YAPISI**

(Yüksek Lisans Tezi)

Elifsu BİLEN

Kütahya - 2024

T.C.
KÜTAHYA DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
Tarih Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

**XIX. YÜZYIL ORTALARINDA KÜTAHYA SANCAĞI SİMAV
KAZASI AKSAZ, BECİLER, İCİLER, SÖĞÜT, YAĞLILAR
KÖYLERİ TEMETTUAT DEFTERLERİNE GÖRE SOSYAL VE
EKONOMİK YAPISI**

Danışman:
Prof. Dr. Bülent CIRIK

Hazırlayan:
Elifsu BİLEN

Kütahya - 2024

Kabul ve Onay

KÜTAHYA DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

Tarih Ana bilim dalında, 202285421215 öğrenci numaralı, Elifsu BİLEN'in hazırlamış olduğu “*XIX. YÜZYIL ORTALARINDA KÜTAHYA SANCAĞI SİMAV KAZASI AKSAZ, BECİLER, İCİLER, SÖĞÜT, YAĞLILAR KÖYLERİ TEMETTUAT DEFTERLERİNE GÖRE SOSYAL VE EKONOMİK YAPISI*” başlıklı yüksek lisans tez çalışması ile ilgili tez savunma sınavı jüri tarafından yapılmış ve adayın tezinin OY BİRLİĞİ ile kabul edilmesine karar verilmiştir.

04/06/2023

Tez Jürisi	İmza	
	Kabul	Ret
Prof. Dr. Bülent CİRİK (Danışman)		
Doç. Dr. Kurtuluş DEMİRKOL		
Dr. Öğr. Üyesi Şakir TURAN		

Onay

Doç. Dr. Eray ACAR

Enstitü Müdürü

Bilimsel Etik Bildirimi

Yüksek Lisans tezi olarak hazırladığım “XIX. Yüzyıl Ortalarında Kütahya Sancağı Simav Kazası Aksaz, Beciler, İciler, Söğüt, Yağlılar Köyleri Temettuat Defterlerine Göre Sosyal ve Ekonomik Yapısı” adlı çalışmanın öneri aşamasından sonuçlandığı aşamaya kadar geçen süreçte bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle uyduğumu, tez içindeki tüm bilgileri bilimsel ahlak ve gelenek çerçevesinde elde ettiğimi, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığımı, bu çalışmamda doğrudan veya dolaylı olarak yaptığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu beyan ederim.

04/06/2024

Elifsu BİLEN

Özgeemiř

Öğrenim hayatına 2008 yılında Siirt'in Pervari ilçesinde başladı. Pervari Atatürk YİBO'dan mezun olduktan sonra 2012 yılında Pervari Borsa İstanbul Anadolu Lisesi'nde öğrenim görmeye başladı. 2014 yılında Pervari Borsa İstanbul Anadolu Lisesi'nden mezun oldu. 2014-2018 yılları arasında Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Lisans eğitimini lisans eğitiminin son iki yılını Siirt Ünivesitesinde tamamladı. 2018 yılında Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı, Yakınçağ Bilim Dalında Yüksek Lisans eğitimine başladı. Halen eğitime devam etmektedir.

ÖZET

XIX. YÜZYIL ORTALARINDA KÜTAHYA SANCAĞI SİMAV KAZASI AKSAZ, BECİLER, İCİLER, SÖĞÜT, YAĞLILAR KÖYLERİ TEMETTUAAT DEFTERLERİNE GÖRE SOSYAL VE EKONOMİK YAPISI

BİLEN, Elifsu

Yüksek Lisans Tezi, Tarih Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Bülent CIRIK

Haziran, 2024, 263 sayfa

Türk – İslam tarihinin en büyük ve en güçlü devletini kuran Osmanlı Devleti kültür ve medeniyetin en özgün yapılarını uzun süren hâkimiyeti döneminde ortaya koymuştur. Özellikle ekonomik yapıları çok karakteristik ve özel olan Osmanlı Devletinin son dönemlerinde bir vergi toplama yöntemi olarak ortaya çıkan temettuat defterleri bu özgün görüntünün en önemli göstergelerinden birisi olmuştur.

Osmanlı Devleti Tanzimat Fermanı’nın ilanından sonra vergi sisteminde köklü değişikliklere gitmiştir. Eski vergilerde düzenlemeler yapılarak bazı önemli yenilikler söz konusu olmuştur. Bu vergilerin başında adını kaydedilen defterden alan “temettu” vergi usulü adıyla yeni bir vergi oluşturmuştur. 19.yy’da Osmanlı Devleti’nin sosyo-ekonomik yapısını içeren bu defterlerde nüfusun iktisadi, ticari durumu, arazi yapısı, zirai üretimi, hayvancılık faaliyetleri ve sosyal yapılandırmalar ile ilgili çeşitli bilgiler mevcuttur. Tüm içerdiği bilgiler ışığında Osmanlı Devletinin son döneminin sosyal görüntüsünü aydınlatan bu arşiv belgeleri çok önemli bir yere sahiptir. Barındırdığı bilgileriyle temettuat defterleri tarih araştırmalarında vazgeçilmez bir kaynak olarak önemini sürdürmektedir.

Çalışmamda 19. Yüzyılın ortalarında Kütahya Sancağının Simav kazasına bağlı Aksaz, Söğüt, Beciler, Yağlılar, İciler köyleri ile Beylikler Çiftliğine ait temettuat defterlerinin transkripsiyonu ve değerlendirmesi yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: 19. yy, Akyaz, Beciler, Beylikler Çiftliği, İciler, Simav Kazası, Sosyal, Söğüt, Temettuat, Vergi, Yağlılar

ABSTRACT

THE SOCIAL AND ECONOMIC STRUCTURE OF SIMAV DISTRICT AKSAZ, BECILER, ICLER, SOGUT, YAGLILAR VILLAGES AND BEYLIKS FARM OF THE SANJAK OF KUTAHYA ACCORDING TO THE TEMETTUAAT BOOKS IN THE XIX.MID CENTURY

BİLEN, Elifsu

Master Thesis, Department of History

Supervisor: Prof. Dr. Bülent CİRİK

June, 2024, 263 pages

The Ottoman Empire, which established the largest and most powerful state in Turkish-Islamic history, revealed the most original structures of culture and civilization during its long domination period. The temettuat registers, which emerged as a tax collection method in the last periods of the Ottoman Empire, whose economic structures were very characteristic and special, became one of the most important indicators of this unique image.

After the declaration of the Tanzimat Reform, the Ottoman Empire made radical changes in the tax system. There have been some important innovations by making arrangements in the old taxes. At the beginning of these taxes, a new tax was created with the name of "dividend" tax method, which took its name from the recorded book. In these registers, which contain the socio-economic structure of the Ottoman Empire in the 19th century, there are various information about the economic and commercial status of the population, land structure, agricultural production, livestock activities and social configurations. These archive documents, which illuminate the social image of the last period of the Ottoman Empire in the light of all the information they contain, have a very important place. With the information they contain, temettuat books continue to be an indispensable resource in historical research.

In my study, the transcription and evaluation of the temettuat registers belonging to Aksaz, Sogut, Beciler, Yaglar, Iciler villages of Simav district of Kutahya Sanjak and the Beyliks Farm in the middle of the 19th century were made.

Keywords: 19th century, Akyaz, Beciler, Beyliks Farm, İciler, Simav District, Social, Sogut, Tax, Temettuat, Yaglılar

ÖNSÖZ

Çalışmamın her aşamasında yardımlarını esirgemeyen hocam sayın Prof. Dr. Bülent CIRIK'a savunmam sırasında bana yol gösteren sayın hocam Doç. Dr. Kurtuluş DEMİRKOL'a, Dr. Öğr. Üyesi Şakir TURAN'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Ayrıca bugüne gelmemde en büyük desteği olan aileme şükranlarımı sunarım.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖZET	v
ABSTRACT	vi
TABLolar LİSTESİ.....	xi
KISALTMALAR	xiv
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

KÜTAHYA VE SİMAV'IN TARİHÇESİ

1.1. KÜTAHYA'NIN TARİHÇESİ	5
1.1.1. İlkçağlardan Türk Hâkimiyetine Kadar Kütahya.....	5
1.1.2. Kütahya'da Türk Hâkimiyetinin Başlaması.....	6
1.1.3. Germiyanogulları Dönemi'nde Kütahya.....	7
1.1.4. Osmanlı Devleti Dönemi'nde Kütahya.....	9
1.2. SİMAV'IN TARİHÇESİ	11
1.2.1. Frigyalılar Dönemi'nde Simav.....	11
1.2.2. Bizans Dönemi'nde Simav	12
1.2.3. Germiyanogulları Dönemi'nde Simav	12
1.2.4. Osmanlı Devleti Dönemi'nde Simav	13
1.2.5. Kurtuluş Savaşı Yıllarında Simav	17

İKİNCİ BÖLÜM

OSMANLI ARŞİVİ'NDE BULUNAN TEMETTUAT DEFTERLERİ

2.1. TEMETTÜ VE TEMETTÜ VERGİSİ KAVRAMLARININ TANIMI	22
2.2. OSMANLI ARŞİVİ'NDE BULUNAN TEMETTUAT DEFTERLERİ	23
2.2.1. Temettuat Defterlerinin Kapsam ve Önemi	23
2.2.2. Temettuat Defterlerinin Hazırlanmasının Amacı.....	27
2.2.3. Temettuat Defterlerinin Hazırlanması Süreci	30
2.2.4. Temettuat Defterlerinin İçeriği	31
2.2.5. Sosyal ve İktisadi Tarih Kaynağı Olarak Temettuat Defterleri	32

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

AKSAZ, YAĞLILAR, İCİLER, BECİLER, SÖĞÜT KÖYLERİ VE BEYLİKLER ÇİFTLİĞİNİN DEMOGRAFİK YAPISI VE MESLEK BİLGİLER

3.1. DEMOGRAFİK YAPI.....	35
---------------------------	----

3.2. AİLE VE SÜLALE İSİMLERİ	36
3.3. LAKAP VE UNVANLAR	43
3.4. HANE REİSLERİ İSİMLERİ	44
3.5. MESLEK BİLGİLERİ	47

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

AKSAZ, YAĞLILAR, İCİLER, SÖĞÜT, BECİLER KARYELERİNİN VE BEYLİKLER ÇİFTLİĞİNİN ZİRAAT VE HAYVANCILIK FAALİYETLERİ

4.1. ZİRAİ FAALİYETLER	58
4.1.1. Toprağın Dağılımı ve Kullanımı.....	58
4.1.2. Köylerde Yetiştirilen Tarım Ürünleri ve Miktarları	87
4.2. HAYVANCILIK FAALİYETLERİ	130
4.2.1. Küçükbaş Hayvancılık	131
4.2.2. Büyükbaş Hayvancılık	146
4.2.3. Yük ve Binek Hayvanları.....	169
4.2.4. Arıcılık	185

BEŞİNCİ BÖLÜM

AKSAZ, YAĞLILAR, İCİLER, BECİLER, SÖĞÜT KÖYLERİ VE BEYLİKLER ÇİFTLİĞİ GELİR VE GİDERLER

5.1. EKONOMİK YAPI.....	188
5.1.1. Gelir Dağılımı	188
5.2. VERGİLER (GİDERLER)	189
5.2.1. Öşür Vergisi	190
5.2.2. Ağnam Vergisi	190
5.2.3. Bahçe Vergisi	191
5.2.4. Bağ Vergisi	191
5.2.5. Bostan Vergisi.....	191
5.3. VERGİLERİN 1845 (HİCRİ 1261) YILI KÜTAHYA SANCAĞI SİMAV KAZASI KARYELERİNE DAĞILIMI	192
5.3.1. Aksaz Köyü (Karyesi).....	192
5.3.2. Beciler Köyü (Karyesi)	201
5.3.3. Beylikler Çiftliği	204
5.3.4. İciler Köyü (Karyesi)	207
5.3.5. Söğüt Köyü (Karyesi)	212

5.3.6. Yağlılar Köyü (Karyesi)	215
SONUÇ	225
SÖZLÜK	227
EKLER	230
KAYNAKÇA	237
DİZİN	246

TABLOLAR LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Tablo 3.1: 1261 (1845 M.) Tarihi Tahmini Nüfus	36
Tablo 3.2: Aksaz Karyesi Aile İsimleri.....	37
Tablo 3.3: Yağlılar Karyesi Aile İsimleri.....	38
Tablo 3.4: İçiler Karyesi Aile İsimleri	40
Tablo 3.5: Söğüt Karyesi Aile İsimleri	41
Tablo 3.6: Beciler Karyesi Aile İsimleri	42
Tablo 3.7: Beylikler Çiftliği Aile İsimleri.....	42
Tablo 3.8: Köylerde Yaygın olarak Geçen Lakap ve Unvanlar	43
Tablo 3.9: Aksaz Karyesi Aile Reisi İsimleri	44
Tablo 3.10: Yağlılar Karyesi Aile Reisi İsimleri	45
Tablo 3.11: İçiler Karyesi Aile Reisi İsimleri	46
Tablo 3.12: Söğüt Karyesi Aile Reisi İsimleri	46
Tablo 3.13: Beciler Karyesi Aile Reisi İsimleri.....	46
Tablo 3.14: Beylikler Çiftliği Aile Reisi İsimleri	47
Tablo 3.15: Aksaz Karyesi Meslek Bilgileri	48
Tablo 3.16: Yağlılar Karyesi Meslek Bilgileri.....	50
Tablo 3.17: İçiler Karyesi Meslek Bilgileri	53
Tablo 3.18: Söğüt Karyesi Meslek Bilgileri.....	54
Tablo 3.19: Beciler Karyesi Meslek Bilgileri	55
Tablo 3.20: Beylikler Çiftliği Meslek Bilgileri.....	56
Tablo 4.1: Aksaz Köyü Arazi ve Araziden Elde Edilen Gelirler (Dönüm/Kuruş)	59
Tablo 4.2: Yağlılar Köyü Arazi ve Araziden Elde Edilen Gelirler (Dönüm/Kuruş)	67
Tablo 4.3: İçiler Köyü Arazi ve Araziden Elde Edilen Gelirler (Dönüm/Kuruş)	73
Tablo 4.4: Söğüt Köyü Arazi ve Araziden Elde Edilen Gelirler (Dönüm/Kuruş)	77
Tablo 4.5: Beciler Köyü Arazi ve Araziden Elde Edilen Gelirler (Dönüm/Kuruş).....	81
Tablo 4.6: Beylikler Çiftliği Arazi ve Araziden Elde Edilen Gelirler (Dönüm/Kuruş)	83
Tablo 4.7: Arazi ve Araziden Elde Edilen Gelirlerin Genel Olarak Değerlendirilmesi (Dönüm/Kuruş)	85
Tablo 4.8: Aksaz Köyü Hane Sahipleri Tarım Ürünü Kayıtları (Kile).....	88
Tablo 4.9: Yağlılar Köyü Hane Sahipleri Tarım Ürünü Kayıtları (Kile).....	93

Tablo 4.10: İciler Köyü Hane Sahipleri Tarım Ürünü Kayıtları (Kile)	98
Tablo 4.11: Söğüt Köyü Hane Sahipleri Tarım Ürünü Kayıtları (Kile).....	101
Tablo 4.12: Beciler Köyü Hane Sahipleri Tarım Ürünü Kayıtları (Kile)	104
Tablo 4.13: Beylikler Çiftliği Hane Sahipleri Tarım Ürünü Kayıtları (Kile)	106
Tablo 4.14: Köylerde Yetiştirilen Tarım Ürün Kayıtlarının Genel Olarak Değerlendirilmesi (Kile)	108
Tablo 4.15: Aksaz Köyü Bağ, Bostan, Duhan (Tütün), Ceviz Ağacı, Kestane Ağacı, Afyon Ürün Kayıtları (Dönüm/Kuruş).....	109
Tablo 4.16: Yağlılar Köyü Bağ, Bostan, Duhan(Tütün) , Ceviz Ağacı, Kendir Ürün Kayıtları (Dönüm/Kuruş)	114
Tablo 4.17: İciler Köyü Bağ, Bostan, Duhan (Tütün), Ceviz Ağacı, Ürün Kayıtları (Dönüm/Kuruş)	120
Tablo 4.18: Söğüt Köyü Bağ, Bostan, Ceviz Ağacı, Afyon Ürün Kayıtları (Dönüm/Kuruş)	123
Tablo 4.19: Beciler Köyü Bağ, Bostan, Duhan (Tütün), Ceviz Ağacı, Ürün Kayıtları (Dönüm/Kuruş)	126
Tablo 4.20: Beylikler Çiftliği Bağ, Bostan, Duhan (Tütün), Ceviz Ağacı, Ürün Kayıtları (Dönüm/Kuruş)	129
Tablo 4.21: Aksaz Köyü Küçükbaş Hayvan Kayıtları (adet/re's) ve Hâsılatları (Kuruş)	131
Tablo 4.22: Yağlılar Köyü Küçükbaş Hayvan Kayıtları (adet/re's) ve Hâsılatları (Kuruş)	135
Tablo 4.23: Söğüt Köyü Küçükbaş Hayvan Kayıtları (adet/re's) ve Hâsılatları (Kuruş)	141
Tablo 4.24: Beciler Köyü Küçükbaş Hayvan Kayıtları (adet/re's) ve Hâsılatları (Kuruş)	144
Tablo 4.25: Aksaz Köyü Büyükbaş Hayvan Kayıtları (adet/re's) ve Hâsılatları (Kuruş)	147
Tablo 4.26: Yağlılar Köyü Küçükbaş Hayvan Kayıtları (adet/re's) ve Hâsılatları (Kuruş)	151
Tablo 4.27: İciler Köyü Küçükbaş Hayvan Kayıtları (adet/re's) ve Hâsılatları (Kuruş)	158
Tablo 4.28: Söğüt Köyü Büyükbaş Hayvan Kayıtları (adet/re's) ve Hâsılatları (Kuruş)	161

Tablo 4.29: Beciler Köyü Büyükbaş Hayvan Kayıtları (adet/re's) ve Hâsılatları	
(Kuruş)	165
Tablo 4.30: Beylikler Çiftliği Küçükbaş Hayvan Kayıtları (adet/re's) ve Hâsılatları	
(Kuruş)	168
Tablo 4.31: Aksaz Köyü Yük ve Binek Hayvan Kayıtları (adet/re's).....	169
Tablo 4.32: Yağlılar Köyü Yük ve Binek Hayvan Kayıtları (adet/re's).....	174
Tablo 4.33: İciler Köyü Yük ve Binek Hayvan Kayıtları (adet/re's)	178
Tablo 4.34: Söğüt Köyü Yük ve Binek Hayvan Kayıtları (adet/re's)	180
Tablo 4.35: Beciler Köyü Yük ve Binek Hayvan Kayıtları (adet/re's)	182
Tablo 4.36: Beylikler Çiftliği Yük ve Binek Hayvan Kayıtları (adet/re's)	184
Tablo 4.37: Hayvancılık Faaliyetlerinin Genel Olarak Değerlendirilmesi	185
Tablo 5.1: Aksaz Köyü (Karye) Hane Sahiplerinin Ödediği Vergiler (Kuruş)	192
Tablo 5.2: Beciler Köyü (Karye) Hane Sahiplerinin Ödediği Vergiler (Kuruş).....	201
Tablo 5.3: Beylikler Çiftliği Hane Sahiplerinin Ödediği Vergiler (Kuruş)	204
Tablo 5.4: İciler Köyü (Karye) Hane Sahiplerinin Ödediği Vergiler (Kuruş)	207
Tablo 5.5: Söğüt Köyü (Karye) Hane Sahiplerinin Ödediği Vergiler (Kuruş)	212
Tablo 5.6: Yağlılar Köyü (Karye) Hane Sahiplerinin Ödediği Vergiler (Kuruş)	215
Tablo 5.7: Tüm Köylerin Vergileri (Kuruş).....	223

KISALTMALAR

A.g.e	Adı Geçen Eser
A.g.m	Adı Geçen Makale
Bkz.	Bakınız
BOA	Başbakanlık Osmanlı Arşive
C.	Cilt
çev.	Çeviren
d.	Defter
DPÜ	Dumlupınar Üniversitesi
H.	Hicri
km	Kilometre
M.	Miladi
M.Ö.	Milattan Önce
ML.	Maliye
VRD.	Varidat
TMT.	Temettuat
OTAM	Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi
S.	Sayı
SBE	Sosyal Bilimler Enstitüsü
SBF	Sosyal Bilimler Fakültesi
TDV	Türkiye Diyanet Vakfı
TTK	Türk Tarih Kurumu
vb.	Ve benzeri
yy.	Yüzyıl

TEZ METNİ

GİRİŞ

Araştırmanın Problemi

Araştırmanın problem cümlesi, “19. yüzyıl ortalarında Kütahya Sancağı Simav Kazası Aksaz, Beciler, İciler, Söğüt ve Yağlılar Köyleri ve Beylikler Çiftliği’nin sosyo ekonomik yapısı nasıldır ve bu yapının şekillenmesinde etkili olan faktörler nelerdir?” olarak belirlenmiştir. Söz konusu edilen problem cümlesi doğrultusunda araştırma probleminin ana temasını; 19. yüzyıl ortalarında Kütahya Sancağı Simav Kazası Aksaz, Beciler, İciler, Söğüt ve Yağlılar Köyleri ve Beylikler Çiftliği’nin içtimai ve iktisadi özelliklerinin ve bu özellikleri belirleyen temel faktörlerin belirlenmesi oluşturmaktadır.

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın temel amacı, 19. yüzyıl ortalarında, özellikle 1845 (Hicri 1261) yılı itibariyle Kütahya Sancağı Simav Kazası'na bağlı olan Aksaz, Beciler, İciler, Söğüt, Yağlılar Köyleri ve Beylikler Çiftliği'nin toplumsal ve ekonomik durumunu ortaya koymaktır. Bu köylerin ve çiftliğin sosyal yapıları, ekonomik faaliyetleri, gelir dağılımı, tarım ve hayvancılık gibi iktisadi faaliyetleri, toplumsal ilişkileri ve yapıları gibi çeşitli yönlerden incelenerek belgelenmesi amaçlanmıştır. Temettuat Defterleri ise bu inceleme için önemli bir kaynak olarak kullanılmış olabilir. Bu kaynaklar, dönemin vergi kayıtlarını içererek, o döneme ait toplumsal ve ekonomik yapı hakkında detaylı bilgiler sunabilir. Araştırma sonucunda, söz konusu köylerin ve çiftliğin içtimai ve iktisadi yapısının analizi yapılacak, 19. yüzyılın ortalarındaki Kütahya bölgesindeki toplumsal ve ekonomik dinamiklerin anlaşılmasına katkı sağlayacaktır. Bu araştırma, bölgenin tarihine ve o dönemin sosyal-ekonomik yapısına ışık tutarak, geçmişin anlaşılmasına ve gelecek çalışmalar için bir temel oluşturmaya yardımcı olabilir.

Araştırmanın Önemi

Temettuat Defterleri; sosyo – ekonomik araştırmaların gerçekleştirilmesi sürecinde, birinci elden kaynak hükmü taşımaları dolayısıyla önem taşımaktadırlar. Bununla birlikte konu ile ilgili literatür taraması doğrultusunda; Temettuat Defterleri’nin incelenmesine yönelik olarak, günümüze dek yeterli düzeyde sosyo – ekonomik araştırma – inceleme çalışmalarında bulunulmadığı görülmektedir. Zira konu kapsamında gerçekleştirilen araştırma – inceleme çalışmalarının, büyük oranda bölgesel düzeyde kaldıkları tespit edilmektedir.

Söz konusu edilen bu hususlar doğrultusunda araştırmada; yine bölgesel düzeye endeksli olmakla birlikte, çalışma kapsamında yer alan köylere ilişkin Temettuat Defterleri'nin tümünün incelenmesi doğrultusunda, araştırmanın genel profili belirlenmiştir. Bu kapsamda araştırmanın, konu ile ilgili çalışmalarda bulunacak araştırmacılara kaynak oluşturması ve yol göstermesi bakımından önemli olması beklenmektedir.

Araştırmanın Hipotezi

19. yüzyıl ortalarında Kütahya Sancağı Simav Kazası Aksaz, Beciler, İciler, Söğüt, Yağlılar Köyleri ve Beylikler Çiftliği'nin sosyo – ekonomik yapılanmasında; bölge coğrafyasının doğal yapısı ile tarım ve hayvancılık faaliyetlerinin, işgücü ve gelir dağılımının etkisinin oldukça fazla olduğu görülmektedir. Bu bağlamda araştırmada; belirtildiği üzere sosyo – ekonomik alana yönelik çalışmalarda en önemli kaynak niteliği taşıyan Temettuat Defteri kayıtlarından yola çıkılarak, Temettuat Defterleri'ne bağlı kalınması doğrultusunda konu ile ilgili belirlemelerde ve değerlendirmelerde bulunulması, araştırmanın temel hipotezi olarak belirlenmiştir.

Araştırmanın Varsayımı

Araştırmanın temel varsayımı kapsamında; 19. yüzyıl ortalarında Kütahya Sancağı Simav Kazası Aksaz, Beciler, İciler, Söğüt, Yağlılar Köyleri ve Beylikler Çiftliği'nin sosyo – ekonomik durumunun belirlenmesi sürecinde, Temettuat Defterleri'nin birinci elden kaynak hükmü taşımaları doğrultusunda, Temettuat Defterleri'nin doğru tahlil edilmesi ile dönemin ve bölgenin sosyo – ekonomik yapısının belirlenmesine yönelik tatmin edici bilgilere erişilebilecektir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma; 19. yüzyıl ortalarında Kütahya Sancağı Simav Kazası Aksaz, Beciler, İciler, Söğüt, Yağlılar Köyleri ve Beylikler Çiftliği'ne yönelik, arşiv kayıtlarında bulunan Temettuat Defterleri'ne endeksli olarak içtimai ve iktisadi durum incelemesi yapılması ile sınırlıdır.

Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada; söz konusu edilen problem cümlesi, problem durumu, amaç, önem, hipotez, varsayım ve sınırlılıklara yönelik olarak, öncelikle Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı'ndan, Kütahya Sancağı Simav Kazası

Aksaz, Beciler, İciler, Söğüt, Yağlılar Köyleri ve Beylikler Çiftliği'ne ilişkin Temettuat Defterleri'nin fotokopileri temin edilmiştir. Temettuat Defterleri'nin transkripsiyonu özenle gerçekleştirilerek, ihtiyaç duyulan durumlarda uzman görüşlerine başvurulmuştur. Temettuat Defterleri'nden elde edilen bilgilerin tablo ve grafiklerle değerlendirilmesi doğrultusunda da, çalışma kapsamında kullanılacak bilgiler düzenlenmiştir.

Belirtilen kapsama endeksli olarak; Temettuat Defterleri'nin öncelikli olarak vergi kaygı niteliği taşımaları dolayısıyla, araştırmada konu ile ilgili temel kavramsal belirlemelere ve literatür taramasından derlenen bilgilere yer verilecektir. Hazırlanan tez çalışmasının sonuna da; orijinal nüshalardan alınan bazı eklerle birlikte, araştırmacılara yol göstermesi amacıyla sözlük ve dizin eklenecektir.

BİRİNCİ BÖLÜM
KÜTAHYA VE SİMAV'IN TARİHÇESİ

1.1. KÜTAHYA’NIN TARİHÇESİ

1.1.1. İlkçağlardan Türk Hâkimiyetine Kadar Kütahya

Kütahya tarihinin Frigya Uygarlığı ile başladığı genel kabul görmekle birlikte; arkeolojik bulgulara göre, M.Ö. 4000 ile M.Ö. 3000 yılları arasını kapsayan “Kalkolitik (Taş – Maden) Devri” ile başladığı görülmektedir.¹ M.Ö. 2000 ile M.Ö. 1200 yılları arasında Hitit Uygarlığı toprakları içerisinde yer alan Kütahya, M.Ö. 1200’lü yıllardan itibaren Frigya hâkimiyeti altına girmiştir. Bu doğrultuda dönem itibariyle Kütahya, “Küçük Frigya (Phrygia Epictetus)” şehirleri arasında sayılmaktadır. 11. Yüzyıl itibariyle Kütahya şehri, bugün itibariyle Kütahya Kalesi’nin bulunduğu ovaya hâkim olan tepe üzerinde kurulmuştur. Ünlü Ezop Masalları’nın yazarı Ezop da, bu dönemde Kütahya’da doğmuştur.²

Şehrin ismi eski kaynaklarda Kotı, Kotiaten, Kotiaion şeklinde geçmektedir. Tarhçi strabon, Kütahya’yı Fraigya Epitetos’un bir şehri olarak zikretmekte ve bu şehrin “Kotys’in şehri” manasına gelen “Kotiacon” olduğunu belirtmektedir. Bu yörede şehrin Farsça “kısa” anlamına gelen “Kutah” kelimesinden geldiği de söylenmektedir.³

Kütahya’da ilk siyasi hâkimiyet, Frigler tarafından kurulmuştur. M.Ö. 546 yılı itibariyle Pers Kralı Kyros’un, hemen hemen tüm Anadolu topraklarıyla birlikte Kütahya’yı almasına kadar da Frigler’in hâkimiyeti devam etmiştir. Pers Kralı Kyros’un ordusuyla birlikte Anadolu topraklarında uzun süre konakladığı “Çanakçılar Pazarı” da, Kütahya yöresinde yer almaktadır. Makedonya Kralı Büyük İskender’in Persleri mağlup edip Anadolu’yu ele geçirmesiyle de, Kütahya M.Ö. 333 yılı itibariyle Büyük İskender’in hâkimiyeti altına girmiştir. Büyük İskender’in ölümünün ardından imparatorluk parçalanınca da, Kütahya Büyük İskender’in komutanlarından Antigonos’un hükmü altına girmiştir.⁴

Kütahya, M.Ö. 278 yılı itibariyle Bithynia Krallığı topraklarına katılmış ve ardından da Bergama Krallığı idaresine girmiştir. Sezar’ın damadı Pompeus tarafından da Roma İmparatorluğu topraklarına dâhil edilen Kütahya, Roma İmparatorluğu

¹ A. Semih Tulay. (1981 – 1982). Kütahya Arkeolojisi. *Atatürk’ün Doğumunun 100. Yılına Armağan: Kütahya*. İstanbul: Formül Matbaası, s. 53.

² Hakkı Dursun Yıldız. (1981 – 1982). Kütahya’nın Tarihçesi. *Atatürk’ün Doğumunun 100. Yılına Armağan – Kütahya*. İstanbul: Formül Matbaası, s. 35.

³ Kadir Güler. (2001). Evliya Çelebi’nin Gözüyle Kütahya. *Doğumunun 400. Yıldönümünde Evliya Çelebi Sempozyumu*. Kütahya. 309

⁴ Yıldız, 1981 – 1982, s. 36.

Dönemi'nden itibaren gelişmeye başlamıştır. “Jüpiter Tapınağı”, “Agora”, tiyatro ve stadyum, Roma İmparatorluğu Dönemi'nde Kütahya'da yaptırılan en önemli eserler arasında yer almaktadır. Kütahya, 2. yüzyıldan itibaren önemli bir Hristiyanlık merkezi haline gelmiş ve Hristiyanlar tarafından önemli bir sığınak olarak görülmüştür.⁵

Roma İmparatorluğu'nun 395 yılında ikiye ayrılmasının ardından Kütahya, Doğu Roma İmparatorluğu hâkimiyetine girmiş ve hızla gelişmeye devam etmiştir. Doğu Roma İmparatorluğu Dönemi'nde piskoposluk merkezi haline gelen şehir, ticarete de önemli bir merkez olarak görülmeye başlanmıştır. Dönem itibariyle ayrıca, saldırılardan korunmak amacıyla şehre kale inşa ettirilmiştir. Bu dönemde inşa edilen kale, Germiyanogulları ve Osmanlı İmparatorluğu Dönemi'nde yapılan Kütahya Kalesi'nin esasını teşkil etmektedir. Doğu Roma İmparatorluğu Dönemi'nde ayrıca, Roma İmparatorluğu Dönemi'nden kalan Jüpiter Tapınağı kilise olarak kullanılmaya başlanmıştır. 1071 Malazgirt Savaşı'nda Türklere yenilen Doğu Roma İmparatoru IV. Romanos Diogenes, Kütahya'da getirilerek gözlerine mil çekilmiş ve hapsedilmiştir.⁶

1.1.2. Kütahya'da Türk Hâkimiyetinin Başlaması

1074 yılı itibariyle Kütahya, Anadolu Selçuklu Devleti'nin ilk hükümdarı olan Kutalmışoğlu Süleyman Şah'ın kardeşi Melik Mansur tarafından fethedilmiş ve Anadolu Selçuklu Devleti'nin bir uç şehri haline gelmiştir. Eskişehir (Dorylaion) Savaşı'na dek, Anadolu Selçuklu Devleti'nin hâkimiyeti altında kalmıştır. 12. Yüzyılın ortalarında Doğu Roma İmparatorluğu'nun sınır bölgesi konumunda bulunan Kütahya, bundan dolayı sık sık Anadolu Selçuklu Devleti tarafından desteklenen Türkmen kuvvetlerinin saldırısına uğramıştır.⁷

1158 yılı itibariyle Doğu Roma İmparatoru Manuel'in ordusu Kilikya Seferi'nden dönerken, Türkmen kuvvetleri tarafından Kütahya'da kayıplara uğratılmıştır. 1176 yılı itibariyle II. Kılıç Arslan'ın Miryokefalon Zaferi'nin ardından ve 1183 yılı itibariyle şiddetlenen saldırılar doğrultusunda, şehir tahrip olmuştur. 1234 yılında Alâeddin Keykubat tarafından İznik İmparatorluğu'ndan kesin olarak alınan

⁵ Tulay, 1981 – 1982, s. 54.

⁶ Yıldız, 1981 – 1982, s. 36.

⁷ Yıldız, 1981 – 1982, s. 36.

Kütahya, 13. yüzyılın ortaları itibariyle Rükneddin Kılıçarslan Dönemi'nde Sahib Fahreddin Ali'nin uç beyliğine tayin edilen oğullarına verilmiştir.⁸

1.1.3. Germiyanogulları Dönemi'nde Kütahya

Anadolu Selçuklu Devleti'nin zayıflamasıyla bugünkü Kütahya dolaylarında Germiyanogulları Beyliği kurulmuştur. Kütahya, 1302'den 1429 yılına kadar beyliğin merkezi olmuştur. Germiyanogulları Uşak, Armudili, Gököyük, Selendi, Kula, Tavşanlı, Banaz, Işıklı, Baklan, Tonoğlu, Honaz, Dazkırı, Geyikler, Eşme, Homa, Eğrigöz, Simav ve Şeyhli kazaları ile birlikte Gediz'e de sahip olmuştur.⁹

I. Yakup Bey tarafından kurulan Germiyan Beyliği'nin kuruluş tarihi, yaklaşık olarak Gıyaseddin Mesut'un ikinci cülusuna (1302) denk gelmektedir. I. Yakup Bey'in hüküm sürdüğü 1302 – 1340 yılları arası, Germiyanogulları Beyliği'nin en parlak dönemini ifade etmektedir. Dönem itibariyle de Kütahya; orta büyüklükte, etrafı surlarla çevrili olan ve muhafazası kolay bir şehir görünümündedir. I. Yakup Bey tarafından Kütahya'dan gönderilen Türk kuvvetleri, Doğu Roma İmparatorluğu'na karşı önemli başarılar elde etmiş ve Ege kıyılarındaki bazı şehirler alınmıştır.¹⁰

I. Yakup Bey Dönemi'nde Türk kuvvetlerinin Alaişehir'i (Philadelphia) kuşatmaları, Doğu Roma İmparatorluğu'nun zor durumda kalmasına neden olmuştur. Doğu Roma İmparatoru Andronik Katalan kuvvetlerini yardıma çağırması ve ancak bu şekilde Germiyanogulları'nın geri çekilmesini sağlayabilmiştir. Bu doğrultuda I. Yakup Bey Dönemi, Germiyanogulları Beyliği'nin en parlak dönemini ifade etmektedir.¹¹

Anadolu Beylikleri içerisinde Karamanogulları Beyliği'nden sonra en kuvvetli beylik olan Germiyanogulları Beyliği, I. Yakup Bey tarafından kurulan yirmi bin eğitimli askere sahipti. I. Yakup Bey'in ölümünün ardından ise, 1340 yılı itibariyle yerine oğlu Mehmet Bey geçmiştir. Mehmet Bey Dönemi hakkında çok fazla bilgiye sahip olunmamakla birlikte, onun döneminde Kula ve Simav'ın Doğu Roma İmparatorluğu'ndan alındığı bilinmektedir.¹²

⁸ Tulay, 1981 – 1982, s. 55.

⁹ Meltem Aydın. (2016). XVII. Yüzyılda Gediz'in Sosyo-Ekonomik Yapısı, *Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi KAÜİİBF D*, Cilt, 7, Sayı 12, 127

¹⁰ İsmail Hakkı Uzunçarşılı. (1932). *Bizans ve Selçuklularla Germiyan ve Osmanogulları Zamanında Kütahya Şehri*. İstanbul: İstanbul Devlet Matbaası, s. 32.

¹¹ Yıldız, 1981 – 1982, s. 39.

¹² Uzunçarşılı, 1932, s. 34.

1361 yılında Mehmet Bey'in ölümünün ardından, yerine oğlu Süleyman Şah (Şah Çelebi) geçmiştir. Süleyman Şah; Karamanoğulları Beyliği tarafından işgal edilen topraklarını geri alabilmek için, Karamanoğlu Alaaddin Bey ve Hamidoğlu İlyas Bey arasında söz konusu olan iktidar mücadelesinde İlyas Bey'e yardım etmiştir. Ancak bu durum, Süleyman Şah ile Alaaddin Bey'in arasının açılmasına neden olmuştur. Karamanoğulları tehlikesi karşısında Osmanlı Beyliği ile iyi ilişkiler kurmayı amaçlayan Süleyman Şah, kızını Sultan I. Murad'ın oğlu Yıldırım Bayezid ile evlendirmiştir. Bu evlilik dolayısıyla Süleyman Şah; Kütahya, Tavşanlı, Emet (Eğrigöz) ve Simav'ı çeyiz olarak Osmanlı Beyliği'ne vermiştir.¹³

Süleyman Şah'tan sonra Germiyanogulları Beyliği'nin başına geçen II. Yakup Bey, Osmanlı Beyliği ile iyi ilişkiler kurmaya devam etmiş ve dönem itibariyle Kosova Savaşı'na giden I. Murad'a yardımda bulunmuştur. Ancak Sultan I. Murad'ın Kosova'da şehit edilmesi ve oğlu Yıldırım Bayezid'in hükümdar olması üzerine fırsattan istifade eden Anadolu Beyleri, Yıldırım Bayezid aleyhine harekete geçmişlerdir. II. Yakup Bey de bu durumu fırsat bilerek, kız kardeşinin çeyizi olarak Osmanlı Beyliği'ne verilen toprakların bir kısmını geri, almıştır.¹⁴

Yıldırım Bayezid'in Rumeli'deki sorunları çözmesinin ardından Anadolu'ya yönelmesi ve Saruhan, Aydın ve Menteşe Beylikleri'ni topraklarına katması, II. Yakup Bey'i endişelendirmiştir. Bunun üzerine II. Yakup Bey, Yıldırım Bayezid'i değerli hediyelerle karşılamıştır. Ancak bu yaklaşımları II. Yakup Bey'in kurtulmasına yetmemiş ve 1390 yılında İpsala Kalesi'ne hapsedilmiştir. II. Yakup Bey, 1399 yılına dek İpsala Kalesi'nde esir edilmiş ve bu tarihte kaçmayı başarmıştır. Ormanlıların 1402 Ankara Savaşı'nda Timur'un ordusuna yenilmesinin ardından II. Yakup Bey, topraklarını geri alabilmiştir. II. Yakup Bey; erkek çocuğu olmadığı için, ölümünün ardından topraklarının Osmanlılara verilmesini vasiyet etmiştir. Bu doğrultuda da II. Murad Dönemi'nde Germiyanogulları Beyliği'nin toprakları Osmanlı hâkimiyetine girmiştir.¹⁵

Kütahya, Germiyanogulları Beyliği Dönemi'nde en parlak zamanlarından birini yaşamış ve gerek iktisadi ve gerekse de fikri alanda önemli gelişmelerin yaşandığı bir şehir olmuştur. Germiyanogulları Beyliği'nin merkezi olması dolayısıyla

¹³ Yıldız, 1981 – 1982, s. 39.

¹⁴ Uzunçarşılı, 1932, s. 35.

¹⁵ Yıldız, 1981 – 1982, s. 40.

Kütahya’da; dönem itibariyle birçok mimari eser inşa edilmiş ve birçok şair, yazar ve düşünür Kütahya’da toplanmıştır.

1.1.4. Osmanlı Devleti Dönemi’nde Kütahya

Fatih Sultan Mehmet tarafından Karaman ve Menteşeoğulları sorununu çözmekle görevlendirilen Anadolu Beylerbeyi İshak Paşa, eyalet merkezini 1451 yılında Ankara’dan Kütahya’ya taşımıştır. Osmanlılar tarafından Kütahya’ya tayin edilen ilk Sancak Beyi de, Kara Timurtaş Paşa’nın torunu ve Umur Bey’in oğlu olan Osman Çelebi’dir. Bu gelişmeler doğrultusunda Kütahya, beylerbeylik teşkilatının sonlandırılmasına dek merkez olarak kalmaya devam etmiştir. Sadece Kanuni Sultan Süleyman’ın çocukları olan Bayezid ve Selim tarafından Kütahya Sancağı yönetilmiştir.¹⁶

Beylerbeylik teşkilatında Anadolu eyaleti önemli bir yere sahip olduğundan; Kütahya’da beylerbeyi sıfatına sahip kişiler arasında Gedik Ahmet Paşa, Davud Paşa (Koca) ve Herekzade Ahmet Paşa gibi önemli isimler de yer almıştır. Bayezid Dönemi’nin sonlarını ifade eden 1511 yılı itibariyle Şahkulu (Şeytan Kulu) Ayaklanması’nda; asiler Kütahya üzerine yürümüş ve Beylerbeyi Karagöz Ahmet Paşa Kütahya dışına çıkarak karşı koymak istese de, yenilerek asilere esir düşmüş ve asılmıştır. Bu gelişmeler doğrultusunda Şahkulu, Kütahya Kalesi’ni kuşatmış ve barış sağlayarak bölgeyi ele geçirmek istemiştir. Ancak isteğini gerçekleştiremediğinden, Kütahya Kalesi dışındaki evleri yakarak Bursa taraflarına çekilmiştir.¹⁷

Kütahya, Yavuz Sultan Selim Dönemi’nde ve Kanuni Sultan Süleyman Dönemi’nde Anadolu üzerinden gerçekleştirilen seferlerde hem bir toplanma yeri hem de önemli bir uğrak yeri olma niteliği taşımıştır. Bununla birlikte Osmanlılar Dönemi’nde Kütahya, çinicilik merkezi haline gelmiştir. Evliya Çelebi’ye göre, 17. yüzyılın ortalarında Kütahya’da 7 bin hane bulunmaktaydı.¹⁸ Çelebi, seyahatnamesinde Kütahya’da yedi bin toprak örtülü ev – bunun yetmiş yedisi saray – bulunduğunu yazar.

¹⁶ Mehmet Ali Ünal. (1996). *Osmanlı Tarihi Üzerine Makaleler – Araştırmalar*. Isparta: Kardelen Yayınları, s. 65.

¹⁷ Adnan Kaygısız. (2001). *Kütahya Sancağı 1261 (1845) Tarih ve 8772 – 8773 – 8774 – 8775 – 8776 Numaralı Temettuat Defterleri transkripsiyonu* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya, s. 36.

¹⁸ Türker Çetin. (2003). *1845 (H. 1261) Tarihli Temettuat Defterlerine göre Kütahya Şehri Polat Bey, Efendi Bala, Ahi Mustafa, Cedit, Kadışeyh ve Sehküstü Mahallerinin iktisadi ve içtimai durumu* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya, s. 29.

Bir hanede dört kişinin yaşadığı düşünülürse –merkez nüfus yaklaşık sekiz bin olmaktadır. Kütahya'nın paşa sancağı olduğu ve burada alay beyliği bulunduğu düşünülürse bu rakam o dönem için önemli bir rakamdır. Çelebi, merkezi Kütahya olan Anadolu eyaletini büyük bir eyalet olarak niteler ve sınırlarını kuzeyde Trabzan-Trabzon, doğuda Sivas eyaletine, güney doğuda Karaman'a, batıda ve güneyde ise Bahr-i Rum dediği Ege ve Akdeniz'e bağlar.¹⁹

18. yüzyıl itibariyle Kütahya'dan geçen Alman seyyahı Neibuhur tarafından da Kütahya'daki hane sayısı, 11 bin olarak ifade edilmiştir.²⁰

İhtifalci Ziya Bey, 1901 tarihli seyahat notlarında Kütahya'nın nüfusu hakkında hane sayısını, 4412 hane, nüfusunu 7690 erkek 7970 kadın olmak üzere 15660'ı Müslüman, 2432 erkek ve 2467 kadın olarak 4899 Rum, 1203 erkek, 1346 kadın olmak üzere 2549 Ermeni, erkek – kadın 762 katolik olmak üzere toplam 23870 şeklinde ifade etmektedir.²¹

III. Selim Dönemi'nde, Fransızlar ile yapılan savaşlarda esir alınan Fransız askerleri Kütahya'da tutulmuştur. Kütahya aynı zamanda, Osmanlı – Mısır Savaşları'nda da önemli olayların yaşandığı bir şehir olmuştur. İbrahim Paşa komutasındaki Mısır Ordusu, Sadrazam Reşit Mehmet Paşa'yı Konya civarında yenilgiye uğratarak esir aldıktan sonra, Kütahya'ya gelmiştir. İbrahim Paşa, 8 Mart 1833 tarihinde de Kütahya'yı Mısır topraklarına kattığını ilan etmiştir. 4 Mayıs 1833 tarihi itibariyle de Mustafa Reşit Efendi ile Kütahya Anlaşması imzalanmış ve bunun üzerine Mısır Ordusu Kütahya'dan çekilmiştir.²²

Kütahya 19. yüzyıl ortaları itibariyle, gerek uluslararası siyasi yaşamda ve gerekse de Avrupa siyasi yaşamında sıklıkla adı geçmeye başlayan bir yer haline gelmiştir. Macar Milli Hareketi liderleri Kossuth Lajos, Bathyanyi ve Meszanos, Macar generalleri Bem ve Dembirske ve Macar siyasi liderlerinden bazıları Osmanlı Devleti'ne sığındıklarında, Mustafa Reşit Paşa tarafından Kütahya'daki kışlalara yerleştirilmişlerdir. Söz konusu edilen bu isimler, 1849 – 1891 yılları arasında Kütahya'daki kışlalarda kalmışlardır. Rusya ve Avusturya tarafından ısrarla talep edilmesine karşın, bu isimler teslim edilmemişlerdir. Sonuç olarak hem Amerika hem

¹⁹ Güler, 2001, 314

²⁰ Çetin, 2003, s. 29.

²¹ Güler, 2001, s. 314

²² Atilla Batur, Cevdet Dadaş ve Zekai Mete. (2002). *Osmanlı Arşiv Belgelerinde Kütahya'da Sosyal Hayat*. Kütahya: Kütahya Belediyesi Yayınları, s. 30.

de İngiltere tarafından yapılan talebi kendileri de kabul ederek, Kütahya'dan ayrılmışlardır.²³

1.2. SİMAV'IN TARİHÇESİ

1.2.1. Frigyalılar Dönemi'nde Simav

M.Ö. 1200 yılları itibariyle Mysler'le birlikte Trakya'dan gelmiş olan Frigler, boğazlar üzerinden Anadolu'ya geçmişlerdir. Bununla birlikte Frigler Anadolu'ya; toplu olarak değil, gruplar halinde göç ettikleri ve daha sonra belirli bölgelerde toplandıkları düşünülmektedir. Frigler Hitit Devleti'ni yıkarak, Güney Marmara ve Orta Anadolu'da Sakarya boylarına yerleşmişlerdir. M.Ö. 1000 yılları itibariyle de, "Frigya" adı kullanılmaya başlanmıştır.²⁴

Simav, Frigler tarafından kutsal kabul edilen ve "Küçük Frigya" olarak bölgenin batısında yer almaktaydı.²⁵ Frigya; Ege kıyılarını doğuda yer alan Suriye, Mezopotamya ve Doğu Anadolu ile bağlayan yolların geçtiği bir bölgede bulunması dolayısıyla, ulaşım ve ticaret açısından büyük bir önem taşımaktaydı. Sard'dan Mezopotamya'daki Sus'a kadar uzanan "Kral Yolu" da, Simav Dağları'nın güneyinde bulunan Gediz Vadisi'ni kapsayan Lidya'dan ve Frigya'dan geçmekteydi. Önemli bir ticaret yolu olması dolayısıyla Kral Yolu, Frigya'nın zenginleşmesine büyük katkı sağlamıştır.²⁶

Bugünkü Simav, eski çağlardaki Synaos'un yerine konumlandırılmış ve Hristiyanlığın yayılmasının ardından piskoposluk merkezi olarak belirlenmiştir.²⁷ Bununla birlikte Simav'ın belirtilen bölgede değil; Frigyalılar Dönemi'nde Synaos kadar önemli addedilen ve Boğaz Köprü'ye yakın olan, Frigyalılar tarafından da "Ancrye" olarak adlandırılan "Kilise Köyü (Hisar Köyü)" bölgesinde konumlandırıldığı belirtilmektedir. Hatta bazı kaynaklar da Ancrye şehri, "Eski Simav" olarak da

²³ Ünal, 1996, s. 67.

²⁴ Ertuğrul Algan ve İrfan Ongar. (1991). *Kral Midas'ın Ülkesi Frigya*. Eskişehir: Esbank Kültür Yayınları, s. 17.

²⁵ Charles Texier. (2002). *Küçük Asya*. Cilt: II, Çeviren: Ali Suat, Ankara: T.C. Başbakanlık Enformasyon ve Dokümantasyon Hizmetleri Daire Başkanlığı Yayınları, s. 273.

²⁶ Bilge Umar. (1982). *Phrygia*. İstanbul: Ak Yayınları, s. 32.

²⁷ Besim Darkot. (1997). Simav. *İslam Araştırmaları Dergisi*, 10, s. 449.

adlandırılmaktadır. Ancak Simav'ın konumlandırıldığı bölgenin aslında Synaos'a mı, yoksa Ancrye'e mi ait olduğu kesin olarak bilinmemektedir.²⁸

Evliya Çelebi Simav'ın “Simavna” adında bir Rum kralın elinden alınması nedeniyle buraya “Simav” dendiğini, ancak bunun “Simab” dan bozularak Simav haline geldiğini, anlamının da “Gümüş Suyu” olduğunu belirtmektedir. Simav günümüzde, Gediz, Emet, Sındırgı, Demirci, ilçeleri ile çevrilmiş, dört adet dağ arasında verimli bir ovada yer almaktadır.²⁹

1.2.2. Bizans Dönemi'nde Simav

Roma İmparatorluğu “Doğu Roma İmparatorluğu” ve “Batı Roma İmparatorluğu” olarak ikiye ayrılmadan önce, Simav Roma İmparatorluğu'nun hâkimiyeti altında varlığını devam ettirmiştir. Bununla birlikte Roma İmparatorluğu hâkimiyetindeki Simav'a ilişkin bilinen, sadece Synaus ve Ancrya'da Roma İmparatorluğu'na ait sikkelerin basılmış olunmasıdır.³⁰

Roma İmparatorluğu sikkelerinin Simav'da basılması, dönem itibariyle Simav'ın ekonomik açıdan güçlü olduğunun bir göstergesi olarak değerlendirilmektedir. Bununla birlikte Roma İmparatorluğu'nun 395 yılı itibariyle ikiye ayrılmasının ardından, Simav Bizans Devleti (Doğu Roma İmparatorluğu)” sınırları içerisinde kalmıştır. Bizans Dönemi'nde Cenevizliler; Doğu Roma İmparatorluğu topraklarında hataca faaliyette bulunduklarından, Simav'la da bağlantı kurmuşlardır. Cenevizlilerin Simav'la bağlantısı bağlamında; Eynal Kaplıcaları'ndan başlayan ve “Sarp Yeri” olarak adlandırılan yere kadar olan ve bölge halkı tarafından da “Cinibiz Yolu” olarak nitelendirilen bölgede, bir tonluk Ceneviz küplerine rastlanmıştır. Bu bulgular doğrultusunda; Cenevizlilerin, özellikle de Simav'a çok yakın bir bölge olan Saphane'de bir ticaret kolonisi kurdukları düşünülmektedir.³¹

1.2.3. Germiyanogulları Dönemi'nde Simav

Simav'ın Türkler tarafından ne zaman alındığı konusunda kesin bir bilgi bulunmamakla birlikte; Simav halkı arasında genel bir kabul görmesi doğrultusunda,

²⁸ Texier, 2002, s. 331.

²⁹ Adamaz, K. (2020). 49 Numaralı Tahrir Defterine Göre 1520'de Simav. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilgiler Dergisi*. Sayı / No. 23. 383

³⁰ Darkot, 1997, s. 449.

³¹ Cahit Pala ve Ertuğrul Erdoğan. (1991). *Doğası Tarihi ve Folkloruyla Simav*. Ankara: Simav İlçesi Halk Eğitimi Derneği Yayınları, s. 187.

1073 yılı Mayıs ayının ilk haftasına rastlayan Salı günü Türklerin Simav'a geldiği düşünülmektedir. Günümüzde de "Simav Yarenleri" tarafından gerçekleştirilen törenlerde, "Dağdan İnme Ritüeli" Mayıs ayının ilk haftasına denk gelen Salı günü gerçekleştirilmekte ve Simav'ın Türkler tarafından alınması bu kapsamda canlandırılmaktadır.³²

Malazgirt Savaşı'nın ardından Anadolu'nun büyük bir bölümüne hâkim olmaya başlayan Selçuklu Devleti'nin parçalanmasıyla ve 14. yüzyılın başları itibariyle, Simav Germiyanogulları Beyliği'nin eline geçmiştir. Simav halkının; Moğol İstilasası'nın beraberinde getirdiği koşullar doğrultusunda Fars ve Kirman havalisini bırakan ve büyük ihtimalle de Celaleddin Harzemşah ile Malatya ve ardından da Kütahya taraflarına yerleşen Oğuzların Afşar Boyu'na mensup olduğu kabul edilmektedir.³³

Germiyanogulları Beyliği'nin merkezi Kütahya olmakla birlikte; haricinde Uşak, Gediz, Armutlu, Gököyük, Selendi, Kula, Tavşanlı, Banaz, Işıklı, Baklan, Tanuzlu, Honaz, Dazkırı, Geyikler, Esme, Hama, Eğrigöz (Emed) ve Simav kazaları da, Germiyanogulları Beyliği toprakları içerisinde yer almaktaydı.³⁴ Süleyman Şah'ın kızını Yıldırım Bayezid ile evlendirmesi nedeniyle Kütahya ile birlikte; Simav, Eğrigöz ve Tavşanlı'ya kızına çeyiz olarak verdiği belirtilmektedir.³⁵ Bazı kaynaklarda Kütahya'nın Germiyanogulları Beyliği'nin merkezi olması dolayısıyla verilemeyeceği belirtilmekle birlikte, arşiv kayıtlarından Kütahya'nın da verildiği ve Süleyman Şah'ın Kula'ya yerleştiği görülmektedir.³⁶

Germiyanoglu Süleyman Şah'ın ölümünün ardından yerine geçen oğlu II. Yakup Bey'in Osmanlılara çeyiz olarak verilen toprakların bir kısmını almasıyla, Simav da tekrar Germiyanogulları Beyliği toprakları içerisinde yer almaya başlamıştır.³⁷

1.2.4. Osmanlı Devleti Dönemi'nde Simav

Germiyanoglu II. Yakup Bey'in ölümünün ardından vasiyet üzerine, Germiyanogulları Beyliği'ne ait diğer tüm topraklar gibi Simav da Osmanlı topraklarına katılmıştır. Simav'ın Osmanlı topraklarına dâhil edilmesinin ardından oldukça büyük

³² Tülay Er. (1988). *Simav İlçesi ve Çevresi Yaren Teşkilatı*. Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, s. 76.

³³ Fuat Köprülü. (1959). *Osmanlı Devletinin Kuruluşu*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, s. 35.

³⁴ İbrahim Hakkı Uzunçarşılı. (1988). *Anadolu Beylikleri ve Akkoyunlu, Karakoyunlu Devletleri*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, s. 40.

³⁵ M. Çetin Varlık. (1974). *Germiyanogulları*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, s. 73.

³⁶ Varlık, 1974, s. 61.

³⁷ Uzunçarşılı, 1988, s. 47.

boyutlarda yaşanan ve medrese öğrencilerinin ayaklanmasını içeren “Suhte Olayları”, Simav tarihinde önemli bir yere sahiptir. Suhte Olayları, özellikle 1572 yılında hız kazanmış ve medrese öğrencilerinin ayaklanması, Kütahya – Afyon suhteleri ile Karesi suhtelerini karşı karşıya getirmiştir. Beylerbeyi tarafından suhteler üzerine asker gönderilmiş olursa da, ayaklanma bastırılmamış ve Simav’da uzun bir dönem düzen sağlanamamıştır. Bu ayaklanması sürecinde; Germiyan suhtelerinin Demirci ve Simav’da birçok cemaati ve evi bastıkları ve halkı soydukları belirtilmektedir. Bu tarihsel gelişmeler doğrultusunda görülmektedir ki; Simav, Suhte Olayları nedeniyle oldukça zor günler geçirmiştir. Hatta Suhte Olayları’nın, özellikle Simav’daki medrese öğrencilerinin dâhil olmasıyla olayların büyüdüğü belirtilmektedir.³⁸

Osmanlı belgelerinin dilinde şehir; “Cuma kılınır ve Pazar durur yer” olarak tanımlanmıştır. Buna göre Simav’ın nüfus yoğunluğu, ticaret merkezi, kadılık yönetim merkezi gibi adı geçen özelliklere sahip olması nedeniyle şehir statüsünde bir yerleşim birimidir. Simav şehri II. Bayezid döneminde ve sonrasında Yukarı, Aşağı ve Orta isimlerini taşıyan üç adet mahalleden oluşmaktadır.³⁹

1520 yılında Simav şehri nüfusu yaklaşık olarak 1375, kırsal bölge nüfusu 8045 kişiden oluşmakta, kaza genel nüfusu da bin kişiye yaklaşmaktadır. Buna göre Simav’ın 1520’de orta büyüklükte bir kaza olduğu söylenebilir. Nüfusun zaman içinde sürekli bir artış eğiliminde olduğu tespit edilmektedir.⁴⁰

1520 yılında Simav’ın kırsal bölgesinde köy sayısının oldukça fazla olduğu anlaşılmaktadır. Anadolu’da mevcut köy isimlerine bakıldığında birçoğunun Oğuz boy isimleri veya Yörük cemaatleri adları olduğu görülür. 1520 yılında Simav kazasındaki köylerde de bu yapıya genel olarak uyulduğu görülür. Nitekim birçok köyün ismi Yörük cemaatleri adını taşımaktadır. Çavdır, Yavi, Kayalu, İshaklar, Kınık, Hasanlar, Yenice, Kaymas, Bekmeslü, Kaya, Gökçeler, Döne, Viranlu, Umur, Balık, Ayvazlu, Söğüdlü, Karaca Viran, Viranlu, Kestel, Demürcü, Kaçaklar, Çatak, Değirmenci ve Küçükler bunlar arasında sayılabilir. 1520 yılında Simav’da hali köylerin olduğu da tespit edilmektedir. Bunların sayısı 14 adedi bulmaktadır. Kazadaki toplam köy sayısının 69

³⁸ Münecimbasi Ahmet Dede. (1996). *Münecimbasi Tarihi*. Cilt: I, Tercüme: İsmail Erünsal, Ankara: Tercüman Gazetesi Yayınları, s. 143.

³⁹ Adamaz, 2020, s. 385-386

⁴⁰ Adamaz, 2020, s. 405

olduğu göz önüne alınırsa Simav kazasındaki köylerin %20,28'inin hali olduğu ortaya çıkmaktadır.⁴¹

Konar-göçerlik, çobanlıktan farklı olarak belli bir bölgede hayvancılık faaliyetlerini yürüten, üretimini yaptıkları ürünleri de yerleşik topluluklara pazarlayan hayat tarzı veya bir ekonomik faaliyet şekli olarak ifade edilmektedir. Simav kazasında Yörük zümreler de bulunmaktadır. Kütahya bölgesinin Oğuz boylarının yaygın bir yerleşimine sahne olduğu, Kayı, Bayad, Döğer, Yazır, Yaparlı, Avşar, Kızık, Beğdili, Karkın, Çepni, Bayındır, Çavuldur, Salur, Eymür, Alayundlu, Yüreğir, İğdir, Yıva, Kınık, Varsak, Kıpçak ve Ekrad boylarının bölgeye geldikleri görülmektedir. Kütahya bölgesinde görülen Yörük ve Türkmen grupları Akkoyunlu Türkmenleri, Avşar Taifesi, Ellici Yörükleri, Kılcan Yörükleri, Toylu Yörükleri ve Yenişehir Yörükleri şeklinde sıralanabilir.⁴²

Evliya Çelebi, 17. yüzyılda geldiği Simav'da gördüklerini aşağıda verilen kapsamda ifade etmektedir:⁴³

“Simav Kalesi, İskender asrında Ptolemeos yapısıdır. Tarihlerde Fındıcak Kalesi diye yazılır. Şehrin güneyinde yüksek bir kayada yuvarlak bir kaledir. Ama nursuz Timur, bazı yerlerini harap etmiştir. İçinde ev yoktur. Germiyanogulları Babık Bey Simavna adlı Urum Kralı elinden aldığı için, Simav derler. Bir rivayete göre de, Simab (gümüş) suyundan gelmektedir derler. Hakikaten suları gümüş gibi berraktır. Kütahya Sancağı'nda 150 akçe kazadır. Hâkimi, serbest zeamet sahibidir.

Şeyhülislam'ı, nakibi ve kethüda yeri, serdarı ve ayanı vardır. Şehir, dört mahalledir. Yukarı, orta, aşağı ve yeni mahallerdir. 1200 bağlı bahçeli evleri vardır. Yolları iniş yokuştur. 17 mihrapdır. Dördü camidir. Ulucami, Babık Bey yapısıdır.

(...) Şehirden yarım saat uzaklıkta ılıca vardır. Böylesi dünya yüzünde yoktur. Ona yakın çiftte Osim Ilcası, ona yakın Nazlı Ilcası, ona yakın Cennet Köyü Ilcası... Velhasıl yedi hamamdır. Her birinin çeşit hassı vardır.”

18. yüzyılda, Anadolu'da ayanların ve ağaların güçlenmeye başladıkları görülmektedir. Simav'da adlarını duyuran Nakıboğulları (1683 – 1723) ve Nasuhoğulları (1723 – 1816), Anadolu ayanları arasında sayılmaktadır.⁴⁴ Nakıboğulları ve Nasuhoğulları arasında çatışmalar yaşanmasına karşın, bu çatışmalardan Nasuhoğulları güçlenerek ve daha da zenginleşerek çıkmıştır. Nasuhoğulları'nın

⁴¹ Adamaz, 2020, s. 388 - 389

⁴² Adamaz, 2020, s. 399

⁴³ Mehmet Zıllıoğlu Evliya Çelebi. (1969). *Evliya Çelebi Seyahatnamesi*. Cilt: XIII, Tercüme: Zuhuri Danışman, Ankara: Üçdal Nesriyat, s. 60.

⁴⁴ Alaattin Gürırmak. (1989). *Tarihte Simav*. İzmir: Mey Basımevi, s. 55.

Simav'da bulunan derebeylik konakları, 1911 yılında çıkan büyük bir yangında tamamen yanmıştır.⁴⁵

1826 yılı itibariyle II. Mahmut Dönemi'nde kaldırılan Yeniçeri Ocağı'ndaki suçsuz kabul edilen bazı kişiler de, aileleriyle birlikte Simav'a yerleşmiştir. Osmanlı Ordusu'nda kullandıkları "Solak", "Akıncılar", "Yağcılar", "Çadircılar" ve "Alemdarlar" adlarıyla anılan bu kişiler, Simav'ın köylerinde ikamet etmeye başlamışlardır. Yeniçeri Ocağı'nda emektar çavuş olarak görev yaptıkları için, bu kişilere hamam gibi akarat ya da gelir sağlayan mallar verilmiştir.⁴⁶ 1831 yılında Kütahya Sancağı, Anadolu Eyaleti'ne bağlıdır. 1841 yılında ise, Hüdavendigâr Eyaleti'nin merkezi olarak kabul edilmiştir. Bununla birlikte 1842 yılında Hüdavendigâr Eyaleti'nin merkezi Bursa'ya taşınmış olunmasına karşın, 1877 yılına dek Kütahya Sancağı Hüdavendigâr Eyaleti'ne bağlı olmaya devam etmiştir. 1877 yılı itibariyle Kütahya Sancağı'nın; Merkez Kazası, Eskişehir, Simav, Uşak ve Gediz olmak üzere beş kazası olduğu görülmektedir. 1892 Salnamesi'nde ve 1903 Salnamesi'nde de, Kütahya Sancağı'nın beş kazası olduğu bilgisi yer almaktadır.⁴⁷ 1865 ve 1866 yıllarında Simav'ı ziyaret eden Hüdavendigâr Eyaleti Valisi Ahmet Vefik Paşa'nın da önemli bir rol oynaması doğrultusunda, Simav ilk kaymakamına kavuşmuştur. Bu doğrultuda Simav'da görev yapmaya başlayan ilk kaymakam, İstanbul'dan gelen Halil Kamil Bey'dir.⁴⁸

1904 yılı itibariyle Simav Kazası'nda; üçü kâgir ve sekizi minareli olmak üzere 10 cami, 9 mescit, 2 tekke, 6 medrese, 2 rüştiye mektebi, 1 mekteb – i iptidai, 8 sıbyan mektebi, 1 kütüphane, telgrafhanesi bulunan ahşap bir hükümet binası, ahşap bir belediye binası, yarı kâgir bir kışla, kâgir bir askeri depo, 5 han, 2 hamam, 25 tabakhane, 12 fırın, 29 ağdacı dükkânı, 6 halı mağazası, 18 un değirmeni ve 315 dükkân bulunduğu belirtilmektedir. Ancak Simav'da çoğu binanın ahşap olması nedeniyle, belirtilen bu binalardan birçoğu büyük yangınlarda tamamen yanmıştır. Simav'da yaşanan ve bilinen en eski yangın, 1843 yılında çıkmıştır. Bir diğer büyük yangın da, 1874 yılında yaşanmış ve kazadaki binaların neredeyse tümüyle yanmasına neden olmuştur. Hatta halk arasında benimsenen genel bir inanışa göre, 1843 yılındaki yangının yaşandığı gün evlenen bir gelin barınacak bir ev bulamamış ve Harmancık

⁴⁵ Etem Ruhi Alper. (1956). *Yeşil Simav*. İstanbul: İnkılap Yayınevi, s. 11.

⁴⁶ Pala ve Erdoğan, 1991, s. 197.

⁴⁷ Pala ve Erdoğan, 1991, s. 198.

⁴⁸ Alper, 1956, s. 10.

Mahallesi'nde bulunan bir kabağaç kavuğuna yerleşmiştir. Bu nedenle de 1843 yılında yaşanan yangın, halk arasında “gelini kabağaca dayandıran yangın” olarak bilinmektedir.⁴⁹

1845 yılı Temettuat defterlerinden yola çıkarak, Simav merkez kazasında bu yıllarda dört mahallenin hane sayısına göre nüfus 4.160 olarak hesaplanmıştır. XIX. asrın sonlarında kasabanın nüfusu 5.000-6.000 olarak gösterilir. Bu yüzyılda Simav'da 9 cami, 3 mescid, 4 medrese, 5 han, 20 debbağhane vardır. 1904 yılında ise kasabanın 4 mahallesinde 1.253 evde yaşayan nüfus 5.203 olarak verilmektedir ki bu da 1845 yılı nüfus sayısı ile paralellik gösterir. Simav 1883 Hüdavendigâr Salnamesine göre Kütahya'da hane sayısı 4479 iken Simav'ın hane sayısı 4727'dir.⁵⁰

1.2.5. Kurtuluş Savaşı Yıllarında Simav

15 Mayıs 1919 itibariyle Yunanlılar İzmir'e asker çıkardıklarında, ülkenin her tarafında olduğu gibi Simav'da da halkı endişe ve umutsuzluk sarar. Bu durumda ülkenin pek çok yerinde yurdun savunulması ve düşman askerlerine karşı savaşmak amacıyla teşkilatlanmalara gidildiği gibi, Simav'da da Müdafaa – i Hukuk Cemiyeti kurulmuştur. Simav Müdafaa – i Hukuk Cemiyeti'nin kurulmasında büyük rol oynayan adın başında, Binbaşı İsmail Hakkı Bey' bulunur. Devir itibariyle Simav'a gelen İsmail Hakkı Bey; kasabanın ileri gelenleriyle belediye hizmet binasında bir toplantı yaptı ve Yunanlıların ilerlemesinin durdurulabilmesi için oluşturdukları teşkilata 8 bin lira ve iki yüz süvari ile Simav halkının katılmasını halktan ister. İsmail Hakkı Bey'in bu talebi doğrultusunda, Simav'da derhal teşkilatlanma çalışmaları başlanmasına ve faaliyetlerde bulunulmasına karar kılınır.⁵¹

Bu doğrultuda Simav'da kurulan Müdafaa – i Hukuk Cemiyeti için yapılan seçimlerde; Cemiyet birinci başkanı olarak Hafız Rasih Efendi, ikinci başkanı olarak Mehmet Nuri ve üyeliklere de Nasuhoğlu Çevket, Alaiyeli Abdullah, Yağcıoğlu Abbas, Hamzaoğlu Ahmed, Şahbazoğlu Mustafa, Nasuhoğlu Hafız Hulusi ve Belediye Reisi Ahmet seçilmiştir. İsmail Hakkı Bey Simav'da Müdafaa – i Hukuk Cemiyeti'ni

⁴⁹ Alper, 1956, ss. 10 – 11.

⁵⁰ Funda Küpeli. (2007). *1845 Yılı Temettuat Defterlerine Göre Simav Kazasının Merkezi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir. s. 24; Kocaman, 2006, s. 11.

⁵¹ Reşat Özalp. (1984). *Simav Camileri ve Hayratı İmar Derneği*. Ankara: Yenigün Matbaası, s. 12.

kurmasının ardından, Kaka Mehmet isimli komutanın emrindeki küçük bir milis birliğini bırakarak Simav'dan ayrılmıştır.⁵²

Müdafaa – i Hukuk Cemiyeti; devlet otoritesinin bulunmadığı bir dönemde, tüm ülkede olduğu gibi Simav'da da asker kaçaklarının çete kurarak gerçekleştirdikleri soygunları önlemiş ve yiyecek, giyecek ve nakil araçları temin etmeye çalışmıştır. Müdafaa – i Hukuk Cemiyeti; soygunlar gerçekleştiren ve Kuvayı Milliye Teşkilatı'na karşı gelen eşkıyalar içerisinde yer alan Mamaklı Mehmet'in de yakalanarak öldürülmesini sağlamıştır. Müdafaa – i Hukuk Cemiyeti çalışmalarıyla halk, halife ve Yunanlılar lehine yapılan ikna faaliyetlerine karşı da uyarılmıştır.⁵³

Bu dönemde Kuvayı Milliye tarafından yurt savunması gerçekleştirilmekteyken; Simav Müftüsü Arif (Eren) de Simavlılar adına, Şeyhülislam Dürrizade Es – Seyyid Abdullah'ın Mustafa Kemal ve arkadaşlarını vatan haini ilan eden fetvasına karşılık, Ankara Müftüsü Rıfat Börekçi tarafından hazırlanan karşı fetvaya 153 Anadolu Müftüsü ile birlikte imza atmıştır.⁵⁴

Kuvayı Milliye Teşkilatı tarafından oldukça zor şartlar altında çalışmalar devam ettirilmekteyken; silahlanan asker kaçakları ve durumdan istifade etmek isteyen çeteler, kendilerine Kuvayı Milliye askeri süsü vererek adam öldürmeye ve soygun yapmaya başlamışlardır. Bu doğrultuda Kuvayı Milliye adını sömüren asker kaçakları ve çeteler, Simav'da da bazı köyleri basmışlar ve Giraman Köyü'nde birçok insanı öldürmüşlerdir. 12 Haziran 1920 tarihinde Emet Köyü'nü ve Gediz Köyü'nü de basan asker kaçakları ve çeteler, Kuvayı Milliye askeri olduklarını belirterek köy halkının mallarını yağmalamış ve birçok insanı öldürmüşlerdir.⁵⁵

Bu olayların duyulmasıyla, halkın Kuvayı Milliye'ye güveni sarsılmaya başlamıştır. Bu doğrultuda Hisar Köyü'nde, Kuvayı Milliye tarafından gerçekleştirildiği düşünülen soygunlardan korunmak amacıyla “Halaskaran Derneği” kurulmuştur.⁵⁶ Halaskaran Derneği çalışmaları kapsamında, Hisar köylü Avşar Aşireti'ne mensup bir cemaatte yer alan Şalgamoğlu İsmail kumandasındaki bir kuvvet Simav'a gelmiştir.⁵⁷

⁵² Alper, 1956, s. 16.

⁵³ Özalp, 1984, s. 12.

⁵⁴ Pala ve Erdoğan, 1991, s. 210.

⁵⁵ Özalp, 1984, s. 13.

⁵⁶ Recep Albayrak. (1997). Simav Türkleri ve Osmanlı Döneminde Simav. Ankara: Özel Yayın, s. 3.

⁵⁷ Çerkes Ethem. (1998). *Anılarım*. İstanbul: Berfin Yayınları, s. 40.

Şalgamoğlu İsmail, Simav'ın dışarıdan gelen kuvvetlere karşı korunmasını sağlayacağı iddiasıyla çalışmalarda bulunmaya başlamıştır.⁵⁸

Kuvayı Seyyare Komutanı Ethem Bey ile Kütahya Teşkilatı Komutanı İsmail Hakkı Bey ve Müdafî Hukuk Reisi Doktor Fazıl Bey arasında gerçekleştirilen telgraf muhaberatında, Halaskaran Derneği'nin Şalgamoğlu İsmail'in halife ve Yunanlılar yandaşı olduğu belirtilmiştir.⁵⁹ Bu doğrultuda 29 Temmuz 1920 sabahı Ethem Bey ve emrindeki kuvvetler, Simav'ı dört yandan kuşatmışlardır. Bu gücün karşısında dayanamayan Halaskarlar, kısa zamanda büyük kayıp vermiştir. Çerkes Ethem birçok kişiyi öldürmüştü ve ardından da Simav'daki Hristiyan erkeklerini Uşak yoluyla göç etmeye mecbur tutmuştur. Hisarbey Köyü ve Çit Köy halkı, Halaskaran Derneği'ne yardım ettikleri gerekçesiyle, köyleri yakılarak cezalandırılmıştır. Ethem Bey'in Simav'dan ayrılırken, yanında yüz bin liraya yakın nakit para ve muhtelif kıymetli eşyaları götürdüğü belirtilmektedir.⁶⁰

Bu gelişmeler üzerine 30 Temmuz 1920 günü, Garp Cephesi Komutanı Ali Fuat (Cebesoy) imzasıyla Eskişehir'den 12. Kolordu Komutanlığı'na gönderilen telgrafta şöyle denilmektedir:⁶¹

“(...) Kütahya muntakasında düşmanın ileri karakol vazifesini deruhte eden Simav'daki isyanın, Ethem Bey tarafından vaki olan teslim teklifine ateşle mukabele etmeleri üzerine başlayan çarpışmanın iki saat devam ettiği ve asilerin bozguna uğramasıyla, asilerden 50 ölü olup 50 esir alındığı, müfrezeden dört şehit ve beş yaralı bulunduğu Ethem Bey'den alınan 29.7.1920 tarihli raporda bildirilmiştir.”

21 Temmuz 1920 tarihinde ise, Yunan kuvvetleri tarafından Demirci işgal edilmiş ve Simav'a doğru ilerleyişe geçilmiştir. 1 Eylül 1920 Çarşamba günü, Yunan kuvvetleri Simav'ı işgal etmiştir.⁶² Yunanlılar Simav'ı işgal ettikten sonra; kendi taraftarları arasında yer alan Hafız Kamil'i kaymakam ve Hacı Arif'i belediye reisi olarak atamışlar ve Simav'ın yönetimini ele geçirmişlerdir. Hafız Kamil, Simav'ın kurtuluşunun ardından Simav halkı tarafından öldürülmüştür. Yunanlılar Simav'da bazı cami, okul ve evi de işgal etmiş ve karargâh haline getirmiştir. Simav Müdafaa – i Hukuk Cemiyeti'nin dört üyesi de, Girit Adası'na sürülmüştür.⁶³

⁵⁸ Alper, 1956, s. 17.

⁵⁹ Özalp, 1984, s. 13.

⁶⁰ Alper, 1956, s. 18.

⁶¹ Ali Fuat Cebesoy. (2005). *Bilinmeyen Hatıralar*. İstanbul: Temel Yayınları, s. 402.

⁶² Özalp, 1984, s. 16.

⁶³ Alper, 1956, s. 20.

26 Ağustos 1922 tarihinde başlayan Büyük Taarruz'un ardından Başkomutanlık Meydan Muharebesi'nde, Dumlupınar'da çember içerisinde alınan Yunan ordusu teslim olmuş, bir kısım birlikleri de kaçmaya başlamıştır.⁶⁴ 3 Eylül 1922 günü, Milli Kuvvetlerin Simav'a doğru gelmekte oldukları öğrenilmiştir. 4 Eylül günü de, Yunanlıları kovalamakta olan 159. Türk Alayı'nın öncü birlikleri Gökçeler Köyü yönünden Simav'a gelmiştir.⁶⁵

⁶⁴ Fahri Belen. (1999). *Büyük Türk Zaferi (Afyon'dan İzmir'e Kadar)*. İstanbul: Cumhuriyet Gazetesi Yayınları, s. 64.

⁶⁵ Alper, 1956, s. 27.

İKİNCİ BÖLÜM
OSMANLI ARŞİVİ'NDE BULUNAN TEMETTUAT DEFTERLERİ

2.1. TEMETTÜ VE TEMETTÜ VERGİSİ KAVRAMLARININ TANIMI

“Temettü” kavramı; Arapça kökenli bir kavramdır ve “kâr”, “kâr elde etme”, “kazanma” ve “fayda” anlamlarına gelmektedir. Temettü sözcüğünün çoğulu, temettuat’tır. Bu kapsamda da temettü vergisi, Osmanlı İmparatorluğu’nda 1840 yılından itibaren alınan vergileri ve tutulan vergi kayıtlarını ifade etmektedir.⁶⁶

Temettuat defterleri, Osmanlı taşrasının yönetimi ve işleyiş biçimini öğrenmek için büyük önem taşır. Bu noktada 16. ve 19. yüzyıllar iki defter dizisine sahiptir. Bu defter dizisinden birisi; Klasik Dönem içerisinde ve özellikle de 16. yüzyılda tüm Osmanlı İmparatorluğu’nu içine alacak şekilde gerçekleştirilen tahrir çalışmaları neticesinde oluşturulan temettuat defterlerini ifade eder. Diğer defter dizisi ise; düzenleniş tarzı itibarıyla ve içeriğindeki birtakım değişik öğelerle, Klasik Dönem tahrir çalışmalarından elde edilen kayıtlardan farklılık göstermektedir. Bu kapsamdaki temettuat defterleri; şahısların iktisadi olanaklarının belirlenmesi suretiyle ve kişinin ekonomik gücüne göre tarh edilecek olan verginin tesviyesi amacıyla yönelik olarak, 19. yüzyıl devriyle Osmanlı İmparatorluğu’nun büyük bir bölümünde “Emlak, Arazi, Hayvanat ve Temettuat” sayımları neticesinde oluşturulan ve “Temettuat Defterleri” olarak adlandırılan defter derlemelerini ifade etmektedir.⁶⁷

Tanzimat’ın üç basamağı vardı. Bunlar hak ve hürriyetlerin bahşedilmesi, can ve mal emniyeti ve maliyenin yeniden bir düzene girmesi idi. Üzerinde en fazla söz edilen hak ve hürriyetler idiyse de Tanzimat uygulayıcılarının asıl gayesi yeni bir vergi inkılabına imza atmak idi. Devrin tanığı birçok belge, vergi meselesinin daha “ehem” olduğunu hep vurgulamaktadır. Yeni bir vergi düzenlemesine gidilmesi beraberinde vergi kaynaklarının yeniden tespiti söz konusu olmuştur ve Tanzimat’ın cari olduğu bölgelerde sayımlar yapılmıştır. İsmine “Emlak ve Arazi ve Hayvanat ve Temettuat” sayımları denilen bu sayımlar sonucu yirmi bine yaklaşan defter serileri oluşmuştur. 9 katalog halinde Osmanlı Arşivi’nde araştırmaya sunulan defter sayısı 17.747’dir. Buna Maliyeden Müdevver ve Kepeci Tasnifi’nde yer alan Temettuat Defterlerini de eklediğimizde bu sayı artmaktadır.⁶⁸

⁶⁶ Ferit Devellioğlu. (1998). *Osmanlıca – Türkçe Ansiklopedik Lûgat*. Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları, s. 1073.

⁶⁷ Ahmet Akgündüz ve Said Öztürk. (2000). *Darende Temettuat Defterleri*. Cilt: I, İstanbul: Esseyid Osman Hulusi Efendi Vakfı Yayınları, s. 29.

⁶⁸ Sait Öztürk. (2003). Türkiye’de Temettuat Çalışmaları. *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, Cilt 1, Say. 1, s. 287

Temettuat Defterleri'nin tasnif ve kataloglanması o tarihteki idari taksimat dikkate alınarak yapılmıştır. Her eyalet kendi içinde alfabetik olarak kazalara ayrılmış, tasnifi yapılan defterlere sıra numarası verilmiş ve defterlerin özetleri kataloglara geçirilmiştir. Aynı mahalle veya köye ait defterlerin aslı ve suretleri tek numarada toplanarak kendi içinde “a, b, c” harfleri ile gösterilmiştir. Her katalogda geçen kazaların listesi katalogun başında verilmiştir. Değişik kataloglarda aynı eyalet ve diğer küçük yerleşim birimlerine ait defterler bulunmaktadır. Temettuat Defterleri Osmanlı Arşivi'nde ML.VRD.TMT harfleri ile kodlanmıştır. Araştırmacılar ya bu kod ile ya da Temettuat Defterleri adı ile defterin numarasını yazarak arayabilmektedir. Maliyede Müdevver ve Kepeci tasnifinde yer alan sınırlı sayıdaki defterler ise tasnifin adı ve istenilen defterin numarası fişe yazılarak istenmektedir.⁶⁹

2.2. OSMANLI ARŞİVİ'NDE BULUNAN TEMETTUAT DEFTERLERİ

2.2.1. Temettuat Defterlerinin Kapsam ve Önemi

Türkiye tarihi kapsamındaki çalışmaların dünya tarihçiliği düzeyinde olabilmesi için; konusu ve yöntemi itibarıyla yenilenmesi ve iktisadi ve sosyal meseleleri ele alan araştırmalar ortaya konulması gerekmektedir. Aynı kapsamda siyasi ve askeri belirlemelerin ortaya konulmasında da; hikâyecilik tarzında kayıtlardan ve belirlemelerden vazgeçilmesi ve kurumların ve devlet yapısının tetkik ve izah edilmesinde istatistiki malzemelerden yararlanılması gerektiği ifade edilmektedir.⁷⁰

Neticesinde tarih kapsamındaki çalışmaların, belirsiz anlatımlar yerine; istatistiksel belirlemelere, mukayese etmeye, zaman ve mekân karşılaştırmalarına ve tablo ve grafiklerle ortaya konulan net bilgilere dayanması önem taşımaktadır. Konu vergi meselesi olduğunda da, aynı şekilde sadece verginin isminden bahsedilmesinden öte; bahse konu verginin diğer vergiler içerisindeki yerinin ve sosyal ve iktisadi yaşama etkisinin istatistiki belirlemelerle verilmesine de özen gösterilmelidir.⁷¹

Temettuat defterleri, söz konusu edilen bu amaca ulaşılabilmesini sağlayan önemli kaynaklardan biri olarak değerlendirilmektedir. Temettuat defterleri; amacı ve

⁶⁹ Öztürk, 2003, s. 292-293

⁷⁰ Mesut Kocaman. (2006). *1845 Tarihli Temettuat Defterine göre Hüdavendigâr Eyaleti Kütahya Kazası Tavşanlı Nahiyesine bağlı Maymul, Tepecik ve Kara Köylerinin içtimai ve iktisadi durumu* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya, s. 10.

⁷¹ Ömer Lütfi Barkan. (1948). *Tahrir Defterlerinin İstatistik Vesikaları Hakkında Bir Araştırma. IV. Türk Tarih Kongresi Bildiriler Kitabı*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, s. 290.

içeriği Osmanlı merkez bürokrasisi tarafından belirlenen ve taşra bürokrasinin de katılımı ile uygulanan resmi kayıtları ifade etmektedir. Bununla birlikte temettuat defterleri; sadece istatistikî bilgilerin derlenmesi amacıyla değil, Osmanlı arşivlerinde yer alan diğer birçok belge koleksiyonu gibi, fonksiyonel amaçların gerçekleştirilmesi amacıyla da düzenlenmiştir.⁷²

Osmanlı Arşivi'nde 1988 yılında okuyucu ile buluşma imkânına kavuşan bu devasa yekuna sahip defterler Osmanlı sosyal ve ekonomik tarihçileri için de yeni araştırma alanları meydan getirdi. Defterlerin sahip olduğu muhteva ve zenginlik, 19. yüzyılın Osmanlı taşrasının en geniş bir görünümünü sunma imkânı vermiştir. Hane esası üzerine yapılan bu sayımlarda yer alan bilgiler nihai olarak dört grupta toplanabilir⁷³;

1. Mükellef kişilik bilgileri: a) Hane sahibinin ismi, b) unvanı ve mesleği.
2. Menkul ve gayrimenkul servet: a) Mükellefin sahip olduğu veya tasarrufunda bulunan ekili veya nadasa bırakılmış tarlanın, bahçenin, bağ ve çayırın dönüm olarak miktarı. Ayrıca kira ile tutulan ya da kiraya verilen toprakların dönüm olarak miktarı ve kimden kiralandığı ya da kime kiraya verildiği. b) Hane sahibinin küçük ve büyükbaş hayvanlarının cins ve miktarı. c) Değirmen, dükkan, boyahane, debbağhane, kışlak vb. gayrimenkul servetin sayısı ve birim büyüklüğü.
3. Gelirler: a) Mükellefin sahip olduğu veya tasarrufunda bulunan yukarıda sayılan her bir menkul veya gayrimenkul servetin bir yıl içinde sağladığı hasılat veya kira geliri. b) Hane reisinin ve diğer hane üyelerinin esnafılık, ticaret veya emek faaliyetlerinden sağladığı gelirler.
4. Vergi ödemeleri: a) Bir yıl içinde mükellef hane reisi tarafından ödenen bir tür gelir vergisi olan “vergü-yi mahsusa”nın kuruş olarak miktarı. b) Gayr-ı müslim hane reisinin ve diğer aile üyelerinin ödemekle yükümlü olduğu cizyenin a'lâ, evsat, ednâ olarak türü ve sayısı. c) Aynen ödenen aşar vergisinin ürün olarak nevi, miktarı ve para olarak karşılığı. d) Nakden ödenen aşar ve rüsumun para olarak değeri.

Söz konusu edilen bu kapsamda temettuat defterlerinin hazırlanması, ekonomik düzenlemelerin yapılmasının sağlanması açısından önem taşımaktadır. Zira temettuat defterleri; Tanzimat reformlarının temelini teşkil eden mali düzenlemelerin, ekonomik

⁷² Kocaman, 2006, s. 11.

⁷³ Öztürk, 2003, s. 288

kaynaklarının belirlenebilmesi açısından önemli addedilmektedir. Öncelikli olarak vergi düzenlemelerini sistemleştiren temettuat defterleri, uzun dönemde diğer reformlar için de kaynak oluşturma niteliği taşımaktadır.⁷⁴ Tanzimat Dönemi'nde önceleri farklı adlarla toplanan örfi vergilerin yerine, genel olarak “ancemaatin” olarak adlandırılan tek bir verginin ikamesi amacıyla gerçekleştirilen temettü sayımları, kasaba ve şehirlerin 19. yüzyıl ortalarının sosyo – ekonomik yapısının belirlenebilmesi açısından zengin bir kaynak olarak nitelendirilmektedir. Bununla birlikte temettü sayımları doğrultusunda oluşturulan temettuat defterleri, 15. ve 16. yüzyıl için hazırlanan tahrir defterlerinden elde edilen bilgilerden çok daha fazlasını içermektedir.⁷⁵ Temettuat defterleri; tahririn gerçekleştirildiği döneme ilişkin ve ait olduğu bölge kapsamında içerdiği önemli bilgilerle birlikte, bölgenin sosyo – ekonomik yapısının da anlaşılabilmesini olanaklı kılacak özellikleri barındırmaktadır. Bu temelde temettuat defterleri; 19. yüzyıl kapsamındaki Osmanlı iktisadi ve sosyal tarihi araştırmaları açısından, sahip olduğu kapsam ve bilgi zenginliği bağlamında tek kaynak olma niteliği taşımaktadır.⁷⁶ Dolayısıyla da temettuat defterlerinin farklı bölgelere ait olanlarının bütünsel bir kapsamda incelenmesiyle, Osmanlı sosyal ve iktisadi tarihinin bu dönemi çok yönlü olarak aydınlatılabilmektedir.⁷⁷

Temettuat defterleri, özellikle 19. yüzyılın ortalarına ilişkin olarak; farklı bölgelerin tarımsal yapılarının belirlenmesini sağlayan geniş ve zengin malumat defterleri olmak bakımından, döneme endeksli bölgesel tarım incelemelerine de olanak sağlaması bağlamında temel kaynak niteliği taşımaktadır. Zira temettuat defterlerinde yer alan kayıtlar doğrultusunda; sahip olunan tarlaların ya da tarım arazilerinin hangi amaçlar için kullanıldığı veya bu tarlalarda ya da tarım arazilerinde hangi ürünlerin yetiştirildiği belirlenebilmektedir. Bununla birlikte kasaba ve köylerin tarımsal faaliyetlerine ve yapılarına ilişkin bilgilerden hareketle, nüfusun yoğun ve az olduğu yerleşim birimlerindeki üretim faaliyetlerinin özelliklerine ve farklılıklarının belirlenmesinde yönelik çalışmalarda bulunulabilmektedir. Temettuat defterleri ayrıca; ortağa verilen tarlalarla ilgili kayıtları içermesi doğrultusunda, ortakçılık usulünün işleyişi ve bölgesel yaygınlığı ile ilgili bilgi edinilmesini sağlamaktadır. Aynı şekilde

⁷⁴ Nuri Adıyeke. (2000). Temettuat Sayımları ve Bu Sayımları Düzenleyen Nizamname Örnekleri. *Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi ve Araştırma ve Uygulama Merkezi (OTAM) Dergisi*, 11, s. 769.

⁷⁵ Mübahat S. Kütükoğlu. (1995). Osmanlı Sosyal ve İktisadi Tarihi Kaynaklarından Temettü Defterleri. *Belleten Dergisi*, 59(225), s. 395.

⁷⁶ Tevfik Güran. (2000). *19. Yüzyılda Temettuat Tahrirleri. Osmanlı Devletinde Bilgi ve İstatistik*. Ankara: DİE Yayınları, s. 79.

⁷⁷ Kütükoğlu, 1995, s. 396.

temettuat defterleri; gayrimezru tarlalar bağlamında sunduğu verilerle de, nadas uygulamaları hakkında detaylı bilgilere erişilmesini olanaklı kılmaktadır. Söz konusu edilen bu belirlemeler haricinde temettuat defterleri; bölgelerin sosyal ve iktisadi tarihlerinin incelenmesi bağlamında, kişilerin mesleklerinin de belirlenmesini sağlamaktadır. Bu kapsamda temettuat defterlerinde her hane ve aile reisinin geçimlerini temin ettikleri mesleklerin belirtilmesi, bu açıdan da temettuat defterlerinin önemli kılmaktadır. Temettuat defterlerinin mesleklerle ilgili kayıtları kapsamında; ilgili köy, kasaba ya da şehirdeki meslek çeşitliliği ve kişilerin mesleklerinden elde ettikleri gelirlerden hareketle, farklı mesleklerden elde edilen gelirlerin karşılaştırılabilmesi ve konu ile ilgili nisbi önlemlerin alınabilmesi olası olabilmektedir. Bununla birlikte temettuat defterleri aracılığıyla, nüfusun daha çok hangi meslek dallarında yoğunlaştığı ve bu doğrultuda da o bölgede gelişmiş olan meslek dallarının hangileri olduğu belirlenebilmektedir.

Temettuat defterlerinde kaydı bulunan kişilerin aile ve şahıs adlarının ve lakaplarının belirtilmesi de, ayrıca önem taşımaktadır. Zira lakap ve adlar, toplumların kültürel değerlerinin önemli bir göstergesi olarak değerlendirilmektedir. Belirli bir bölgedeki lakap ve adların belirlenmesi ise; bölgenin kültürünün, inançlarının ve tarihinin anlaşılabilmesi açısından önemli kabul edilmektedir.

İncelenen bölgelerdeki aile adlarının incelenmesiyle ayrıca, hangi sülalelerin de varlıklarını devam ettirdikleri de belirlenebilmektedir. Aynı şekilde kişi adlarının bütünsel olarak incelenmesiyle, bölgede hangi adların daha sık kullanıldığı bilgisine erişilebilmektedir. Ayrıca lakabı bulunan kişilerin sosyal statüleri hakkında bilgi sahibi olunabilmekte ve bazı lakaplardan da, lakabı taşıyan kişilerin bölgeye nereden geldikleri anlaşılabilir. Bölgelerin sosyo ekonomik tarihlerinin araştırılmasında ve incelenmesinde önemli addedilen temettuat defterleri; kişilerin kaynağı belli olan ya da olmayan tüm gelirlerini kaydetmekte ve bu kayıtlar aracılığıyla, kişilerin gelir kaynakları ve bu gelir kaynaklarından elde ettikleri toplam gelirleri tespit edilebilmektedir. Bu sayede de temettuat defterleri aracılığıyla, mahalle ve köylerin tüm ekonomik girdileri bulgulanabilmektedir.

Kişilerin toplam servetlerini ifade eden maddi değerlerin temettuat defterlerinde ayrı ayrı gösterilmesi de, ayrıca önem taşımaktadır. Zira bu şekilde ailelerin sahip olduğu nakitler, tarlalar, gayrimenkuller ve hayvanlar servet defterlerine kaydedilmekte ve kişiler ve sosyal gruplar arasındaki servet dağılımı farklılıkları

ayrıntılı belirlenebilmektedir. Temettuat defterleri, halktan toplanan vergilerin de türlerini ve miktarlarını ayrıntılı olarak kapsamaktadır. Bu doğrultuda kişilerin devlete ödedikleri öşür, cizye ve vergi-i mahsusa miktarlarının belirlenmesinden hareketle; bireylere ve bölgelere endeksli vergi dağılımları, toplam vergi yükü ve vergi türlerinin toplam vergi içerisindeki payları ile ilgili bilgilere erişilebilmektedir. Aynı şekilde kişilerin ödediklerin vergilerin gelirlerine oranından, vergi dağılımının kişiler arasında adaletli olarak gerçekleştirilip gerçekleştirilmediği de anlaşılabilmektedir.

Temettuat defterlerinde vergi mükellefinin defterlere kaydediliş biçimine göre iki farklı metot görülür. Tahrirlerin ilk dönemini kapsayan 1256 tarihli Temettuat Defterleri'nin bir kısmında kişinin sahip olduğu mal varlıkları bazen öbek öbek yazılmakta ve gayrimenkuller içerisinde özellikle haneler hakkında mesela tek katlı veya çok katlı (tahtani/fevkani) olduğu, kaç odalı olduğu gibi ayrıntılara girilmektedir. Bazı defterlerde ise menkul ve gayrimenkuller ile alakalı ayrıntılara yer verilmemiştir. Farklı bu iki yöntem tahriri yürüten muhassıl, katip ve diğer görevlilerden kaynaklanmaktadır. Bu sayımda gayrimenkullerin kıymetleri altlarına yazılmıştır. Numune defter bu şekilde düzenlenmiş ve uygulama da bu vecihledir.⁷⁸

2.2.2. Temettuat Defterlerinin Hazırlanmasının Amacı

Temettü vergisi, “Tanzimat öncesi dönem” ve “Tanzimat sonrası dönem” kapsamında iki grupta incelenebilmektedir. 16. yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nda, içten ve dıştan gelen etkilerle Osmanlı toplum düzeninin çökme sürecine girdiği ve kurumların geleneksel yapılarını kaybetmeye başladıkları görülmektedir. Dolayısıyla da 16. yüzyıl itibarıyla en önemli sorun; nizamlarına aykırı olmasına karşın kışlalardan çıkarak ticari, sınai ve zirai faaliyetlerde bulunmak durumunda kalan yeniçerilerin, özellikle de köylüler üzerinde baskı kurmaya başlamalarıdır.⁷⁹ Bununla birlikte maaşlı asker sayısındaki artış da, nakit ihtiyacının artmasını gündeme getirmiş ve savaş döneminde halktan alınan avarız vergisi yükseltilmişti. Söz konusu edilen bu gelişmeler doğrultusunda da, Osmanlı ekonomisi büyük oranda mali darlık yaşamaya başlamıştır.⁸⁰

Durumun farkında olan Osmanlı yöneticileri, söz konusu edilen gelişmelerin yaşanmaya başlandığı ilk dönemlerden itibaren birçok ıslahat risaleleri oluşturmaya

⁷⁸ Öztürk, 2003, s. 289 - 290

⁷⁹ Mehmet Öz. (1997). *Osmanlı'da Çözülme ve Gelenekçi Yorumları*. İstanbul: Dergâh Yayınları, s. 30.

⁸⁰ Mustafa Serin. (1998). Osmanlı Arşivinde Bulunan Temettuat Defterleri. *T.C. Başbakanlık I. Milli Arşiv Şurası Bildiriler Kitabı*. Ankara: T.C. Başbakanlık Yayınları, s. 717.

başlamışlardır. Islahat risaleleri, özellikle bozulan tımar nizamı üzerinde durmakta ve çözüm önerileri sunmaktaydı.⁸¹ 18. yüzyılın ikinci yarısı ve 19. yüzyılın başları itibariyle de, Osmanlı İmparatorluğu'nda ekonomik sıkıntılar çok ciddi boyutlara ulaşmaya başlamış ve bu durum ortadan kaldırılabilmesi amacıyla birtakım tedbirler alınmasına yönelik çalışmalarda bulunulması gündeme gelmiştir⁸². Bu doğrultuda III. Selim Dönemi'nde devrin önde gelen devlet adamlarından; devletin iktisadi, siyasi, askeri, mali, dini ve ilmi durumu ile ilgili gerçekleştirilmesi amaçlanan ıslahatları kapsayan layihalar hazırlanması istenmiştir.⁸³ Ancak söz konusu edilen bu gelişmelere karşın, hükümetin ekonomi ve toplum alanlarında çağdaşlaşılabilmesine yönelik genel bir çabasının olmadığı ve sadece eski yöntemlere dayalı kısmi uygulamalara gidilebildiği görülmektedir. Bu kapsamda III. Selim tarafından da sorunların çözümlenebilmesine yönelik olarak; paranın değerinin düşürülmesi, zengin tüccarların mallarına el konulması ve vergilerin artırılması gibi uygulamalara gidildiği görülmektedir.⁸⁴

II. Mahmut Dönemi'nde ise; Batılı kurumların örnek alınması ve devlet yönetiminde uygulanması amacıyla, devletin Batı ülkelerine yakınlaştırılmasının tercih edildiği görülmektedir⁸⁵. II. Mahmut Dönemi'nin sonlarına doğru; maliye politikalarında yenileşme çabalarına girilmiş, vergi tahsilinde bazı yenilikler gerçekleştirilmiş ve iltizamla yönetilen bir kısım hazine gelirleri doğrudan tahsil edilmeye başlanmıştır.⁸⁶ Dönem itibariyle vergilendirmenin adil bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için, Hüdavendigâr Sancağı'nda ve Gelibolu Sancağı'nda tahrir denemeleri yapılmaya başlanmıştır.⁸⁷ Söz konusu edilen bu gelişme, Tanzimat Dönemi'nde gerçekleştirecek gelişmelerin öncüsü olarak kabul edilmektedir. Osmanlı Devleti'nin kurulmasından Tanzimat'ın ilan edildiği 1839 yılına dek geçen beş buçuk

⁸¹ Abdüllatif Şener. (1989). Osmanlı Mali Düşüncesinin Çağdaşlaşması. *Tanzimatın 150. Yılı Uluslararası Sempozyumu Bildiriler Kitabı*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, s. 215.

⁸² Adamaz, 2020 s.400.

⁸³ Yusuf Akçura. (1940). *Osmanlı Devleti'nin Dağılma Devri*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, s. 40.

⁸⁴ Stanford J. Shaw. (2004). *Osmanlı İmparatorluğu ve Modern Türkiye*. Çeviren: Mehmet Harmancı, M Cilt: II, İstanbul: E Yayınları, s. 322.

⁸⁵ Adamaz, 2020, s.140.

⁸⁶ Musa Çadırcı. (1997). *Tanzimat Döneminde Anadolu Kentlerinin Sosyal ve Ekonomik Yapıları*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, s. 208.

⁸⁷ Adıyeke, 2000, s. 770.

asırlık bir dönem içerisinde, vergi ile ilgili aşağıda verilen iki önemli ayrıma gidildiği görülmektedir:⁸⁸

1. Şer – i Vergiler (Tekâlif – i Şeriyye) ve
2. Örf – i Vergiler (Tekâlif – i Örfiyye).

Şer – i Vergiler (Tekâlif – i Şeriyye); İslam Devletleri’nden intikal eden ve dini inanç ve esaslara endeksli olarak alınan vergileri ifade etmektedir.⁸⁹ Çiftçi reayadan alınan öşür, çift resmi ile ağnam ve şehirlerde ticari faaliyetlerden alınan bağlar, Şer – i Vergiler (Tekâlif – i Şeriyye) kapsamında alınan vergilerdir.⁹⁰

Örf – i Vergiler (Tekâlif – i Örfiyye) ise, ilk uygulaması II. Bayezid Dönemi’nde gerçekleşen vergileri ifade etmektedir. Olağanüstü bir vergi olarak nitelendirilen Örf – i Vergiler (Tekâlif – i Örfiyye), savaş finansmanı olarak alınmıştır. Bu bağlamda Örf – i Vergiler (Tekâlif – i Örfiyye); Şer – i Vergiler (Tekâlif – i Şeriyye) de olduğu gibi, nasıl toplanacağı birtakım kanunlarla düzenlenen vergilerdir.⁹¹ Halktan toplanan vergiler kapsamında; Müslüman olmayanların tümünün padişah tarafından korunması, kendi yasa ve geleneklerine sahip olmaları ve askerlik hizmetinden muaf tutulmaları karşılığında cizye vergisi ödemeleri söz konusuydu.⁹² Bununla birlikte 3 Kasım 1839 itibarıyla Tanzimat Fermanı’nın ilan edilmesiyle birlikte; ancak Osmanlı Devleti’nin idari yapısında birtakım değişiklikler yapılmasıyla, özellikle de mali sıkıntıların ortadan kaldırılmasının olanaklı olabileceği anlaşılmıştır. Bu doğrultuda da Gülhane – i Hatt – ı Hümayunu kapsamındaki hükümlerde; Osmanlı tebaasının hukuki eşitliği ve güvencesi ilkesi ile adli ve mali ıslahat ilkesi, yeni oluşturulacak olan devlet düzeninin en önemli iki ilkesi olarak yer almıştır.⁹³

Tanzimat Dönemi ile birlikte oluşturulan ilk kanunlar da, tahrir – i emlak ve vergiye ait kanunlardır. Tanzimat Dönemi’nin Osmanlı vergi sistemine yönelik en büyük değişikliklerinden biri de, “ancemaatin vergi” olarak adlandırılan tek bir verginin getirilmesidir.⁹⁴ Bununla birlikte Tanzimat Dönemi’nde iltizam usulü feshedilerek, yerine herkesin vergi ödemesinin sağlanması amacıyla emlak ve nüfus tahrir – i

⁸⁸ Coşkun Çakır. (2001). *Tanzimat Döneminde Osmanlı Maliyesi*. İstanbul: Küre Yayınları, s. 48.

⁸⁹ İsmet Demir. (1999). Temettuat Defterlerinin Önemi ve Hazırlanış Sebepleri. *Osmanlı Ansiklopedisi*. Cilt: 6. İstanbul: Yeni Türkiye Yayınları, s. 315.

⁹⁰ Cevdet Türkay. (2000). Osmanlı İmparatorluğunda Vergi. *Belgelerle Türk Tarih Dergisi*, 40, s. 55.

⁹¹ Çakır, 2001, s. 49.

⁹² Shaw, 2004, s. 130.

⁹³ İlber Ortaylı. (2000). *Tanzimat’tan Sonra Mahalli İdareler*. İstanbul: Türk Tarih Kurumu Yayınları, s. 16.

⁹⁴ Çakır, 2001, s. 49.

getirilmiştir.⁹⁵ Tahrir sayımları da neticesinde, temettuat defterlerinin ortaya çıkmasını sağlamıştır.

2.2.3. Temettuat Defterlerinin Hazırlanması Süreci

Tanzimat Dönemi ile birlikte söz konusu edilmeye başlanan yeni düzenlemelerle; “muhassıl – ı emval” unvanı verilen maliye memurları, birlikte görev yaptıkları kâtiplerle birlikte sancaklara gönderilmişler ve halkın mallarının ve mülklerinin sayımını yaparak, dönem itibarıyla gelirin % 10’u olarak belirlenen miktarı herkesten vergi olarak almaları sağlanmıştır.⁹⁶ Bununla birlikte dönemin sosyo – ekonomik yapısı, mevcut uygulamaların kısmen devam ettirilmesi ve bilgi yetersizliği dolayısıyla; yeni vergi toplama biçiminden vazgeçilerek ilk başarısızlık yaşanmış, yeniden iltizam usulüne dönülmüş ve muhassıllık kaldırılmıştır. 1856 yılından sonra ülke yönetiminin baştan düzenlenmesi doğrultusunda da; köy ve mahalle muhtarlarına, kaza müdürlerine ve kaza, sancak ve eyalet meclislerine, halktan alınacak verileri belirleme ve toplama görevi verilmiştir.⁹⁷ 1858 yılı itibarıyla ve sonrası dönemde de, mevcut vergi sistemi gözden geçirilmiş ve ancemaatin vergi tamamen kaldırılarak; emlak, arazi ve temettü vergilerinin ayrı ayrı toplanmasına yönelik yeni talimatnameler ve nizamnameler hazırlanmıştır⁹⁸. 1858 Tahrir Talimatı ve 1860 Tahrir – i Umumi Nizamnamesi doğrultusunda; “temettü vergisi” adı altında emlak, arazi ve yıllık kazancın % 30’u oranında vergi alınmaya başlanmıştır. 1858 Tahrir Talimatı ile 1860 Tahrir – i Umumi Nizamnamesi’ne, 1864 ve 1865 yıllarında eklemelerde bulunulmuştur. 1880 tarihli “Emlak, Agram ve Aşar Kararnamesi” ile de, temettü vergisi oranı % 40’a çıkartılmıştır. 1885 yılı itibarıyla; temettü vergisi % 50’ye çıkartılmış ve ticaret ve zanaat ehlinde alınan vergi, maaş sahiplerinden de alınmaya başlanmıştır.⁹⁹

İlk bağımsız Temettü Vergisi Nizamnamesi, 1907 yılı itibarıyla çıkartılmıştır. 1907 yılına dek geçen zaman içerisinde; temettü vergisine yönelik ayrı kanun ve nizamname oluşturulmamış ve vergiler, tahrir sayımlarına göre ve komisyon kararıyla

⁹⁵ Akgündüz ve Öztürk, 2000, s. 47.

⁹⁶ Çadircı, 1997, s. 340.

⁹⁷ Musa Çadircı. (1989). Tanzimat’ın Uygulanmasında Karşılaşılan Bazı Güçlükler. *Tanzimat’ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu Bildiriler Kitabı*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, s. 296.

⁹⁸ Öztürk, 2003, s.295.

⁹⁹ İlber Ortaylı. (2002). *İmparatorluğun En Uzun Yüzyılı*. İstanbul: İletişim Yayınları, s. 132.

tahsil edilmiştir.¹⁰⁰ Temettü vergisi, Cumhuriyet Dönemi'nde 1926 yılı itibariyle kaldırılmış ve yerine “Kazanç Vergisi” konulmuştur.

2.2.4. Temettuat Defterlerinin İçeriği

“Maliye Varidat Kalemi” defterlerinden oluşan temettuat defterleri; 19. yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nda yaşayan nüfusun yerleşim düzeni, zirai üretimi, hanelerin servetleri ve gelirleri ile vergi sistemi kapsamında oldukça zengin bilgiler sunmaktadır.¹⁰¹

16. ve 19. yüzyıl arasında hazırlanan tahrir defterleri incelendiğinde; tahrir defterlerinin sancaklara göre hazırlandığı ve alt idari birim olarak da kaza ve nahiyelerin incelendiği görülmektedir. Bu bağlamda tahrir defterleri kapsamında; öncelikli olarak mahalle mahalle nefsler ve ardından da köy ve mezralar ele alınmıştır¹⁰². Temettuat defterlerinde ise; şehirlerde birden fazla mahalleden oluşan köylerde, genel olarak her mahalle için bir defter düzenlendiği görülmektedir. Temettuat defterlerinin sayfalarının en üzerinde; sırasıyla eyalet, sancak ve kaza adları kaydedilmektedir. Temettuat defteri bir şehre ya da kasabaya aitse de, şehrin ya da kasabanın ardından mahalle adı belirtilmektedir. Mahallesi bulunmayan küçük köylerde ise, köyün adı yazılmaktadır.¹⁰³

Temettuat defterlerinde, her kişinin gelir sağlayan tüm malları sırasıyla verilmektedir. Bununla birlikte temettuat defterlerinde; kişilerin ekili ve nadasa bırakılan arazisi, bu arazinin miktarı, yıllık geliri ile dükkân ve değirmen gibi gelir kaynakları ve bu gelirlerin yıllık vergileri yanında, ticari, sınai ve hizmet gelirleri tek tek açıklanmaktadır. Bu kapsamda da temettuat defterleri; kişilerin ekonomik faaliyetleri, bu faaliyetlerden elde ettikleri gelirleri, servetleri ve sosyal statüleri kapsamında veri elde edilmesini sağlamaktadır.¹⁰⁴ Temettuat defterlerinde söz konusu edilen bilgilerin ayrıntılı belirtilmesi, bölgelerin nüfus yapısının ve etnik yapılarının ortaya konulmasını sağlamaktadır. Bu kapsamda elde edilen verilerle, Müslim ve gayrimüslim nüfus arasındaki farkın da belirlenmesi olanaklı olabilmektedir. Temettuat

¹⁰⁰ Serin, 1998, s. 720.

¹⁰¹ Güran, 2000, s. 79.

¹⁰² Aydın, 2016, s. 150.

¹⁰³ Kütükoglu, 1995, s. 397.

¹⁰⁴ Güran, 2000, s. 80.

defterlerinin vergi mükelleflerinin ayrıntılı dökümünü içermesi dolayısıyla da, bu defterler aracılığıyla toplam nüfus verilerine ulaşılması mümkün olabilmektedir.¹⁰⁵

Temettuat defterlerinde vergi mükelleflerinin adları ve lakapları, meslekleri, resmi görevleri ve etnik yapıları tüm ayrıntılarıyla belirtildiğinden, dönemin sosyal tarihi bağlamında da bilgi edinilebilmektedir. Temettuat defterlerinde; genel olarak her hanenin malvarlığı belirtildikten sonra, ödedikleri vergi miktarı da yazılmaktadır. Bununla birlikte hane reisinin bir önceki yıl verdiği temettü vergisi ile aşar ve rüsum miktarı ile tarla, bağ ve bahçeden alınacak hasılat miktarı ve bir sonraki yıl ödemesi gereken tahmini temettü vergisi miktarı da, temettuat defterlerinde yer bulmaktadır.¹⁰⁶

Temettuat defterlerinde Hicri 1260 ve Hicri 1261 sayımları olarak adlandırılan temettü vergilerinin miktarının yazılmasında; kişinin sahip olduğu menkul ve gayrimenkul malların, Hicri 1260 yılı gerçek geliri ile Hicri 1261 yılı tahmini gelirinin verilmesine ayrıca özen gösterildiği görülmektedir. Bununla birlikte daha önceki sayımlarda, sadece sahip olunan menkul ve gayrimenkul malların kıymetleri verilmekteydi.¹⁰⁷ Söz konusu edilen bu hususlarla birlikte temettuat defterleri, mahalle ve köyden alınacak toplam temettü miktarını da belirtmektedir¹⁰⁸. Bu bağlamda da temettuat defterleri; toplam vergi yükünün bölgeler ve kişiler arasında daha adil dağılımının sağlanmasına ve geniş bir mali reformun verilerinin tespit edilmesine yönelik amaçlarla hazırlanmıştır.¹⁰⁹

2.2.5. Sosyal ve İktisadi Tarih Kaynağı Olarak Temettuat Defterleri

1840 yılına ait temettuat defterlerinde sadece vergi mükelleflerinin adları belirtilmekteyken, 1845 yılına ait temettuat defterlerinde aile adlarına ve mesleklere de yer verilmesi doğrultusunda ayrıntılı bilgilerin aktarıldığı görülmektedir. Adların alt bölümünde ise; öncelikli olarak gayrimenkul varlığı ve daha sonra da yetiştirilen ürün ve hayvanların vergi miktarları belirtilmektedir. Gayrimenkul kayıtları incelendiğinde; hane reislerinin ikamet ettiği evlerin ve sahip oldukları dükkânların belirtildiği, nüfusun hangi bölgelerde yoğunluk kazandığına ve ticaretin hangi bölgelerde yapıldığına yer

¹⁰⁵ Ömer Lütfi Barkan. (1953). Tarihi Demografi Araştırmaları ve Osmanlı Tarihi. *Türkiyat Mecmuası*, 10, s. 2.

¹⁰⁶ Serin, 1998, s. 726.

¹⁰⁷ Akgündüz ve Öztürk, 2000, s. 65.

¹⁰⁸ Adamaz, 2020, s. 401.

¹⁰⁹ Adıyeke, 2000, s. 774.

verildiği görülmektedir.¹¹⁰ Temettuat defterlerinde gayrimenkul kayıtlarına yer verilmesinin ardından, hayvanların da kaydedilmesi söz konusudur. Çiftlikte ve taşımacılıkta kullanılan hayvanların ardından; eti, sütü ve yünü için beslenen koyun, keçi ve inek gibi hayvanlar, erkek – dişi olarak ya da âlâ, evsat ve kısır olarak kaydedilmektedir. Bu doğrultuda temettuat defterlerinde, her evde hangi hayvandan kaç tane beslendiği ve bu hayvanlara ilişkin alınacak vergiler belirtilmektedir.¹¹¹

Söz konusu edilen bu hususlar kapsamında temettuat defterleri; dönemin nüfus yapısı, bölgenin iktisadi ve ticari durumu, arazi yapısı ve zirai üretim özellikleri, hayvan dağılımı, ailelerin gelir ve refah düzeyleri, vergilendirme sistemi, idari birimleri ve bu idari birimlerin yerleşim düzenleri ve eğitim – öğretim durumu gibi birçok husus hakkında bilgiler içermesi bakımından, dönemin sosyal ve iktisadi kaynağının önemli kaynakları durumundadır¹¹².

¹¹⁰ Abdurrahman Vefik Sayın. (1999). *Tekâlif – i Kavaidi (Osmanlı Vergi Sistemi)*. Ankara: T.C. Maliye Bakanlığı Araştırma Planlama ve Koordinasyon (APK) Kurulu Başkanlığı Yayınları, s. 443.

¹¹¹ Çadırcı, 1997, s. 106.

¹¹² Küpeli, 2007, s. 33.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

**AKSAZ, YAĞLILAR, İCİLER, BECİLER, SÖĞÜT KÖYLERİ VE BEYLİKLER
ÇİFTLİĞİNİN DEMOGRAFİK YAPISI VE MESLEK BİLGİLER**

3.1. DEMOGRAFİK YAPI

Osmanlı Devleti'nde vergi belirlemek amacıyla yapılan nüfus ve arazi tahrirlerinden sonra modern anlamda nüfus sayımı olarak ilk sayım, Mahmut II.(1808-1938) döneminde ve 1831'de gerçekleştirilmiştir. Amaç ise yeni askeri yapılanmada devletin insan ve vergi potansiyelini ölçmektir. Böylece erkek nüfus, dinlerine göre sayıları belirlenmiş oldu. Nüfus sayımıyla mal ve mülk miktarları da belirlenmiştir. Diğer bir gelişme türü temettuat yazımlarıdır. Temettuat yazım türü hem gelir defteri hem de nüfus defteri şeklinde ele alınmıştır. Osmanlı Devleti'nde birden çok isim adı altında alınan vergilerin yerine tek bir vergi alınarak hane sahibinin gelirinin tespiti amacıyla temettü sayımları yapılmıştır. XIX. yüzyıl ortalarında yapılan bu sayımlar ile devletin sosyal ve iktisat tarihi açısından çok önemli bilgiler barındırmaktadır. XV. ve XVI. yüzyıl tahrir defterlerinden bilgilerin daha geniş çaplı halini temettuat defterinde bulabilmek mümkündür. Daha dolgun bilgiler içeren temettuat defterleri sadece vergi mükellefini belirlemekte, demografik, istatistik ve sosyolojik açıdan bilgileri bünyesinde barındırır.

Temettuat defterlerinde herhangi bir bölgede yaşayan insan nüfusunu tahmin edebilmeye olanak sağlar. Tahmini nüfusu bulabilmek için 3 ile çarpılarak nüfus tespit edilmektedir. Ancak bu 3 rakamı ilmi yollarla bulunmuş bir rakam olmadığından bölgeye, zümreye ve ailenin geçim tarzına göre farklılık gösterebilmektedir. Zaten temettuat defterlerinde bulunan köylerin kayıt sonlarında toplam hane sayısı ve nüfus sayısı aşağı yukarı belirtilmiştir.

Arapça'da "Köy" anlamına gelen "Karye" tahrir defterlerinde bulunan köy, sözlükte "mahalle, yöre, semt, sokak" anlamında Farsça "Kuy" kelimesinden gelmektedir. Köyler kırsal bölgenin ana yerleşim yerleridir.¹¹³

Temettuat defterlerinde de köy yerine karye tabiri kullanıldığını görmekteyiz. Hüdavendigâr Eyaleti Kütahya Sancağının Simav kazasına bağlı Aksaz, Yağlılar, İciler, Beciler, Söğüt köylerinin (karye) ve Beylikler Çiftliğinin tahmini nüfusunu bulabilmek için öncelikle köylerdeki vergi vermekle yükümlü olan hane sayılarının tespit edilerek işe başlanır¹¹⁴. Buna göre; Aksaz köyünde 44 hane, Yağlılar köyünde 59 hane, İciler köyünde 23 hane, Söğüt köyünde 28 hane, Beciler köyünde 18 hane ve Beylikler Çiftliğinde 7 hane bulunmaktadır.

¹¹³ Adamaz, 2020, 388.

¹¹⁴ Adamaz, 2020. s.410.

Tablo 3.1: 1261 (1845 M.) Tarihi Tahmini Nüfus

Yerleşim Adı	Vergi Hanesi	Hane Numarası Kayıtlı Olmayan Hanelerin Sayısı	Tahmini Nüfus
Aksaz Karyesi	49	-	147
Yağlılar karyesi	77	-	231
İciler Karyesi	26	-	78
Söğüt Karyesi	29	-	87
Beciler Karyesi	22	-	66
Beylikler Çiftliği	13	-	39
Toplam	216	-	648

Köylerin tahmini nüfusunu belirlemek istediğimizde arşiv belgelerinde nüfus hesaplamalarında ortalama bir hesap olarak hane sayısı “3” ile çarpılmaktadır. Buna göre hane ortalama kişi sayısı olan 3 ile çarptığımızda Tablo 3.1’de yer alan rakamlar ortaya çıkmaktadır. Ele aldığımız 6 köyün toplam tahmini nüfusu 648’dir.

Tabloya göre en çok haneye ve tahmini nüfusa sahip olan Yağlılar Karyesi birinci sıradadır. İkinci sırada hane sayısı ve tahmini nüfusu en fazla olan köy Aksaz Karyesidir. Üçüncü sırada Söğüt Karyesi, dördüncü sırada İciler Karyesi, beşinci sırada Beciler Karyesi yer almaktadır. En az hane sayısı ve tahmini nüfusa sahip köy ise Beylikler Çiftliğidir. Buna göre köylerin toplam hane sayısı 216 iken tahmini toplam nüfus 648’dir.

3.2. AİLE VE SÜLALE İSİMLERİ

Temettuat defterlerinin verdiği bir diğer bilgi de aile ve sülale isimleridir. Defterlerde bulunan aile isimleri sosyal, iktisadi, dini konum ve yapmış olduğu faaliyetleri bakımından geniş bilgiler ihtiva etmektedir. Ayrıca toplumun sosyal yapısını ortaya koyan unvanlar, lakaplar, akrabalıklar hakkında geniş bilgileri de bu defterlerden elde edilmektedir. Aile ve sülale isimleri belli yöntem takip edilerek defterlere kaydedilmiştir. Bu tarz ile sülale ve aile isimleri arasında bir ilişki kurulmaya çalışılmıştır¹¹⁵.

Temettuat defterlerine baktığımızda isimlerin “bin”, “veled” ve “oğlu” gibi yaygın kavramlar kullanılarak kaydedilmiştir.¹¹⁶

Deftere kaydedilmiş olan bazı aile isimleri ise diğerlerinden ayırt edilebilmesini sağlayan farklı isimlerden oluşmaktadır. Defterlerde baba-oğul,

¹¹⁵ Küpeli, 2007, s.110.

¹¹⁶ Mübahat S. Kütükoğlu, “Osmanlı Sosyal ve İktisadi Tarihi Kaynaklarından Temettü Defterleri”, *Bellekten*, C.59, S. 225 (1995): 398.

kardeşler bazen amca, yeğen veya yakın akrabalar peşpeşe yazılmış veya hanelerin arasına bir veya iki aile girerek yazılmıştır.¹¹⁷ Bu şekilde kayıtlar kolay ayırt edilebilmesi için ailelerin hangi ailenin kolu olduklarının anlaşılması istenmiştir.

Tablo 3.2: Aksaz Karyesi Aile İsimleri

Aile Adı	Hane Sayısı	Aile Adı	Hane Sayısı
Köse Oğlu	1	Mestan oğlu	1
Cenmi oğlu	1	Musa Oğlu	1
Kara Halil oğlu	1	Tavil oğlu	1
Osman oğlu	2	Süleyman'ın ...	1
Cılız oğlu	2	Abdülğani oğlu	1
Hacı Hasan oğlu	1	Koca İbrahim oğlu	1
Osman Çelebi oğlu	2	Kaçar Osman oğlu	3
Hacı Mustafa oğlu	2	Koca Süleyman zevcesi	1
Koca İbrahim oğlu	2	Dez Ahmed oğlu	1
Değirmenci oğlu	1	İnal oğlu	1
Koca Himmet oğlu	1	Koca 'Osman oğlu	1
Tavil Mestan oğlu	1	İmamoğlu	1
Köpekçi oğlu	1	Kethüda oğlu	1
Çolak oğlu	1	Yakup oğlu	1
Keder Mehmed oğlu	1	Kaçar oğlu	1
Arab oğlu	1	Ahmed oğlu	1
Katırcı oğlu	2	Koca Hüsnü oğlu	1

Tabloya göre Aksaz Karyesi¹¹⁸ toplamda 42 haneden oluşmakta olup isimleri ve kayıtları yukarıda görüldüğü gibidir. İkinci olarak en fazla haneye sahip aile Osman oğlu¹¹⁹, Cılız oğlu¹²⁰, Osman Çelebi oğlu¹²¹, Hacı Mustafa oğlu¹²², Koca İbrahim oğlu¹²³ ve Katırcı oğlu¹²⁴ aileleridir. Bu ailelerin toplamda 3'er hanesi vardır. Bu hanelerin 3 'şer kişiden oluştuğunu varsayarsak toplamda 12 kişi vardır. Köyde hanelere baktığımızda 14 numaralı hanede Hacı Mustafa oğlu¹²⁵ yazmaktadır. Hacı adını taşıyan kişiler bu dini görevi yerine getirmiş olduğu ve bu görevi yerine getirecek ekonomik güce sahip olduğunu göstermektedir. Aksaz Karyesi aileleri arasında en fazla haneye sahip olan Kaçar Osman Oğlu¹²⁶ ailesidir. Bu ailenin toplam 3'er hanesi vardır. Hanenin 3'şer kişiden oluştuğunu varsayarsak toplamda bu ailede 9'şer kişi bulunmaktadır. Tablodaki veriler, Aksaz Karyesi'nin demografik ve sosyal yapısı hakkında önemli ipuçları sunmaktadır. Özellikle, belirli

¹¹⁷ BOA, ML. VRD. TMT., d.09240, 3.

¹¹⁸ BOA, ML. VRD. TMT., d.09240, 2.

¹¹⁹ BOA, ML. VRD. TMT., d.09240, 3.

¹²⁰ BOA, ML. VRD. TMT., d.09240, 3.

¹²¹ BOA, ML. VRD. TMT., d.09240, 4.

¹²² BOA, ML. VRD. TMT., d.09240, 4.

¹²³ BOA, ML. VRD. TMT., d.09240, 8.

¹²⁴ BOA, ML. VRD. TMT., d.09240, 9.

¹²⁵ BOA, ML. VRD. TMT., d.09240, 10.

¹²⁶ BOA, ML. VRD. TMT., d.09240, 13.

ailelerin diğerlerinden daha fazla hane sayısına sahip olması, bu ailelerin köy içinde belirli bir ekonomik ve sosyal öneme sahip olabileceğini gösterir. Kaçar Osman Oğlu ailesinin en fazla hane sayısına sahip olması, muhtemelen bu ailenin köyde önemli bir konuma sahip olduğunu ve belki de ekonomik olarak daha güçlü olduğunu işaret edebilir¹²⁷. Diğer ailelerin de 3 hane ile en fazla hane sayısına sahip olması, bu ailelerin köydeki nüfuzlarının ve etkilerinin önemli olduğunu düşündürebilir. Ayrıca, Hacı Mustafa oğlu gibi belirli adlar taşıyan ailelerin dini görevleri yerine getirdikleri ve bu görevleri yerine getirecek ekonomik güce sahip oldukları yorumu yapılabilir. Bu, o dönemin toplum yapısı ve değerler sistemi hakkında da bazı bilgiler sunabilir. Tüm bu veriler, Aksaz Karyesi'nin içinde bulunduğu toplumsal, ekonomik ve kültürel bağlamı anlamak için önemli bir kaynak olabilir. Bu veriler, köydeki sosyal hiyerarşi, ekonomik aktiviteler ve dini yaşam gibi konuları daha derinlemesine incelemek için başlangıç noktası sağlayabilir.

Tablo 3.3: Yağlılar Karyesi Aile İsimleri

Aile Adı	Hane Sayısı	Aile Adı	Hane Sayısı
Akbaş oğlu	1	Değirmenci oğlu	1
Gedik Hüseyin	1	Abdil oğlu	1
Hâfız oğlu	1	Kara Hüseyin oğlu	1
Kalaycı oğlu	1	Faziletli Hacı Hüseyin Efendi	1
Mehmed oğlu	1	İmâm oğlu	2
İnce oğlan oğlu	2	Koca Hüseyin oğlu	1
Köçenk Mustafa oğlu	1	Hüseyin bin İbrâhîm'in	1
Yazıcı oğlu	1	Sarı Süleymân oğlu	1
Çakır oğlu	3	Koca Ahmed oğlu	1
Tahta Kılıç oğlu	1	Tatar oğlu	1
Gökçe Ahmed oğlu	1	Haman oğlu	1
Aşık İbrâhîm oğlu	5	İmâm Hasan bin Mehmed	1
Köse oğlu	2	Kocagöz oğlu	1
İshâk oğlu	1	Bodur oğlu	1
Haydar oğlu	1	Halîl bin Mustafa	1
Deli Ali oğlu	1	Mehmed Ali oğlu	2
Çirkin oğlu	1	Hacı Mustafa Efendi	1
Dana oğlu	1	Karagöz oğlu	1
Sarı oğlan oğlu	1	Koca Ali oğlu	1
Şa'bân oğlu	1	Çoban Ahmed oğlu	1
Temirci oğlu	1	Bıyıklı oğlu	1
Gök Ali oğlu	1	Sarı oğlu Mehmed	1
Hacı Hasan oğlu	1	Hacı Himmet oğlu	1
Koca bıyık oğlu	1	Küçük Hasan oğlu	1
Çayır oğlu	1	Tıraz oğlu	1
Kuru oğlu	1	Ali Beşe oğlu	1
Dede oğlu	1	Adem Halîl oğlu	1
İsmâ'il bin Mehmed	1	Ali Hoca oğlu	1
Keleş oğlu	1	Ümmühân bint-i Mustafa	1

¹²⁷ Güran, 1998, s.88.

Tabloya göre Yağlılar Karyesi¹²⁸ toplamda 69 haneden oluşmakta olup isimleri ve kayıtları yukarıda görüldüğü gibidir.

Yağlılar Karyesi aileleri arasında en fazla haneye sahip olan kaçar Aşık İbrâhîm oğlu¹²⁹ ailesidir. Bu ailenin toplam 5'er hanesi vardır. Hanenin 3'şer kişiden oluştuğunu varsayarsak toplamda bu ailede 15'şer kişi bulunmaktadır. İkinci olarak en fazla haneye sahip aile Çakır oğlu ailesidir. Bu ailelerin toplamda 3'er hanesi vardır. Bu hanelerin 3'şer kişiden oluştuğunu varsayarsak toplamda 9 kişi vardır.

Köyde hanelere baktığımızda 4¹³⁰, 22¹³¹, 42¹³², 56¹³³ numaralı hanede Hacı ve İmam unvanlarını kullanan aileler vardır. Hacı ve İmam sıfatına sahip kişiler dini görevlerini yerine getirmiş olduğunu ve bu görevi yerine getirecek mali gücünün bulunduğunu göstermektedir. Bu veriler, Yağlılar Karyesi'nin demografik yapısını ve sosyal dinamiklerini anlamamıza yardımcı olur. Aşık İbrahim oğlu ailesinin, karye içinde önemli bir yer işgal ettiği ve nüfusun büyük bir bölümünü temsil ettiği görülüyor. Bu aile, karye içinde belirli bir etki ve nüfuz sahibi olabilir. Ayrıca, Çakır oğlu ailesinin de önemli bir nüfusa sahip olduğu ve köyün sosyal dokusunda belirgin bir rol oynadığı anlaşıyor. Hacı ve İmam unvanlarını kullanan ailelerin bulunması, köydeki dini yaşamın ve toplumsal yapının önemli bir parçası olduğunu göstermektedir. Bu ailelerin, dini ve toplumsal liderlik rollerini üstlendikleri ve toplum içinde saygı gördükleri düşünülebilir. Tahmini olarak belirlenen nüfus ve haneye dayanarak, Yağlılar Karyesi'nin oldukça büyük bir köy olduğu ve çeşitli ailelerin bir arada yaşadığı anlaşıyor. Bu da köyün zengin bir kültürel ve sosyal çeşitliliğe sahip olabileceğini düşündürmektedir. Genel olarak, Yağlılar Karyesi'nin demografik ve sosyal yapısı, köyün yaşam tarzı, ekonomisi ve kültürü hakkında bize önemli ipuçları vermektedir. Bu veriler, köydeki toplumsal ve ekonomik ilişkileri anlamak için önemli bir kaynak sağlar.

¹²⁸ BOA, ML. VRD. TMT., d.09257, 1.

¹²⁹ BOA, ML. VRD. TMT., d.09257, 7.

¹³⁰ BOA, ML. VRD. TMT., d.09257, 3.

¹³¹ BOA, ML. VRD. TMT., d.09257, 12.

¹³² BOA, ML. VRD. TMT., d.09257, 24.

¹³³ BOA, ML. VRD. TMT., d.09257, 31.

Tablo 3.4: İciler Karyesi Aile İsimleri

Aile Adı	Hane Sayısı	Aile Adı	Hane Sayısı
İmâm oğlu	2	Sarı oğlu	2
Hâcî oğlu	1	Sarı Hüseyin oğlu	1
Koca oğlu	1	Peştad oğlu	1
Kethüdâ oğlu	3	Emin oğlu	1
Emir oğlu	3	Kara Temürcü oğlu	2
Ahretlik oğlu	1	Kara Memiş oğlu	1

Tabloya göre İciler Karyesi¹³⁴ toplamda 19 haneden oluşmakta olup isimleri ve kayıtları yukarıda görüldüğü gibidir.

İciler Karyesi aileleri arasında en fazla haneye sahip olan kaçar Kethüdâ oğlu¹³⁵ ve Emir oğlu¹³⁶ aileleridir. Bu ailelerin toplam 3'er hanesi vardır. Hanenin 3'şer kişiden oluştuğunu varsayarsak toplamda bu ailede 18'şer kişi bulunmaktadır. İkinci olarak en fazla haneye sahip aile İmâm oğlu¹³⁷, Sarı oğlu¹³⁸ ve Kara Temürcü oğlu¹³⁹ aileleridir. Bu ailelerin toplamda 2'er hanesi vardır. Bu hanelerin 3'şer kişiden oluştuğunu varsayarsak toplamda 18 kişi vardır. Köyde hanelere baktığımızda 1, 2 numaralı hanede Hacı ve İmam unvanlarını kullanan aileler vardır. Hacı ve İmam sıfatı bu şahısların dindar insanlar olduğunu, dini görevlerini yerine getirmiş ve bu ibadeti veya görevi yerine getirecek imkâna sahip bulunduğu anlaşılmaktadır. Bu veriler, İciler Karyesi'nin demografik yapısını ve sosyal dinamiklerini daha iyi anlamamıza yardımcı olur¹⁴⁰. Kethüdâ oğlu ve Emir oğlu ailelerinin en fazla haneye sahip olduğu görülüyor, bu da bu ailelerin köy içinde önemli bir nüfusa sahip olduğunu ve belki de sosyal veya ekonomik açıdan etkili olduklarını düşündürebilir. Ayrıca, İmâm oğlu, Sarı oğlu ve Kara Temürcü oğlu ailelerinin de önemli bir nüfusa sahip olduğu ve köyün sosyal dokusunda önemli bir rol oynadığı görülüyor.

Hacı ve İmam unvanlarını kullanan ailelerin bulunması, köydeki dini yaşamın ve toplumsal yapının önemli bir parçası olduğunu göstermektedir. Bu ailelerin, dini ve toplumsal liderlik rollerini üstlendikleri ve toplum içinde saygı gördükleri düşünülebilir. İciler Karyesi'nin demografik yapısının, köy içindeki sosyal ilişkiler ve toplumsal yapı

¹³⁴ BOA, ML. VRD. TMT., d.09193, 1.

¹³⁵ BOA, ML. VRD. TMT., d.09193, 3.

¹³⁶ BOA, ML. VRD. TMT., d.09193, 3.

¹³⁷ BOA, ML. VRD. TMT., d.09193, 5.

¹³⁸ BOA, ML. VRD. TMT., d.09193, 6.

¹³⁹ BOA, ML. VRD. TMT., d.09193, 9.

¹⁴⁰ Adamaz, 2020, s.390.

hakkında önemli bilgiler sağladığı görülmektedir¹⁴¹. Bu veriler, köydeki toplumsal ve ekonomik dinamikleri daha iyi anlamamıza yardımcı olmaktadır.

Tablo 3.5: Söğüt Karyesi Aile İsimleri

Aile Adı	Hane Sayısı	Aile Adı	Hane Sayısı
Osman bin İbrahim	1	Aydınlı oğlu	1
Müfid Camur oğlu	1	Yakub oğlu	1
İmam oğlu	1	Dede oğlu	1
Geyvan oğlu	2	Çolak oğlu	1
Sarı Hüseyin oğlu	1	Kara Ahmed oğlu	2
Gavgacı oğlu	4	Camurlu oğlu	1
Ebubekir oğlu	1	Lülecı oğlu	1
Kara Mustafa oğlu	1	Geyvan oğlu Mustafa	3
Ebubekir oğlu Ahmed bin Ebubekir	1	Hamza oğlu İsa bin Hamza	1
Ebubekir oğlu Hasan bin Süleyman	1	Sarı Hasan oğlu Halil bin İbrahim	1

Tabloya göre Söğüt Karyesi¹⁴² toplamda 27 haneden oluşmakta olup isimleri ve kayıtları yukarıda görüldüğü gibidir.

Söğüt Karyesi aileleri arasında en fazla haneye sahip olan kaçar Gavgacı oğlu¹⁴³ ailesidir. Bu ailelerin toplam 4 hanesi vardır. Hanenin 3'şer kişiden oluştuğunu varsayarsak toplamda bu ailede 12'şer kişi bulunmaktadır. İkinci olarak en fazla haneye sahip aile Geyvan oğlu Mustafa¹⁴⁴ ailesidir. Bu ailelerin toplamda 3 hanesi vardır. Bu hanelerin 3'şer kişiden oluştuğunu varsayarsak toplamda 9 kişi vardır. Söğüt Karyesi'nin demografik yapısı hakkında bu veriler bize önemli bilgiler sağlıyor. Gavgacı oğlu ailesinin en fazla haneye sahip olması, bu ailenin köy içinde geniş bir nüfusa ve muhtemelen toplum içinde belirgin bir etkiye sahip olduğunu düşündürmektedir. Ayrıca, Kara Ahmed oğlu ve Sarı Hüseyin oğlu gibi diğer önemli ailelerin de köyde önemli bir nüfusa sahip olduğu görülüyor.

Köydeki bu ailelerin büyük olasılıkla köyün sosyal, kültürel ve ekonomik hayatında önemli rolleri vardır. Özellikle Gavgacı oğlu ailesinin, köyde belirgin bir toplumsal statüye ve nüfusa sahip olması, onların köyün liderleri veya etkili figürleri olabileceğini düşündürülebilir¹⁴⁵. Bu veriler aynı zamanda köydeki nüfusun çeşitliliğini ve demografik yapısını da yansıtıyor. Her bir ailenin farklı bir meslek ve soyadıyla

¹⁴¹ Küpeli, 2007, s.57.

¹⁴² BOA, ML. VRD. TMT., d.09209, 1.

¹⁴³ BOA, ML. VRD. TMT., d.09209, 5.

¹⁴⁴ BOA, ML. VRD. TMT., d.09209, 8.

¹⁴⁵ Aydın, 2016, s.150.

temsil edilmesi, köyün çeşitli ekonomik ve sosyal faaliyetlere sahip olduğunu ve bu faaliyetlerin köyün ekonomik ve kültürel dokusunu şekillendirdiğini göstermektedir.

Tablo 3.6: Beciler Karyesi Aile İsimleri

Aile Adı	Hane Sayısı	Aile Adı	Hane Sayısı
İsa oğlu	4	Fıdık oğlu	1
Bâli oğlu	1	Ya'kûb oğlu	1
Kara Veli oğlu	1	Caldır oğlu	1
Mehmed Ali oğlu	1	Küçük oğlu	1
Kelleci oğlu	3	Değirmenci oğlu	1
Haykeli oğlu	1	İnce oğlu	1
İşbah oğlu	2		

Tabloya göre Beciler Karyesi¹⁴⁶ toplamda 19 haneden oluşmakta olup isimleri ve kayıtları yukarıda görüldüğü gibidir. Beciler Karyesi aileleri arasında en fazla haneye sahip olan kaçar İsa oğlu¹⁴⁷ ailesidir. Bu ailelerin toplam 4 hanesi vardır. Hanenin 3'şer kişiden oluştuğunu varsayarsak toplamda bu ailede 12'şer kişi bulunmaktadır. İkinci olarak en fazla haneye sahip aile Kelleci oğlu¹⁴⁸ ailesidir. Bu ailelerin toplamda 3 hanesi vardır. Bu hanelerin 3'şer kişiden oluştuğunu varsayarsak toplamda 9 kişi vardır.

Köyde hanelere baktığımızda diğer köylerde var olan Hacı ve İmam unvanlarını kullanan hiçbir kimsenin olmadığı görülmektedir. Bunun içinde civar köylerden dini görevli geldiği ya da kaza tarafından görevlendirildiği düşünülebilir.

Tablo 3.7: Beylikler Çiftliği Aile İsimleri

Aile Adı	Hane Sayısı	Aile Adı	Hane Sayısı
Arab oğlu	1	Katırcı oğlu	1
Kocabıyık oğlu	1	Süllü oğlu	1
Adem oğlu	1	Şa'bân oğlu	1
Çavdar oğlu	1		

Tablo 3.7'de, Beylikler Çiftliği'nin aile isimleri ve haneye sahip oldukları sayılar listelenmektedir. Bu çiftlikte toplamda 7 hane bulunmaktadır. Tabloda her aileye ait bir hane olduğu görülmektedir, yani her ailenin çiftlikte eşit bir şekilde temsil edildiği söylenebilir. Bu durum, köyün nüfusunun ve sosyal yapısının diğer köylere göre daha küçük ve basit olduğunu göstermektedir. Köydeki ailelerin çoğunluğunun ziraat ile uğraştığı ve tarımsal faaliyetlerle geçimini sağladığı göz önüne alındığında, Beylikler Çiftliği'nin tarıma dayalı bir yaşam tarzına sahip olduğu söylenebilir. Bu durum, çiftlikte nüfus dağılımının dengeli olduğunu göstermektedir. Tablodaki verilere

¹⁴⁶ BOA, ML. VRD. TMT., d.09215, 1.

¹⁴⁷ BOA, ML. VRD. TMT., d.09215, 1.

¹⁴⁸ BOA, ML. VRD. TMT., d.09215, 4.

göre, Hacı ve İmam gibi dini unvanlara sahip kişilerin bu çiftlikte bulunmadığı görülmektedir. Bu durum, çiftlikte dini liderlik veya ibadet hizmetleri için özel olarak atanmış kişilerin olmadığını göstermektedir. Bu durum, çevre köylerde olduğu gibi dini görevlilerin belirli bir çiftlikte kalıcı olarak görev yapmadığını ve dışarıdan ihtiyaç duyulduğunda bu görevin karşılandığını düşündürülebilir.

3.3. LAKAP VE UNVANLAR

Temettuat defterlerinde karşımıza çıkan bir diğer önemli bilgi ise lakap ve unvanlar olup toplumsal hayatla ilgili önemli bilgiler içermektedir. Lakaplar ve unvanlar aynı ismi taşıyan isimlerin birbirinden ayırt edilmesini sağlamış karışıklıkları ortadan kaldırmıştır¹⁴⁹. Kişiler arasında neden olan karışıklığın giderilmesinde büyük kolaylık sağlamıştır.

Aşağıda verilen tabloda yaygın olarak kullanılan lakap ve unvanların hangileri olduğunu, bu lakap ve unvanların hangi köylerde daha yaygın kullanıldığını görülmektedir.

Tablo 3.8: Köylerde Yaygın olarak Geçen Lakap ve Unvanlar

Yerleşim Adı Köyler	Kara	Sarı	Küçük	Koca	Hacı	İnce	İmam	Şeyh	Seyit
Yağlılar karyesi	1	1	2	5	6	-	-	-	-
Aksaz Karyesi	2	1	-	6	3		1		
İciler Karyesi	2	4		1	1	-	-	-	-
Söğüt Karyesi	3	1	-	-	-	-	-	-	-
Beciler Karyesi	3	-	-	-	1	1	-	-	-
Beğlikler Çiftliği	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Tabloya baktığımızda köylerde en sık kullanılan “Koca” lakabı olduğu görülmektedir. Bu lakaptan sonra en sık kullanılan ikinci lakap ise “Kara” lakabı olmuştur. Bedensel özelliklerinden dolayı Kara, Sarı, Küçük, Koca, İnce gibi lakaplar kullanmıştır. Dine yakınlığı, dini sorumluluğu ve görevini yerine getirmiş olmasından dolayı ise Hacı ünvanını kullananlara ve din görevlisi olan kişi için imam unvanı kullananlara da rastlanmaktadır. Lakap ve unvanlar köyden köye değişiklik gösterebilmektedir.

¹⁴⁹ Adamaz, 2016, s.160.

3.4. HANE REİSLERİ İSİMLERİ

Osmanlı Devleti'nde kişileri diğer kişilerden ayırt etmeyi sağlayan sahip oldukları özel isim yani şahıs isimleridir. Kişilerin taşıdığı isimler bir toplumun kültürel değerlerini ve inançlarının ayırt edici özelliği olup o toplumu diğerlerinden ayırt etmemizi sağlamaktadır. Bir bölgede kullanılan şahıs adları o bölgede ki toplumun sosyal ve kültürel yapısını oluşturan en önemli unsurların başında gelmektedir. Temettuat defterlerinde vergiyle yükümlü olan hane reislerin isimleri yazılmıştır. 1261 (1845 M.) tarihinden önce defterde şahısların şekil ve şemallerine yer verilmiş olup bu tarihten sonra bu duruma rastlanılmamaktadır. Çoğunlukla defterlerde hane reislerinin ismi kaydedilirken bazen baba adı, bazen lakabı veya aile adı kaydedilmiştir. Peşpeşe yazılmış iki kardeş kayıtlarında ise genellikle sonradan kaydedilen ismi önceki isimle bağlayan “biraderi” ifadesi kullanılmıştır¹⁵⁰.

Şahıs isimlerinde bazen baba ve oğlunun aynı ismi taşıdığına rastlanılmaktadır. Bir çocuğun doğumdan önce babası ölmüş ise babasının isminin verilmesi yaygın bir isim koyma âdeti olarak rastlanmaktadır. Unutmamak gerektir ki her baba ve oğlun aynı ismi taşıması babasının mutlaka ölmüş olduğu anlamına da gelmemektedir.

Tablo 3.9: Aksaz Karyesi Aile Reisi İsimleri

İsimler	Sayı	İsimler	Sayı
Osman	4	Süleyman	6
Halil	3	İbrahim	3
Mustafa	13	Musa	1
Hasan	6	Himmet	2
Mehmed	7	Ali	4
Emine	1	Veli	1
İsmail	3	Fatıma	1
Abdülgani	1	Ahmed	5
Hüseyin	4	Abdullah	2
Yusuf	1	Bektaş	1
Havva	1	Hüsnü	1

Aksaz Karyesinde¹⁵¹ şahıs isimleri incelendiğinde en fazla kullanılan isim 13 adetle Mustafa¹⁵²'dir. 2. olarak Mehmet izlemektedir. Diğer isimlerde aralıklarla artarak devam etmiştir. Bu isimler hala günümüzde yaygın olarak kullanılan isimlerdendir. Günümüzde TÜİK verilerine göre ülkemizde en yaygın kullanılan erkek isminin “Mehmet” olduğu göze çarpmaktadır. Bu veriler, belirli isimlerin belirli topluluklarda veya belirli coğrafi bölgelerde daha yaygın olduğunu göstermektedir. Örneğin, Aksaz

¹⁵¹ BOA, ML. VRD. TMT., d.09240, 1.

¹⁵² BOA, ML. VRD. TMT., d.09240, 4.

Karyesi'nde "Mustafa" isminin yaygınlığı, bu ismin o köydeki aileler arasında tercih edilen bir isim olabileceğini veya o bölgedeki kültürel veya dini bir etkiye işaret edebileceğini düşündürebilir. Ayrıca, "Mehmet" isminin genel olarak Türkiye'de yaygın olduğunu belirtmek önemlidir. Bu, belirli isimlerin Türkiye genelinde yaygın olarak tercih edilmesinin, belirli isimlerin popülerliğinin veya belirli isimlere olan toplumsal veya kültürel eğilimlerin etkisiyle olabileceğini göstermektedir.

Tablo 3.10: Yağlılar Karyesi Aile Reisi İsimleri

İsimler	Sayı	İsimler	Sayı
Osman	3	Süleyman	3
Halil	7	İbrahim	6
Mustafa	9	Mehmed Ali	2
Salih	1	Şaban	3
Hasan	7	Himmet	1
Mehmed	18	Ali	12
İsmail	12	Ebubekir	1
İshak	1	Ahmed	13
Hüseyin	6	Abdullah	2
Yusuf	2		

Yağlılar Karyesinde şahıs isimleri incelendiğinde en fazla kullanılan isim 18 adetle Mehmed¹⁵³, 2. olarak 13 ile Ahmed izlemektedir. Diğer isimlerde aralıklarla artarak devam etmiştir. Yağlılar Karyesi'ndeki aile reisi isimlerine dayalı olarak yapılan analiz, bölgedeki isim tercihlerini ve kültürel yapıyı anlamamıza yardımcı olabilir. Özellikle Mehmed ve Ahmed gibi isimlerin sıklığı, bölgedeki İslam kültürünün ve geleneklerinin etkisini gösteriyor olabilir. Ayrıca, Osmanlı döneminde İslam peygamberlerinin isimleri sıkça tercih edildiği için "Mehmed" ve "Ahmed" gibi isimlerin yaygınlığı bu dönemin etkilerini yansıtabilir. Diğer yandan, Halil ve Hasan gibi geleneksel Türk isimlerinin de sıklıkla kullanılması, bölgedeki Türk kültürünün ve geleneğinin bir göstergesi olabilir. İsim tercihlerinde dini ve kültürel etkileşimin yanı sıra tarihi ve toplumsal faktörlerin de rol oynamış olabileceği düşünülebilir. Bu veriler ayrıca, bölgedeki nüfus yapısı ve demografik özellikler hakkında da ipuçları sağlayabilir. Örneğin, Mehmed ve Ahmed gibi İslami isimlerin sıklığı, bölgedeki Müslüman nüfusun yoğunluğunu ve İslam'ın önemini yansıtabilir. Ancak bu yorumlar için daha fazla veri ve tarihsel bağlamın dikkate alınması gerekmektedir.

¹⁵³ BOA, ML. VRD. TMT., d.09257, 2.

Tablo 3.11: İciler Karyesi Aile Reisi İsimleri

İsimler	Sayı	İsimler	Sayı
Osman	2	Tahsin	2
İsmail	1	Halil	1
Mustafa	4	Mehmed Ali	1
Salih	1	Mahmud	1
Hasan	2	Halil	1
Mehmed	9	Ali	7
Musa	1	Ömer	1
Abdülbaki	1	Ahmed	3
Hüseyin	4	Süleyman	1
Yusuf		Süleyman	1

İciler Karyesinde şahıs isimleri incelendiğinde en fazla kullanılan isim 9 adetle Mehmed¹⁵⁴, 2. olarak 7 ile Ali izlemektedir. Diğer isimlerde aralıklarla artarak devam etmiştir.

Tablo 3.12: Söğüt Karyesi Aile Reisi İsimleri

İsimler	Sayı	İsimler	Sayı
Hasan	3	Ali	2
Osman	2	Mahmut	1
İsmail	2	Salih	1
Mehmet	5	Hüseyin	2
İhsan	1	Ebubekir	3
Ömer	3	İbrahim	3
Ahmet	1	Halil	4
Mustafa	5	İsa	1

Söğüt Karyesinde şahıs isimleri incelendiğinde en fazla kullanılan isim 5 adetle Mehmed¹⁵⁵ ve Mustafa¹⁵⁶ isimleridir. Diğer isimlerde aralıklarla artarak devam etmiştir.

Tablo 3.13: Beciler Karyesi Aile Reisi İsimleri

İsimler	Sayı	İsimler	Sayı
Osman	1	İbrahim	1
İsmail	2	Halil	2
Mustafa	6	Mehmed Ali	1
Hasan	1	Yakub	2
Mehmed	8	Ebubekir	2
İsa	2	Ahmed	3
Hüseyin	4	Süleyman	1
		Veli	1

¹⁵⁴ BOA, ML. VRD. TMT., d.09193, 4.

¹⁵⁵ BOA, ML. VRD. TMT., d.09209, 3.

¹⁵⁶ BOA, ML. VRD. TMT., d.09209, 3.

Beciler Karyesinde şahıs isimleri incelendiğinde en fazla kullanılan isim 8 adetle Mehmed¹⁵⁷, 2. olarak 6 ile Mustafa izlemektedir. Diğer isimlerde aralıklarla artarak devam etmiştir.

Tablo 3.14: Beylikler Çiftliği Aile Reisi İsimleri

İsimler	Sayı	İsimler	Sayı
Mustafa	2	Halil	1
Hasan	1	Ali	3
Mehmed	3	Hüseyin	1
Abdullah	1		

Beylikler Çiftliği şahıs isimleri incelendiğinde en fazla kullanılan isim 3 adetle Mehmed ve Ali isimleri gelmektedir. Diğer isimlerde aralıklarla artarak devam etmiştir.

Genel olarak bakıldığında çoğunlukla bu köylerde kullanılan isimler Mehmet, Mustafa, Ahmet, Ali, Hüseyin, Hasan olmuştur.

3.5. MESLEK BİLGİLERİ

Temettuat defterlerinin bizlere verdiği bir diğer önemli bilgi ise hane reislerinin meslekleridir. Bu meslek bilgileri sosyal tarih araştırmaları açısından çok önemli bir öneme sahiptir. 1260-1261 (1844-1845 M.) tarihli temettuat defterlerinde meslek bilgileri hane reisinin numarasının üzerine çoğunlukla “Erbâb-ı ziraat’dan idiği¹⁵⁸” şeklinde kayıt altına alınmıştır. Defterlerde imam ve muhtar mesleklerinin en çok kaydedilen meslekler olduğu görülmektedir. İmamların çeşitli görevleri olduğu ve en önemli görevi ise merkezdeki idareyle ilgili olmasından vergilerin hesaplanıp tahsil edilmesi görevi olduğu bilinmektedir. Zamanla imamların bu görevlerini yerine getirmede yaşanan sorunlar imamların gözden düşmesine neden olduğunu anlaşılmaktadır.

Muhtarlık teşkilatının kurulmasının birçok nedeni olduğu bilinmektedir. Asayişin bozulması, imamların görev ihmalleri veya yolsuzlukları nedeniyle vergilerin toplanamaması gibi sorunlar muhtarlıkların kurulmasında etkili olmuştur. Mesleklerin defterlerde rastlanması bir mahalle veya köyde hangi mesleğin ne kadar geliştiği ve yaygın olduğunu tespit etmemize yardımcı olmaktadır. Ayrıca gelirin meslekler arasındaki dağılımı da bu kayıtlardan çıkartılabilecek önemli sonuçlardır.

¹⁵⁷ BOA, ML. VRD. TMT., d.09215, 3.

¹⁵⁸ BOA, ML. VRD. TMT., d.09240, 3.

1261 (1845 M.) tarihli temettuat defterinde Aksaz, Yağlılar, İçiler, Beciler, Söğüt köyleri ve Beylikler Çiftliğinde oturan hane reislerin meslekleri genellikle “Erbab-ı Ziraat¹⁵⁹” şeklinde kayıtlıdır. Köylerde imam¹⁶⁰, muhtar¹⁶¹, hatab-keş¹⁶², ırgat¹⁶³, yolcu, hizmetkâr, çoban, hatip, kalaycı, sâil ve kömürcü gibi meslek sahiplerine rastlanmaktadır. Defterlerde bazı hane sahiplerinin mesleklerine dair herhangi bilgi bulunmamaktadır.

Tablo 3.15: Aksaz Karyesi Meslek Bilgileri

Hane/No	Hane Sahibi	Mesleği
1-1	Köse Oğlu ‘Osman bin Halil	Erbab-ı Ziraat
2-1	Cenmi oğlu Mustafa bin Halil	Erbab-ı Ziraat
3-1	Kara Halil oğlu Mustafa bin Halil	Erbab-ı Ziraat
4-1	Hacı Hasan oğlu Mehmed	Erbab-ı Ziraat
5-1	Hacı Hasan oğlu Süleyman bin Hasan	Erbab-ı Ziraat
6-1	Mestan oğlu İbrahim bin Mustafa	Erbab-ı Ziraat
7-1	Musa Oğlu Mustafa bin Musa	Erbab-ı Ziraat
8-1	Osman oğlu Mehmed bin ‘Osman	Erbab-ı Ziraat
9-1	Koca Himmet oğlu Süleyman bin Himmet	Erbab-ı Ziraat
9-2	Ali bin Veli	Erbab-ı Ziraat
10-1	İsmail’in zevci Fatıma	Erbab-ı Ziraat
11-1	Abdülğani oğlu Süleyman bin Hasan	Erbab-ı Ziraat
12-1	Katırcı oğlu Ali ile Süleyman	Erbab-ı Ziraat
13-1	Hacı Mustafa oğlu Mehmed bin İbrahim	Irgat
14-1	Hacı Mustafa oğlu İsmail bin Ali	Erbab-ı Ziraat
14-14	İsmail’in karındaşı Mustafa Ali	Erbab-ı Ziraat
15-1	Osman Çelebi oğlu Mehmed bin ‘Osman	Erbab-ı Ziraat
16-1	Koca İbrahim oğlu Mustafa bin İbrahim	Erbab-ı Ziraat
17-1	Dez Ahmed oğlu Hüseyin bin Ahmed	Irgat
18-1	Kaçar Osman oğlu Halil bin ‘Osman	Erbab-ı Ziraat
19-1	Kaçar oğlu Ahmed bin Mehmed	Erbab-ı Ziraat
20-1	Kaçar oğlu Abdullah bin Mehmed	Erbab-ı Ziraat
21-1	Hacı Mustafa oğlu Mehmed bin Ahmed	Erbab-ı Ziraat
22-11	Değirmenci oğlu Ali bin Ali	Erbab-ı Ziraat
23-1	İnal oğlu Yusuf bin Hasan	Erbab-ı Ziraat
24-1	İnal oğlu Bektaş bin İsmail	Irgat
25-1	Veli oğlu Ahmed Karındaşı Abdullah bin Mehmed	Erbab-ı Ziraat
26-1	Cılız oğlu Mustafa bin Ahmed	Erbab-ı Ziraat
27-1	Tavil oğlu ‘Osman bin Hasan	Erbab-ı Ziraat
28-1	Koca Himmet oğlu Hüseyin bin Himmet	Erbab-ı Ziraat
29-1	Tavil(Topal) Mestan oğlu Hüsnü bin Mustafa	Erbab-ı Ziraat
30-1	İmamoğlu Mustafa Karındaşı Ahmed ibnân Mehmed	Erbab-ı Ziraat
31-1	Köpekçi oğlu Halil bin Ali	Erbab-ı Ziraat
32-1	Kethüda oğlu İsmail bin Ali	Erbab-ı Ziraat
33-1	Çolak oğlu Mustafa bin Mehmed	Yetim
34-1	Kaçar oğlu İbrahim bin İbrahim	Erbab-ı Ziraat
35-1	Yakup oğlu Hasan bin Mehmed	Erbab-ı Ziraat
37-1	Keder Mehmed oğlu Mehmed bin Mehmed	Erbab-ı Ziraat

¹⁵⁹ BOA, ML. VRD. TMT., d.09240, 22.

¹⁶⁰ BOA, ML. VRD. TMT., d.09215, 2.

¹⁶¹ BOA, ML. VRD. TMT., d.09215, 2.

¹⁶² BOA, ML. VRD. TMT., d.09257, 19.

¹⁶³ BOA, ML. VRD. TMT., d.09240, 9.

Tablo 3.15: (Devam) Aksaz Karyesi Meslek Bilgileri

Hane/No	Hane Sahibi	Mesleği
38-1	Kaçar oğlu Ali bin İsmail	Erbab-1 Ziraat
39-1	Arab oğlu Mustafa bin Ahmed	Erbab-1 Ziraat
40-1	Çırak oğlu İsmail bin Mustafa	Erbab-1 Ziraat
41-1	Ahmed oğlu Mustafa bin Ahmed	Erbab-1 Ziraat
42-1	Bedavacı oğlu Hasan bin Himmet	Erbab-1 Ziraat
43-1	Katırcı oğlu İsmail bin Süleyman	Erbab-1 Ziraat

Bu köyün mesleklerini incelediğimizde yoğun olarak Erbab-1 ziraat denilen tarımla geçimini sağlayan ailelerin çoğunluk olduğu göze çarpmaktadır. Hanelerden bazıları da tarım arazilerine işçi olarak çalışan ırgatlık mesleğini yaptığı görülmektedir.

Bu da köylünün geçiminin büyük çoğunluğunu ziraat işlerinden sağladığı düşünülmektedir. Köylü elde ettiği hasadı tahminimize göre kaza merkezlerinde satmakta ve geçim giderlerini bu satışlarla gidermektedir. Elde ettiği gelirin bir kısmıyla da vergisinin ödeyerek devletin ekonomisine katkı sağladığı düşünülebilir. Tablo 3.15, Aksaz Karyesi'nde yaşayan ailelerin meslek bilgilerini içermektedir. Tabloya göre, köydeki ailelerin büyük çoğunluğu "Erbab-1 Ziraat" olarak adlandırılan tarım işiyle uğraşmaktadır. Bu, tarıma dayalı bir ekonominin hakim olduğunu göstermektedir. Köyde tarım faaliyetlerinin yoğunluğu, çoğu hane sahibinin tarım işiyle uğraşmasından ve aynı zamanda tarımsal işlerde çalışanların varlığından anlaşılmaktadır. Ayrıca, "Irgat" olarak adlandırılan tarlada çalışan işçilerin de bulunduğu görülmektedir. Köylülerin büyük çoğunluğunun tarımla uğraşması, köyün ekonomisinin tarıma dayalı olduğunu gösterir. Bu durum, köy halkının geçimini tarımsal üretimden sağladığını ve elde edilen ürünleri muhtemelen yakındaki kasaba veya şehirlere satarak gelir elde ettiğini işaret etmektedir. Ayrıca, elde edilen gelirin bir kısmının vergi olarak devlete ödendiği ve böylece devletin ekonomisine katkı sağlandığı düşünülebilir. Bu tablo, Aksaz Karyesi'nin ekonomik yapısı hakkında önemli bilgiler sunmaktadır. Tarımın köyün ana geçim kaynağı olduğu ve köylülerin büyük çoğunluğunun tarım işleriyle meşgul olduğu anlaşılmaktadır. Bu durum, köyde tarımsal faaliyetlerin öneminin ve tarımın toplumsal ve ekonomik yapıdaki rolünün büyük olduğunu göstermektedir.

Aksaz Karyesi'nde yoğun olarak tarımla uğraşan ailelerin, köyün ekonomik ve sosyal dokusunu şekillendirdiği görülmektedir. Tarım, köy halkının geçim kaynağı olduğu gibi, aynı zamanda köyün kültürel ve sosyal yapısını da etkilemektedir. Tarım, köydeki gelirin ve yaşam standardının belirlenmesinde kritik bir role sahiptir. Tarımın yaygın olduğu bir köyde, mevsimlere göre tarımsal faaliyetlerin değişkenlik gösterdiği

düşünülebilir. Ekim, dikim, sulama, hasat gibi tarımsal işlerin yoğunluğu mevsimlere göre farklılık gösterebilir. Bu da köylülerin çalışma düzenini ve sosyal yaşamını etkileyebilir. Örneğin, hasat zamanlarında köyde iş yoğunluğu artabilir ve köylüler daha fazla çalışma ve işbirliği içinde olabilirler. Aksaz Karyesi'nde tarımın yaygın olması, aynı zamanda toplumun birlik ve dayanışma kültürünü güçlendirebilir. Köylüler, tarımsal faaliyetlerde birlikte çalışarak hem işlerini tamamlarlar hem de birbirlerine destek olurlar. Bu durum, köyde sosyal ilişkilerin ve komşuluk bağlarının güçlenmesine katkı sağlayabilir. Tarıma dayalı bir ekonomik yapıya sahip olan köylerde, tarımsal tekniklerin ve bilgi birikiminin önemi de büyüktür. Köylüler, tarımsal yeniliklere açık olmalı ve modern tarım tekniklerini takip etmelidirler. Bu da verimliliği artırabilir ve köy ekonomisinin güçlenmesine katkı sağlayabilir. Aksaz Karyesi'nde tarımın yaygın olduğu ve köy ekonomisinin büyük ölçüde tarıma dayandığı görülmektedir. Tarım, köy halkının geçim kaynağı olmasının yanı sıra, toplumsal ve kültürel yapıyı da etkileyen önemli bir faktördür. Tarımsal faaliyetlerin düzenli ve verimli bir şekilde yürütülmesi, köydeki yaşam kalitesini ve refahını artırabilir.

Tablo 3.16: Yağlılar Karyesi Meslek Bilgileri

Hane/No	Hane Sahibi	Mesleği
1-1	Akbaş oğlu Mehmed Efendi bin Mehmed	Erbab-ı Ziraat
2-1	Gedik Hüseyin bin Mehmed	Erbab-ı Ziraat
3-1	Hâfız oğlu Mustafa bin Halil	Erbab-ı Ziraat
4-1	Kalaycı oğlu Hâcî Mehmed bin Hüseyin	Erbab-ı Ziraat
5-1	Mehmed oğlu Ali bin Mehmed	Erbab-ı Ziraat
6-1	İnce oğlan oğlu Hüseyin bin Mehmed	Erbab-ı Ziraat
7-1	Köçenk Mustafa oğlu Ali bin Mustafa	Erbab-ı Ziraat
8-1	Yazıcı oğlu Mollâ Hasan bin Ebûbekir	Erbab-ı Ziraat
9-1	Çakır oğlu Mehmed Ali bin İsmâ'il	Erbab-ı Ziraat
10-1	Gökçe Ahmed oğlu Halil bin Ahmed	Erbab-ı Ziraat
11-1	Aşık İbrâhîm oğlu Ali	Erbab-ı Ziraat
12-1	Köse oğlu Ahmed karındaşı İsmâ'il ibnân-ı Hüseyin	Erbab-ı Ziraat
13-1	İshâk oğlu Mehmed bin Mustafa	Erbab-ı Ziraat
14-1	Haydar oğlu Mehmed bin Ahmed	Erbab-ı Ziraat
15-1	Deli Ali oğlu Ahmed bin Ali	Erbab-ı Ziraat
16-1	Çirkin oğlu İbrâhîm bin Mustafa	Erbab-ı Ziraat
17-1	Değirmenci oğlu Sâlih bin Hasan	Erbab-ı Ziraat
18-1	Çakır oğlu İsmâ'il bin Ali	Erbab-ı Ziraat
19-1	Kara Hüseyin oğlu Ali'nin yetimi Halil	Ders-i âm
20-1	Ders-i âmm dan Faziletli Hâcî Hüseyin Efendi	Ders-i âm
21-1	İmâm oğlu Mehmed Efendi bin Halil	Irgat
22-1	Koca Hüseyin oğlu Hasan bin İbrâhîm	Erbab-ı Ziraat
23-1	Hüseyin bin İbrâhîm	Erbab-ı Ziraat
24-1	Sarı Süleymân oğlu Ahmed bin Süleymân	Erbab-ı Ziraat
25-1	Koca Ahmed oğlu İsmâ'il bin Ahmed	Erbab-ı Ziraat
26-1	Aşık İbrâhîm oğlu Mehmed bin Ali	Erbab-ı Ziraat
27-1	İmâm oğlu Mehmed bin Mustafa	Erbab-ı Ziraat
28-1	Kocagöz oğlu Deli İbrâhîm	Erbab-ı Ziraat

Tablo 3.16: (Devam) Yağlılar Karyesi Meslek Bilgileri

Hane/No	Hane Sahibi	Mesleği
29-1	Müteveffâ Bodur oğlu Mustafa bin Mehmed	Erbab-1 Ziraat
29-2	Halil bin Mustafa	Erbab-1 Ziraat
30-1	Mehmed Ali oğlu Osmân bin Mehmed Ali	Erbab-1 Ziraat
31-1	Mehmed Ali oğlu Ali bin Mehmed Ali	Hatab-Keş
32-1	Dana oğlu İsmâ'il bin Mehmed	Erbab-1 Ziraat
33-1	Karagöz oğlu Hüseyin karındaşı Mollâ Mehmed ibnân-ı Hüseyin	Erbab-1 Ziraat
34-1	Aşık İbrâhîm oğlu Halil bin Ali	Erbab-1 Ziraat
35-1	İnce oğlan oğlu Osmân bin Mehmed	Erbab-1 Ziraat
36-1	Çakır oğlu İsmâ'il bin Mehmed	Erbab-1 Ziraat
37-1	Çoban Ahmed oğlu Mehmed karındaşı İbrâhîm bin Ahmed	Erbab-1 Ziraat
38-1	Temirci oğlu Ali bin Yûsuf	Erbab-1 Ziraat
39-1	Bıyıklı oğlu Mustafa bin Mehmed	Erbab-1 Ziraat
40-1	Gök Ali oğlu İbrâhîm bin Ali	Erbab-1 Ziraat
41-1	Sarı oğlu Mehmed bin Süleymân	Erbab-1 Ziraat
42-1	Hâcî Hasan oğlu Mustafa bin Ahmed	Erbab-1 Ziraat
43-1	Hâcî Himmet oğlu Abdullâh bin İsmâ'il	Erbab-1 Ziraat
44-1	Koca bıyık oğlu Hasan bin İsmâ'il	Erbab-1 Ziraat
45-1	Küçük Hasan oğlu Ali bin Hasan	Erbab-1 Ziraat
46-1	Çayır oğlu İbrâhîm bin Ali	Erbab-1 Ziraat/İmam
47-1	Aşık İbrâhîm oğlu Ali bin Hüseyin	Erbab-1 Ziraat
48-1	İsmâ'il oğlu İsmâ'il bin İsmâ'il	Erbab-1 Ziraat
49-1	Akberli oğlu Abdullâh bin Hüseyin	Erbab-1 Ziraat
50-1	Kuru oğlu Süleymân bin Mustafa	Erbab-1 Ziraat
51-1	Ali Beşe oğlu Hasan bin Ahmed	Erbab-1 Ziraat
52-1	Dede oğlu Osmân bin Mustafa	Erbab-1 Ziraat
53-1	Adem Halil oğlu Mehmed bin Halil	Erbab-1 Ziraat
53-2	İsmâ'il bin Mehmed	Erbab-1 Ziraat
54-1	Ali Hoca oğlu Ahmed bin Ali	Erbab-1 Ziraat
55-1	Köse oğlu Mustafa bin Mustafa Merkûmun zevci Âyişe bint-i Halil	Rûsumat/Talebe
56-1	Hâcî Mustafa Efendi ibn-i Halil	Erbab-1 Ziraat
57-1	Keleş oğlu İsmâ'il bin Mehmed	Erbab-1 Ziraat

Tablo 3.16, Yağlılar Karyesi'nde yaşayan ailelerin meslek bilgilerini içermektedir. Tabloya göre, köydeki ailelerin çoğunluğu "Erbab-1 Ziraat" olarak adlandırılan tarım işiyle uğraşmaktadır. Bu durum, Yağlılar Karyesi'nin tarıma dayalı bir ekonomik yapıya sahip olduğunu göstermektedir. Tarımın bu kadar yaygın olması, köyde tarımsal faaliyetlerin önemini ve toplumun tarıma olan bağlılığını ortaya koymaktadır. Tarım, köy halkının geçim kaynağı olduğu gibi, kültürel ve sosyal yaşamını da etkilemektedir. Tarım sezonları, köydeki çalışma düzenini ve sosyal ilişkileri şekillendirir. Hasat zamanlarında köyde iş yoğunluğu artar ve köylüler bir araya gelerek dayanışma içinde çalışırlar. Bununla birlikte, tarım dışı mesleklerden de bazılarının bulunduğu görülmektedir. Örneğin, "Ders-i âm" ve "Hatab-Keş" gibi mesleklerden bahsedilmektedir. Ancak, bu mesleklerin sayısı tarımla uğraşan ailelerin sayısına göre oldukça azdır. Tablodaki bilgiler, Yağlılar Karyesi'nin ekonomik yapısı

hakkında önemli ipuçları vermektedir. Tarımın hakim olduğu bir köyde, tarımsal faaliyetlerin düzenli ve verimli bir şekilde yürütülmesi önemlidir. Aynı zamanda, tarım dışı mesleklerin de köy ekonomisine katkı sağlaması ve çeşitliliği artırması önemlidir. Sonuç olarak, Yağlılar Karyesi'nin tarıma dayalı bir ekonomik yapısı olduğu ve köy halkının büyük çoğunluğunun tarım işleriyle uğraştığı görülmektedir. Tarımın yanı sıra, bazı tarım dışı mesleklerin de varlığına rağmen, köyün ekonomisi genel olarak tarıma dayalıdır.

Tabloda verilen bilgilere göre Yağlılar Karyesi'nin genel çoğunluğu Erbab-ı Ziraatden oluşmuştur. Bir kişi hatabkeşlikle, iki kişi ders-i âm¹⁶⁴dan ve köy imamlığını¹⁶⁵ da yine erbab-ı ziraatle uğraşan bir köylü yapmaktadır. Rüsümat işleri denen vergi toplama işiyle ilgilenen kişinin devlet memuru olduğu düşünülmektedir. Ders-i âmdan olan kişilerin olması medrese eğitimi almış olan ve köylünün çocuklarının eğitimiyle ilgilenen kişiler olduğunu düşündürmektedir. Bu köyde de köylünün geçiminin büyük çoğunluğunu ziraat işlerinden sağladığı görülmektedir. Köy şartlarının gereği olarak ziraat o dönemin köylülerin temel geçim kaynağı olduğunu unutmamak gerekir. Tablo 3.16'da, Yağlılar Karyesi'nde yaşayan ailelerin meslek bilgileri verilmektedir. Analizimize göre, köydeki çoğunluk "Erbab-ı Ziraat" olarak tanımlanan tarım işiyle uğraşmaktadır. Bu durum, Yağlılar Karyesi'nin tarıma dayalı bir ekonomik yapıya sahip olduğunu ve köy halkının geçimini tarım işleriyle sağladığını göstermektedir. Tabloda, tarım dışı mesleklerden biri olan "Rüsümat/Talebe" mesleğine sahip bir kişinin bulunduğu görülmektedir. Bu kişinin vergi toplama işiyle ilgilendiği ve muhtemelen devlet memuru olduğu düşünülebilir. Ayrıca, Ders-i âm mesleğine sahip kişilerin varlığı da dikkat çekicidir. Bu kişilerin medrese eğitimi almış olabileceği ve köylülerin çocuklarının eğitimiyle ilgilendiği düşünülebilir. Tarımın yanı sıra, köy imamlığını da "Erbab-ı Ziraat" mesleğiyle uğraşan bir kişinin yaptığı görülmektedir. Bu durum, köydeki toplumsal ve dini yapıyı da göstermektedir. Köydeki tarımsal işlerin yanı sıra, dini ve toplumsal yaşamın da önemli olduğunu göstermektedir. Yağlılar Karyesi'nde tarımın hakim olduğu ve köy halkının büyük çoğunluğunun tarım işleriyle meşgul olduğu görülmektedir. Tarım dışı mesleklerin varlığına rağmen, köyün ekonomisi genel olarak tarıma dayalıdır. Tarımın yanı sıra, dini ve toplumsal yaşamın da köyde önemli bir yer tuttuğu görülmektedir.

¹⁶⁴ BOA, ML. VRD. TMT., d.09257, 11.

¹⁶⁵ BOA, ML. VRD. TMT., d.09257, 26.

Tablo 3.17: İciler Karyesi Meslek Bilgileri

Hane/No	Hane Sahibi	Mesleği
1-1	İmâm oğlu Mollâ Ahmed bin Hasan	İmam
2-1	Hâcı oğlu Abdülbâki bin Osman	Erbab-ı Ziraat/Muhtar-ı Evvel
3-1	Koca oğlu Salih bin Ali	Erbab-ı Ziraat/Muhtar-ı Sâni
4-1	Kethüdâ oğlu Ali bin Hüseyin	Erbab-ı Ziraat
5-1	Kethüdâ oğlu Mehmed bin Hüseyin	Erbab-ı Ziraat
6-1	Emir oğlu Ali bin Mehmed	Erbab-ı Ziraat
7-1	Ahretlik oğlu Hasan bin Mahmud	Erbab-ı Ziraat
8-1	İmâm oğlu Hüseyin bin Ahmed	Erbab-ı Ziraat
9-1	Emir oğlu Mustafa bin Mehmed	Erbab-ı Ziraat
10-1	Sarı oğlu Mustafa bin Tahsin	İrgat
11-1	Sarı Hüseyin oğlu Hüseyin bin Ali	İrgat
12-1	Sarı oğlu Ali karındaşı Ömer	İrgat
13-1	Peştad oğlu Hüseyin bin Musa	İrgat
14-1	Emir oğlu İsmail bin Mehmed'in	Erbab-ı Ziraat
15-1	Emin oğlu Mehmed Ali bin Ali	Erbab-ı Ziraat
16-1	İmâm oğlu Süleyman bin Abdullah	Erbab-ı Ziraat
17-1	Mermerci oğlu Mustafa bin Ali	Sâil
18-1	Kara Temürcü oğlu Halil bin Mehmed	Erbab-ı Ziraat
19-1	Çakırca oğlu Mehmed bin Osman	Sâil
20-1	Kara Memiş oğlu Mehmed bin Memiş	Sâil
21-1	Kethüdâ oğlu Mehmed bin Ali	Erbab-ı Ziraat
22-1	Balathı oğlu Süleyman bin Mehmed	İrgat
23-1	Tosyalı oğlu Mehmed bin Mustafa	Erbab-ı Ziraat

Tabloda karyede genel itibariyle erbab-ı ziraatle (çiftçi) uğraşan ve onların faydalandığı ziraate yardımcı unsurlar olan ırgatlık mesleğini icra eden kişiler bulunmaktadır. Muhtarlık birinci ve ikinci olarak iki kişiye ayrılmıştır. Özel olarak köyün imamlığını da birinci hanedeki İmâm oğlu Mollâ Ahmed bin Hasan¹⁶⁶ üstlenmiştir. Bu köyde de köylünün geçiminin büyük çoğunluğunu ziraat işlerinden sağladığı görülmektedir. Tablodaki verilere dayanarak, İciler Karyesi'nde genel olarak çiftçilikle uğraşan ve bu çiftçilere destek olan ırgatlık mesleğini icra eden kişilerin bulunduğu görülmektedir. Ayrıca, köyde muhtarlık görevi iki kişiye ayrılmıştır: Hâcı oğlu Abdülbâki bin Osman ve Koca oğlu Salih bin Ali. Köyün imamlığı ise İmâm oğlu Mollâ Ahmed bin Hasan tarafından yapılmaktadır. Özellikle "Erbab-ı Ziraat" olarak tanımlanan çiftçilerin ve onlara yardımcı olanların sayısının fazla olması, köyün tarım ve ziraat faaliyetlerinin önemini ve köylülerin geçim kaynağının büyük çoğunluğunu tarımın oluşturduğunu göstermektedir. İrgatlık mesleğinin varlığı da bu tarım faaliyetlerinin önemini vurgulamaktadır, çünkü çiftçilerin ziraat işlerindeki yoğunluğunu azaltmak için ırgatlar çalışmaktadır. Muhtarlık görevinin iki kişi arasında bölünmüş olması, köydeki yönetim ve karar alma süreçlerinde temsilin ve katılımın önemini yansıtabilir. Her iki muhtarın da köyün yönetiminde belirli bir rolü olduğu ve

¹⁶⁶ BOA, ML. VRD. TMT., d.09193, 2.

köy halkını temsil ettiği düşünülebilir. İciler Karyesi'nin sosyal ve ekonomik yapısını anlamamıza yardımcı olurken, köyün tarımsal faaliyetlerinin ve yönetim yapısının önemini vurgulamaktadır.

Tablo 3.18: Söğüt Karyesi Meslek Bilgileri

Hane/No	Hane Sahibi	Mesleği
1-1	İmâm oğlu Hasan bin İbrahim	İmam
1-2	Osman bin İbrahim	Erbab-ı Ziraat
2-1	İmam oğlu Mehmed bin Halil	Erbab-ı Ziraat/Muhtar-ı Evvel
3-1	Geyvan oğlu İhsan bin Hüseyin	Erbab-ı Ziraat
4-1	Geyvan oğlu Ömer bin Halil	Erbab-ı Ziraat
5-1	Sarı Hüseyin oğlu Ahmed bin Abdullah	Erbab-ı Ziraat
6-1	Gavgacı oğlu Ömer bin Ahmed	Erbab-ı Ziraat
7-1	Ebubekir oğlu İsmail bin Ebubekir	Erbab-ı Ziraat
8-1	Aydınlı oğlu Mustafa bin Mustafa	Erbab-ı Ziraat
9-1	Gavgacı oğlu Ali bin Mustafa	Erbab-ı Ziraat
10-1	Yakub oğlu Mehmed bin Halil'in	Erbab-ı Ziraat
11-1	Dede oğlu Müteveffâ Ali'nin	Sâil
12-1	Çolak oğlu Mustafa bin Hüseyin'in	Erbab-ı Ziraat
13-1	Kara Ahmed oğlu Mustafa bin Ahmed	Erbab-ı Ziraat
14-1	Camurlu oğlu Salih bin Süleyman	Erbab-ı Ziraat
15-1	Lüleci oğlu Hüseyin bin Mustafa	Erbab-ı Ziraat
16-1	Gavgacı oğlu Ebubekir bin Ömer	Erbab-ı Ziraat
17-1	Kara Mustafa oğlu Hüseyin bin İbrahim	Erbab-ı Ziraat
18-1	Kara Ahmed oğlu Mollâ Osman bin Ahmed	Erbab-ı Ziraat
19-1	Gavgacı oğlu İbrahim bin Osman	Erbab-ı Ziraat
20-1	Geyvan oğlu Mustafa bin Hüseyin	Erbab-ı Ziraat
20-2	Merkûm Mustafa'nın oğlu Halil	Erbab-ı Ziraat
20-3	Merkûm Mustafa'nın oğlu İbrahim	İrgat
21-1	Ebubekir oğlu Ahmed bin Ebubekir	Erbab-ı Ziraat
22-1	Hamza oğlu İsa bin Hamza	Erbab-ı Ziraat
23-1	Ebubekir oğlu Hasan bin Süleyman	Sığır Çobanı
24-1	Sarı Hasan oğlu Halil bin İbrahim	İrgat
25-1	Medine oğlu Mehmed bin İsmail	İrgat

Söğüt karyesinde tabloda görüldüğü üzere 1 muhtar 1 imam ve 1 sail 3 de ırgat vardır. Diğer hane sahipleri erbab-ı ziraat olarak kaydedilmiştir. Bu da köylünün geçiminin büyük çoğunluğunu ziraat işlerinden sağladığı düşünülmektedir. Köylü geçiminin temeli bu köyde de tarım olup geçimleri hem ziraat ürünlerinin yetiştirilmesi ve satımından temin edilmektedir. Söğüt Karyesi'nde, tabloda görüldüğü gibi, bir muhtar, bir imam ve bir sail ve üç de ırgat bulunmaktadır. Diğer hane sahipleri ise tamamıyla erbab-ı ziraat olarak kaydedilmiştir. Bu durum, köylülerin büyük çoğunluğunun tarım ve ziraat işleriyle uğraştığını göstermektedir. Tarım ve ziraat işleri, köylülerin geçim kaynağının ana dayanağını oluşturmaktadır. Muhtarlık ve imamlık gibi sosyal ve dini pozisyonlarla birlikte, köydeki tarım faaliyetlerinin yönetimi ve dini ihtiyaçların karşılanması için de kişiler bulunmaktadır. Bu, köyün hem sosyal hem de dini açıdan organize olduğunu ve bu pozisyonların köy yaşamındaki önemli rolleri

olduğunu göstermektedir. Erbab-ı ziraat olarak kaydedilen hane sahiplerinin tamamının tarım ile uğraşması, köydeki tarım faaliyetlerinin çeşitliliğini ve önemini göstermektedir. Bu da köylülerin geçim kaynaklarının büyük ölçüde tarıma dayandığını ve tarım ürünlerinin yetiştirilmesi ve satışının köylülerin geçimini sağlayan ana faaliyet olduğunu işaret etmektedir.

Tablo 3.19: Beciler Karyesi Meslek Bilgileri

Hane/No	Hane Sahibi	Mesleği
1-1	İsa oğlu İsmâ‘îl bin Mehmed	İmam/ Erbab-ı Ziraat
2-1	Bâlî oğlu Mollâ Hasan bin Halil	Erbab-ı Ziraat/Muhtar
3-1	Kara Veli oğlu Ahmed bin Veli	Erbab-ı Ziraat
4-1	Mehmed Ali oğlu Mehmed bin Mehmed	Erbab-ı Ziraat
5-1	Kelleci oğlu Halil bin Halil	Erbab-ı Ziraat
6-1	Kelleci oğlu İbrâhîm bin Hüseyin	Erbab-ı Ziraat
7-1	Haykeli oğlu Mustafa bin Ya‘kûb	Erbab-ı Ziraat
8-1	İsa oğlu Osmân bin Mehmed	Erbab-ı Ziraat
9-1	Fıdık oğlu Mustafa bin Süleymân	Erbab-ı Ziraat
10-1	İsâ oğlu Mustafa bin Mehmed	Erbab-ı Ziraat
11-1	Ya‘kûb oğlu Mehmed bin Mustafa	Erbab-ı Ziraat
12-1	Caldır oğlu Hüseyin bin Ahmed	Erbab-ı Ziraat
13-1	İsâ oğlu Mehmed bin Hüseyin	Duçar
14-1	Küçük oğlu Hüseyin bin İsmâ‘îl	Erbab-ı Ziraat
15-1	Değirmenci oğlu Mehmed ve karındaşı oğlu İsâ	Erbab-ı Ziraat
16-1	İnce oğlu Mehmed ve karındaşı Ebûbekir bin İbrâhîm	Hizmetkâr
17-1	İşbah oğlu Hâcî İbrâhîm bin Mustafa	Erbab-ı Ziraat
18-1	İşbah oğlu Ebûbekir bin Mehmed	Erbab-ı Ziraat

Tabloda verilen bilgilerde diğer köylerden farklı olarak Beciler Köyünde hizmetkâr¹⁶⁷ erbabından olan bir kimsenin kaydına rastlanmaktadır. Ayrıca muhtar, imam meslek kayıtları düşülmüş ve bir kişi için “duçar” adı verilen geçimini bir rahatsızlığı nedeniyle sağlayamayan bir kimsenin olduğu düşünülmektedir. Köyün çoğunluğunun geçim kaynağını diğer köylerde olduğu gibi ziraat işlerinden sağladığı görülmektedir. Beciler Karyesi'nde, tabloda belirtildiği gibi, çoğunlukla erbab-ı ziraat olarak kaydedilmiş kişiler bulunmaktadır. Ancak, diğer köylerden farklı olarak, bir hizmetkâr erbabından olan bir kişinin kaydına rastlanmaktadır. Hizmetkârlık, genellikle tarım alanında çalışan işçiler için kullanılan bir terimdir ve bu durum, Beciler Köyü'nde tarım işlerine yardımcı olan işçilerin varlığını göstermektedir. Muhtarlık ve imamlık gibi sosyal ve dini pozisyonlarla birlikte, köyde yaşayanların mesleklerine ilişkin kayıtlar da bulunmaktadır. Bir kişinin "duçar" olarak kaydedilmiş olması, muhtemelen bir rahatsızlık nedeniyle kendi geçimini sağlayamayan bir kişiyi ifade etmektedir. Tablodaki veriler, Beciler Köyü'nün diğer köylerle benzer bir şekilde, çoğunlukla tarım

¹⁶⁷ BOA, ML. VRD. TMT., d.09215, 9.

ve ziraat işlerine dayalı bir geçim kaynağına sahip olduğunu göstermektedir. Bu da köyde tarımın ve tarımsal faaliyetlerin önemli olduğunu ve köylülerin geçimlerini büyük ölçüde tarım ürünlerinin yetiştirilmesi ve satışından sağladığını işaret etmektedir.

Tablo 3.20: Beylikler Çiftliği Meslek Bilgileri

Hane/No	Hane Sahibi	Mesleği
1-1	Arab oğlu Ali bin Halil	Erbab-ı Ziraat
2-1	Kocabıyık oğlu Mustafa bin Mustafa	Erbab-ı Ziraat
3-1	Adem oğlu Hasan bin Mehmed	
4-1	Çavdar oğlu Abdullah bin Hüseyin	Erbab-ı Ziraat
5-1	Şa'bân oğlu İsmâ'il bin Mehmed	
6-1	Katırcı oğlu Mehmed bin Mehmed	Erbab-ı Ziraat
7-1	Süllü oğlu Ali bin Ali	

En az haneye sahip olan Beylikler Çiftliği yerleşim biriminde bazı hanelerin ne iş yaptığı kaydı düşülmediği için meslek bilgisi bilinmemektedir. Meslek bilgisi verilmeyen kişilerin civardaki çiftliklerde çalıştığı veya mevcut çiftlikteki işleri yaparak geçimlerini sağladığı düşünülebilir. Beylikler Çiftliğinde meslek bilgisi verilen tüm hanelerde yaşayan hane sahipleri erbab-ı ziraat olarak sınıflandırılmıştır. Bu durum diğer köyler için ifade ettiğimiz tarımın temel geçim kaynağı olduğu ve o dönem bu köylerde köylünün mesleklerinin çoğunlukla çiftçilik olduğunu göstermektedir. Beylikler Çiftliği'nde, tabloda belirtilen meslek bilgileri sadece bir kısmıyla sınırlıdır ve bazı haneler için meslek bilgisi verilmemiştir. Meslek bilgisi belirtilmeyen kişilerin, çevredeki çiftliklerde çalıştığı veya çiftlikteki işleri yaparak geçimlerini sağladığı düşünülmektedir. Bu durum, çiftlik yaşamının, tarım ve hayvancılık gibi faaliyetlerle yakından ilişkili olduğunu ve bu faaliyetlerin insanların geçim kaynağını oluşturduğunu göstermektedir. Tabloda meslek bilgisi verilen tüm hanelerde yaşayan hane sahipleri erbab-ı ziraat olarak sınıflandırılmıştır. Bu durum, Beylikler Çiftliği'nde tarımın temel geçim kaynağı olduğunu ve köylülerin çoğunluğunun çiftçilikle uğraştığını göstermektedir. Tarım ve ziraat işleri, köylülerin yaşamında merkezi bir rol oynamakta ve geçim kaynaklarının temelini oluşturmaktadır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
AKSAZ, YAĞLILAR, İCİLER, SÖĞÜT, BECİLER KARYELERİNİN VE
BEYLİKLER ÇİFTLİĞİNİN ZİRAAT VE HAYVANCILIK
FAALİYETLERİ

4.1. ZİRAİ FAALİYETLER

4.1.1. Toprağın Dağılımı ve Kullanımı

Osmanlı Devleti 14. yy.dan itibaren 600 yıldan daha fazla bir süre tarım ağırlıklı bir ekonomi sürdürmüştür. Sosyal, kültürel ve ekonomi tarihi hakkında bilgiler veren tahrir defterlerindeki kayıtlara göre nüfusun % 80 - 90'nın zirai faaliyetlerden gelir elde ederek geçimlerini sağladığı görülmektedir.

Tarım sanayinin gelişmesiyle birlikte ziraatte köklü değişimler yaşanmıştır. Tarımdan elde edilen gelirlerden vergi alınmasından dolayı temettuat defterleri bu tarım gelirlerin kaydının yapıldığı temel arşiv kaynaklarıdır. Temettuat defterlerinde hangi tür ziraatin yapıldığı, arazilerin dönüm miktarı ve varsa kiracısı ayrıntıları ile ele alınmıştır.

Osmanlı Devleti'nin bu genel ekonomik yapısına uygun olarak Simav kazasında da gelir kaynaklarının tarım ve hayvancılığa dayalı olması, bölgede ziraat ve hayvancılık ile uğraşanların sayısının da çok olduğunu göstermektedir. Vergilerin cinslerinden de bu durum anlaşılmaktadır.¹⁶⁸

Temettuat defterlerinde ayrıntılı bir biçimde hane reislerinin tarla, bağ, bahçe, bostan gibi taşınmaz malları kaydedilmiştir. Defterler incelendiğinde 1256 ve 1260 – 1261 tarihli defterlerde birbirinden farklı kayıtların varlığına rastlanmaktadır. 1256 tarihli defterlerde taşınmaz malların dönüm yüz ölçümlerinin altında kıymet değerlerine yer verilmiştir. 1260 – 1261 tarihli defterlerde değişiklikler yapılarak kıymet değeri çıkarılarak yerine “hâsılat-ı senevîsi¹⁶⁹” ifadesi yani yıllık kazanç miktarı belirtilmiştir.

1260 - 61 tarihinde mezru tarla (ziraat yapılan tarla) ve gayr-i mezru tarla (ziraat yapılmayan tarla) ayrı bir şekilde yazılmıştır. Ekili alanlar ve boş bırakılan alanlar, kiraya verilen tarlalara göre ekili alanlar daha çok bulunmaktadır. Sanayi ürünü mahsuller ile tahıl üretimi yapılan tarlalar ayrı ayrı ne tür ekim yapıldığı belirtilerek kaydedilmiştir.

19. yy. başlarında tarım istatistiklerinde ise arazi büyüklükleri, ailenin mülkiyetine bakılmadan, nadasa bırakılan ve ekilen toprağın yüz ölçümüne göre üçe ayrılmıştır. Yüz ölçümü 10 dönümden az olanlar için küçük işletme, 10-50 dönüm

¹⁶⁸ Adamaz, 2020, 399.

¹⁶⁹ BOA, ML. VRD. TMT., d.09215, 2.

Tablo 4.1: (Devam) Aksaz Köyü Arazi ve Araziden Elde Edilen Gelirler (Dönüm/Kuruş)

Hane/ NO	Hane Sahibi	Mezru Tarla		Gayri Mezru Tarla		Şirket veçhiyle ziraat ettiği mezru tarla	Bizzat kendi ziraat ettiği mezru tarla	Vakf-1 Mezburda ziraat ettiği mezru tarla		İcara verdiği mezru tarla	
		Dönüm	Hâsılat / Guruş	Dönüm	Hâsılat / Guruş	Dönüm	Dönüm	Dönüm	Hâsılat / Guruş	Dönüm	Hâsılat / Guruş
22-1	Değirmenci oğlu Ali bin Ali	30	973	-	-	-	-	-	-	-	-
23-1	İnal oğlu Yusuf bin Hasan	-	-	-	-	30	1032	-	-	-	-
24-1	İnal oğlu Bektaş bin İsmail	43	500	-	-	-	-	-	-	-	-
25-1	Veli oğlu Ahmed Karındaşı Abdullah bin Mehmed	70	1210	-	-	-	-	-	-	-	-
26-1	Cılız oğlu Mustafa bin Ahmed	-	-	-	-	10	400	-	-	-	-
27-1	Tavil oğlu ‘Osman bin Hasan	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
28-1	Koca Himmet oğlu Hüseyin bin Himmet	35	900	-	-	-	-	-	-	-	-
29-1	Tavil(Topal) Mestan oğlu Hüsnü bin Mustafa	70	1241	-	-	-	-	-	-	-	-
30-1	İnamoğlu Mustafa Karındaşı Ahmed ibnân Mehmed	30	468	-	-	-	-	-	-	-	-
31-1	Köpekçi oğlu Halil bin Ali	43	700	-	-	-	-	-	-	-	-
32-1	Kethüda oğlu İsmail bin Ali	-	-	11	600	-	-	-	-	-	-
33-1	Çolak oğlu Mustafa bin Mehmed	5	150	-	-	-	-	-	-	-	-

Tablo 4.1: (Devam) Aksaz Köyü Arazi ve Araziden Elde Edilen Gelirler (Dönüm/Kuruş)

Hane/ NO	Hane Sahibi	Mezru Tarla		Gayri Mezru Tarla	Şirket veçhiyle ziraat ettiği mezru tarla	Bizzat kendi ziraat ettiği mezru tarla		Vakf-1 Mezburda ziraat ettiği mezru tarla		İcara verdiği mezru tarla	
		Dönüm	Hâsılat / Guruş	Dönüm	Dönüm	Dönüm	Hâsılat / Guruş	Dönüm	Hâsılat / Guruş	Dönüm	Hâsılat / Guruş
34-1	Kaçar oğlu İbrahim bin İbrahim	-	-	38	-	-	-	-	-	-	-
35-1	Yakup oğlu Hasan bin Mehmed	30	190	-	-	-	-	-	-	-	-
37-1	Keder Mehmed oğlu Mehmed bin Mehmed	20	150	-	-	-	-	-	-	-	-
38-1	Kaçar oğlu Ali bin İsmail	33	766	-	-	-	-	-	-	-	-
39-1	Arab oğlu Mustafa bin Ahmed	13,5	1200	-	-	-	-	-	-	-	-
40-1	Çırak oğlu İsmail bin Mustafa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
41-1	Ahmed oğlu Mustafa bin Ahmed	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
42-1	Bedavacı oğlu Hasan bin Himmet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
43-1	Katırcı oğlu İsmail bin Süleyman	5	200	-	-	-	-	-	-	-	-
	Toplam	965,5	17823	49	600	148,5	3108				

Tablo 4.1'deki verilerden anlaşıldığı kadarıyla, Aksaz Köyü'nde tarımsal faaliyetlerin önemli bir yer tuttuğu ve köy halkının geçim kaynağının büyük çoğunluğunu tarımsal üretim oluşturduğu görülmektedir. Tabloda yer alan çeşitli tarım faaliyetleri ve bu faaliyetlerden elde edilen gelirler köydeki tarım potansiyelini ve ekonomik yapıyı yansıtmaktadır. Hane sahiplerinin kendi tarlalarını işletmeleri, köyde tarımsal üretimin yaygın olduğunu ve köylülerin toprak sahibi olduklarını göstermektedir. Mezru tarla olarak belirtilen arazilerin, köylülerin yasal olarak sahip olduğu ve kullanabildiği araziler olduğu görülmektedir. Gayri mezru tarla olarak belirtilen arazilerin ise köylülerin sahip olmalarına rağmen yasal olarak kullanamadıkları veya izinsiz kullandıkları araziler olduğu anlaşılmaktadır. Şirket veya vakıf aracılığıyla işlenen tarlaların varlığı, köyde ortaklaşa kullanılan veya vakfa ait olan arazilerin tarımsal üretimde değerlendirildiğini göstermektedir. Bu durum, köydeki toprakların verimli bir şekilde kullanıldığını ve tarımsal üretime katkı sağladığını göstermektedir. İcara verilen tarlaların varlığı ise, köylülerin tarımsal faaliyetlerden elde ettikleri geliri artırmak amacıyla tarlalarını kiraya verdiklerini veya başkalarına kullanımını devrettiğini göstermektedir. Sonuç olarak, Tablo 4.1, Aksaz Köyü'nün tarımsal potansiyelini ve ekonomik yapısını detaylı bir şekilde ortaya koymaktadır. Köyde tarımsal faaliyetlerin yaygın olduğu ve köylülerin çeşitli arazi kullanım stratejileriyle gelir elde ettiği görülmektedir. Bu da köy ekonomisinin büyük ölçüde tarıma dayalı olduğunu ve tarımın köy halkı için önemli bir geçim kaynağı olduğunu göstermektedir.

Tablo 4.1'deki verilere göre, Aksaz Köyü'nde yaşayan hane sahiplerinin arazileri ve bu arazilerden elde ettikleri gelirler çeşitlilik göstermektedir. Köydeki tarımsal faaliyetlerin yaygın olduğunu ve hane sahiplerinin çoğunun kendi tarlalarını işlediğini görmekteyiz. Mezru tarla olarak belirtilen arazilerden elde edilen gelirlerin yanı sıra, köylülerin kendi ziraat ettikleri tarlalardan da gelir elde ettikleri görülmektedir. Bu, köydeki tarımsal üretimin bireysel olarak gerçekleştirildiğini ve hane sahiplerinin tarım faaliyetlerinden doğrudan gelir elde ettiğini göstermektedir.

Tabloda, bazı hane sahiplerinin gayri mezru tarlalardan gelir elde etmedikleri ve bu tarlaları kullanmadıkları da görülmektedir. Bu durum, köylülerin sahip oldukları arazilerin tamamını kullanmadıklarını veya bazı arazilerin kullanımında kısıtlamalar olduğunu gösterebilir. Ayrıca, bazı hane sahiplerinin tarlalarını şirket veya vakıf

aracılığıyla işledikleri ve bu şekilde gelir elde ettikleri de belirtilmektedir. Bu durum, köyde ortaklaşa kullanılan veya vakıf tarafından tahsis edilen tarlaların da tarımsal üretimde değerlendirildiğini ve köy ekonomisine katkı sağladığını göstermektedir. Aksaz Köyü'nde tarımsal faaliyetlerin yaygın olduğunu ve köylülerin çeşitli arazi kullanım stratejileriyle gelir elde ettiklerini göstermektedir. Bu, köy ekonomisinin büyük ölçüde tarıma dayalı olduğunu ve tarımın köy halkı için önemli bir geçim kaynağı olduğunu vurgulamaktadır.

Tablo 4.1'in devamındaki verilere göre, Aksaz Köyü'nde yaşayan diğer hane sahiplerinin arazi kullanımı ve elde ettikleri gelirler farklılık göstermektedir. Değirmenci oğlu Ali bin Ali'nin 30 dönümlük mezru tarlasından elde ettiği 973 kuruşluk gelir, köyde tarımın yaygın olduğunu ve bu faaliyetten gelir elde edildiğini göstermektedir. İnal oğlu Yusuf bin Hasan'a ait 30 dönümlük mezru tarladan elde edilen 1032 kuruşluk gelir de benzer bir durumu yansıtmaktadır. Diğer yandan, İnal oğlu Bektaş bin İsmail'in 43 dönümlük mezru tarladan 500 kuruş gelir elde etmesi, tarım faaliyetlerinin yoğun olduğu bir köyde olmasına rağmen elde edilen gelirin değişkenlik gösterebileceğini göstermektedir. Veli oğlu Ahmed Karındaşı Abdullah bin Mehmed'in 70 dönümlük mezru tarladan 1210 kuruş gelir elde etmesi, büyük arazilere sahip hane sahiplerinin daha yüksek gelir elde edebileceğini düşündürmektedir. Ayrıca, Cılız oğlu Mustafa bin Ahmed'in kendi ziraat ettiği 10 dönümlük mezru tarladan 400 kuruş gelir elde etmesi, bireysel tarım faaliyetlerinin de önemli bir gelir kaynağı olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte, bazı hane sahiplerinin tarlalarından gelir elde edemediği ve bu tarlaları ya kullanmadığı ya da gelir getirici bir şekilde işlemediği görülmektedir. Bu durum, köyde tarım potansiyelinin tam olarak kullanılmadığını veya bazı hane sahiplerinin tarım faaliyetlerine odaklanmadığını gösterebilir.

Aksaz Köyü'nde mezru tarla sahiplerinden en yüksek hâsılat a sahip olan kişi 2-1 numaralı hane sahibi Cenmioğlu Mustafa bin Halil'dir.¹⁷⁰ 113 dönüme sahip olan Cenmioğlu Mustafa bin Halil 1740 kuruş hâsılatı ulaşmıştır. İkinci sırayı 45'er dönümle 1264 kuruş hâsılat a ulaşan 9-1 numaralı hane sahibi Kocahimmetoğlu Süleyman bin Himmet¹⁷¹ ve 9-2 numaralı hane sahibi Ali bin Veli¹⁷² paylaşmışlardır. Üçüncü sırada ise 70 dönümle 1241 kuruş hâsılatı sahip olan 29-1 numaralı hane sahibi Tavil

¹⁷⁰ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9193, 9.

¹⁷¹ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 7.

¹⁷² BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 7.

Mestanoğlu Hüsnü bin Mustafa¹⁷³ gelmektedir. En az gelire sahip kişi 15 dönümle 48 kuruş hâsılatı erişen 6-1 numaralı hane sahibi Mestanoğlu Mustafa bin Musa¹⁷⁴, 14 kişinin dönüm ve hâsılatı dair bir kaydı mevcut değildir.

Ekilmekte olan arazinin nadasa bırakılması demek olan gayri mezru tarlaya dair 32-1 numaralı hane sahibi Kethüdaoğlu İsmail bin Ali¹⁷⁵, 11 dönümden 600 kuruş hâsılat ı vardır. 34-1 numaralı hane sahibi Kaçaroglu İbrahim bin İbrahim¹⁷⁶ in ise 38 dönümü olmasına karşın hâsılatı mevcut değildir.

Şirket veçhiyle ziraat edilen mezru tarlada en yüksek hâsılat 30 dönümle 1032 kuruş hâsılat a ulaşan 23-1 numaralı hane sahibi İnaloğlu Yusuf bin Hasan¹⁷⁷ a aittir. İkinci sırada 11 dönümle 620 kuruş hâsılatı ulaşan 18-1 numaralı hane sahibi Kaçar Osmanoglu Halil bin Osman¹⁷⁸ gelmektedir. Üçüncü sırada 10 dönümle 400 kuruş hâsılat a ulaşan 26-1 numaralı hane sahibi Cılızoğlu Mustafa bin Ahmed¹⁷⁹ dir. En az gelir 15 dönümle 48 kuruş hâsılatı olan 6-1 hane sahibi Mestanoğlu İbrahim bin Mustafa¹⁸⁰ dir. Toplamda 148,5 dönümden 3108 kuruş hâsılat elde edilmiştir.

Aksaz köyünde bizzat kendi ziraat ettiği mezru tarla, vakf-ı mezburda ziraat ettiği mezru tarla ve icara verdiği mezru tarla dönümlerine ve hâsılatlarına sahip olan kimse yoktur.

8 kişinin herhangi bir hâsılatı yokken bu kişilerden 17-1 numaralı hane sahibi Dez Ahmedoğlu Hüseyin bin Ahmed¹⁸¹ 12 dönüm, 34-1 numaralı hane sahibi Kaçaroglu İbrahim bin İbrahim¹⁸² 38 dönüm tarlaya sahip olup hâsılat ları yoktur.

6-1 numaralı hane sahibi Mestanoğlu İbrahim bin Mustafa¹⁸³, 7 numaralı hane sahibi Musaoğlu Mustafa bin Musa¹⁸⁴, 10-1 numaralı hane sahibi İsmail'in zevcesi¹⁸⁵

¹⁷³ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 19.

¹⁷⁴ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 5.

¹⁷⁵ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 20.

¹⁷⁶ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 21.

¹⁷⁷ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 15.

¹⁷⁸ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 13.

¹⁷⁹ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 17.

¹⁸⁰ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 5.

¹⁸¹ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 12.

¹⁸² BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 21.

¹⁸³ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 5.

¹⁸⁴ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 6.

¹⁸⁵ Tabloda zevci olarak yazılmış. Zevcesi olarak düzelttim.

Fatıma¹⁸⁶ ve 12-1 numaralı hane sahibi Katırcıoğlu Ali ile Süleyman¹⁸⁷ tarlalarının bir bölümünü mezru tarla olarak diğer bölümlerini de şirket veçhiyle ziraat etmişlerdir.

Aksaz köyünde toplamda 965,5 dönüm mezru tarladan 17823 kuruş hâsılat, 49 dönüm gayri mezru tarladan 600 kuruş hâsılat, 148,5 dönüm şirket veçhiyle ziraat edilen mezru tarladan 3108 kuruş hâsılat elde edilmiştir.

Temettuat defterlerine baktığımızda Aksaz köyünde mezru tarla, gayri mezru tarla, şirket veçhile ziraat ettiği mezru tarla olarak ziraat ettiği mezru tarla tarlalar bulunmaktadır.

Köy içerisinde tarlası bulunmayan ve toprağını işleyemeyen aileler bulunmaktadır.

Tarla da dönüm başına senelik belli oranlarla Hâsılat /Guruş elde edilmiştir. Bu da genelde tarlasının dönümü çok olanlar Hâsılat /Guruşu en çok toplayanlardır. Şirket eliyle toprağını ziraat eden kimseler de bulunmaktadır. Bu aileler toprağını kendi işleyemeyip şirketler vasıtasıyla toprak işleme usulüne gitmişlerdir. Anlaşılan o ki şirketlerin bu işi belli bir yüzdelik oranıyla yapmaktadır.

¹⁸⁶ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 8.

¹⁸⁷ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 9.

Tablo 4.2: (Devam) Yağlılar Köyü Arazi ve Araziden Elde Edilen Gelirler (Dönüm/Kuruş)

Hane/NO	Hane Sahibi	Mezru Tarla		Gayri Mezru Tarla		Şirket veçhiyle ziraat ettiği mezru tarla		Bizzat kendi ziraat ettiği mezru tarla		Vakf-ı Mezburda ziraat ettiği mezru tarla		İcara verdiği mezru tarla	
		Dönüm	Hâsılat /Guruş	Dönüm	Hâsılat /Guruş	Dönüm	Hâsılat /Guruş	Dönüm	Hâsılat /Guruş	Dönüm	Hâsılat /Guruş	Dönüm	Hâsılat /Guruş
57-1	Keleş oğlu İsmâ'il bin Mehmed	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Toplam	1402	95402			69	1780						

Yağlılar köyünde mezru tarla sahiplerinden en yüksek hâsılatı sahip olan kişi 8 dönüm mezru tarla ile 13006 kuruş hâsılatı ulaşan 40-1 numaralı hane sahibi Gökalioglu İbrahim bin Ali¹⁸⁸'dir. İkinci sırada 6 dönüm ile 6100 kuruş hâsılatı a sahip olan 1-1 numaralı hanedeki Akbaşoğlu Mehmed Efendi bin Mehmed¹⁸⁹ yer almaktadır. Üçüncü sırada 45 dönüm ile 3820 kuruş hâsılatı a ulaşan 25-1 numaralı hane sahibi Koca Ahmedoğlu İsmail bin Ahmed¹⁹⁰ bulunmaktadır. 19-1 numaralı hane sahibi Kara Hüseyinoğlu Ali¹⁹¹'nin yetimi Halil 45 dönüm, 32-1 numaralı hane sahibi Danaoğlu İsmail bin Mehmed¹⁹² 6 dönüm, 49-1 numaralı hane sahibi Akberlioğlu Abdullah bin Hüseyin¹⁹³ 3 dönüm, 54-1 hane sahibi Ali Hocaoglu Ahmed bin Ali¹⁹⁴ 27 dönüm mezru tarlaya sahip oldukları halde hâsılatları mevcut değildir. 7 kişinin dönüm ve hâsılatı dair bir kaydı mevcut değildir. Yağlılar köyünde toplam 1402 dönüm mezru tarla olup 95402 kuruş hâsılatı elde edilmiştir.

Şirket veçhiyle ziraat edilen mezru tarlada dört kişinin kaydı mevcuttur. Bunlar arasında en yüksek hâsılatı 15 dönümle 900 kuruş hâsılatı elde edilen 5-1 numaralı hane sahibi Mehmedoğlu Ali bin Mehmed¹⁹⁵'tir. Yağlılar köyünde toplam 69 dönüm şirket veçhiyle ziraat edilen mezru tarla olup 1780 kuruş hâsılatı elde edilmiştir.

Yağlılar köyünde mezru tarla ve şirket aracılığıyla ziraat edilen mezru tarladan başka diğer tasarruf türlerinde herhangi bir dönüm ve hâsılat kaydı mevcut değildir.

¹⁸⁸ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9257, 23.

¹⁸⁹ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9257, 2.

¹⁹⁰ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9257, 15.

¹⁹¹ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9257, 11.

¹⁹² BOA, ML. VRD. TMT. d. 9257, 19.

¹⁹³ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9257, 27.

¹⁹⁴ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9257, 30.

¹⁹⁵ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9257, 4.

Yukarıda verilen tablodaki bilgilere göre Yağlılar köyünde genel tarla fonksiyonu mezru tarla olmuştur. Belli başlı kişiler şirketler üzerinden toprağını tasarruf ettirerek geçimlerini temin etmiştir. Başka tür tasarruf edilen bir toprak çeşidi bulunmamaktadır.

Tablo 4.3: İçiler Köyü Arazi ve Araziden Elde Edilen Gelirler (Dönüm/Kuruş)

Hane/NO	Hane Sahibi	Mezru Tarla		Gayri Mezru Tarla		Şirket veçhiyle ziraat ettiği mezru tarla		Bizzat kendi ziraat ettiği mezru tarla		Vakf-ı Mezburda ziraat ettiği mezru tarla		İcara verdiği mezru tarla	
		Dönüm	Hâsılat /Guruş	Dönüm	Hâsılat /Guruş	Dönüm	Hâsılat /Guruş	Dönüm	Hâsılat /Guruş	Dönüm	Hâsılat /Guruş	Dönüm	Hâsılat /Guruş
1-1	İmâm oğlu Mollâ Ahmed bin Hasan	63	450,5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2-1	Hâcî oğlu Abdülbâki bin Osman	110	3000,5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3-1	Koca oğlu Salih bin Ali	110	1421,5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4-1	Kethüdâ oğlu Ali bin Hüseyin	28	640	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5-1	Kethüdâ oğlu Mehmed bin Hüseyin	-	-	-	-	19	500	-	-	-	-	-	-
6-1	Emir oğlu Ali bin Mehmed	-	-	-	-	14	300	-	-	-	-	-	-
7-1	Ahretlik oğlu Hasan bin Mahmud	-	-	-	-	20	1100	-	-	-	-	-	-
8-1	İmâm oğlu Hüseyin bin Ahmed	15	1150	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9-1	Emir oğlu Mustafa bin Mehmed	-	-	-	-	25	1500	-	-	-	-	-	-

Tablo 4.3: (Devam) İciler Köyü Arazi ve Araziden Elde Edilen Gelirler (Dönüm/Kuruş)

Hane/NO	Hane Sahibi	Mezru Tarla		Gayri Mezru Tarla		Şirket veçhiyle ziraat ettiği mezru tarla		Bizzat kendi ziraat ettiği mezru tarla		Vakf-ı Mezburda ziraat ettiği mezru tarla		İcara verdiği mezru tarla	
		Dönüm	Hâsılat /Guruş	Dönüm	Hâsılat /Guruş	Dönüm	Hâsılat /Guruş	Dönüm	Hâsılat /Guruş	Dönüm	Hâsılat /Guruş	Dönüm	Hâsılat /Guruş
21-1	Kethüdâ oğlu Mehmed bin Ali	-	-	-	-	24	620,5	-	-	-	-	-	-
22-1	Balatlı oğlu Süleyman bin Mehmed	12	420	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
23-1	Tosyalı oğlu Mehmed bin Mustafa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Toplam	446,5	8520,5			170	5121						

İciler köyünde mezru tarla sahiplerinden en yüksek ulaşan kişi 110 dönüm mezru tarla ile 3000,5 kuruş hâsılat a ulaşan 2-1 numaralı hane sahibi Hacıoğlu Abdülbaki bin Osman¹⁹⁶’dır. İkinci sırada 110 dönüm mezru arsasıyla 1421,5 kuruş hâsılat a ulaşan 3-1 numaralı hane sahibi Kocaoğlu Salih bin Ali¹⁹⁷ yer almıştır. Üçüncü sırada 15 dönüm mezru tarlasıyla 1150 kuruş hâsılat a ulaşan 8-1 numaralı hane sahibi İmamoğlu Hüseyin bin Ahmed¹⁹⁸ gelmektedir. En az hâsılat a 9 dönüm mezru tarlası ile 48 kuruş hâsılat a ulaşan 20-1 numaralı hane sahibi Kara Memişoğlu Mehmed bin Memiş¹⁹⁹ ulaşmıştır. 18-1 numaralı hane sahibi Kara temürcüoğlu Halil bin Mehmed²⁰⁰ 20 dönüm, 19-1 numaralı hane sahibi Çakırcaoğlu Mehmed bin Osman²⁰¹ 9 dönüm mezru tarlaya sahip oldukları halde herhangi bir hâsılat ları mevcut değildir. 10 kişinin dönüm ve hâsılat a dair bir kaydı mevcut değildir. İciler köyünde toplam 446,5 dönüm mezru tarla olup 8520,5 kuruş hâsılat elde edilmiştir. ziraat edilen mezru tarlada sekiz kişinin kaydı mevcuttur. Bunlar arasında en yüksek hâsılat 25 dönümle 1500 kuruş

¹⁹⁶ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9193, 2.

¹⁹⁷ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9193, 3.

¹⁹⁸ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9193, 5.

¹⁹⁹ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9193, 9.

²⁰⁰ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9193, 9.

²⁰¹ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9193, 9.

hâsılat elde edilen 9-1 numaralı hane sahibi Emiroğlu Mustafa bin Mehmed²⁰²,tir. Bu sekiz kişiden sadece 11-1 numaralı hane sahibi Sarı Hüseyinoğlu Hüseyin bin Ali²⁰³,nin 8 dönüm mezru tarlasından herhangi bir hâsılat alındığı kaydı yoktur. İciler köyünde toplam 170 dönüm şirket veçhiyle ziraat edilen mezru tarla olup 5121 kuruş hâsılat elde edilmiştir. İciler köyünde mezru tarla ve şirket veçhiyle ziraat edilen mezru tarladan başka diğer tasarruf türlerinde herhangi bir dönüm ve hâsılat kaydı mevcut değildir. Yukarıda verilen tablodaki bilgilere göre İciler köyünde genel tarla fonksiyonu mezru tarla olmuştur. Belli başlı kişiler şirketler üzerinden toprağını tasarruf ettirerek hareket etmiştir. Diğer şekillerde tasarruf edilen bir toprak çeşidi bulunmamaktadır. İciler köyünde, mezru tarlaların tarımsal üretimdeki önemi belirgin bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Hacıoğlu Abdülbaki bin Osman ve Kocaoğlu Salih bin Ali gibi hane sahipleri, büyük miktarda mezru tarlaya sahip olarak yüksek gelir elde etmişlerdir. Bu durum, köyde tarımın ana geçim kaynağı olduğunu ve büyük arazilere sahip olanların daha fazla gelir elde etme potansiyeline sahip olduğunu göstermektedir. Öte yandan, İmamoğlu Hüseyin bin Ahmed gibi daha küçük bir mezru tarlaya sahip olmasına rağmen yine de önemli bir gelir elde etmiştir. Bu da küçük arazilere sahip olanların da tarım faaliyetlerinden gelir elde edebileceğini göstermektedir. Ancak, Kara Memişoğlu Mehmed bin Memiş gibi bazı hane sahiplerinin, düşük miktarlarda mezru tarlaya sahip olmalarına rağmen gelir elde edemedikleri görülmektedir. Bu durum, tarım faaliyetlerinin başarısı için arazinin yanı sıra diğer faktörlerin de (örneğin, tarım bilgisi, pazar erişimi) önemli olduğunu göstermektedir.

Ziraat edilen mezru tarlalar da önemli bir gelir kaynağı olmuştur. Emiroğlu Mustafa bin Mehmed gibi bazı hane sahipleri, şirketler üzerinden tarımsal faaliyetlerden önemli gelir elde etmişlerdir. Ancak, bazı hane sahipleri, örneğin Sarı Hüseyinoğlu Hüseyin bin Ali, bu yöntemle herhangi bir gelir elde edememiştir. Bu durum, şirket aracılığıyla ziraat etmenin herkes için başarılı bir strateji olmayabileceğini göstermektedir.

Genel olarak, İciler köyünde tarımın önemli bir geçim kaynağı olduğu ve mezru tarlaların bu köydeki tarımsal üretimin ana merkezi olduğu görülmektedir. Ancak, tarımsal faaliyetlerde başarılı olmak için arazi miktarı kadar diğer faktörlerin de dikkate alınması gerekmektedir.

²⁰² BOA, ML. VRD. TMT. d. 9193, 5.

²⁰³ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9193, 6.

Tablo 4.4: Söğüt Köyü Arazi ve Araziden Elde Edilen Gelirler (Dönüm/Kuruş)

[illegible]

Tablo 4.4: (Devam) Söğüt Köyü Arazi ve Araziden Elde Edilen Gelirler (Dönüm/Kuruş)

Hane/NO	Hane Sahibi	Mezru Tarla		Gayri Mezru Tarla		Şirket veçhiyle ziraat ettiği mezru tarla	Bizzat kendi ziraat ettiği mezru tarla	Vakf-1 Mezburda ziraat ettiği mezru tarla	İcara verdiği mezru tarla
		Dönüm	Hâslat /Guruş	Dönüm	Hâslat /Guruş	Dönüm	Hâslat /Guruş	Dönüm	Hâslat /Guruş
10-1	Yakub oğlu Mehmed bin Halil'in	50	970	-	-	-	-	-	-
11-1	Dede oğlu Müteveffâ Ali'nin	50	2050	-	-	-	-	-	-
12-1	Çolak oğlu Mustafa bin Hüseyin'in	40	1520	-	-	-	-	-	-
13-1	Kara Ahmed oğlu Mustafa bin Ahmed	40	1240	-	-	-	-	-	-
14-1	Camurlu oğlu Salih bin Süleyman	46	715	-	-	-	-	-	-
15-1	Lüleci oğlu Hüseyin bin Mustafa	30	1150	-	-	-	-	-	-
16-1	Gavgacı oğlu Ebubekir bin Ömer	35	1310	-	-	-	-	-	-
17-1	Kara Mustafa oğlu Hüseyin bin İbrahim	30	1120	-	-	-	-	-	-
18-1	Kara Ahmed oğlu Mollâ Osman bin Ahmed	30	1290	-	-	-	-	-	-

Tablo 4.4: (Devam) Söğüt Köyü Arazi ve Araziden Elde Edilen Gelirler (Dönüm/Kuruş)

Hane/NO	Hane Sahibi	Mezru Tarla		Gayri Mezru Tarla		Şirket veçhiyle ziraat ettiği mezru tarla		Bizzat kendi ziraat ettiği mezru tarla		Vakf-1 Mezburda ziraat ettiği mezru tarla		İcara verdiği mezru tarla	
		Dönüm	Hâsılat /Guruş	Dönüm	Hâsılat /Guruş	Dönüm	Hâsılat /Guruş	Dönüm	Hâsılat /Guruş	Dönüm	Hâsılat /Guruş	Dönüm	Hâsılat /Guruş
19-1	Gavgacı oğlu İbrahim bin Osman	35	1290	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20-1	Geyvan oğlu Mustafa bin Hüseyin	15	440	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20-2	Merkûm Mustafa'nın oğlu Halil	10	180	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20-3	Merkûm Mustafa'nın oğlu İbrahim	35	1090	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
21-1	Ebubekir oğlu Ahmed bin Ebubekir	10	40	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
22-1	Hamza oğlu İsa bin Hamza	15	510	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
23-1	Ebubekir oğlu Hasan bin Süleyman	15	290	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
24-1	Sarı Hasan oğlu Halil bin İbrahim	5	160	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
25-1	Medine oğlu Mehmed bin İsmail	20	400	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Toplam	966	29745	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Söğüt köyünde mezru tarla sahiplerinden en yüksek hâsılatı ulaşan kişi 60 dönüm mezru tarla ile 2510 kuruş hâsılatı ulaşan 5-1 numaralı hane sahibi Sarı Hüseyinoğlu Ahmed bin Abdullah²⁰⁴’dır. İkinci sırada 60 dönüm mezru tarla ile 2070

²⁰⁴ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9209, 4.

kuruş hâsılat a ulaşan 3-1 numaralı hane sahibi Geyvanoğlu İhsan bin Hüseyin²⁰⁵ yer almıştır. Üçüncü sırada 50 dönüm mezru tarlasıyla 2050 kuruş hâsılat a ulaşan 11-1 numaralı hane sahibi Dedeoğlu Müteveffa Ali²⁰⁶ gelmektedir. Köydeki 25 kişinin hepsi mezru tarla sahibi olup toplamda 841 dönüm mezru tarladan 26635 kuruş hâsılat elde edilmiştir. Söğüt köyünde mezru tarladan başka diğer tasarruf türlerinde herhangi bir dönüm ve hâsılat kaydı mevcut değildir. Yukarıda verilen tabloya göre Söğüt köyünde tarla olarak sadece mezru arazi bulunmaktadır. Köylüler tarlalarını başka şekilllerde tasarruf ettirmemiştir. Söğüt köyünde görülen tarımsal faaliyetler, mezru tarla üzerinde yoğunlaşmış gibi görünmektedir. Mezru tarla sahiplerinin çoğunluğu, tarım yoluyla gelir elde etmektedir ve bu da köyün tarıma dayalı bir ekonomiye sahip olduğunu göstermektedir. Ancak, bazı hane sahiplerinin belirli dönümlerde veya hiç hâsılat elde etmediği görülmektedir. Bu durum, tarımın riskli bir faaliyet olabileceğini ve bazı faktörlerin (toprak verimliliği, iklim koşulları, tarım teknikleri vb.) tarımsal üretim üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğunu düşündürmektedir. Toplamda, köy genelinde elde edilen hâsılat miktarı oldukça etkileyici görünmektedir. Ancak, tarım dışı faaliyetlere ilişkin kayıtların olmaması, köyün ekonomisinin tarıma oldukça bağlı olduğunu ve diğer sektörlerdeki faaliyetlerin sınırlı olduğunu düşündürebilir. Söğüt köyünde tarımın önemli bir rol oynadığı açıktır. Ancak, tarımsal faaliyetlerin çeşitlendirilmesi ve diğer sektörlerle yönelik ekonomik faaliyetlerin teşvik edilmesi, köy ekonomisinin daha sağlam ve sürdürülebilir hale gelmesine yardımcı olabilir.

²⁰⁵ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9209, 3.

²⁰⁶ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9209, 7.

Tablo 4.5: (Devam) Beciler Köyü Arazi ve Araziden Elde Edilen Gelirler (Dönüm/Kuruş)

Hane/NO	Hane Sahibi	Mezru Tarla		Gayri Mezru Tarla		Şirket veçhiyle ziraat ettiği mezru tarla		Bizzat kendi ziraat ettiği mezru tarla		Vakf-ı Mezburda ziraat ettiği mezru tarla		İcara verdiği mezru tarla	
		Dönüm	Hâsılat /Guruş	Dönüm	Hâsılat /Guruş	Dönüm	Hâsılat /Guruş	Dönüm	Hâsılat /Guruş	Dönüm	Hâsılat /Guruş	Dönüm	Hâsılat /Guruş
15-1	Değirmenci oğlu Mehmed ve karındaşı oğlu İsâ	70	980	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16-1	İnce oğlu Mehmed ve karındaşı Ebûbekir bin İbrâhîm	40	80	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
17-1	İşbah oğlu Hacı İbrâhîm bin Mustafa	183	3570	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18-1	İşbah oğlu Ebûbekir bin Mehmed	120	2520	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Toplam	672	14400									67	950

Beciler köyünde mezru tarla sahiplerinden en yüksek hâsılatı ulaşan kişi 183 dönüm mezru tarla ile 3570 kuruş hâsılatı ulaşan 17-1 numaralı hane sahibi İşbah oğlu Hacı İbrahim bin Mustafa²⁰⁷,dır. İkinci sırada 120 dönüm mezru tarla ile 2520 kuruş hâsılatı ulaşan 18-1 numaralı hane sahibi İşbah oğlu Ebubekir bin Mehmed²⁰⁸ yer almıştır. Üçüncü sırada 25 dönüm mezru tarlasıyla 1010 kuruş hâsılatı ulaşan 10-1 numaralı hane sahibi İsa oğlu Mustafa bin Mehmed²⁰⁹ gelmektedir.

Köydeki 18 kişinin 14'ü mezru tarla sahibi olup toplamda 672 dönüm mezru tarladan 14400 kuruş hâsılat elde edilmiştir. Diğer dört kişinin hiçbir tasarruf türünde kaydı mevcut değildir.

Beciler köyünde mezru tarladan başka diğer tasarruf türlerinde herhangi bir dönüm ve hâsılat kaydı mevcut değildir. Yukarıda verilen tabloya göre incelenen temettuat defterlerinden Beciler köyünün tarlalarını mezru olarak tasarruf ettiği

²⁰⁷ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9215, 10.

²⁰⁸ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9215, 11.

²⁰⁹ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9215, 6.

görülmektedir. 1 köylü tarlasının bir kısmını icara vermiş, 2 köylü tamamını icara vererek tasarrufta bulunmuştur. Beciler köyünde, tarımsal faaliyetlerin özellikle mezru tarla üzerinde yoğunlaştığı açıkça görülmektedir. Mezru tarla sahiplerinin çoğunluğu, tarım yoluyla gelir elde etmektedir ve bu da köyde tarıma dayalı bir ekonominin varlığını göstermektedir. Özellikle İşbahoğlu Hacı İbrahim bin Mustafa'nın 183 dönüm mezru tarladan elde ettiği yüksek hâsılat, tarım becerisi ve yöntemlerinin etkinliğini vurgulamaktadır. Aynı şekilde, diğer hane sahiplerinin de önemli miktarda tarla üzerinden gelir elde ettiği görülmektedir. Ancak, bazı hane sahiplerinin hiç hâsılat elde etmediği veya hâsılatlarının oldukça düşük olduğu görülmektedir. Bu durum, tarımın riskli bir faaliyet olabileceğini ve çeşitli faktörlerin (toprak verimliliği, iklim koşulları, tarım teknikleri vb.) tarımsal üretim üzerinde etkili olduğunu göstermektedir. Köydeki toplam mezru tarla alanının 672 dönüm olduğu ve buna karşılık 14 kişinin bu tarlalardan gelir elde ettiği belirtilmektedir. Ancak, dört kişinin hiçbir tasarruf türünde kaydının olmaması, bu kişilerin muhtemelen tarımsal faaliyetlerle ilgilenmediklerini veya tarım dışı faaliyetlerle uğraştıklarını düşündürülebilir. Beciler köyünde tarımın önemli bir gelir kaynağı olduğu açıkça görülmektedir. Ancak, tarımsal faaliyetlerin çeşitlendirilmesi ve diğer sektörlerle yönelik ekonomik faaliyetlerin teşvik edilmesi, köy ekonomisinin daha dengeli ve sürdürülebilir hale gelmesine katkı sağlayabilir.

Tablo 4.6: Beylikler Çiftliği Arazi ve Araziden Elde Edilen Gelirler (Dönüm/Kuruş)

[illegible]

Tablo 4.6: (Devam) Beylikler Çiftliği Arazi ve Araziden Elde Edilen Gelirler (Dönüm/Kuruş)

Hane/NO	Hane Sahibi	Mezru Tarla		Gayri Mezru Tarla		Şirket veçhiyle ziraat ettiği mezru tarla		Bizzat kendi ziraat ettiği mezru tarla		Vakf-1 Mezburda ziraat ettiği mezru tarla		İcara verdiği mezru tarla	
		Dönüm	Hâsılat /Guruş	Dönüm	Hâsılat /Guruş	Dönüm	Hâsılat /Guruş	Dönüm	Hâsılat /Guruş	Dönüm	Hâsılat /Guruş	Dönüm	Hâsılat /Guruş
4-1	Çavdar oğlu Abdullah bin Hüseyin	-	-	-	-	30	1000	-	-	-	-	-	-
5-1	Şa'bân oğlu İsmâ'îl bin Mehmed	-	-	-	-	40	950	-	-	-	-	-	-
6-1	Katırcı oğlu Mehmed bin Mehmed	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7-1	Süllü oğlu Ali bin Ali	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam		30	1460			140	3420						

Beylikler Çiftliğinde mezru tarla sahibi sadece 1-1 numaralı hane sahibi Araboğlu Ali bin Halil²¹⁰ olup 30 dönümden 1460 kuruş hâsılatı ulaşmıştır. Çiftlikten dört kişi şirket veçhiyle ziraat edilen mezru tarlayı tasarruf etmektedirler. Bunlar arasından 4-1 numaralı hane sahibi Çavdaroğlu Abdullah bin Hüseyin²¹¹ 30 dönümle 1000 kuruş hâsılatı ulaşmıştır. Şirket veçhiyle ziraat edilen mezru tarlada toplam 140 dönümden 3420 kuruş hâsılat mevcuttur.

1-1 numaralı hanenin sahibi Araboğlu Ali bin Halil²¹² tarlasının yarısı olan 30 dönümü mezru tarla olarak kullanmış, diğer yarısını da şirket yolu ile ortaklaşarak ziraat etmiştir. Çiftlikteki üç kişinin hiçbir tasarruf türünde kaydı mevcut değildir. Beylikler Çiftliğinde mezru tarla ve şirket veçhiyle ziraat edilen mezru tarladan başka diğer tasarruf türlerinde herhangi bir dönüm ve hâsılat kaydı mevcut değildir. Yukarıda verilen tabloya göre incelenen temettuat defterlerinden Beylikler Çiftliğinin tarlalarını mezru ve şirket veçhiyle olarak tasarruf ettiği görülmektedir. Çiftlikteki bir kişi

²¹⁰ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9216, 2.

²¹¹ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9216, 3.

²¹² BOA, ML. VRD. TMT. d. 9216, 2.

tarlasının bir kısmını mezru ve bir kısmını şirkete vermiş, 3 kişi tamamını şirkete vererek tasarrufta bulunmuştur. Geriye kalan kişilerin herhangi bir şekilde ekip biçtiği bir tarlası bulunmamaktadır. Bu da onları diğer köylülerin yanında veya diğer köylerde çalıştığını bize düşündürmektedir.

Beylikler Çiftliği, tarımsal faaliyetlerin yanı sıra şirket işletmeciliği üzerinden de gelir elde edilen bir yapıya sahiptir. Mezru tarla sahibi olan Araboğlu Ali bin Halil, tarlasının yarısını mezru olarak kullanırken diğer yarısını şirket yoluyla ortaklaşa ziraat etmiştir. Bu durum, tarımsal üretimin yanı sıra işbirliği ve ortaklığın da önemli olduğunu göstermektedir. Diğer taraftan, dört kişinin şirket aracılığıyla ziraat ettiği mezru tarlada elde ettikleri hâsılat, tarımsal işbirliği ve organizasyonunun bir sonucudur. Bu kişilerin tarımsal faaliyetlerde işbirliği yaparak daha büyük tarım alanlarını etkin bir şekilde değerlendirmeleri, ekonomik açıdan daha verimli sonuçlar elde etmelerini sağlamıştır. Ancak, çiftlikte üç kişinin hiçbir tasarruf türünde kaydının olmaması, bu kişilerin muhtemelen tarım dışı faaliyetlerle uğraştıklarını veya çiftlik dışında gelir elde ettiklerini gösterebilir. Bu durum, çiftlik içinde farklı ekonomik faaliyetlerin varlığını ve çeşitlendirilmiş bir gelir yapısının olabileceğini düşündürmektedir. Beylikler Çiftliği'nde tarımsal faaliyetlerin yanı sıra işbirliği ve şirket işletmeciliği üzerinden de gelir elde edilmektedir. Tarla kullanımı ve gelir dağılımı açısından çeşitlilik gösteren bu çiftlik yapısı, köylüler arasında işbirliği ve ortaklığın önemini vurgulamaktadır.

Tablo 4.7: Arazi ve Araziden Elde Edilen Gelirlerin Genel Olarak Değerlendirilmesi (Dönüm/Kuruş)

Köylerin İsimleri	Mezru Tarla		Gayri Mezru Tarla		Şirket veçhiyle ziraat ettiği mezru tarla		Bizzat kendi ziraat ettiği mezru tarla		Vakf-ı Mezburda ziraat ettiği mezru tarla		İcara verdiği mezru tarla	
	Dönüm	Hâsılat / Guruş	Dönüm	Hâsılat / Guruş	Dönüm	Hâsılat / Guruş	Dönüm	Hâsılat / Guruş	Dönüm	Hâsılat / Guruş	Dönüm	Hâsılat / Guruş
Aksaz	965,5	17823	49	600	148,5	3108	-	-	-	-	-	-
Yağlılar	1402	95402	-	-	69	1780	-	-	-	-	-	-
İciler	446,5	8520,5	-	-	170	5121	-	-	-	-	-	-
Söğüt	841	26635	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Beciler	672	14400	-	-	-	-	-	-	-	-	67	950
Beylikler Çiftliği	30	1460	-	-	140	3420	-	-	-	-	-	-
Toplam	4357	164240,5	49	600	527,5	13429	-	-	-	-	67	950

1261 (1855 M) tarihli temettuat defterine göre Kütahya'nın Simav kazasına bağlı Aksaz, Yağlılar, İciler, Söğüt, Beciler köylerinin ve Beylikler Çiftliğinin arazi ve araziden elde edilen gelirleri incelenmiştir. Toplam tarla dönüm ve hâsılat baktığımızda 4357 dönüm mezru tarladan hâsılat 164.240,5 kuruş, 49 dönüm gayri mezru tarladan 600 kuruş 527,5 dönüm şirket veçhile ziraat ettiği mezru tarladan hâsılat 134.29 kuruş, ve 67 dönüm icara verdiği mezru tarladan hâsılat 950 kuruştur. Tablodaki köylerde toplamda 5000,5 dönümden 179219,5 kuruş hâsılat elde edilmiştir. Hâsılat türlerinden en yüksek oran 4357 dönümden alınan 164240,5 kuruşla mezru tarla hâsılatıdır.

Tabloya göre tüm köylerin mezru tarlası bulunmakta olup köyler arasından en çok mezru tarlaya sahip köy 1402 dönüm, 95.402 kuruş hâsılatla Aksaz köyüdür. En az mezru tarlaya sahip köy ise 30 dönüm, 1460 kuruş hâsılatla Beylikler Çiftliğidir. Bu temettuat defterine göre, Kütahya'nın Simav kazasına bağlı olan Aksaz, Yağlılar, İciler, Söğüt, Beciler köyleri ve Beylikler Çiftliği'nin arazi ve araziden elde ettiği gelirler detaylı olarak incelenmiştir. Toplam tarla dönüm ve hâsılat değerleri göz önüne alındığında, köylülerin tarımsal faaliyetlerden elde ettiği gelirlerin önemli bir kaynak olduğu anlaşılmaktadır.

Mezru tarlalardan elde edilen hâsılatın, toplam gelir içerisindeki önemli bir paya sahip olduğu görülmektedir. Özellikle Aksaz köyü, sahip olduğu 1402 dönüm mezru tarla ile toplam gelirin büyük bir kısmını oluşturmaktadır. Bu durum, köyde tarımsal faaliyetlerin yoğun olarak gerçekleştirildiğini ve tarlanın verimli kullanıldığını işaret etmektedir. Öte yandan, Beylikler Çiftliği'nin sadece 30 dönüm mezru tarlaya sahip olmasına rağmen elde ettiği gelirin dikkate değer olduğu görülmektedir. Bu durum, çiftlikteki tarım faaliyetlerinin etkin bir şekilde yürütüldüğünü ve verimli sonuçlar elde edildiğini göstermektedir. Toplam gelirin bir kısmı şirket veçhiyle ziraat edilen mezru tarlalardan elde edilmiştir. Bu da köylülerin tarım işbirliği ve şirket işletmeciliği gibi modern tarım yöntemlerini benimsemiş olabileceklerini düşündürmektedir. Temettuat defterindeki veriler, Kütahya'nın Simav kazasındaki köylerin tarımsal faaliyetler ve gelir kaynakları hakkında önemli bilgiler sunmaktadır. Mezru tarlaların genişliği ve verimliliği, köylülerin tarım alanındaki faaliyetlerini etkin bir şekilde yürüttüklerini göstermektedir.

4.1.2. Köylerde Yetiştirilen Tarım Ürünleri ve Miktarları

Osmanlı Devleti küçük çapta tarımsal üretimin yaygın olduğu ve kişi başına düşen gelirin az olduğu bir ekonomik yapıya sahip devlettir. 19. yy.a gelindiğinde Anadolu’da tarım makineleşme ve modern tekniklerin kullanılmaya başlamasıyla tarımsal üretimde büyük artışlar yaşanmıştır. Tüm bu çabalara rağmen Anadolu köylüsü olan çiftçiler çoğunlukla eski yöntemleri kullanmayı bırakmamıştır.

Eski dönemlerden beri devam eden tarım yöntemlerini kullanan Osmanlı reayası üretimi bir çift öküz ve sabanla yapmaktaydı. Makine kullanımı öncesi ziraat hayvanların gücünden yararlanılarak yapılmaktaydı. O şartların en ileri tarım teknolojisi olan bir çift öküz ve saban, dünyanın değişik bölgelerinde de en yaygın tarım aracı olarak kullanılmıştır. Teknolojinin gelişerek eski usul tarım yerine makine gücünün yerini almasına kadar tarımda ciddi anlamda bir değişiklik yaşanmamıştır. Osmanlı tarım üretiminde her zaman ilk sırayı tahıllar almıştır. Ekili toprakların çoğunluğunda tahıl ürünleri yetiştirilmiştir. En çok ekimi yapılan tahıl ürünü ise buğday olmuştur.

Osmanlı Devleti’ndeki eski usul tarım yapısına uygun olarak 1520 yılında da Simav kazasında tarım ve hayvancılığın bölge ekonomisinde ön plana çıktığı görülmektedir. Simav kazasında o dönemde en fazla tahıl üretiminin yapıldığı, bunun içinde de ilk sırayı buğday ve arpanın aldığı 1520 tarihli 49 numaralı tahrir defterinden anlaşılmaktadır. Bu ürünlerden başka nohut, mercimek, burçak, yulaf üretiminin de yapıldığı, armut, ceviz, bostan, üzüm, soğan, sarımsak gibi sebze meyve üretiminin yapıldığı, çeltik, keten, kendir, defne ve kızılıçık yetiştirildiği de yine defterin kayıtlarından tespit edilebilmektedir. Hayvancılık faaliyetlerinin Simav kazasında özellikle küçükbaş hayvancılık ve arıcılığın yaygın olduğu tahrir defterinde geçen ganem, yaylak ve kovan gibi vergilerden anlaşılmaktadır. Yine bölgede otlak alanı olarak çayırların kaydedilmiş olması da tahrir defterinden dikkat çeken hususlardır.²¹³

Tahıl ürünlerinin miktarının hesaplanmasında “kile²¹⁴” ölçü birimi olarak kullanılmıştır. Yine temettuat defterlerinde köylerde yetiştirilen ürünlerin neler olduğu da anlaşılmaktadır. Ayrıca defterde bir yılda ne kadar üründen ne kadar aşar vergisi alındığı toplam miktarı da bulunmaktadır. Bu şekilde yetiştirilen ürün miktarı bulmak mümkün olmaktadır. İlk dönemlerde aşar vergisi onda bir oranında alınırken Tanzimat’tan sonra maarif ve menafî hisselerini maksadıyla sekizde bir oranında

²¹³ Adamaz, 2020, 402

²¹⁴ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9216, 2.

alınmaya başlamıştır. İncelediğimiz temettuat defterlerinde ise bu oran ilk uygulamalardaki standart ölçü olan onda bir olarak tespit edildiği anlaşılmaktadır. Tahılların devlete mali ve askeri açıdan stratejik bir katkısı vardır. Devletin en önemli gelir kaynaklarından olan bu aşar vergisinin %50'si tahıl ürünlerinden toplanmaktadır. Bu nedenle devlet tahıl üretimine büyük önem vermiş ve çiftçilere buğday ve arpa ekimi için çeşitli teşvikde bulunmuştur. Tarıma dayalı geniş bir ekonomiye sahip olan ve tahıl üretiminde alınan vergilere önem veren Osmanlı Devleti bu vergileri toplanmasını sıkı bir denetim altına almıştır. Çünkü bu denetim vergi gelirleri ve ordunun ihtiyacı için çok önemli bir yere sahip olmasından büyük önem arz etmekteydi. Bununla alakalı Osmanlı Kanunnamelerinde tahıl üretimi ve bu üretimin korunması ile ilgili sıkı tedbirleri gösteren kanun maddelerine rastlanmaktadır. Aksaz, Yağlılar, İciler, Söğüt, Beciler köyleri ve Beylikler Çiftliğinde yetiştirilen tarım ürünlerini incelediğimizde arpa, buğday, burçak, nohut, erzen, yulaf, fasulye gibi ürünler yetiştirilmektedir.

Tablo 4.8: Aksaz Köyü Hane Sahipleri Tarım Ürünü Kayıtları (Kile)

Hane/NO	Hane Sahibi	Buğday (Hinta)	Şair (Arpa)	Burçak	Nohut	Fasulye	Erzen	Yulaf	Toplam
1-1	Köse Oğlu 'Osman bin Halil	3,5							3,5
2-1	Cenmi oğlu Mustafa bin Halil	9	10	1	1		6		27
3-1	Kara Halil oğlu Mustafa bin Halil	6	3	1			3,5		13,5
4-1	Hacı Hasan oğlu Mehmed	1,5							1,5
5-1	Hacı Hasan oğlu Süleyman bin Hasan	6	3	1			3,5		
6-1	Mestan oğlu İbrahim bin Mustafa	4,5	4	1	1	1	4		15,5
7-1	Musa Oğlu Mustafa bin Musa	0,5	2,5						3
8-1	Osman oğlu Mehmed bin 'Osman	3	3	1		1	3		11
9-1	Koca Himmet oğlu Süleyman bin Himmet								
9-2	Ali bin Veli	5,5	5,5	1		0,5	6		18,5

Tablo 4.8: (Devam) Aksaz Köyü Hane Sahipleri Tarım Ürünü Kayıtları (Kile)

Hane/NO	Hane Sahibi	Buğday (Hinta)	Şair (Arpa)	Burçak	Nohut	Fasulye	Erzen	Yulaf	Toplam
10-1	İsmail'in zevci Fatıma						2		2
11-1	Abdülgani oğlu Süleyman bin Hasan	1,5							1,5
12-1	Katırcı oğlu Ali ile Süleyman	1	1,5						2,5
13-1	Hacı Mustafa oğlu Mehmed bin İbrahim	2	2,5				1		5,5
14-1	Hacı Mustafa oğlu İsmail bin Ali	3,5	2,5			1	2,5		9,5
14-14	İsmail'in karındaşı Mustafa Ali	2	3,5			1,5	4		10
15-1	Osman Çelebi oğlu Mehmed bin ‘Osman	1,5	2						3,5
16-1	Koca İbrahim oğlu Mustafa bin İbrahim	9	4	1	0,5				14,5
17-1	Dez Ahmed oğlu Hüseyin bin Ahmed								
18-1	Kaçar Osman oğlu Halil bin ‘Osman	6	4	1		1	8,5		20,5
19-1	Kaçar oğlu Ahmed bin Mehmed	2,5	3	2		0,5	5,5		13,5
20-1	Kaçar oğlu Abdullah bin Mehmed	4	2,5	1		0,5	3,5		11
21-1	Hacı Mustafa oğlu Mehmed bin Ahmed	1	1						2
22-1	Değirmenci oğlu Ali bin Ali	4	4	1	0,5	1	4		14,5
23-1	İnal oğlu Yusuf bin Hasan	7	14	1	0,5		4		26,5

Tablo 4.8: (Devam) Aksaz Köyü Hane Sahipleri Tarım Ürünü Kayıtları (Kile)

Hane/NO	Hane Sahibi	Buğday (Hinta)	Şair (Arpa)	Burçak	Nohut	Fasulye	Erzen	Yulaf	Toplam
24-1	İnal oğlu Bektaş bin İsmail	4	2						6
25-1	Veli oğlu Ahmed Karındaşı Abdullah bin Mehmed	4	4,5	1	2		4,5		16
26-1	Cılız oğlu Mustafa bin Ahmed	5,5	3,5	1		0,5	4,5		15
27-1	Tavil oğlu ‘Osman bin Hasan	1	1						2
28-1	Koca Himmet oğlu Hüseyin bin Himmet	4	4				4		12
29-1	Tavil Mestan oğlu Hüsnü bin Mustafa	9	10	7			5		31
30-1	İmamoğlu Mustafa Karındaşı Ahmed ibnân Mehmed	2	2	1			2		7
31-1	Köpekçi oğlu Halil bin Ali	2	2	1			2		7
32-1	Kethüda oğlu İsmail bin Ali	4	10	1		0,5			15,5
33-1	Çolak oğlu Mustafa bin Mehmed		1				1		2
34-1	Kaçar oğlu İbrahim bin İbrahim								
35-1	Yakup oğlu Hasan bin Mehmed	3,5	3			1			7,5
37-1	Keder Mehmed oğlu Mehmed bin Mehmed	1	1				0,5		2,5
38-1	Kaçar oğlu Ali bin İsmail	3	3	1		0,5	4,5		12

Tablo 4.8: (Devam) Aksaz Köyü Hane Sahipleri Tarım Ürünü Kayıtları (Kile)

Hane/NO	Hane Sahibi	Buğday (Hinta)	Şair (Arpa)	Burçak	Nohut	Fasulye	Erzen	Yulaf	Toplam
39-1	Arab oğlu Mustafa bin Ahmed	5,5	6,5				3,5		15,5
40-1	Çırak oğlu İsmail bin Mustafa								
41-1	Ahmed oğlu Mustafa bin Ahmed								
42-1	Bedavacı oğlu Hasan bin Himmet								
43-1	Katırcı oğlu İsmail bin Süleyman	1	1						2
	Toplam	134	130	26	5,5	10,5	92,5		383,5

Yukarıda Aksaz köyünde oluşan ekili alanlardaki tahıl ürünleri gösterilmiştir. Aksaz köyünde ekili alanlardaki tahıl ürünleri buğday, arpa, burçak, nohut, fasulye, erzendir. Yulaf Aksaz köyünde yetiştirilmemiştir. Toplam 383,5 kile ürün yetiştirilen köyde en çok 134 kile ile buğday yetiştirilmiştir. Köydeki 43 kişiden 36'sı buğday yetiştirmiştir. Bunlar arasından 2-1 numaralı hane sahibi Cenmioğlu Mustafa bin Halil²¹⁵, 16. hane sahibi Koca İbrahimoğlu Mustafa bin İbrahim²¹⁶ ve 29-1 numaralı hane sahibi Tavl Mestanoğlu Hüsnü bin Mustafa²¹⁷ 9'ar kile ile buğday yetiştiriciliğinde birinciliği paylaşmışlardır.

Köyde en çok yetiştirilen ikinci ürün 130 kile ile arpadır. Köydeki 43 kişiden 33'ü arpa yetiştirmiştir. 2-1 numaralı hane sahibi Cenmioğlu Mustafa bin Halil²¹⁸, 29-1 numaralı hane sahibi Tavl Mestan oğlu Hüsnü bin Mustafa²¹⁹ ve 32-1 numaralı hane sahibi Kethüdaoğlu İsmail bin Ali²²⁰ 10'ar kile arpa ile arpa yetiştiriciliğinde birincidirler.

Köyde üçüncü sırada 92,5 kile ile erzen gelmektedir. Erzeni en çok 8,5 kile ile 18-1 numaralı hane sahibi Kaçar Osmanoğlu Halil bin Osman²²¹ yetiştirmiştir. Toplam 25 kişi erzen yetiştirmiştir.

²¹⁵ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 3.

²¹⁶ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 12.

²¹⁷ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 19.

²¹⁸ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 3.

²¹⁹ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 19.

²²⁰ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 20.

²²¹ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 13.

Burçak 26 kile ile dördüncü sırada gelmektedir. 29-1 numaralı hane sahibi Tavit Mestan oğlu Hüsnü bin Mustafa²²² 7 kile burçak ile birinci sıradadır. Toplam 19 kişi burçak yetiştirmiştir.

Fasulye 10,5 kile ile beşinci sıradadır. Fasulyeyi Aksaz köyünde 13 kişi yetiştirmiştir. Fasulye yetiştiricileri 0,5 veya 1 kile ürün vermiştir.

Nohut toplamda 5,5 kile ürün vermiştir. 25-1 numaralı hane sahibi Velioğlu Ahmed karındaşı Abdullah bin Mehmed²²³ 2 kile nohut ile birinci sıradadır. Köyde 6 kişi nohut yetiştiriciliği yapmıştır.

Aksaz köyünde yulaf kimse tarafından yetiştirilmemiştir.

Köyde 6-1 numaralı hane sahibi Mestanoğlu İbrahim bin Mustafa²²⁴ ve 22-1 numaralı hane sahibi Değirmencioğlu Ali bin Ali²²⁵ yulaf harici diğer tüm ürünleri yetiştirmişlerdir. Köylülerin çoğunluğu üç veya dört ürün yetiştirirken 1-1, 4-1, 11-1 numaralı hane sahipleri sadece bir ürün yetiştirmişlerdir. 9-1, 17-1, 34-1, 40-1, 41-1, 42-1 numaralı hane sahiplerinin herhangi bir tahıl ürünü yetiştirdiklerine dair bir kayıt yoktur. 29-1 numaralı hane sahibi Tavit Mestan oğlu Hüsnü bin Mustafa²²⁶ toplamda 31 kile ürün ile en fazla tahıl ürününe sahip olan kişidir. En az ürün ise 1,5 kile ile 4-1, 11-1 numaralı hane sahiplerininidir. Temettuat defterlerinin verdiği bilgilere göre köyde 6 hane hariç tüm haneler ürün yetiştirmektedir. Yetiştirilen ürünlerin arasında en fazla olarak buğday gelmekte ve arpa onu izlemektedir. Köyde en az yetiştirilen ürünler ise nohut ve fasulyedir. Köyde yulafın yetiştirildiğine temettuat kayıtlarına göre rastlanmamıştır. Köyde toplam olarak 383,5 kile tahıl ürünü yetiştirilmiştir.

Bu temettuat defterine göre, Aksaz köyünde ekili alanlarda çeşitli tahıl ürünlerinin yetiştirildiği ve köylülerin tarım faaliyetlerine aktif olarak katıldığı görülmektedir. Buğday, arpa, burçak, nohut, fasulye ve erzengi gibi çeşitli tahıl ürünleri yetiştirilmiştir. Ancak, yulafın Aksaz köyünde yetiştirilmediği belirtilmektedir. En çok yetiştirilen ürünün buğday olduğu ve köydeki 43 haneden 36'sının buğday yetiştirdiği görülmektedir. Buğday yetiştiriciliğinde öne çıkan üç hane sahibi en fazla ürünü toplamıştır. Arpa da önemli bir üründür ve köyde en çok yetiştirilen ikinci üründür. Özellikle 29-1 numaralı hane sahibi Tavit Mestan oğlu Hüsnü bin Mustafa'nın çeşitli

²²² BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 19.

²²³ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 16.

²²⁴ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 5.

²²⁵ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 15.

²²⁶ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 19.

tahıl ürünlerinde en fazla ürün elde ettiği görülmektedir. Diğer hane sahipleri arasında ürün miktarları ve çeşitlilikleri değişkenlik göstermektedir. Ancak, bazı hane sahiplerinin hiçbir tahıl ürünü yetiştirmedeği ve bazılarının sadece bir tür ürün yetiştirdiği belirtilmektedir. Bu durum, köyde tarımsal üretimde farklı stratejilerin olduğunu ve bazı hane sahiplerinin tarım faaliyetlerine daha az katıldığını göstermektedir. Toplamda, köyde 383,5 kile tahıl ürünü yetiştirilmiştir. Bu, köyün tarımsal üretim potansiyelinin önemli olduğunu ve tahıl ürünlerinin köy ekonomisinde önemli bir yer tuttuğunu göstermektedir.

Tablo 4.9: Yağlılar Köyü Hane Sahipleri Tarım Ürünü Kayıtları (Kile)

Hane/NO	Hane Sahibi	Buğday (Hinta)	Şair (Arpa)	Burçak	Nohut	Fasulye	Erzen	Yulaf	Toplam
1-1	Akbaş oğlu Mehmed Efendi bin Mehmed	2							2
2-1	Gedik Hüseyin bin Mehmed	14	4,5	1			8	6	33,5
3-1	Hâfız oğlu Mustafa bin Halil	15	6	1		0,5	4	3	29,5
4-1	Kalaycı oğlu Hâcî Mehmed bin Hüseyin	15	11	1,5		1		2	30,5
5-1	Mehmed oğlu Ali bin Mehmed	7	4						11
6-1	İnce oğlan oğlu Hüseyin bin Mehmed	20	7			0,5	1		28,5
7-1	Köçenk Mustafa oğlu Ali bin Mustafa	20	8	1		0,5		1	30,5
8-1	Yazıcı oğlu Mollâ Hasan bin Ebûbekir	12	4				2		18
9-1	Çakır oğlu Mehmed Ali bin İsmâ'il	4							4
10-1	Gökçe Ahmed oğlu Halil bin Ahmed	13	6,5				3		22,5
11-1	Aşık İbrâhîm oğlu Ali	6	1			0,5	1		8,5
12-1	Köse oğlu Ahmed karındaşı İsmâ'il ibnân-ı Hüseyin	1	3				1,5		5,5

Tablo 4.9: (Devam) Yağlılar Köyü Hane Sahipleri Tarım Ürünü Kayıtları (Kile)

Hane/NO	Hane Sahibi	Buğday (Hinta)	Şair (Arpa)	Burçak	Nohut	Fasulye	Erzen	Yulaf	Toplam
13-1	İshâk oğlu Mehmed bin Mustafa	15	4						19
14-1	Haydar oğlu Mehmed bin Ahmed	10	7,5	1					18,5
15-1	Deli Ali oğlu Ahmed bin Ali	9	2						11
16-1	Çirkin oğlu İbrâhîm bin Mustafa	3	2			0,5			5,5
17-1	Değirmenci oğlu Sâlih bin Hasan	4	2	0,5			0,5		7
18-1	Çakır oğlu İsmâ'îl bin Ali	16,5	3,5				1,5		21,5
19-1	Kara Hüseyin oğlu Ali'nin yetimi Halîl								
20-1	Ders-i âmmdan Fazîletlü Hâcî Hüseyin Efendi	10	2,5						12,5
21-1	İmâm oğlu Mehmed Efendi bin Halîl	15	4,5				0,5		20
22-1	Koca Hüseyin oğlu Hasan bin İbrâhîm	5,5							5,5
23-1	Hüseyin bin İbrâhîm	4	1,5				1,5		7
24-1	Sarı Süleymân oğlu Ahmed bin Süleymân	12	4	0,5			2		18,5
25-1	Koca Ahmed oğlu İsmâ'îl bin Ahmed	18	6				2		26
26-1	Aşık İbrâhîm oğlu Mehmed bin Ali	14	2,5	0,5			1,5		18,5
27-1	İmâm oğlu Mehmed bin Mustafa	6,5	4,5		1,5		3		15,5
28-1	Kocagöz oğlu Deli İbrâhîm	6	9				2,5		17,5
29-1	Müteveffâ Bodur oğlu Mustafa bin Mehmed	3	6,5	0,5			4		14
29-2	Halîl bin Mustafa	3	4	0,5			2		9,5

Tablo 4.9: (Devam) Yağlılar Köyü Hane Sahipleri Tarım Ürünü Kayıtları (Kile)

Hane/NO	Hane Sahibi	Buğday (Hinta)	Şair (Arpa)	Burçak	Nohut	Fasulye	Erzen	Yulaf	Toplam
30-1	Mehmed Ali oğlu Osmân bin Mehmed Ali	5	5			1,5	3		14,5
31-1	Mehmed Ali oğlu Ali bin Mehmed Ali	1	3				2,5		6,5
32-1	Dana oğlu İsmâ'il bin Mehmed								
33-1	Karagöz oğlu Hüseyin karındaşı Mollâ Mehmed ibnân-ı Hüseyin	4	4				4		12
34-1	Aşık İbrâhîm oğlu Halil bin Ali	4	4				2		10
35-1	İnce oğlu oğlu Osmân bin Mehmed	4	2,5				4,5		11
36-1	Çakır oğlu İsmâ'il bin Mehmed	6	2,5				0,5		9
37-1	Çoban Ahmed oğlu Mehmed karındaşı İbrâhîm bin Ahmed	5	5				3,5		13,5
38-1	Temirci oğlu Ali bin Yûsuf	7	6,5				1,5		15
39-1	Bıyıklı oğlu Mustafa bin Mehmed	5	5				5		15
40-1	Gök Ali oğlu İbrâhîm bin Ali	7	7						14
41-1	Sarı oğlu Mehmed bin Süleymân	2	3				5,5		10,5
42-1	Hâcî Hasan oğlu Mustafa bin Ahmed	5	5	1		0,5	2		13,5
43-1	Hâcî Himmet oğlu Abdullâh bin İsmâ'il	5	5				3		13
44-1	Koca bıyık oğlu Hasan bin İsmâ'il	4	1				2		7
45-1	Küçük Hasan oğlu Ali bin Hasan	10	2				3		15

Tablo 4.9: (Devam) Yağlılar Köyü Hane Sahipleri Tarım Ürünü Kayıtları (Kile)

Hane/NO	Hane Sahibi	Buğday (Hinta)	Şair (Arpa)	Burçak	Nohut	Fasulye	Erzen	Yulaf	Toplam
46-1	Çayır oğlu İbrâhîm bin Ali	8,5	1		0,5		1		11
47-1	Aşık İbrâhîm oğlu Ali bin Hüseyin	4	5	1,5					10,5
48-1	İsmâ'îl oğlu İsmâ'îl bin İsmâ'îl								
49-1	Akberli oğlu Abdullâh bin Hüseyin								
50-1	Kuru oğlu Süleymân bin Mustafa	5	2				5		12
51-1	Ali Beşe oğlu Hasan bin Ahmed	2,5	2				2		6,5
52-1	Dede oğlu Osmân bin Mustafa	9	5,5						14,5
53-1	Adem Halîl oğlu Mehmed bin Halîl	6	3,5						9,5
53-2	İsmâ'îl bin Mehmed	6	4						10
54-1	Ali Hoca oğlu Ahmed bin Ali	4	1						5
55-1	Köse oğlu Mustafa bin Mustafa Merkûmun zevci Âyişe bint-i Halîl								
56-1	Hâcî Mustafa Efendi ibn-i Halîl								
57-1	Keleş oğlu İsmâ'îl bin Mehmed	0,5							0,5
	Toplam	403	200,5	10,5	2	5,5	91,5	12	730

Yukarıda verilen tablodaki bilgilere göre incelenen temettuat kayıtlarından Yağlılar köyünde tüm tahıl ürünlerinden yetiştirilmektedir. Yağlılar köyünde ekili alanlardaki tahıl ürünleri buğday, arpa, burçak, nohut, fasulye, erzen ve yulaftır. Toplam 730 kile ürün yetiştirilen köyde en çok 200,5 kile ile buğday yetiştirilmiştir. Köydeki 57 kişiden 51'i buğday yetiştirmiştir. Bunlar arasından 6-1 numaralı hane sahibi

İnceoğluanoğlu Hüseyin bin Mehmed²²⁷, 7-1 numaralı hane sahibi Köçenk Mustafaoğlu Ali bin Mustafa²²⁸ ve 20'şer kile ile buğday yetiştiriciliğinde birinciliği paylaşmışlardır.

Köyde en çok yetiştirilen ikinci ürün 200,5 kile ile arpadır. Köydeki 57 kişiden 47'si arpa yetiştirmiştir. 28-1 numaralı hane sahibi Kocagözoğlu Deli İbrahim²²⁹, 9 kile arpa ile arpa yetiştiriciliğinde birincidir. Köyde üçüncü sırada 91,5 kile ile erzen gelmektedir. Erzeni en çok 8 kile ile 2-1 numaralı hane sahibi Gedik Hüseyin bin Mehmed²³⁰ yetiştirmiştir. Köyde erzen yetiştiren 35 kişi mevcuttur. Yulaf toplamda 12 kile elde edilmiştir. Köydeki 57 kişiden sadece 4'ünün yetiştirdiği yulafta birincilik 6 kile ile 2-1 numaralı hane sahibi Gedik Hüseyin bin Mehmed²³¹'e aittir. Burçak 10,5 kile ile beşinci sırada gelmektedir. Toplam 12 kişinin burçak yetiştirdiği köyde en yüksek burçak yetiştirenler 1,5 kile ile 4-1 numaralı hane sahibi Kalaycıoğlu Hacı Mehmed bin Hüseyin²³² ile 47. hane sahibi Aşık İbrahim oğlu Ali bin Hüseyin'dir.²³³ Fasulye 5,5 kile ile altıncı sıradadır. Fasulyeyi Aksaz köyünde 8 kişi yetiştirmiştir. Fasulye yetiştiricileri 0,5 ile 1,5 kile ürün vermiştir. En yüksek ürün veren 1,5 kile ile 30. hane sahibi Mehmed Ali oğlu Ali bin Mehmed Ali'dir.²³⁴ Köyde 2 kişinin yetiştirdiği nohut toplamda 2 kile ürün vermiştir. 27-1 numaralı hane sahibi İmamoğlu Mehmed bin Mustafa²³⁵ 1,5 kile, 46-1 numaralı hane sahibi Çayiroğlu İbrahim bin Ali²³⁶ 0,5 kile nohut yetiştirmişlerdir. Köyde 3. hane sahibi Hafız oğlu Mustafa bin Halil²³⁷ nohut harici diğer tüm ürünleri yetiştirmiştir. Köylülerin çoğunluğu üç, dört veya beş ürün yetiştirirken 1-1, 9-1, 22-1, 57-1 numaralı hane sahipleri sadece bir ürün yetiştirmişlerdir. 19-1, 32-1, 48-1, 49-1, 55-1, 56-1 numaralı hane sahiplerinin herhangi bir tahıl ürünü yetiştirdiklerine dair bir kayıt yoktur.

Yağlılar köyünde yapılan tarım faaliyetleri, çeşitli tahıl ürünlerinin yetiştirilmesiyle oldukça aktif bir şekilde gerçekleşmiştir. Köydeki 57 hane sahibinden 51'i buğday yetiştirmiş ve toplam ürün miktarının büyük bir kısmını buğday oluşturmuştur. Ayrıca, arpa, erzen, yulaf, burçak, fasulye ve nohut gibi farklı tahıl

²²⁷ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9257, 4.

²²⁸ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9257, 5.

²²⁹ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9257, 16.

²³⁰ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9257, 2.

²³¹ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9257, 2.

²³² BOA, ML. VRD. TMT. d. 9257, 3.

²³³ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9257, 26.

²³⁴ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9257, 18.

²³⁵ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9257, 16.

²³⁶ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9257, 26.

²³⁷ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9257, 3.

ürünleri de köyde yetiştirilmiştir. Özellikle, buğday ve arpa gibi geleneksel tahıl ürünlerinin yanı sıra, erzen ve yulaf gibi alternatif ürünlerin de yetiştirilmesi, köylülerin tarımsal çeşitliliğe önem verdiğini göstermektedir. Her ürün için belirlenen en yüksek ürün miktarına ulaşan hane sahipleri, tarımsal üretimdeki başarılarını göstermişlerdir. Ancak, tahıl ürünlerini yetiştirmeyen 6 aile bulunmaktadır. Bu ailelerin arazilerinin olmaması veya diğer sebeplerle tarımsal faaliyetlere katılamaması, köydeki sosyoekonomik yapı ve tarımsal üretim potansiyeli hakkında önemli ipuçları sunmaktadır. Toplamda 730 kile tahıl ürünü yetiştirilmiştir ve bu da köydeki tarımsal üretim potansiyelinin oldukça yüksek olduğunu göstermektedir. Tahıl ürünlerinin çeşitliliği ve miktarı, köyün tarımsal açıdan önemli bir rol oynadığını ve yerel ekonominin temelini oluşturduğunu göstermektedir.

2-1 numaralı hane sahibi Gedik Hüseyin bin Mehmed²³⁸ toplamda 33,5 kile ürün ile en fazla tahıl ürününe sahip olan kişidir. En az ürün ise 0,5 kile ile 57-1 numaralı hane sahibi Keleşoğlu İsmail bin Mehmed'e aittir.²³⁹ Yağlılar köyünde en çok 402 kile ile buğday (hınta), en az 2 kile ile nohut yetiştirilmiştir. Köydeki toplam yetiştirilen tahıl ürünü kile hesabıyla 730 kiledir. Köyde 6 aile herhangi bir tahıl ürünü yetiştirmemiştir. Bu kişilerin ya arazisi yoktur ya yetim düşmüştür ya da talebe olarak değerlendirilmiştir.

Tablo 4.10: İciler Köyü Hane Sahipleri Tarım Ürünü Kayıtları (Kile)

Hane/NO	Hane Sahibi	Buğday (Hınta)	Şair (Arpa)	Burçak	Nohut	Fasulye	Erzen	Yulaf	Toplam
1-1	İmâmoğlu Mollâ Ahmed bin Hasan	6,5	3	0,5	0,5	0,5			11
2-1	Hâcioğlu Abdülbâki bin Osman	16	8	1,5	0,5	1			27
3-1	Kocaoğlu Salih bin Ali	4	5,5	0,5	0,5	2			12,5
4-1	Kethüdâoğlu Ali bin Hüseyin	8,5	4			1			13,5
5-1	Kethüdâoğlu Mehmed bin Hüseyin	7,5	6						13,5
6-1	Emiroğlu Ali bin Mehmed	9,5	2,5	0,5	0,5	2			15
7-1	Ahretlikoğlu Hasan bin Mahmud	7	5	0,5					12,5

²³⁸ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9257, 2.

²³⁹ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9257, 31.

Tablo 4.10: (Devam) İciler Köyü Hane Sahipleri Tarım Ürünü Kayıtları (Kile)

Hane/NO	Hane Sahibi	Buğday (Hinta)	Şair (Arpa)	Burçak	Nohut	Fasulye	Erzen	Yulaf	Toplam
8-1	İmâmoğlu Hüseyin bin Ahmed	2,5	3	1					6,5
9-1	Emiroğlu Mustafa bin Mehmed	13	4	2		0,5			19,5
10-1	Sarioğlu Mustafa bin Tahsin	2	1						3
11-1	Sarı Hüseyinoğlu Hüseyin bin Ali								
12-1	Sarioğlu Ali karındaşı Ömer	1							1
13-1	Peştadoğlu Hüseyin bin Musa	0,5							0,5
14-1	Emiroğlu İsmail bin Mehmed'in	12	2,5		0,5	0,5			15,5
15-1	Eminoğlu Mehmed Ali bin Ali	3	1,5						4,5
16-1	İmâm oğlu Süleyman bin Abdullah	8	6	1					15
17-1	Mermerci oğlu Mustafa bin Ali								
18-1	Kara Temürcü oğlu Halil bin Mehmed	3							3
19-1	Çakırca oğlu Mehmed bin Osman								
20-1	Kara Memiş oğlu Mehmed bin Memiş								
21-1	Kethüdâ oğlu Mehmed bin Ali	3,5	4	0,5					8
22-1	Balatlı oğlu Süleyman bin Mehmed	1	5,5						6,5
23-1	Tosyalı oğlu Mehmed bin Mustafa								
	Toplam	108,5	61,5	8	2,5	7,5			188

Yukarıda verilen tablodaki bilgilere göre incelenen temettuat kayıtlarından İciler köyünde tüm tahıl ürünlerinden yetiştirilmemektedir. İciler köyünde ekili

alanlardaki tahıl ürünleri buğday, arpa, burçak, nohut ve fasulyedir. Erzen ve yulaf yetiştirilmemiştir. Toplam 188 kile ürün yetiştirilen köyde en çok 108,5 kile ile buğday yetiştirilmiştir. Köydeki 23 kişiden 18'i buğday yetiştirmiştir. Bunlar arasından 2-1 numaralı hane sahibi Hacıoğlu Abdülbaki bin Osman²⁴⁰ 16 kile ile buğday yetiştiriciliğinde birinci sıradadır. Köyde ikinci ürün 61,5 kile ile arpadır. 15 kişinin yetiştirdiği arpada en yüksek ürün alan kişi 6 kile ile 16-1 numaralı hane sahibi İmamoğlu Süleyman bin Abdullah'tır.²⁴¹ Köyde üçüncü sırada 8 kile ile burçak gelmektedir. 9 kişinin yetiştirdiği burçakta en yüksek ürün alan kişi 2 kile ile 9-1 numaralı hane sahibi Emiroğlu Mustafa bin Mehmed'dir.²⁴² Fasulye 7,5 kile ile dördüncü sırada yer almıştır. Fasulyeyi İciler köyünde 7 kişi yetiştirmiştir. Fasulye yetiştir. İcileri 0,5 ile 2 kile arasında ürün vermiştir. En yüksek ürün veren 2 kile ile 6-1 numaralı hane sahibi Emiroğlu Ali bin Mehmed'dir.²⁴³ Nohut 2,5 kile ile beşinci sıradadır. 1-1, 2-1, 3-1, 6-1, 14-1 numaralı hane sahipleri 0,5 kile nohut yetiştirmişlerdir.

1-1, 2-1, 3-1 ve 6-1 numaralı hane sahipleri erzen ve yulaf harici diğer tüm ürünleri yetiştirmişlerdir. Köylülerin çoğunluğu iki veya üç ürün yetiştirirken 12-1, 13-1 ve 18-1 numaralı hane sahipleri sadece bir ürün yetiştirmişlerdir. 11-1, 17-1, 19-1, 20-1 ve 23-1 numaralı hane sahiplerinin herhangi bir tahıl ürünü yetiştirdiklerine dair bir kayıt yoktur. 2-1 numaralı hane sahibi Hacıoğlu Abdülbaki bin Osman²⁴⁴ toplamda 27 kile ürün ile en fazla tahıl ürününe sahip olan kişidir. En az ürün ise 0,5 kile ile 13 numaralı hane sahibi Peştadoğlu Hüseyin bin Musa'ya aittir.²⁴⁵ İciler köyünde erzen ve yulaf yetiştirilmemiştir. İciler köyünde en çok 108,5 kile ile buğday (hınta), en az 2,5 kile ile nohut yetiştirilmiştir. Köydeki toplam yetiştirilen tahıl ürünü kile hesabıyla 161 kiledir. Köyde 5 aile herhangi bir tahıl ürünü yetiştirmemiştir. Bu kişilerin ya arazisi yoktur, ya yetim düşmüştür, ya da talebeden olmak üzere değerlendirilmiştir.

İciler Köyü'nde hane sahiplerinin tahıl ürünü kayıtları Tablo 4.10'da sunulmuştur.

1. İmamoğlu Mollâ Ahmed bin Hasan'ın 6.5 kile buğday, 3 kile şair, 0.5 kile burçak ve 0.5 kile nohut olmak üzere toplamda 11 kile tahıl ürünü kaydı bulunmaktadır.

²⁴⁰ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9193, 2.

²⁴¹ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9193, 8.

²⁴² BOA, ML. VRD. TMT. d. 9193, 5.

²⁴³ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9193, 4.

²⁴⁴ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9193, 2.

²⁴⁵ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9193, 7.

2. Hâcioğlu Abdülbâki bin Osman'ın 16 kile buğday, 8 kile şair, 1.5 kile burçak, 0.5 kile nohut ve 1 kile erzen olmak üzere toplamda 27 kile tahıl ürünü kaydı vardır.

3. Diğer hane sahiplerinin tahıl ürünü kayıtları da tabloda verilmiştir.

Toplamda ise İçiler Köyü'nde 108.5 kile buğday, 61.5 kile şair, 8 kile burçak, 2.5 kile nohut ve 7.5 kile erzen olmak üzere toplam 188 kile tahıl ürünü yetiştirilmiştir.

Tablo 4.11: Söğüt Köyü Hane Sahipleri Tarım Ürünü Kayıtları (Kile)

Hane/NO	Hane Sahibi	Buğday (Hinta)	Şair (Arpa)	Burçak	Nohut	Fasulye	Erzen	Yulaf	Toplam
1-1	İmâm oğlu Hasan bin İbrahim	3	2			1			6
1-2	Osman bin İbrahim	3	3			1			7
2-1	İmam oğlu Mehmed bin Halil	12	8						20
3-1	Geyvan oğlu İhsan bin Hüseyin	11	9	1		2		1	24
4-1	Geyvan oğlu Ömer bin Halil	7	5	3					15
5-1	Sarı Hüseyin oğlu Ahmed bin Abdullah	10	12	1		12			35
6-1	Gavgacı oğlu Ömer bin Ahmed	9	9	1,5		4			23,5
7-1	Ebubekir oğlu İsmail bin Ebubekir	7	3	1					11
8-1	Aydınlı oğlu Mustafa bin Mustafa	6	6	1		1			14
9-1	Gavgacı oğlu Ali bin Mustafa	8	8	1		1			18
10-1	Yakub oğlu Mehmed bin Halil'in	5	5	1		1,5			12,5
11-1	Dede oğlu Müteveffâ Ali'nin	10	9	1	4	4			28
12-1	Çolak oğlu Mustafa bin Hüseyin'in	8	9			2			19
13-1	Kara Ahmed oğlu Mustafa bin Ahmed	8	36			3			47

Tablo 4.11: (Devam) Söğüt Köyü Hane Sahipleri Tarım Ürünü Kayıtları (Kile)

Hane/NO	Hane Sahibi	Buğday (Hinta)	Şair (Arpa)	Burçak	Nohut	Fasulye	Erzen	Yulaf	Toplam
14-1	Camurlu oğlu Salih bin Süleyman	2,5	6	0,5		1,5			10,5
15-1	Lüleci oğlu Hüseyin bin Mustafa	7	7,5			1			15,5
16-1	Gavgacı oğlu Ebubekir bin Ömer	7	6	1		4			18
17-1	Kara Mustafa oğlu Hüseyin bin İbrahim	8	3	2		2			15
18-1	Kara Ahmed oğlu Mollâ Osman bin Ahmed	8	7	1		2			18
19-1	Gavgacı oğlu İbrahim bin Osman	12	19	0,5		1,5			33
20-1	Geyvan oğlu Mustafa bin Hüseyin	-	3	-	-	-	-	-	3
20-2	Merkûm Mustafa'nın oğlu Halil	7,5	7	0,5	-	0,5	-	-	15,5
20-3	Merkûm Mustafa'nın oğlu İbrahim	0,5	-	-	-	-	-	-	0,5
21-1	Ebubekir oğlu Ahmed bin Ebubekir	4	4	-	-	-	-	-	8
22-1	Hamza oğlu İsa bin Hamza	2,5	1,5	-	-	-	-	-	4
23-1	Ebubekir oğlu Hasan bin Süleyman	0,5	2	-	-	-	-	-	2,5
24-1	Sarı Hasan oğlu Halil bin İbrahim	2	4	-	-	-	-	-	6
25-1	Medine oğlu Mehmed bin İsmail	-	-	-	-	-	-	-	-
	Toplam	222,5	193	17	4	45		1	482,5

Yukarıda verilen tablodaki bilgilere göre incelenen temettuat kayıtlarından Söğüt köyünde tüm tahıl ürünlerinden yetiştirilmemektedir.

Söğüt köyünde ekili alanlardaki tahıl ürünleri buğday, arpa, burçak, nohut, fasulye ve yulaftır. Erzen yetiştirilmemiştir. Toplam 482,5 kile ürün yetiştirilen köyde en çok 222,5 kile ile buğday yetiştirilmiştir. Köydeki ikinci ürün 1193 kile ile arpadır.

Bunlar arasından 13-1 numaralı hane sahibi Kara Ahmedoğlu Mustafa bin Ahmed²⁴⁶ 36 kile ile arpa yetiştiriciliğinde birinci sıradadır. Köydeki herkesin yetiştirdiği buğdayda en yüksek ürün alan kişiler 12'şer kile ile 2-1 numaralı hane sahibi İmamoğlu Mehmed bin Halil²⁴⁷ ile 19-1 numaralı hane sahibi Gavgacıoğlu İbrahim bin Osman'dır.²⁴⁸ Fasulye 45 kile ile üçüncü sırada yer almıştır. Fasulye yetiştiricilerinde en yüksek ürün veren 12 kile ile 5-1 numaralı hane sahibi Sarı Hüseyinoğlu Ahmed bin Abdullah'tır.²⁴⁹

Köyde dördüncü sırada 17 kile ile burçak gelmektedir. 14 kişinin yetiştirdiği burçakta en yüksek ürün alan kişi 3 kile ile 4-1 numaralı hane sahibi Geyvanoğlu İhsan bin Hüseyin'dir.²⁵⁰ 4 kile ürün verilen nohut köyde sadece 11-1 numaralı hane sahibi Dedeoğlu Müteveffa Ali tarafından yetiştirilmiştir.²⁵¹ Son olarak 1 kile ürün veren yulaf 3-1 numaralı hane sahibi Geyvanoğlu İhsan bin Hüseyin tarafından yetiştirilmiştir.²⁵² 3-1 numaralı hane sahibi Geyvanoğlu İhsan bin Hüseyin²⁵³ nohut ve erzen harici, 11-1 numaralı hane sahibi Dedeoğlu Müteveffa Ali²⁵⁴ erzen ve yulaf harici diğer 5 ürünü yetiştiren kişilerdir. Köylülerin çoğunluğu üç veya dört ürün yetiştirirken en az ürün yetiştiren iki ürün ile 2-1 numaralı hane sahibi İmamoğlu Mehmed bin Halil'dir.²⁵⁵ 13-1 numaralı hane sahibi Kara Ahmedoğlu Mustafa bin Ahmed²⁵⁶ toplamda 47 kile ürün ile en fazla tahıl ürününe sahip olan kişidir. En az ürün ise 6 kile ile 1-1 numaralı hane sahibi İmamoğlu Hasan bin İbrahim'e aittir.²⁵⁷

Söğüt köyünde erzen yetiştirilmemiştir.

Söğüt köyünde en çok 222,5 kile ile buğday (hınta), en az 1 kile ile yulaf yetiştirilmiştir.

Köydeki toplam yetiştirilen tahıl ürünü kile hesabıyla 482,5 kiledir.

²⁴⁶ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9209, 8.

²⁴⁷ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9209, 3.

²⁴⁸ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9209, 11.

²⁴⁹ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9209, 4.

²⁵⁰ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9209, 4.

²⁵¹ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9209, 7.

²⁵² BOA, ML. VRD. TMT. d. 9209, 3.

²⁵³ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9209, 3.

²⁵⁴ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9209, 7.

²⁵⁵ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9209, 3.

²⁵⁶ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9209, 8.

²⁵⁷ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9209, 2.

Tablo 4.12: Beciler Köyü Hane Sahipleri Tarım Ürünü Kayıtları (Kile)

Hane/NO	Hane Sahibi	Buğday (Hinta)	Şair (Arpa)	Burçak	Nohut	Fasulye	Erzen	Yulaf	Toplam
1-1	İsa oğlu İsmâ'îl bin Mehmed	5,5	4			0,5	0,5		10,5
2-1	Bâlî oğlu Mollâ Hasan bin Halil	6	4			0,5	3,5		14
3-1	Kara Veli oğlu Ahmed bin Veli	4	3			1			8
4-1	Mehmed Ali oğlu Mehmed bin Mehmed	5	3			0,5	1		9,5
5-1	Kelleci oğlu Halîl bin Halîl	4,5	3			1	1		9,5
6-1	Kelleci oğlu İbrâhîm bin Hüseyn	8,5	3,5			0,5			12,5
7-1	Haykeli oğlu Mustafa bin Ya'kûb	2,5	1						3,5
8-1	İsa oğlu Osmân bin Mehmed	9	3			0,5	1,5		14
9-1	Fıdık oğlu Mustafa bin Süleymân	4	4			0,5	1,5		10
10-1	İsâ oğlu Mustafa bin Mehmed	8	4			0,5	1,5		14
11-1	Ya'kûb oğlu Mehmed bin Mustafa	4	3,5			3,5	5,5		16,5
12-1	Caldır oğlu Hüseyn bin Ahmed								
13-1	İsâ oğlu Mehmed bin Hüseyn								
14-1	Küçük oğlu Hüseyn bin İsmâ'îl	2	6				3		11
15-1	Değirmenci oğlu Mehmed ve karındaşı oğlu İsâ	6	3			1	4		14
16-1	İnce oğlu Mehmed ve karındaşı Ebûbekir bin İbrâhîm	1							1
17-1	İşbah oğlu Hâcî İbrâhîm bin Mustafa	25	3,5	2		0,5	1,5		32,5

Tablo 4.12: (Devam) Beciler Köyü Hane Sahipleri Tarım Ürünü Kayıtları (Kile)

Hane/NO	Hane Sahibi	Buğday (Hinta)	Şair (Arpa)	Burçak	Nohut	Fasulye	Erzen	Yulaf	Toplam
18-1	İşbah oğlu Ebûbekir bin Mehmed	15	8		3	6	8		40
	Toplam	110	56,5	2	3	16,5	32,5		220,5

Yukarıda verilen tablodaki bilgilere göre incelenen temettuat kayıtlarından Beciler köyünde tüm tahıl ürünlerinden yetiştirilmemektedir. Beciler köyünde ekili alanlardaki tahıl ürünleri buğday, arpa, burçak, nohut, fasulye ve erzendir. Yulaf yetiştirilmemiştir. Toplam 220,5 kile ürün yetiştirilen köyde en çok 110 kile buğday yetiştirilmiştir. Köydeki 19 kişiden 16'sı buğday yetiştirmiştir. 17-1 numaralı hane sahibi İşbahoğlu Hacı İbrahim bin Mustafa 25 kile ile buğday ile yetiştiriciliğinde birinci sıradadır.²⁵⁸ Köydeki ikinci ürün 56,5 kile ile arpadır. 15 kişinin yetiştirdiği arpada en yüksek ürün alan kişi 8 kile ile 18-1 numaralı hane sahibi İşbahoğlu Hacı Ebubekir bin Mehmed'dir.²⁵⁹ Köyde üçüncü sırada 32,5 kile ile erzen gelmektedir. Erzeni en çok 8 kile ile 18-1 numaralı hane sahibi İşbahoğlu Ebubekir bin Mehmed yetiştirmiştir.²⁶⁰ Köyde erzen yetiştiren 12 kişi mevcuttur. Fasulye 16,5 kile ile dördüncü sırada yer almıştır. Fasulyeyi köyden 13 kişi yetiştirmiştir. Fasulye yetiştiricilerinde en yüksek ürün veren 6 kile ile 18-1 numaralı hane sahibi İşbahoğlu Ebubekir bin Mehmed'dir.²⁶¹ Nohut toplamda 3 kile ürün vermiş olup bunun hepsi 18-1 numaralı hane sahibi İşbahoğlu Ebubekir bin Mehmed tarafından yetiştirilmiştir.²⁶² Son olarak burçak 2 kile ürün vermiştir. Elde edilen burçağın hepsi 17-1 numaralı hane sahibi İşbahoğlu Hacı İbrahim bin Mustafa tarafından yetiştirilmiştir.²⁶³ 17-1 numaralı hane sahibi İşbahoğlu Hacı İbrahim bin Mustafa²⁶⁴ nohut ve yulaf harici, 18-1 numaralı hane sahibi İşbahoğlu Ebubekir bin Mehmed²⁶⁵ ise burçak ve yulaf harici diğer 5 ürünü yetiştirmişlerdir. Köylülerin çoğunluğu üç veya dört ürün yetiştirirken en az ürün yetiştiren sadece buğday ile 16-1 numaralı hane sahibi İncoğlu Mehmed ve karındaşı Ebubekir bin İbrahim'dir.²⁶⁶ 18-1 numaralı hane sahibi İşbahoğlu Ebubekir bin

²⁵⁸ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9215, 10.

²⁵⁹ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9215, 11.

²⁶⁰ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9215, 11.

²⁶¹ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9215, 11.

²⁶² BOA, ML. VRD. TMT. d. 9215, 11.

²⁶³ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9215, 10.

²⁶⁴ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9215, 10.

²⁶⁵ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9215, 11.

²⁶⁶ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9215, 9.

Mehmed²⁶⁷ toplamda 40 kile ürün ile en fazla tahıl ürününe sahip olan kişidir. En az ürün ise 1 kile ile 16-1 numaralı hane sahibi İnceoğlu Mehmed ve karındaşı Ebubekir bin İbrahim'e aittir.²⁶⁸ 12-1²⁶⁹ ve 13-1²⁷⁰ numaralı hane sahiplerinin herhangi bir tahıl ürünü yetiştirdiklerine dair bir kayıt yoktur. Beciler köyünde yulaf yetiştirilmemiştir. İciler köyünde en çok 110 kile ile buğday (hınta), en az 2 kile ile Burçak yetiştirilmiştir. Köydeki toplam yetiştirilen tahıl ürünü kile hesabıyla 220,5 kiledir. Köyde 2 aile herhangi bir tahıl ürünü yetiştirmemiştir. Bu kişilerin ya arazisi yoktur, ya yetim düşmüştür, ya da talebeden olmak üzere değerlendirilmiştir.

Tablo 4.13: Beylikler Çiftliği Hane Sahipleri Tarım Ürünü Kayıtları (Kile)

Hane/NO	Hane Sahibi	Buğday (Hınta)	Şair (Arpa)	Burçak	Nohut	Fasulye	Erzen	Yulaf	Toplam
1-1	Arab oğlu Ali bin Halil	12	6,5			2,5	9		30
2-1	Kocabıyık oğlu Mustafa bin Mustafa	7	3				2		12
3-1	Adem oğlu Hasan bin Mehmed								
4-1	Çavdar oğlu Abdullah bin Hüseyin	4,5	4			0,5	6		15
5-1	Şa'bân oğlu İsmâ'il bin Mehmed								
6-1	Katırcı oğlu Mehmed bin Mehmed	4,5	2,5			2,5	4		13,5
7-1	Süllü oğlu Ali bin Ali								
	Toplam	28	16			5,5	15		70,5

Yukarıda verilen tablodaki bilgilere göre incelenen temettuat kayıtlarından Beylikler Çiftliğinde tüm tahıl ürünlerinden yetiştirilmemektedir. Beylikler Çiftliğinde ekili alanlardaki tahıl ürünleri buğday, arpa, fasulye ve erzendir. Burçak, nohut ve yulaf yetiştirilmemiştir. Toplam 70,5 kile ürün yetiştirilen köyde en çok 28 kile buğday yetiştirilmiştir. Köydeki 7 kişiden 4'ü buğday yetiştirmiştir. 1-1 numaralı hane sahibi Araboğlu Ali bin Halil²⁷¹ 12 kile ile buğday yetiştiriciliğinde birinci sıradadır. Yetiştirilen üründe ikinci sırayı arpa almıştır. 16 kile arpanın 6,5 kilesi 1-1 numaralı

²⁶⁷ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9215, 11.

²⁶⁸ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9215, 9.

²⁶⁹ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9215, 7.

²⁷⁰ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9215, 8.

²⁷¹ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9216, 2.

hane sahibi Araboğlu Ali bin Halil²⁷² tarafından yetiştirilmiştir. Arpa köyde 4 kişi tarafından yetiştirilmiştir. Üçüncü sırada erzen gelmektedir. 15 kile erzenin 9 kilesi 1-1 numaralı hane sahibi Araboğlu Ali bin Halil tarafından yetiştirilmiştir.²⁷³ Erzen köyde 4 kişi tarafından yetiştirilmiştir. Son ürün 5,5 kile ile fasulyedir. Üç kişi tarafından yetiştirilen fasulyede 1-1 numaralı hane sahibi Araboğlu Ali bin Halil²⁷⁴ ve 7-1 numaralı hane sahibi Katırcıoğlu Mehmed bin Mehmed²⁷⁵ birinciliği paylaşmışlardır. 1-1 numaralı hane sahibi Araboğlu Ali bin Halil²⁷⁶ toplamda 30 kile ürün ile en fazla tahıl ürününe sahip olan kişidir. En az ürün ise 12 kile ile 2-1 numaralı hane sahibi Kocabıykoğlu Mustafa bin Mustafa'ya aittir.²⁷⁷ 3-1, 5-1 ve 7-1 numaralı hane sahiplerinin herhangi bir tahıl ürünü yetiştirdiklerine dair bir kayıt yoktur. Beylikler Çiftliğinde yulaf yetiştirilmemiştir. Beylikler Çiftliğinde en çok 28 kile ile buğday (hınta), en az 5,5 kile ile fasulye yetiştirilmiştir. Çiftlikte toplam yetiştirilen tahıl ürünü kile hesabıyla 220,5 kiledir. Çiftlikte 3 aile herhangi bir tahıl ürünü yetiştirmemiştir. Bu kişilerin ya arazisi yoktur ya yetim düşmüştür ya da talebeden olmak üzere değerlendirilmiştir.

Beylikler Çiftliği'nde hane sahiplerinin tahıl ürünü kayıtları Tablo 4.14'te sunulmuştur. Tablodan görüldüğü üzere:

1. Arab oğlu Ali bin Halil'in 12 kile buğday, 6.5 kile şair, 2.5 kile nohut ve 9 kile erzen olmak üzere toplamda 30 kile tahıl ürünü kaydı bulunmaktadır.
2. Kocabıyık oğlu Mustafa bin Mustafa'nın 7 kile buğday, 3 kile erzen olmak üzere toplamda 12 kile tahıl ürünü kaydı vardır.
3. Diğer hane sahiplerinin tahıl ürünü kayıtları bulunmamaktadır. Toplamda ise Beylikler Çiftliği'nde 28 kile buğday, 16 kile şair, 5.5 kile nohut ve 15 kile erzen olmak üzere toplam 70.5 kile tahıl ürünü yetiştirilmiştir.

²⁷² BOA, ML. VRD. TMT. d. 9216, 2.

²⁷³ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9216, 2.

²⁷⁴ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9216, 2.

²⁷⁵ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9216, 4.

²⁷⁶ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9216, 2.

²⁷⁷ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9216, 3.

Tablo 4.14: Köylerde Yetiştirilen Tarım Ürün Kayıtlarının Genel Olarak Değerlendirilmesi (Kile)

Köy İsimleri	Buğday (Hinta)	Şair (Arpa)	Burçak	Nohut	Fasulye	Erzen	Yulaf	Toplam
Aksaz	134	130	26	5,5	10,5	92,5	-	383,5
Yağlılar	403	200,5	10,5	2	5,5	91,5	12	730
İciler	108,5	61,5	8	2,5	7,5	-	-	161
Söğüt	222,5	193	17	4	45	-	1	482,5
Beciler	110	56,5	2	3	16,5	32,5	-	220,5
Beylikler Çiftliği	28	16	-	-	5,5	15	-	70,5
Toplam	1006	657,5	63,5	17	90,5	231,5	13	2048

Bu altı köy ele alındığında en çok yetiştirilen tarım ürünü 1006 kile ile buğday (hinta) olmuştur. En az olarak yetiştirilen tahıl ürünü ise 13 kile ile yulaf olmuştur. Köyün toplam tarım ürünü miktarı ise 2048 kile olduğu temettuat kayıtlarına göre saptanmıştır. Tablo 4.14, farklı köylerde yetiştirilen tahıl ürünlerinin genel olarak değerlendirilmesini içermektedir. Veriler, buğday, arpa, şair, burçak, nohut, fasulye, erzen ve yulaf gibi tahıl ürünlerinin köylerde ne kadarının yetiştirildiğini göstermektedir. Aksaz köyünde toplam 383.5 kile buğday, 130 kile arpa ve 92.5 kile erzen yetiştirilmiştir. Diğer tahıllar da küçük miktarlarda yetiştirilmiştir. Yağlılar köyünde ise en çok buğday (403 kile) ve şair (200.5 kile) yetiştirilmiştir. Diğer tahıl ürünleri de buğday ve şaire göre daha az miktarda yetiştirilmiştir. İciler köyünde 108.5 kile buğday ve 61.5 kile arpa başta olmak üzere çeşitli tahıl ürünleri yetiştirilmiştir. Söğüt köyünde en çok buğday (222.5 kile) ve şair (193 kile) yetiştirilmiştir, ancak diğer tahıllar da önemli miktarlarda yetiştirilmiştir. Beciler köyünde ise 110 kile buğday ve 56.5 kile arpa öne çıkmaktadır. Bağlılar köyünde ise tahıl ürünleri daha az miktarlarda yetiştirilmiştir. Toplamda, farklı köylerde toplam 2048 kile tarım ürünü yetiştirilmiştir.

Bu altı köyde buğday, arpa, burçak, nohut, fasulye, erzen, yulaf gibi tarım ürünlerinin sıklıkla yetiştirildiği temettuat kayıtlarına göre açıkça görülmektedir. Bu ürünler köylünün temel geçim kaynağı olmuştur.

Tablo 4.15: Aksaz Köyü Bağ, Bostan, Duhan (Tütün), Ceviz Ağacı, Kestane Ağacı, Afyon Ürün Kayıtları (Dönüm/Kuruş)

Hane NO	Hane Sahibi	Bostan		Bağ		Ceviz		Duhan (Tütün)		Kestane		Afyon	
		Dönüm	Hâsılat	Dönüm	Hâsılat	Adet	Hâsılat	Dönüm	Hâsılat	Dönüm	Hâsılat	Dönüm	Hâsılat
1-1	Köse Oğlu ‘Osman bin Halil	2	27	1	27	2	16,5						
2-1	Cenmi oğlu Mustafa bin Halil	1	30	1	36	7	18	0,25	27				
3-1	Kara Halil oğlu Mustafa bin Halil	1	27	0,50	54			0,25	31,5				
4-1	Hacı Hasan oğlu Mehmed	1	13,5			2	13,5						
5-1	Hacı Hasan oğlu Süleyman bin Hasan	1	36			5	18	0,50	31,5				
6-1	Mestan oğlu İbrahim bin Mustafa	1	45	0,50	9	6	18	0,50	16,5				
7-1	Musa Oğlu Mustafa bin Musa												
8-1	Osman oğlu Mehmed bin ‘Osman	0,50	27	1	18	3	13,5						
9-1	Koca Himmet oğlu Süleyman bin Himmet												
9-2	Ali bin Veli	1	27	1	112,5								
10-1	İsmail’in zevci Fatıma					3	13,5			4	9		
11-1	Abdülgani oğlu Süleyman bin Hasan	1	45	0,50	36	4	13,5						
12-1	Katırcı oğlu Ali ile Süleyman	1	27			2	13,5						
13-1	Hacı Mustafa oğlu Mehmed bin İbrahim	0,75	27			3	13,5						

Tablo 4.15: (Devam) Aksaz Köyü Bağ, Bostan, Duhan (Tütün), Ceviz Ağacı, Kestane Ağacı, Afyon Ürün Kayıtları (Dönüm/Kuruş)

Hane NO	Hane Sahibi	Bostan		Bağ		Ceviz		Duhan (Tütün)		Kestane		Afyon	
		Dönüm	Hâsılat	Dönüm	Hâsılat	Adet	Hâsılat	Dönüm	Hâsılat	Dönüm	Hâsılat	Dönüm	Hâsılat
28-1	Koca Himmet oğlu Hüseyin bin Himmet	0,25	9			3	27	0,50	43				
29-1	Tavil(Topal) Mestan oğlu Hüsnü bin Mustafa	0,75	45	2	22,5	3	27						
30-1	İmamoğlu Mustafa Karındaşı Ahmed ibnân Mehmed	0,50	13,5	1	54	5	27						
31-1	Köpekçi oğlu Halil bin Ali	1								4	18		
32-1	Kethüda oğlu İsmail bin Ali	1	36	1	22,5	7	27						
33-1	Çolak oğlu Mustafa bin Mehmed					1	13,5						
34-1	Kaçar oğlu İbrahim bin İbrahim												
35-1	Yakup oğlu Hasan bin Mehmed			1	54	5	27						
37-1	Keder Mehmed oğlu Mehmed bin Mehmed	0,50	18	1	27	3	13,5						
38-1	Kaçar oğlu Ali bin İsmail	0,50	27			3	13,5						
39-1	Arab oğlu Mustafa bin Ahmed	1	31,5	1		4	27						
40-1	Çırak oğlu İsmail bin Mustafa												
41-1	Ahmed oğlu Mustafa bin Ahmed												
42-1	Bedavacı oğlu Hasan bin Himmet												
43-1	Katırcı oğlu İsmail bin Süleyman												
	Toplam	33,5	925,5	17,5	738	96	615	3,1	239,5	11	45	0,5	90

Yukarıda Aksaz köyünde oluşan ekili alanlardaki tarım ürünleri gösterilmiştir. Aksaz köyünde bostan, bağ, ceviz, tütün, kestane ve afyon ürünlerinin hepsi yetiştirilmiştir. Köydeki sayılan ürünlerin hepsinden toplam 2653 kuruş hâsılat elde edilmiştir. En yüksek hâsılat veren ürün 33,5 dönüm ile 925,5 kuruş hâsılat la bostan olmuştur. Köydeki 45 kişiden 31'i bostan yetiştirmiştir. 6-1, 11-1, 22-1, 23-1, 26-1, 29,1 numaralı haneler 45 kuruş hâsılat ile bostan yetiştiriciliğinde birinci sıradadırlar. 31-1 numaralı hane sahibi Köpekçioğlu Halil bin Ali²⁷⁸ 1 dönüm bostana sahip olduğu halde herhangi bir hâsılat a ulaşamamıştır. Köydeki 45 kişiden 17'si bağ yetiştirmiştir. 17,5 dönüm ile 738 kuruş hâsılat a ulaşılan bağ köydeki en yüksek ikinci üründür. 9-2 ve 26-1 numaralı hane sahipleri 1'er dönümlük bağlarından 112,5 kuruş hâsılat ile bağcılıkta birinci sıradadırlar. 6-1, 15-1, 16-1 numaralı hane sahipleri 9 kuruş hâsılat ile en az hâsılat veren bağcılardır. En yüksek dönüm bağ 2 dönümle 29-1 numaralı hane²⁷⁹ sahibinde iken en az dönüm ise 0,25 dönüm ile 15-1 numaralı hane sahibindedir.²⁸⁰

Üçüncü sırada 96 dönümle ceviz gelmektedir. 615 kuruş hâsılat veren cevizde en yüksek hâsılat 72 kuruş ile 20-1 numaralı hane sahibi Kaçaroğlu Abdullah bin Mehmed'e aittir.²⁸¹ Ceviz köyde 30 kişi tarafından yetiştirilmiştir. Tütün 3,1 dönümle 239,5 kuruş hâsılat vermiştir. Köyde 8 kişi tarafından yetiştirilen tütünde en yüksek hâsılat 0,50 dönüm ile 43 kuruş hâsılat elde eden 28-1 numaralı hane sahibi Koca Himmetoğlu Hüseyin bin Himmet'e aittir.²⁸² En az ürün ise 0,50 dönümle 13,5 kuruş hâsılat elde eden 23-1 numaralı hane sahibi İnaloğlu Yusuf bin Hasan'a aittir.²⁸³ Beşinci sırada 0,5 dönümle 90 kuruş hâsılat veren afyon yer almıştır. Köyde sadece 21-1 numaralı hane sahibi Hacı Mustafaoğlu Mehmed bin Ahmed tarafından yetiştirilmiştir.²⁸⁴ Son sırada 11 dönümle 45 kuruş hâsılat veren kestane yer almıştır. Toplam 3 kişi tarafından yetiştirilen kestane en yüksek üreticiler 18 kuruşla 25-1 ve 31-1 numaralı hane sahipleridir. Köydeki hane sahiplerinin çoğunlukla 2-3 ürün yetiştirdikleri görülmektedir. 7-1, 9-1, 27-1, 34-1, 40-1, 41-1, 42-1 ve 43-1 numaralı hane sahiplerinin herhangi bir ürüne dair dönüm ve hâsılat bilgileri söz konusu değildir.

Temettuat defterlerinin verdiği bilgilere göre köyde 7 hane hariç tüm haneler ürün yetiştirmektedir. Yetiştirilen ürünlerin arasında en fazla olarak bostan ürünleri

²⁷⁸ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 20.

²⁷⁹ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 19.

²⁸⁰ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 11.

²⁸¹ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 14.

²⁸² BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 18.

²⁸³ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 15.

²⁸⁴ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 14.

gelmektedir. Köyde en az yetiştirilen ürünler ise afyondur. Köyde toplam olarak 925,5 kuruş hâsılat la en çok gelir bostan ürünlerindendir. Aksaz köyünde tarım faaliyetleri oldukça çeşitlidir ve çeşitli tarım ürünleri yetiştirilmektedir. Özellikle bostan, bağ, ceviz ve tütün gibi ürünlerin yetiştirilmesi, köyün tarımsal potansiyelini ve çeşitliliğini göstermektedir. Bostan, köyde en yüksek hâsılatı sağlayan üründür ve büyük bir ekim alanına sahiptir. Bu durum, köydeki toprak yapısının ve iklim koşullarının bostan üretimine elverişli olduğunu göstermektedir. Bağcılık da önemli bir gelir kaynağı olup, bazı haneler bağcılıkta öne çıkmıştır. Ceviz, tütün, afyon ve kestane gibi ürünler ise daha küçük ölçekte ancak yine de önemli bir hâsılat sağlamaktadır. Bu ürünlerin yetiştirilmesi, köylülerin tarımsal çeşitliliğe ve pazar fırsatlarını değerlendirmeye önem verdiğini göstermektedir. Ancak, bazı hanelerin herhangi bir ürün yetiştirmedeği ve bazılarının da dönüm ve hâsılat bilgilerinin kayıtlarda olmadığı dikkat çekicidir. Bu durum, köydeki tarımsal faaliyetlerin ve kayıtların tam olarak takip edilemediğini veya belgelenemediğini gösterebilir. Aksaz köyünde tarım faaliyetleri geniş bir yelpazede gerçekleşmekte olup, bu faaliyetler köy ekonomisine önemli bir katkı sağlamaktadır. Tarımın çeşitlendirilmesi ve verimliliğin artırılmasıyla köy ekonomisinin daha da güçlenebileceği görülmektedir. Tablo 4.15, Aksaz Köyü'nde bağ, bostan, duhan (tütün), ceviz ağacı, kestane ağacı ve afyon gibi çeşitli tarımsal ürünlerin kayıtlarını içermektedir. Bu kayıtlar, köydeki tarımsal faaliyetlerin çeşitliliğini ve bu faaliyetlerden elde edilen hâsılatı göstermektedir.

Bağ alanı, ortalama olarak 1 dönüm civarındadır ve genellikle 27 kuruşluk bir hâsılat elde edilmektedir. Bu, köydeki bağcılık faaliyetinin yaygın olduğunu ancak genellikle küçük ölçekli olduğunu göstermektedir. Bostan alanı da ortalama 1 dönüm civarında ve bu alandan 27 kuruşluk bir hâsılat elde edilmektedir. Bostanın bağdan sonra en yaygın tarımsal faaliyet olduğu görülmektedir. Duhan (tütün) yetiştiriciliği ise ortalama 2 dönüm civarındadır ve bu alandan 13.5 kuruşluk bir hâsılat elde edilmektedir. Bu, köydeki tütün yetiştiriciliğinin var olduğunu ancak diğer ürünlere kıyasla daha az önemli olduğunu göstermektedir. Ceviz ağacı yetiştiriciliği ise ortalama 3 dönüm civarındadır ve bu alandan 27 kuruşluk bir hâsılat elde edilmektedir. Ceviz ağacı yetiştiriciliğinin diğer ürünlere göre daha fazla olduğu ve önemli bir gelir kaynağı olduğu görülmektedir. Kestane ağacı ve afyon yetiştiriciliği ise daha küçük ölçeklerde yapılmaktadır. Bu ürünlerin toplam dönüm miktarı ve elde edilen hâsılat diğerlerine kıyasla daha azdır. Genel olarak, Aksaz Köyü'nde çeşitli tarımsal ürünlerin yetiştirildiği

ve bu ürünlerden gelir elde edildiği görülmektedir. Bu bilgiler, köydeki tarımsal potansiyeli ve ekonomik yapısı anlamak için önemlidir.

Tablo 4.16: Yağlılar Köyü Bağ, Bostan, Duhan(Tütün) , Ceviz Ağacı, Kendir Ürün Kayıtları (Dönüm/Kuruş)

Hane/NO	Hane Sahibi	Bostan		Bağ		Ceviz		Duhan (Tütün)		Kendir	
		Dönüm	Hâsılat	Dönüm	Hâsılat	Adet	Hâsılat	Dönüm	Hâsılat	Dönüm	Hâsılat
1-1	Akbaş oğlu Mehmed Efendi bin Mehmed										
2-1	Gedik Hüseyin bin Mehmed	0,50	36	1	126	2	27				
3-1	Hâfız oğlu Mustafa bin Halil	0,50	45	1	90						
4-1	Kalaycı oğlu Hâcî Mehmed bin Hüseyin	1,5	45	1,5	45	3	40,5				
5-1	Mehmed oğlu Ali bin Mehmed	1,5	18	1	27	3	27	0,25	27		
6-1	İnce oğlan oğlu Hüseyin bin Mehmed	1	36	0,5	36	2	27				
7-1	Köçenk Mustafa oğlu Ali bin Mustafa	1,5	63	1,5	18	5	27				
8-1	Yazıcı oğlu Mollâ Hasan bin Ebûbekir	1	45	1	135						
9-1	Çakır oğlu Mehmed Ali bin İsmâ'il	0,5	18	1	45	3	27				
10-1	Gökçe Ahmed oğlu Halil bin Ahmed	1	45	1	90	3	27				
11-1	Aşık İbrâhîm oğlu Ali	0,75	36	2	45	1	27				

Tablo 4.16: (Devam) Yağlılar Köyü Bağ, Bostan, Duhan(Tütün) , Ceviz Ağacı, Kendir Ürün Kayıtları (Dönüm/Kuruş)

Hane/NO	Hane Sahibi	Bostan		Bağ		Ceviz		Duhan (Tütün)		Kendir	
		Dönüm	Hâsılat	Dönüm	Hâsılat	Adet	Hâsılat	Dönüm	Hâsılat	Dönüm	Hâsılat
12-1	Köse oğlu Ahmed karındaşı İsmâ‘îl ibnân-ı Hüseyin			0,75	45	2	27				
13-1	İshâk oğlu Mehmed bin Mustafa	0,5	45	1	90						
14-1	Haydar oğlu Mehmed bin Ahmed	2	45	1	171						
15-1	Deli Ali oğlu Ahmed bin Ali	0,50	27								
16-1	Çirkin oğlu İbrâhîm bin Mustafa	2	13,5								
17-1	Değirmenci oğlu Sâlih bin Hasan	0,50	18	1	45	3	27				
18-1	Çakır oğlu İsmâ‘îl bin Ali	0,50	27	1	27	2	22,5				
19-1	Kara Hüseyin oğlu Ali’nin yetimi Halîl			1	40,5						
20-1	Ders-i âmmadan Faziletli Hacı Hüseyin Efendi	1	13,5	1	22,5	10	9				
21-1	İmâm oğlu Mehmed Efendi bin Halîl	0,5	13,5	0,75	45	6	13,5				
22-1	Koca Hüseyin oğlu Hasan bin İbrâhîm			1	63						
23-1	Hüseyin bin İbrâhîm			0,5	45	2	9				
24-1	Sarı Süleymân oğlu Ahmed bin Süleymân	1	45	1	90	1	9				

Tablo 4.16: (Devam) Yağlılar Köyü Bağ, Bostan, Duhan(Tütün) , Ceviz Ağacı, Kendir Ürün Kayıtları (Dönüm/Kuruş)

Hane/NO	Hane Sahibi	Bostan		Bağ		Ceviz		Duhan (Tütün)		Kendir	
		Dönüm	Hâsılat	Dönüm	Hâsılat	Adet	Hâsılat	Dönüm	Hâsılat	Dönüm	Hâsılat
25-1	Koca Ahmed oğlu İsmâ‘îl bin Ahmed	0,5	27	0,5	27	5	45				
26-1	Aşık İbrâhîm oğlu Mehmed bin Ali	1	27		3	13,5					
27-1	İmâm oğlu Mehmed bin Mustafa	0,5	18	0,75	81	3	27				
28-1	Kocagöz oğlu Deli İbrâhîm	1	36	1	54					0,50	72
29-1	Müteveffâ Bodur oğlu Mustafa bin Mehmed	,1	18								
29-2	Halîl bin Mustafa	1	18								
30-1	Mehmed Ali oğlu Osmân bin Mehmed Ali	0,50	18	3	13,5						
31-1	Mehmed Ali oğlu Ali bin Mehmed Ali	1	18								
32-1	Dana oğlu İsmâ‘îl bin Mehmed	0,50	18	1	27	3	27				
33-1	Karagöz oğlu Hüseyin karındaşı Mollâ Mehmed ibnân-ı Hüseyin			6	36	3	27				
34-1	Aşık İbrâhîm oğlu Halîl bin Ali	0,5	36	1	90	1	9				
35-1	İnce oğlan oğlu Osmân bin Mehmed	0,5	27	0,5	72	2	27				

Tablo 4.16: (Devam) Yağlılar Köyü Bağ, Bostan, Duhan(Tütün) , Ceviz Ağacı, Kendir Ürün Kayıtları (Dönüm/Kuruş)

Hane/NO	Hane Sahibi	Bostan		Bağ		Ceviz		Duhan (Tütün)		Kendir	
		Dönüm	Hâsılat	Dönüm	Hâsılat	Adet	Hâsılat	Dönüm	Hâsılat	Dönüm	Hâsılat
36-1	Çakır oğlu İsmâ'îl bin Mehmed	1,5	13,5	3							
37-1	Çoban Ahmed oğlu Mehmed karındaşı İbrâhîm bin Ahmed	0,50	22,5			3	27				
38-1	Temirci oğlu Ali bin Yûsuf	0,75	9	0,5	90						
39-1	Bıyıklı oğlu Mustafa bin Mehmed	0,25	9								
40-1	Gök Ali oğlu İbrâhîm bin Ali	0,50	9	0,5	189	3	54				
41-1	Sarı oğlu Mehmed bin Süleymân					1	9				
42-1	Hâcî Hasan oğlu Mustafa bin Ahmed	0,5	18			3	27				
43-1	Hâcî Himmet oğlu Abdullâh bin İsmâ'îl	0,50	27	1	36	3	27				
44-1	Koca bıyık oğlu Hasan bin İsmâ'îl	0,50	3	0,75	45	1	18				
45-1	Küçük Hasan oğlu Ali bin Hasan	0,125	18	0,50	18	2	18				
46-1	Çayır oğlu İbrâhîm bin Ali	1	13,5								
47-1	Aşık İbrâhîm oğlu Ali bin Hüseyin	1	18	0,50	45	1	13,5				
48-1	İsmâ'îl oğlu İsmâ'îl bin İsmâ'îl			0,25	13,5						

Tablo 4.16: (Devam) Yağlılar Köyü Bağ, Bostan, Duhan(Tütün) , Ceviz Ağacı, Kendir Ürün Kayıtları (Dönüm/Kuruş)

Hane/NO	Hane Sahibi	Bostan		Bağ		Ceviz		Duhan (Tütün)		Kendir	
		Dönüm	Hâsılat	Dönüm	Hâsılat	Adet	Hâsılat	Dönüm	Hâsılat	Dönüm	Hâsılat
49-1	Akberli oğlu Abdullâh bin Hüseyin										
50-1	Kuru oğlu Süleymân bin Mustafa	0,25	45	0,12	90						
51-1	Ali Beşe oğlu Hasan bin Ahmed	0,50	22,5	0,50	67	5	9				
52-1	Dede oğlu Osmân bin Mustafa										
53-1	Adem Halîl oğlu Mehmed bin Halîl										
53-2	İsmâ'îl bin Mehmed										
54-1	Ali Hoca oğlu Ahmed bin Ali			1,25	118	5	27				
55-1	Köse oğlu Mustafa bin Mustafa Merkûmun zevci Âyişe bint-i Halîl			0,25	22,5						
56-1	Hacı Mustafa Efendi ibn-i Halîl										
57-1	Keleş oğlu İsmâ'îl bin Mehmed										
	Toplam	33,225	1123,5	44,37	2478,5	105	738	0,25	27	0,50	72

Yukarıda Yağlılar köyünde oluşan ekili alanlardaki tarım ürünleri gösterilmiştir.

Yağlılar köyünde bostan, bağ, ceviz, tütün ve kendir ürünlerinin hepsi yetiştirilmiştir. Köydeki sayılan ürünlerin hepsinden toplam 4439 kuruş hâsılat elde edilmiştir. En yüksek hâsılat veren ürün 44,37 dönüm ile 2478,5 kuruş hâsılat la bağcılık olmuştur. Köyden 41 kişi bağ yetiştirmiştir. 40-1 numaralı hane sahibi Gök

Alioğlu İbrahim bin Ali²⁸⁵ 0,5 dönümden 189 kuruş hâsılat elde ederek bağcılıkta birinci sıradadır. En az hâsılat ise 3 kuruşla 26-1 numaralı hane sahibi Aşık İbrahimioğlu Mehmed bin Ali'ye aittir.²⁸⁶

İkinci yüksek hâsılat veren bostancılıktır. 33,225 dönümden 1123,5 kuruş hâsılat elde edilmiştir. 43 kişi bostan yetiştiriciliği yapmıştır. Bostanda en yüksek hâsılat 1,5 dönümden 63 kuruş hâsılat alan 7-1 numaralı hane sahibi Köçenk Mustafaoğlu Ali bin Mustafa'ya aittir.²⁸⁷ En az hâsılat ise 0,50 dönümle 3 kuruş hâsılatla ulaşan 44-1 numaralı hane sahibi Kocabıyıkoglu Hasan bin İsmail'e aittir.²⁸⁸ Üçüncü sırada 105 dönümden 738 kuruş hâsılat veren ceviz gelmektedir. 31 kişi ceviz yetiştirmiştir. Cevizde en yüksek hâsılat 3 dönümden 54 kuruş hâsılat la 40-1 numaralı hane sahibi Gök Alioğlu İbrahim bin Ali'ye aittir.²⁸⁹ En az hâsılat ise 9'ar kuruşla 20-1, 23-1, 24-1, 34-1, 41-1 ve 51-1 numaralı hane sahiplerine aittir. 26-1 numaralı hane sahibi Aşık İbrahimioğlu Mehmed bin Ali'nin 13,5 dönüm cevizle sahipken herhangi bir hâsılatla ulaşamamıştır.²⁹⁰ Hâsılatla dördüncü sırada 0,50 dönümden 72 kuruş hâsılat veren kendir yer almıştır. Bu dönüm ve hâsılatın hepsi 28-1 numaralı hane sahibi Kocagözoğlu Deli İbrahim'e aittir.²⁹¹ Köydeki son ürün 0,25 dönümle 27 kuruş hâsılat elde edilen tütündür. Bu dönüm ve hâsılat ın hepsi 5-1 numaralı hane sahibi Mehmedoğlu Ali bin Mehmed'e aittir.²⁹² Köydeki hane sahiplerinin çoğunlukla 2-3 ürün yetiştirdikleri görülmektedir. 1-1, 49-1, 52-1, 53-1, 53-2, 56-1 ve 57-1 numaralı hane sahiplerinin herhangi bir ürüne dair dönüm ve hâsılat bilgileri söz konusu değildir.

Temettuat defterinin verdiği bilgilere göre köyde 7 hane hariç tüm haneler ürün yetiştirmektedir. Yetiştirilen ürünlerin arasında en fazla olarak bağ ürünleri gelmektedir. Köyde en az yetiştirilen ürünler ise duhandır. Köyde toplam olarak 2478,5 kuruş hâsılatla en çok gelir bağ ürünlerindendir. Yağlılar köyünde çeşitli tarım ürünleri yetiştirilmekte ve bu ürünlerden elde edilen hâsılatlar kaydedilmektedir. Tabloda, bostan, bağ, duhan (tütün), ceviz ağacı ve kendir gibi ürünlerin hangi haneler tarafından ne kadarlık alanlarda yetiştirildiği ve elde edilen hâsılatların detayları verilmektedir. Bostan, köyde önemli bir tarım ürünü olarak öne çıkmaktadır. Özellikle Gedik Hüseyin

²⁸⁵ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9257, 23.

²⁸⁶ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9257, 15.

²⁸⁷ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9257, 5.

²⁸⁸ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9257, 25.

²⁸⁹ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9257, 23.

²⁹⁰ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9257, 15.

²⁹¹ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9257, 16.

²⁹² BOA, ML. VRD. TMT. d. 9257, 4.

bin Mehmed, Hâfız oğlu Mustafa bin Halil ve Kalaycı oğlu Hacı Mehmed bin Hüseyin gibi haneler, bostan yetiştiriciliğinde önemli bir başarı göstermişlerdir. Aynı şekilde bağcılık da köy ekonomisine katkı sağlayan bir faaliyettir. Köyde en büyük bağlardan birine sahip olanların başında İmâm oğlu Mehmed Efendi bin Halîl gelmektedir. Tütün yetiştiriciliği de köyde yaygın olarak yapılmaktadır. Özellikle Kocagöz oğlu Deli İbrâhîm'in 0,50 dönümlük tütün tarlasından elde ettiği 72 kuruşluk hâsılat dikkat çekicidir. Ceviz ağacı yetiştiriciliği ise köyde önemli bir gelir kaynağıdır ve bu alanda da birçok hane faaliyet göstermektedir. Köyde tarım faaliyetlerinin çeşitliliği, haneler arasında hâsılat ve üretim miktarlarında farklılıklara neden olmaktadır. Ancak, bazı hanelerin herhangi bir tarım ürünü yetiştirmemesi veya kayıtlarının olmaması dikkat çekicidir. Bu durum, tarım faaliyetlerinin belki de kayıt altına alınamadığı veya belgelendirilemediği şeklinde yorumlanabilir. Yağlılar köyünde tarım faaliyetleri önemli bir yer tutmakta olup, çeşitli ürünlerin yetiştirilmesiyle köy ekonomisine katkı sağlanmaktadır. Ancak, kayıt tutma ve belgelendirme konusunda bazı eksikliklerin olduğu görülmektedir.

Tablo 4.17: İciler Köyü Bağ, Bostan, Duhan (Tütün), Ceviz Ağacı, Ürün Kayıtları (Dönüm/Kuruş)

Hane/NO	Hane Sahibi	Bostan		Bağ		Ceviz		Duhan (Tütün)	
		Dönüm	Hâsılat	Dönüm	Hâsılat	Adet	Hâsılat	Dönüm	Hâsılat
1-1	İmâm oğlu Mollâ Ahmed bin Hasan	1	108	1	18	3	18		
2-1	Hâcı oğlu Abdûlbâki bin Osman	1	45	1	112,5	5	54		
3-1	Koca oğlu Salih bin Ali	2	45	3	108	1	13,5	3	54
4-1	Kethüdâ oğlu Ali bin Hüseyin	0,5	63	2	112,5	1	27	1	112
5-1	Kethüdâ oğlu Mehmed bin Hüseyin	0,5	72	0,5	112,5	2	27	1	270
6-1	Emir oğlu Ali bin Mehmed	1	72	0,5	108			0,5	54
7-1	Ahretlik oğlu Hasan bin Mahmud	1	36	1	112,5	2	35	1	144
8-1	İmâm oğlu Hüseyin bin Ahmed	0,5	18	1	58,5	3	40,5	1	135

Tablo 4.17: (Devam) İciler Köyü Bağ, Bostan, Duhan (Tütün), Ceviz Ağacı, Ürün Kayıtları (Dönüm/Kuruş)

Hane/NO	Hane Sahibi	Bostan		Bağ		Ceviz		Duhan (Tütün)	
		Dönüm	Hâsılat	Dönüm	Hâsılat	Adet	Hâsılat	Dönüm	Hâsılat
9-1	Emir oğlu Mustafa bin Mehmed	1	72	1	112,5	1	40,5	0,5	27
10-1	Sarı oğlu Mustafa bin Tahsin	0,5	27	1	9	2	27		
11-1	Sarı Hüseyin oğlu Hüseyin bin Ali					1	27		
12-1	Sarı oğlu Ali karındaşı Ömer	2	81			1,5	27		
13-1	Peşad oğlu Hüseyin bin Musa							2	67,5
14-1	Emir oğlu İsmail bin Mehmed'in	1	36	0,5	112,5	2	27	1,5	54
15-1	Emin oğlu Mehmed Ali bin Ali	0,5	18	1	108	2	27	1	36
16-1	İmâm oğlu Süleyman bin Abdullah	6	63	3	108	2	27		
17-1	Mermerci oğlu Mustafa bin Ali	1	36			1	13,5		
18-1	Kara Temürcü oğlu Halil bin Mehmed			2	13,5	2	13,5		
19-1	Çakırca oğlu Mehmed bin Osman								
20-1	Kara Memiş oğlu Mehmed bin Memiş								
21-1	Kethüdâ oğlu Mehmed bin Ali								
22-1	Balathlı oğlu Süleyman bin Mehmed	1	22,5						
23-1	Tosyalı oğlu Mehmed bin Mustafa								
	Toplam	20,5	814,5	18,5	1206	31,5	444,5	12,5	953,5

Yukarıda İciler köyünde oluşan ekili alanlardaki tarım ürünleri gösterilmiştir.

İciler köyünde bostan, bağ, ceviz ve tütün yetiştirilmiştir. Köydeki ürünlerin hepsinden toplam 3418,5 kuruş hâsılat elde edilmiştir. En yüksek hâsılat veren ürün 18,5 dönüm ile 1206 kuruş hâsılatla bağcılık olmuştur. Köyden 14 kişi bağ yetiştirmiştir. 2,1, 4-1, 5-1, 7-1, 9-1, 14-1 numaralı hane sahipleri 112,5 kuruşla bağcılıkta en yüksek hâsılatı elde etmişlerdir. En az hâsılat ise 9 kuruşla 10-1 numaralı hane sahibi Sarıoğlu Mustafa bin Tahsin'e aittir.²⁹³ 9 kişinin bağcılığa dair dönüm ve hâsılat kaydı mevcut değildir.

Köydeki ikinci en yüksek hâsılat getiren ürün tütündür. Toplam 12,5 dönümden 953,5 kuruş hâsılat elde edilen tütünde en yüksek hâsılat sahibi 1 dönümden 270 kuruş hâsılat la 4-1 numaralı hane sahibi Kethüdaoğlu Ali bin Hüseyin'dir.²⁹⁴ En az hâsılat ise 0,5 dönümden 27 kuruşla 9-1 numaralı hane sahibi Emiroğlu Mustafa bin Mehmed'e aittir.²⁹⁵ 13 kişinin tütüne dair dönüm ve hâsılat kaydı mevcut değildir.

Köydeki üçüncü ürün bostandır. 20,5 dönüm bostandan 814,5 kuruş hâsılat elde edilmiştir. En yüksek bostan geliri 1 dönümden 108 kuruş hâsılat la 1-1 numaralı hane sahibi İmamoğlu Molla Ahmed bin Hasan olmuştur.²⁹⁶ En az bostan geliri is 0,5 dönümden 18 kuruş hâsılat la 15-1 numaralı hane sahibi Eminoğlu Mehmed Ali bin Ali'dir.²⁹⁷ 7 kişinin bostan dönüm ve hâsılatı yoktur. Ceviz gelir sıralamasında 31,5 dönümden 444,5 kuruş hâsılat la son sırada yer almıştır. Cevizden en yüksek hâsılatı 5 dönümden 54 kuruş hâsılatla ulaşan 2-1 numaralı hane sahibi Hacıoğlu Abdülbaki bin Osman elde etmiştir.²⁹⁸ 7 kişi ceviz yetiştirmemiştir. İciler köyünde 3-1, 4-1, 5-1, 7-1, 8-1, 9-1, 14-1, 15-1 numaralı hane sahipleri bütün ürünleri yetiştirmişlerdir. 19-1, 20-1, 21-1 ve 23-1 numaralı hane sahiplerinin ise herhangi bir üründe dönüm ve hâsılat kayıtları yoktur. Temettuat defterlerinin verdiği bilgilere göre köyde 4 hane hariç tüm haneler ürün yetiştirmektedir. Yetiştirilen ürünlerin arasında en fazla olarak bağ ürünleri gelmektedir. Bostan arazisi daha geniş olmasına karşın elde edilen ürünlerin gelirleri bağ gelirlerine ve duhan gelirlerine göre azdır. Köyde en az gelir elde edilen ürünler ise ceviz ağaçlarındandır.

Köyde toplam olarak 1206 kuruş hâsılatla en çok gelir bağ ürünlerindendir. İciler Köyü'nde de çeşitli tarım ürünleri yetiştirilmekte ve bu ürünlerden elde edilen

²⁹³ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9193, 6.

²⁹⁴ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9193, 3.

²⁹⁵ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9193, 5.

²⁹⁶ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9193, 2.

²⁹⁷ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9193, 8.

²⁹⁸ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9193, 2.

hâsılatlar kaydedilmektedir. Tabloda, bostan, bağ, duhan (tütün) ve ceviz ağacı gibi ürünlerin hangi haneler tarafından ne kadarlık alanlarda yetiştirildiği ve elde edilen hâsılatların detayları verilmektedir. Köyde bostan yetiştiriciliği, önemli bir tarım faaliyeti olarak göze çarpmaktadır. İmâm oğlu Mollâ Ahmed bin Hasan, Hâcî oğlu Abdülbâki bin Osman ve Koca oğlu Salih bin Ali gibi haneler, bostan yetiştiriciliğinde önemli miktarlarda hâsılat elde etmişlerdir. Bağcılık da köyde yaygın olarak yapılan bir faaliyettir. Özellikle Kethüdâ oğlu Ali bin Hüseyin ve Kethüdâ oğlu Mehmed bin Hüseyin gibi haneler, bağcılıkta önemli bir gelir elde etmişlerdir. Duhancılık da köy ekonomisine katkı sağlayan bir diğer tarım faaliyetidir. Emir oğlu Ali bin Mehmed ve İmâm oğlu Hüseyin bin Ahmed gibi haneler, tütün yetiştiriciliğinde başarılı olmuşlardır.

Ceviz ağacı yetiştiriciliği de köyde önemli bir gelir kaynağıdır. Özellikle Emir oğlu Mustafa bin Mehmed ve Sarı oğlu Mustafa bin Tahsin gibi haneler, ceviz ağacı yetiştiriciliğinden önemli miktarda hâsılat elde etmişlerdir.

İciler Köyü'nde tarım faaliyetlerinin çeşitliliği ve haneler arasındaki üretim miktarlarındaki farklılıklar dikkat çekmektedir. Ancak, bazı hanelerin herhangi bir tarım ürünü yetiştirmemesi veya kayıtlarının olmaması da göze çarpmaktadır. Bu durum, belki de tarım faaliyetlerinin tam olarak kayıt altına alınamadığı veya belgelendirilemediği şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 4.18: Söğüt Köyü Bağ, Bostan, Ceviz Ağacı, Afyon Ürün Kayıtları (Dönüm/Kuruş)

Hane/NO	Hane Sahibi	Bostan		Bağ		Ceviz		Afyon	
		Dönüm	Hâsılat	Dönüm	Hâsılat	Adet	Hâsılat	Dönüm	Hâsılat
1-1	İmâm oğlu Hasan bin İbrahim	1	27			-	36		
1-2	Osman bin İbrahim	1	27			1	13,5	2	-
2-1	İmam oğlu Mehmed bin Halil					1	13,5		
3-1	Geyvan oğlu İhsan bin Hüseyin	3	90	3	72	5	27	2	90
4-1	Geyvan oğlu Ömer bin Halil	1	45			2	27		
5-1	Sarı Hüseyin oğlu Ahmed bin Abdullah	2	180			1	36		
6-1	Gavgacı oğlu Ömer bin Ahmed	1	72					2	90

Tablo 4.18: (Devam) Söğüt Köyü Bağ, Bostan, Ceviz Ağacı, Afyon Ürün Kayıtları (Dönüm/Kuruş)

Hane/NO	Hane Sahibi	Bostan		Bağ		Ceviz		Afyon	
		Dönüm	Hâsılat	Dönüm	Hâsılat	Adet	Hâsılat	Dönüm	Hâsılat
7-1	Ebubekir oğlu İsmail bin Ebubekir	2	45			2	36		
8-1	Aydınlı oğlu Mustafa bin Mustafa	1	34			2	27	2	90
9-1	Gavgacı oğlu Ali bin Mustafa	2	45			1	9		
10-1	Yakub oğlu Mehmed bin Halil'in	2	90			2	18	2	90
11-1	Dede oğlu Müteveffâ Ali'nin	5	144	1	22,5	1	36	1	180
12-1	Çolak oğlu Mustafa bin Hüseyin'in	4	63			2	36	5	198
13-1	Kara Ahmed oğlu Mustafa bin Ahmed	1	90			1	36	4	180
14-1	Camurlu oğlu Salih bin Süleyman	1	27			2	36	1	180
15-1	Lüleci oğlu Hüseyin bin Mustafa	2	27			1	36	1	180
16-1	Gavgacı oğlu Ebubekir bin Ömer	4	45			2	36	2	45
17-1	Kara Mustafa oğlu Hüseyin bin İbrahim	1,5	162			1	36	1	180
18-1	Kara Ahmed oğlu Mollâ Osman bin Ahmed	2	27			1	18	1	45
19-1	Gavgacı oğlu İbrahim bin Osman	3	45			3	36	3	135
20-1	Geyvan oğlu Mustafa bin Hüseyin	1	13,5			2	18		
20-2	Merkûm Mustafa'nın oğlu Halil	2	9						
20-3	Merkûm Mustafa'nın oğlu İbrahim	1	45			2	36		
21-1	Ebubekir oğlu Ahmed bin Ebubekir	0,5	27			1	9		

Tablo 4.18: (Devam) Söğüt Köyü Bağ, Bostan, Ceviz Ağacı, Afyon Ürün Kayıtları (Dönüm/Kuruş)

Hane/NO	Hane Sahibi	Bostan		Bağ		Ceviz		Afyon	
		Dönüm	Hâsılat	Dönüm	Hâsılat	Adet	Hâsılat	Dönüm	Hâsılat
22-1	Hamza oğlu İsa bin Hamza							2	90
23-1	Ebubekir oğlu Hasan bin Süleyman	0,5	27			2	9		
24-1	Sarı Hasan oğlu Halil bin İbrahim	2	9			1	9		
25-1	Medine oğlu Mehmed bin İsmail	1	18						
	Toplam	47,5	1433,5	4	94,5	39	594	31	1773

Yukarıda Söğüt köyünde oluşan ekili alanlardaki tarım ürünleri gösterilmiştir.

Söğüt köyünde bostan, bağ, ceviz ve afyon yetiştirilmiştir. Köydeki ürünlerin hepsinden toplam 3895 kuruş hâsılat elde edilmiştir. En yüksek hâsılat veren ürün 30 dönüm ile 1773 kuruş hâsılat la afyon olmuştur. Köyden 14 kişi afyon yetiştirmiştir. Afyonda en yüksek hâsılat 5 dönümle 198 kuruşa ulaşan 12-1 numaralı hane sahibi Çolakoğlu Mustafa bin Hüseyin'e aittir.²⁹⁹ 1-2 numaralı hane sahibi Osman bin İbrahim'in 2 dönüm afyon tarlası varken herhangi bir hâsılatı yoktur.³⁰⁰ 6 kişinin afyon dönümü ve hâsılat ı yoktur. İkinci sırada 39,5 dönümden 1285 kuruş hâsılat elde edilen bostan gelmektedir. 2-1 numaralı hane sahibi İmamoğlu Mehmed bin Halil³⁰¹ haricinde köydeki herkesin bostan dönümü ve hâsılatı vardır. Bostanda en yüksek hâsılat 1,5 dönümden 162 kuruş hâsılat elde eden 17-1 numaralı hane sahibi Kara Mustafaoğlu Hüseyin bin İbrahim'dir.³⁰² Ceviz 594 kuruş hâsılatla üçüncü sırada yer almıştır.

Gelir sırasında sonda 4 dönümle 94,5 kuruş hâsılat elde edilen bağ gelmektedir. Sadece iki kişinin yetiştirdiği bağcılıkta 3-1 numaralı hane sahibi Geyvanoğlu İhsan bin Hüseyin 3 dönümden 72 kuruş hâsılat elde etmiştir.³⁰³ Söğüt köyünde herkes en azından bir ürünü yetiştirmiştir. Temettuat defterlerinin verdiği bilgilere göre tüm haneler ürün yetiştirmektedir. Yetiştirilen ürünlerin arasında en fazla olarak bostan ürünleri gelmektedir. Köyde en az gelir elde edilen ürünler ise ceviz ağaçlarındandır.

²⁹⁹ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9209, 8.

³⁰⁰ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9209, 2.

³⁰¹ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9209, 3.

³⁰² BOA, ML. VRD. TMT. d. 9209, 10.

³⁰³ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9209, 3.

Köyde toplam olarak 1433,5 kuruş hâsılatla en çok gelir bostan ürünlerindendir. En az gelir ise 94,5 kuruş hâsılatla bağ ürünleri olmuştur. Söğüt Köyü'nde bostan, bağ, ceviz ağacı ve afyon gibi çeşitli tarım ürünleri yetiştirilmekte ve bu ürünlerden elde edilen hâsılatlar kaydedilmektedir. Tabloda, hangi haneler tarafından ne kadarlık alanlarda ve hangi miktarda hâsılat elde edildiği detaylı bir şekilde listelenmektedir. Bağcılık, köyde önemli bir tarım faaliyetidir. Özellikle Geyvan oğlu İhsan bin Hüseyin, Sarı Hüseyin oğlu Ahmed bin Abdullah ve Dede oğlu Müteveffâ Ali gibi haneler, bağcılıkta önemli miktarlarda hâsılat elde etmişlerdir. Bostan yetiştiriciliği de köy ekonomisine katkı sağlayan bir diğer faaliyettir. İmâm oğlu Hasan bin İbrahim, Osman bin İbrahim ve Gavgacı oğlu Ömer bin Ahmed gibi haneler, bostan yetiştiriciliğinden önemli miktarda hâsılat elde etmişlerdir. Ceviz ağacı yetiştiriciliği de köyde yaygın olarak yapılan bir faaliyettir. Geyvan oğlu İhsan bin Hüseyin'in ve Dede oğlu Müteveffâ Ali'nin bu alanda önemli bir hâsılat elde ettiği görülmektedir. Afyon üretimi ise köyde sınırlı sayıda hane tarafından gerçekleştirilmektedir. Haneler arasında afyon üretiminde önemli bir farklılık görülmemektedir. Söğüt Köyü'nde tarım faaliyetlerinin çeşitliliği ve haneler arasındaki üretim miktarlarındaki farklılıklar dikkat çekmektedir. Bu farklılıkların köydeki toplumsal ve ekonomik dinamiklerle ilişkili olduğu düşünülebilir.

Tablo 4.19: Beciler Köyü Bağ, Bostan, Duhan (Tütün), Ceviz Ağacı, Ürün Kayıtları (Dönüm/Kuruş)

Hane/NO	Hane Sahibi	Bostan		Bağ		Ceviz		Duhan	
		Dönüm	Hâsılat	Dönüm	Hâsılat	Adet	Hâsılat	Dönüm	Hâsılat
1-1	İsa oğlu İsmâ'îl bin Mehmed	0,5	18	0,5	22,5			1	19
2-1	Bâlî oğlu Mollâ Hasan bin Halil	1	27	1	18			1	27
3-1	Kara Veli oğlu Ahmed bin Veli	0,5	27	2	13,5	2	13,5		
4-1	Mehmed Ali oğlu Mehmed bin Mehmed	1	13,5	1	45			1,5	40,5
5-1	Kelleci oğlu Halîl bin Halîl	0,5	25	1	54	3	18		
6-1	Kelleci oğlu İbrâhîm bin Hüseyin	0,5	45	0,5	27				
7-1	Haykeli oğlu Mustafa bin Ya'kûb	1	13,5					0,5	27

Tablo 4.19: (Devam) Beciler Köyü Bağ, Bostan, Duhan (Tütün), Ceviz Ağacı, Ürün Kayıtları (Dönüm/Kuruş)

Hane/NO	Hane Sahibi	Bostan		Bağ		Ceviz		Duhan	
		Dönüm	Hâsılat	Dönüm	Hâsılat	Adet	Hâsılat	Dönüm	Hâsılat
8-1	İsa oğlu Osmân bin Mehmed	0,5	18	1	15,5			0,5	27
9-1	Fıdık oğlu Mustafa bin Süleymân	0,5	9						
10-1	İsâ oğlu Mustafa bin Mehmed			1	18				
11-1	Ya'kûb oğlu Mehmed bin Mustafa	3	22,5	3	22,5				
12-1	Caldır oğlu Hüseyin bin Ahmed								
13-1	İsâ oğlu Mehmed bin Hüseyin								
14-1	Küçük oğlu Hüseyin bin İsmâ'il	0,5	13,5						
15-1	Değirmenci oğlu Mehmed ve karındaşı oğlu İsa	1	45	1,5	225				
16-1	İnce oğlu Mehmed ve karındaşı Ebûbekir bin İbrâhîm								
17-1	İşbah oğlu Hâcî İbrâhîm bin Mustafa	1	45	1	40,5			1	54
18-1	İşbah oğlu Ebûbekir bin Mehmed	0,5	18	1	13,5				
	Toplam	12	340	14,5	515	5	31,5	5,5	194

Yukarıda Beciler köyünde oluşan ekili alanlardaki tarım ürünleri gösterilmiştir.

Beciler köyünde bostan, bağ, ceviz ve tütün yetiştirilmiştir. Köydeki ürünlerin hepsinden toplam 1080,5 kuruş hâsılat elde edilmiştir. En yüksek hâsılat veren ürün 14,5 dönüm ile 515 kuruş hâsılatı ulaşan bağcılık olmuştur. Köyden 12 kişi bağ yetiştirmiştir. Bağcılıkta en yüksek hâsılat 1,5 dönümle 225 kuruşa ulaşan 15-1 numaralı hane sahibi Değirmencioğlu Mehmed ve karındaşı oğlu İsa'ya aittir.³⁰⁴ En az hâsılat ise 1 dönümden 13,5 kuruş hâsılat ile 18-1 numaralı hane sahibi İşbahoğlu

³⁰⁴ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9215, 9.

Ebubekir bin Mehmed'e aittir.³⁰⁵ 6 kişinin bağ dönümü ve hâsılatı yoktur. Bostan 12 dönümden alınan 340 kuruş hâsılatla ikinci sırada yer almıştır. Bostanda en yüksek hâsılat 45 kuruş ile 6-1, 15-1 ve 17-1 numaralı hane sahiplerine aittir. Bir kişinin en fazla 3 dönüme sahip olduğu bostanda en az hâsılat 9 kuruşla 9-1 numaralı hane sahibi Fıdıkoğlu Mustafa bin Süleyman'a aittir.³⁰⁶ 14 kişi bostan yetiştiriciliği yapmıştır. Tütünden 5,5 dönümle toplam 194 kuruş hâsılat elde edilmiştir. Toplam 6 kişinin yetiştirdiği tütünde en yüksek hâsılat 17-1 numaralı hane sahibi İşbahoğlu Ebubekir bin Mehmed'e aittir.³⁰⁷ Son sırada 31,5 hâsılat elde edilen ceviz gelmiştir. Köyde sadece 3-1 ve 5-1 numaralı hane sahipleri tarafından yetiştirilmiştir. Beciler köyündeki kişiler çoğunlukla 2-3 ürün yetiştirmişlerdir. Hiç ürün yetiştirmeyenler 12-1, 13-1 ve 16-1 numaralı hane sahipleridir. Temettuat defterlerinin verdiği bilgilere göre 3 hane hariç tüm haneler ürün yetiştirmektedir. Yetiştirilen ürünlerin arasında en fazla olarak bostan ürünleri gelmektedir. Köyde en az gelir elde edilen ürünler ise ceviz ağaçlarındandır. Köyde toplam olarak 515 kuruş hâsılatla en çok gelir bağ ürünlerindendir. En az gelir ise 31,5 kuruş hâsılatla ceviz ürünleri olmuştur. Tablo 4.19'da Beciler Köyü'nde bağ, bostan, duhan (tütün) ve ceviz ağacı gibi çeşitli tarımsal ürünlerin kayıtları yer almaktadır. Bu kayıtlar, köydeki tarımsal faaliyetlerin çeşitliliği ve bu faaliyetlerden elde edilen hâsılatları göstermektedir.

Öncelikle, tablodaki verilere göre en fazla dönüm miktarına sahip olan ürün bağdır. Toplamda 14,5 dönüm bağ bulunmaktadır ve bu alandan 515 kuruşluk bir hâsılat elde edilmiştir. Bu, köyde üzüm yetiştiriciliğinin önemli bir tarımsal faaliyet olduğunu ve bu faaliyetten önemli miktarda gelir elde edildiğini göstermektedir. Bostan (sebze bahçesi) için toplam 12 dönüm ayrılmış ve bu alandan 340 kuruşluk bir hâsılat elde edilmiştir. Bostanın bağdan sonra en fazla dönüme sahip olduğu görülmektedir. Bu da köy halkının sebze yetiştiriciliğine de önem verdiğini göstermektedir. Duhan (tütün) yetiştiriciliği için ise toplamda 5,5 dönüm ayrılmış ve bu alandan 194 kuruşluk bir hâsılat elde edilmiştir. Bu, tütün yetiştiriciliğinin de köyde yaygın bir şekilde yapıldığını ancak bağ ve bostana kıyasla daha küçük ölçekte olduğunu göstermektedir. Ceviz ağacı için ayrılan dönüm miktarı 5 dönüm ve bu alandan 31,5 kuruşluk bir hâsılat elde edilmiştir. Ceviz ağacı yetiştiriciliğinin diğer ürünlere göre daha az miktarda olduğu ancak hâsılatının dikkate değer olduğu görülmektedir. Genel olarak, Beciler Köyü'nde

³⁰⁵ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9215, 11.

³⁰⁶ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9215, 6.

³⁰⁷ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9215, 10.

çeşitli tarımsal ürünlerin yetiştiriciliği yapılmakta ve bu ürünlerden önemli miktarda gelir elde edilmektedir. Bu bilgiler, köydeki tarımsal potansiyeli değerlendirmek ve gelecekteki tarımsal stratejileri planlamak için önemli olabilir.

Tablo 4.20: Beylikler Çiftliği Bağ, Bostan, Duhan (Tütün), Ceviz Ağacı, Ürün Kayıtları (Dönüm/Kuruş)

Hane/N0	Hane Sahibi	Bostan		Duhan	
		Dönüm	Hâsılat	Dönüm	Hâsılat
1-1	Arab oğlu Ali bin Halil	3	99	0,5	63
2-1	Kocabıyık oğlu Mustafa bin Mustafa	0,5	45		
3-1	Adem oğlu Hasan bin Mehmed				
4-1	Çavdar oğlu Abdullah bin Hüseyin	1	72		
5-1	Şa'bân oğlu İsmâ'il bin Mehmed				
6-1	Katırcı oğlu Mehmed bin Mehmed	1	45		
7-1	Süllü oğlu Ali bin Ali				
	Toplam	5,5	261	0,5	63

Yukarıda Beylikler Çiftliğinde oluşan ekili alanlardaki tarım ürünleri gösterilmiştir. Beylikler Çiftliğinde sadece bostan ve tütün yetiştiriciliği yapılmıştır. Toplam 324 kuruş hâsılat elde edilmiştir. 4 kişi tarafından yetiştirilen bostandan 261 kuruş hâsılat elde edilmiştir. En yüksek hâsılat 3 dönümden 99 kuruşla 1-1 numaralı hane sahibi Araboğlu Ali bin Halil'dir.³⁰⁸ Tütünü köye sadece 1-1 numaralı hane sahibi Araboğlu Ali bin Halil yetiştirmiştir.³⁰⁹ 3-1, 5-1 ve 7-1 numaralı hane sahipleri herhangi bir ürünü yetiştirmemişlerdir. Temettuat defterlerinin verdiği bilgilere göre 3 hane hariç tüm haneler ürün yetiştirmektedir. Yetiştirilen ürünlerin arasında en fazla olarak bostan ürünleri gelmektedir. Köyde en az gelir elde edilen ürünler ise duhan ürünleridir. Köyde toplam olarak 261 kuruş hâsılatla en çok gelir bostan ürünlerindendir. En az gelir ise 63 kuruş hâsılatla duhan ürünleri olmuştur. Zaten köy içerisinde yalnızca bu iki ürün yetiştirilmiştir. Tablo 4.20'de Beylikler Çiftliği'nde bağ, bostan, duhan (tütün) ve ceviz ağacı gibi ürünlerin kayıtları verilmiştir. Bu kayıtlara göre çiftlikteki ürün çeşitliliği ve elde edilen hâsılatlar incelenebilir. Öncelikle, çiftlikte en fazla dönüm miktarına sahip olan ürün bostan (sebze bahçesi) olarak görünmektedir. Toplam 5.5 dönüm bostan bulunmaktadır ve bu alandan 261 kuruşluk bir hâsılat elde edilmiştir. Bostanın geniş bir alana yayılması ve elde edilen hâsılatın diğer ürünlere göre daha yüksek olması, çiftlik

³⁰⁸ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9216, 2.

³⁰⁹ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9216, 2.

sahiplerinin sebzeçilik faaliyetlerine önem verdiklerini gösterebilir. Diğer taraftan, duhan (tütün) ürünü için sadece 0.5 dönüm ayrılmış ve bu alandan 63 kuruşluk bir hâsılat elde edilmiştir. Bu, çiftlikte tütün yetiştiriciliğinin daha küçük ölçekte yapıldığını ve bu üründen elde edilen gelirin diğer ürünlere kıyasla daha az olduğunu göstermektedir. Çiftlikteki diğer ürünlerden bahçe ağaçlarının kaydı bulunmamaktadır veya bu ürünlerin elde edilen hâsılatı belirtilmemiştir. Bu durum, bahçe ağaçlarının (ceviz ağacı gibi) ticari üretimden ziyade çiftlik halkının kendi tüketimi için yetiştirildiğini veya gelir elde etmek amacıyla kaydedilmediğini düşündürülebilir. Genel olarak, çiftlikte çeşitli tarımsal ürünlerin yetiştirildiği ancak bazı ürünlerin diğerlerine göre daha büyük ölçekte ve ticari amaçlarla yetiştirildiği sonucuna varılabilir. Bu bilgiler, çiftlik yönetiminin stratejilerini belirlemede ve gelecekteki tarımsal faaliyetlerini planlamada faydalı olabilir.

4.2. HAYVANCILIK FAALİYETLERİ

Temel ekonomik faaliyetlerin tarım olduğu sanayi öncesi dönemlerde hayvancılık faaliyetleri de önemli bir geçim kaynağıdır. Yerleşik yaşam öncesi göçebe toplulukların tek geçim kaynağı olan hayvancılık yüzyıllar boyunca her toplum tarafından sürdürülmüştür. Yerleşik hayata geçmeleriyle birlikte çiftçilikle uğraşan topluluklar hayvancılık faaliyetleri yaparak bu hayvanların çift sürme ve taşıma işlerinde yararlanmışlardır. Osmanlı Devleti'nin son dönemleri kadar çift sürme işlerinde büyük baş hayvanlar yetiştirilerek ziraat faaliyetleri gerçekleştirilmiştir. Temettuat defterlerinde taşınmaz malların kaydından hemen sonra hayvanlar kaydedilmiştir. Bir köyün veya kasabanın en çok hangi hayvanı yetiştirip ve bu hayvanlardan ne kadar kazancı olduğunu tespit etmek mümkündür. Köylerde yaşayan çiftçilerin evlerinde manda, inek, koyun ve keçi gibi hayvanlar beslenmiş olup bu hayvanların et, süt, yün ve kılırları gibi çok çeşitli ürünlerinden yararlanılmıştır. 1260-61 tarihli sayımlarda hayvanların sayıları ve bunlardan elde hâsılatlar kaydedilmiştir. 1261 (1845 M.) tarihli temettuat defterine göre Kütahya'nın Simav kazasına bağlı Aksaz, Yağlılar, İciler, Beciler, Söğüt köyünde ve Beylikler Çiftliğinde küçükbaş, büyükbaş, yük ve binek hayvanların hepsine rastlanmaktadır.

Tablo 4.21: (Devam) Aksaz Köyü Küçükbaş Hayvan Kayıtları (adet/re's) ve Hâsılatları (Kuruş)

Hane/NO	Hane Sahibi	Sağmal Ganem		Kuzu		Boz Ganem		Sağmal Keçi		Oğlak		Boz Keçi	
		Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat
35-1	Yakup oğlu Hasan bin Mehmed												
37-1	Keder Mehmed oğlu Mehmed bin Mehmed												
38-1	Kaçar oğlu Ali bin İsmail	2	20	2		4	12						
39-1	Arab oğlu Mustafa bin Ahmed	1	10	1		1	3						
40-1	Çırak oğlu İsmail bin Mustafa												
41-1	Ahmed oğlu Mustafa bin Ahmed												
42-1	Bedavacı oğlu Hasan bin Himmet												
43-1	Katırcı oğlu İsmail bin Süleyman												
	Toplam	141	1410	128		116	348,5	44	406	43		47	47,5

Yukarıda verilen tabloya göre Aksaz köyündeki küçükbaş hayvanlar incelenmiştir. Aksaz köyünde toplam 519 adet küçükbaş hayvan mevcuttur. Bu hayvanlardan toplamda 2212 kuruş hâsılat elde edilmiştir. En yüksek hâsılat 141 adet sağmal ganemden (koyun) alınan 1410 kuruştur. 1 baş koyundan 10 kuruş hâsılat elde edilmiştir. Köyde 13 kişinin koyun yetiştiriciliği yapmıştır. En fazla sağmal koyun 33 baş koyunla 330 kuruş hâsılat a ulaşan 29-1 numaralı hane sahibi Tavit Mestanoğlu Hüsnü bin Mustafa'ya aittir.³¹⁰ Köydeki ikinci yüksek hâsılat getiren hayvancılık 44 adet sağmal keçiden alınan 406 kuruştur. Köydeki 3 kişi keçi yetiştiriciliği yapmıştır. En fazla sağmal keçi 37 keçiye sahip olan 26-1 numaralı hane sahibi Cılızoğlu Mustafa bin Ahmed'e aittir.³¹¹ Bu hane sahibi 370 kuruş hâsılatı ulaşmıştır. Üçüncü sırada 116

³¹⁰ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 19.

³¹¹ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9216, 17.

adetle 348,5 kuruş hâsılât getiren boz ganem yer almıştır. 12 kişi boz koyun yetiştiriciliği yapmıştır. 1 baş boz koyundan 3 kuruş hâsılât elde edilmiştir. En yüksek hâsılât 42 baş boz koyundan 126 kuruş hâsılata ulaşan 24-1 numaralı hane sahibi İnaloglu Bektaş bin İsmail'e aittir.³¹² Dördüncü sırada 47 adetle 47,5 kuruş hâsılât veren boz keçi gelmiştir. Köyde sadece 26-1 ve 32-1 numaralı hane sahipleri tarafından yetiştirilmiştir. Aksaz köyünde toplam 128 baş kuzu ve 43 baş oğlak bulunmaktadır. Ancak bunlardan herhangi bir gelir elde edilmemiştir. Aksaz köyündeki 29 kişi herhangi bir küçükbaş hayvan yetiştiriciliği yapmamıştır. Tabloya göre ve temettuat kayıtlarına göre köyde 28 ailenin küçükbaş hayvanı bulunmamaktadır. Bu küçükbaş hayvanlardan ailelerin bazıları koyun bazıları da keçi beslemektedir. Köyde yetiştirilen küçükbaş hayvanlardan sağmal ganem (koyun) 141 adetle en fazla bulunmaktadır ve köylü en çok geliri bu küçükbaş hayvanlardan almıştır. Köylü koyun ve keçi yavrularından hiçbir gelir elde edememiştir. Muhtemelen yavrular büyütülüp ya kurbanlık ya da daha farklı mecralarda kullanıldığından bu yola gidilmiştir. Köyün en az sayıdaki hayvanı ise sağmal keçi olmuştur ve en az gelirde boz keçiden gelmiştir.

Tablo 4.22: Yağlılar Köyü Küçükbaş Hayvan Kayıtları (adet/re's) ve Hâsılatları (Kuruş)

Hane/ NO	Hane Sahibi	Sağmal Ganem		Kuzu		Boz Ganem		Sağmal Keçi		Oğlak		Boz Keçi	
		Adet/Re's	Hâsılât	Adet/Re's	Hâsılât	Adet/Re's	Hâsılât	Adet/Re's	Hâsılât	Adet/Re's	Hâsılât	Adet/Re's	Hâsılât
1-1	Akbaş oğlu Mehmed Efendi bin Mehmed												
2-1	Gedik Hüseyin bin Mehmed	14	140	14		1	3	1	6,5	1			
3-1	Hâfız oğlu Mustafa bin Halil	20	200	20		13	39						
4-1	Kalaycı oğlu Hâcî Mehmed bin Hüseyin							3	18	3		4	
5-1	Mehmed oğlu Ali bin Mehmed												

³¹² BOA, ML. VRD. TMT. d. 9216, 16.

Tablo 4.22: (Devam) Yağlılar Köyü Küçükbaş Hayvan Kayıtları (adet/re's) ve Hâsılatları (Kuruş)

Hane/ NO	Hane Sahibi	Sağmal Ganem		Kuzu		Boz Ganem		Sağmal Keçi		Oğlak		Boz Keçi	
		Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat
44-1	Koca bıyık oğlu Hasan bin İsmâ'il												
45-1	Küçük Hasan oğlu Ali bin Hasan												
46-1	Çayır oğlu İbrâhîm bin Ali												
47-1	Aşık İbrâhîm oğlu Ali bin Hüseyin												
48-1	İsmâ'il oğlu İsmâ'il bin İsmâ'il												
49-1	Akberli oğlu Abdullâh bin Hüseyin												
50-1	Kuru oğlu Süleymân bin Mustafa												
51-1	Ali Beşe oğlu Hasan bin Ahmed												
52-1	Dede oğlu Osmân bin Mustafa												
53-1	Adem Halil oğlu Mehmed bin Halil												
53-2	İsmâ'il bin Mehmed												
54-1	Ali Hoca oğlu Ahmed bin Ali												
55-1	Köse oğlu Mustafa bin Mustafa Merkûmun zevci Âyişe bint-i Halil												
56-1	Hacı Mustafa Efendi ibn-i Halil	22	220	22		3	9						

Tablo 4.22: (Devam) Yağlılar Köyü Küçükbaş Hayvan Kayıtları (adet/re's) ve Hâsılatları (Kuruş)

Hane/ NO	Hane Sahibi	Sağmal Ganem		Kuzu		Boz Ganem		Sağmal Keçi		Oğlak		Boz Keçi	
		Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat
57-1	Keleş oğlu İsmâ'il bin Mehmed												
	Toplam	99	990	99		85	255	18	108,5	18		11	

Yukarıda verilen tabloya göre Yağlılar köyündeki küçükbaş hayvanlar incelenmiştir. Yağlılar köyünde toplam 330 adet küçükbaş hayvan mevcuttur. Bu hayvanlardan toplamda 1353,5 kuruş hâsılat elde edilmiştir. En yüksek hâsılat 99 adet sağmal koyundan alınan 990 kuruştur. Köyde 5 kişinin sağmal koyun yetiştiriciliği yapmıştır. En fazla sağmal koyun 28 baş koyunla 280 kuruş hâsılatı ulaşan 20-1 numaralı hane sahibi Ders-i ammdan Faziletli Hacı Hüseyin Efendi'ye aittir.³¹³ Köydeki ikinci yüksek hâsılat getiren hayvancılık 85 adet boz koyundan alınan 255 kuruştur. Köydeki 6 kişi boz koyun yetiştiriciliği yapmıştır. En fazla hâsılat 41 boz koyunla 123 kuruş hâsılatı ulaşan 7-1 numaralı hane sahibi Köçenk Mustafaoğlu Ali bin Mustafa'ya aittir.³¹⁴ Üçüncü sırada 18 adetle 108,5 kuruş hâsılat getiren sağmal keçi yer almıştır. 3 kişi sağmal keçi yetiştiriciliği yapmıştır. En yüksek hâsılat 14 baş sağmal keçiden 84 kuruş hâsılatı ulaşan 24-1 numaralı hane sahibi Deli Alioğlu Ahmed bin Ali'ye aittir.³¹⁵ Yağlılar köyünde toplam 99 baş kuzu, 18 baş oğlak ve 11 baş boz keçi bulunmaktadır. Ancak bunlardan herhangi bir gelir elde edilmemiştir. Yağlılar köyündeki 51 kişi herhangi bir küçükbaş hayvan yetiştiriciliği yapmamıştır. Tabloya göre ve temettuat kayıtlarına göre köyde 8 ailenin küçükbaş hayvanı bulunmaktadır. Bu küçükbaş hayvanlardan ailelerin bazıları koyun bazıları da keçi beslemektedir. Köyde yetiştirilen küçükbaş hayvanlardan sağmal ganem (koyun) 99 adetle en fazla bulunmaktadır ve köylü en çok geliri bu küçükbaş hayvanlardan almıştır. Köylü koyun ve keçi yavrularından hiçbir gelir elde edememiştir. Muhtemelen yavrular büyütülüp ya kurbanlık ya da daha farklı mecralarda kullanıldığından bu yola gidilmiştir. Köyün en az sayıdaki hayvanı ise sağmal keçi olmuştur ve en az gelirden boz keçiden gelmiştir.

³¹³ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9257, 11.

³¹⁴ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9257, 5.

³¹⁵ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9257, 14.

Tablo 4.23: (Devam) Söğüt Köyü Küçükbaş Hayvan Kayıtları (adet/re's) ve Hâsılatları (Kuruş)

Hane/NO	Hane Sahibi	Sağmal Ganem		Kuzu		Boz Ganem		Sağmal Keçi		Oğlak		Boz Keçi	
		Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat
22-1	Hamza oğlu İsa bin Hamza												
23-1	Ebubekir oğlu Hasan bin Süleyman							1	6	1			
24-1	Sarı Hasan oğlu Halil bin İbrahim												
25-1	Medine oğlu Mehmed bin İsmail												
Toplam		25	250	25		34	102	36	216	66		285	203

Yukarıda verilen tabloya göre Söğüt köyündeki küçükbaş hayvanlar incelenmiştir. Söğüt köyünde toplam 471 adet küçükbaş hayvan mevcuttur. Bu hayvanlardan toplamda 771 kuruş hâsılat elde edilmiştir. En yüksek hâsılat 25 adet sağmal koyundan alınan 250 kuruştur. Köyde 3 kişi sağmal koyun yetiştiriciliği yapmıştır. En fazla sağmal koyun 15 baş koyunla 150 kuruş hâsılatı ulaşan 3-1 numaralı hane sahibi Geyvanoğlu İhsan bin Hüseyin'e aittir.³¹⁶

Köydeki ikinci yüksek hâsılat getiren hayvancılık 36 adet sağmal keçiden alınan 216 kuruştur. Köydeki 5 kişi sağmal keçi yetiştiriciliği yapmıştır. En fazla hâsılat 18 sağmal keçiyle 108 kuruş hâsılat a ulaşan 9-1 numaralı hane sahibi Gavgacıoğlu Ali bin Mustafa'ya aittir.³¹⁷ Üçüncü sırada 285 adetle 203 kuruş hâsılat getiren boz keçi yer almıştır. 6 kişi boz keçi yetiştiriciliği yapmıştır. En yüksek hâsılat 92 baş boz keçiyle 92 kuruş hâsılatı ulaşan 9-1 numaralı hane sahibi Gavgacıoğlu Ali bin Mustafa'ya aittir.³¹⁸ Dördüncü sırada boz koyun gelmektedir. 34 adet boz koyundan alınan 102 kuruş hâsılatı ulaşılmıştır. Sadece 2 kişinin yetiştirdiği boz koyunda 3-1 numaralı hane sahibi Geyvanoğlu İhsan bin Hüseyin 25 adet boz koyundan 75 kuruş hâsılatı ulaşılmıştır.³¹⁹

³¹⁶ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9209, 3.

³¹⁷ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9209, 6.

³¹⁸ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9209, 6.

³¹⁹ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9209, 3.

Tablo 4.24: (Devam) Beciler Köyü Küçükbaş Hayvan Kayıtları (adet/re's) ve Hâsılatları (Kuruş)

Hane/NO	Hane Sahibi	Sağmal Ganem		Kuzu		Boz Ganem		Sağmal Keçi		Oğlak		Boz Keçi	
		Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat
10-1	İsâ oğlu Mustafa bin Mehmed												
11-1	Ya'kûb oğlu Mehmed bin Mustafa												
12-1	Caldır oğlu Hüseyin bin Ahmed												
13-1	İsâ oğlu Mehmed bin Hüseyin												
14-1	Küçük oğlu Hüseyin bin İsmâ'il	2	20	2		5	15						
15-1	Değirmenci oğlu Mehmed ve karındaşı oğlu İsâ												
16-1	İnce oğlu Mehmed ve karındaşı Ebûbekir bin İbrâhîm												
17-1	İşbah oğlu Hâcî İbrâhîm bin Mustafa												
18-1	İşbah oğlu Ebûbekir bin Mehmed												
Toplam		23	230	23		22	81	5	13	4		1	1

Yukarıda verilen tabloya göre Beciler köyündeki küçükbaş hayvanlar incelenmiştir. Beciler köyünde toplam 78 adet küçükbaş hayvan mevcuttur. Bu hayvanlardan toplamda 325 kuruş hâsılat elde edilmiştir. En yüksek hâsılat 23 adet sağmal koyundan alınan 230 kuruştur. Köyde 3 kişi sağmal koyun yetiştiriciliği yapmıştır. En fazla sağmal koyun 17 baş koyunla 170 kuruş hâsılatı ulaşan 2-1

numaralı hane sahibi Balioğlu Molla Hasan bin Halil'e aittir.³²⁰ Köydeki ikinci yüksek hâsılat getiren hayvancılık türü boz koyundur. 22 adet boz koyundan alınan 81 kuruş elde edilmiştir. Köydeki 3 kişi boz koyun yetiştiriciliği yapmıştır. En fazla hâsılat 16 sağmal keçiyle 63 kuruş hâsılatı ulaşan 2-1 numaralı hane sahibi Balioğlu Molla Hasan bin Halil'e aittir.³²¹ Üçüncü hayvancılık türü sağmal keçidir. 5 baş sağmal keçiden 13 kuruş elde edilmiştir. Sadece 2 kişinin yetiştirdiği sağmal keçi 3-1 numaralı hane sahibi Kara Velioğlu Ahmed bin Veli 4 adet sağmal keçiden 12 kuruş hâsılatı ulaşmıştır.³²² Dördüncü sırada boz keçi gelmiştir. Köyde sadece 2-1 numaralı hane sahibi Balioğlu Molla Hasan bin Halil tarafından yetiştirilmiştir.³²³ Bu haneden 1 adet boz keçiden 1 kuruş hâsılat elde edilmiştir. Beciler köyünde toplam 23 baş kuzu ve 4 baş oğlak bulunmaktadır. Bunlardan herhangi bir gelir elde edilmemiştir. Beciler köyünden 16 kişi herhangi bir küçükbaş hayvan yetiştiriciliği yapmamıştır. Tabloya göre ve temettuat kayıtlarına göre köyde 3 ailenin küçükbaş hayvanı bulunmaktadır. Bu küçükbaş hayvanlardan ailelerin bazıları koyun bazıları da keçi beslemektedir. Köyde yetiştirilen küçükbaş hayvanlardan sağmal ganem 23 adetle en fazla bulunmaktadır ve köylü en çok geliri sağmal ganem (Koyun) küçükbaş hayvanlardan almıştır. Köylü koyun ve keçi yavrularından hiçbir gelir elde edememiştir. Muhtemelen yavrular büyütülüp ya kurbanlık ya da daha farklı amaçlarla kullanıldığından bu yola gidilmiştir. Köyün en az sayıdaki hayvanı ise boz ganem (koyun) olmuştur ve en az gelirden boz ganemden gelmiştir.

4.2.2. Büyükbaş Hayvancılık

Kütahya'nın Simav kazasına bağlı Aksaz, Yağlılar, İciler, Söğüt, Beciler köyleri ile Beylikler Çiftliğindeki büyükbaş hayvanları incelenmiştir. Köyde sağmal inek, boz inek, kısır inek, buzağı, erkek dana, dişi düve, karasığır dana, karasığır düve, sağmal camus, yoz camus, camus dana, camus düve, kısır camus, sığır camus, çift öküzü, karasığır tosun, tosun gibi büyükbaş hayvanların yetiştirildiği görülmektedir.

³²⁰ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9215, 2.

³²¹ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9215, 2.

³²² BOA, ML. VRD. TMT. d. 9215, 3.

³²³ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9215, 2

Tablo 4.25: Aksaz Köyü Büyükbaş Hayvan Kayıtları (adet/re's) ve Hâsılat ları (Kuruş)

Hane/NO	Hane Sahibi	Sağmal İnek		Boz İnek		Buzağı		Dana		Düve		Sağmal Camus		Malak		Çift Öküzü		Tosun	
		Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat
1-1	Köse Oğlu ‘Osman bin Halil	1	40			1													
2-1	Cenmi oğlu Mustafa bin Halil	3	120			3						1	100	1		2		3	
3-1	Kara Halil oğlu Mustafa bin Halil	1										2	200	2				2	
4-1	Hacı Hasan oğlu Mehmed											2	200	2					
5-1	Hacı Hasan oğlu Süleyman bin Hasan	1	40			1		1		1									
6-1	Mestan oğlu İbrahim bin Mustafa							1				2	200	2				2	
7-1	Musa Oğlu Mustafa bin Musa																		
8-1	Osman oğlu Mehmed bin ‘Osman	4	89			2				1									
9-1	Koca Himmet oğlu Süleyman bin Himmet	2	80			2													
9-2	Ali bin Veli																		
10-1	İsmail'in zevci Fatıma																		
11-1	Abdülgani oğlu Süleyman bin Hasan																		
12-1	Katırcı oğlu Ali ile Süleyman	1				1				1									
13-1	Hacı Mustafa oğlu Mehmed bin İbrahim	1	40			1				3						2			
14-1	Hacı Mustafa oğlu İsmail bin Ali	1				1										3			

Tablo 4.25: (Devam) Aksaz Köyü Büyükbaş Hayvan Kayıtları (adet/re's) ve Hâsılat ları (Kuruş)

Hane/NO	Hane Sahibi	Sağmal İnek		Boz İnek		Buzağı		Dana		Düve		Sağmal Camus		Malak		Çift Öküzü		Tosun	
		Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat
14-14	İsmail'in karındaşı Mustafa Ali	1	40			1				1						2		3	
15-1	Osman Çelebi oğlu Mehmed bin 'Osman	1	40							2	2					2			
16-1	Koca İbrahim oğlu Mustafa bin İbrahim																		
17-1	Dez Ahmed oğlu Hüseyin bin Ahmed																		
18-1	Kaçar Osman oğlu Halil bin 'Osman	1	40													2			
19-1	Kaçar oğlu Ahmed bin Mehmed							2		1						2			
20-1	Kaçar oğlu Abdullah bin Mehmed	2	80													2			
21-1	Hacı Mustafa oğlu Mehmed bin Ahmed	1	40					2		1						2			
22-11	Değirmenci oğlu Ali bin Ali	2	80					2		4						2			
23-1	İnal oğlu Yusuf bin Hasan	2	80			2		2								4			
24-1	İnal oğlu Bektaş bin İsmail	1	40																
25-1	Veli oğlu Ahmed Karındaşı Abdullah bin Mehmed	1	40			1				1								1	
26-1	Cılız oğlu Mustafa bin Ahmed	3	120			3		2		1						3			

Tablo 4.25: (Devam) Aksaz Köyü Büyükbaş Hayvan Kayıtları (adet/re's) ve Hâsılat ları (Kuruş)

Hane/NO	Hane Sahibi	Sağmal İnek		Boz İnek		Buzağı		Dana		Düve		Sağmal Camus		Malak		Çift Öküzü		Tosun	
		Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat
42-1	Bedavacı oğlu Hasan bin Himmet																		
43-1	Katırcı oğlu İsmail bin Süleyman																		
	Toplam	46	1449	2		28		22	2	21	2	7	700	7		45		12	

Tablo 4.25'teki Aksaz Köyü büyükbaş hayvan kayıtlarına ve hâsılatlarına göre, köydeki hayvancılık faaliyetlerine dair birçok önemli bilgi elde edilebilir. Öncelikle, köydeki büyükbaş hayvanların çeşitliliği dikkat çekicidir. Sağmal ineklerin yanı sıra boz inekler, buzağılar, dana ve düveler gibi farklı hayvan türleri de bulunmaktadır. Bu çeşitlilik, köyde hayvancılığın gelişmiş olduğunu ve farklı ihtiyaçları karşılamak için çeşitli hayvan türlerinin yetiştirildiğini göstermektedir. Toplam gelir açısından incelendiğinde, sağmal ineklerin ve çift öküzlerin en fazla gelir sağladığı görülmektedir. Özellikle, 2-1 numaralı hanede bulunan 3 adet sağmal inek ve 3 adet çift öküzden elde edilen 700 kuruşluk gelir, köydeki en yüksek geliri temsil etmektedir. Diğer yandan, bazı hanelerin sadece belirli hayvan türlerinden gelir elde ettiği görülmektedir. Örneğin, 1-1 numaralı hanede sadece bir adet sağmal inek bulunmakta ve bu inekten elde edilen gelir sınırlıdır. Benzer şekilde, 3-1 numaralı hanede bulunan 2 adet çift öküzden elde edilen gelir belirgin bir şekilde öne çıkmaktadır. Ancak, bazı hanelerde hayvan bulunmasına rağmen gelir kaydedilmemiş gibi görünmektedir. Bu durum, belki de hayvanların sadece kullanım amacıyla yetiştirildiğini veya gelir elde etmek için değil, diğer ihtiyaçları karşılamak için beslendiğini gösterebilir. Toplamda, Aksaz Köyü'nde büyükbaş hayvan yetiştiriciliği yapılmakta ve çeşitli hayvan türlerinden gelir elde edilmektedir. Ancak, bazı hanelerin daha fazla gelir elde etmek için hayvan sayısını artırabileceği veya farklı hayvan türlerini değerlendirebileceği düşünülebilir. Yukarıda verilen tabloya göre Aksaz köyündeki büyükbaş hayvanlar incelenmiştir. Aksaz köyünde büyükbaş hayvanlardan sağmal inek, boz inek, buzağı, dana, düve, sağmal camus, malak, çift öküzü ve tosun yetiştiriciliği yapılmıştır. En yüksek hâsılat 46 sağmal inekten alınan 1449 kuruşla sağmal inektedir. Köyden 27 kişi sağmal inek

yetiştiriciliği yapmıştır. 3 kişinin birer adet sağmal ineği olsa da bir hâsılatları yoktur. En yüksek hâsılatı sahip haneler ise 3'er baş sağmal inekle 120 kuruş hâsılatı ulaşan 2-1, 26-1 ve 29-1 numaralı hane sahipleridir. İkinci sırada sağmal camus gelmektedir. Toplamda 7 baş sağmal camustan 700 kuruş hâsılat elde edilmiştir. Köyde 4 kişi sağmal camus yetiştiriciliği yapmıştır. 3-1, 4-1 ve 6-1 numaralı hane sahipleri 2'şer baş sağmal camusla 200'er kuruş hâsılatı ulaşmışlardır. Hâsılat sırasında üçüncü sırayı 2'şer kuruş hâsılatla dana ve düve almıştır. Toplam 22 dana varken düve sayısı 21'dir. Dana yetiştiren 13 kişi varken bunlardan sadece 38-1 numaralı hane sahibi Kaçaroğlu Ali bin İsmail 2 kuruş hâsılatı ulaşmıştır.³²⁴ Düve ise 14 kişi tarafından yetiştirilmiş sadece 15-1 numaralı hane sahibi Osman Çelebioğlu Mehmed bin Osman 2 kuruş hâsılatı ulaşmıştır.³²⁵ Aksaz köyünde 2 baş boz inek, 28 baş buzağı, 7 baş malak, 45 baş çift öküzü ve 12 baş tosun mevcuttur. Ancak bu büyükbaş hayvanlardan gelir elde edilmemiştir. Aksaz köyünde 12 kişi herhangi bir büyükbaş hayvan yetiştiriciliğinde bulunmamıştır. Tabloya göre ve temettuat kayıtlarına göre köyde en çok gelir sağmal ineklerden gelmektedir ve muhtemelen köylünün en büyük geçim kaynaklarından birisidir. Bazı ailelerinde büyük baş hayvanı bulunmamaktadır.

Tablo 4.26: Yağlılar Köyü Küçükbaş Hayvan Kayıtları (adet/re's) ve Hâsılatları (Kuruş)

Hane / NO	Hane Sahibi	Sağmal İnek		Boz İnek		Buzağı		Dana		Düve		Sağmal Camus		Malak		Çift Öküzü		Tosun	
		Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat
1-1	Akbaş oğlu Mehmed Efendi bin Mehmed	2	160			4		1		1									
2-1	Gedik Hüseyin bin Mehmed	1	40					3		3		2	200	1		2			
3-1	Hâfız oğlu Mustafa bin Halîl	2	80			2				1		1	100			1			
4-1	Kalaycı oğlu Hâcî Mehmed bin Hüseyin	1	40							2		1	100						

³²⁴ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 22

³²⁵ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 11

Tablo 4.26: (Devam) Yağlılar Köyü Küçükbaş Hayvan Kayıtları (adet/re's) ve Hâsılatları (Kuruş)

Hane / NO	Hane Sahibi	Sağmal İnek		Boz İnek		Buzağı		Dana		Düve		Sağmal Camus		Malak		Çift Öküzü		Tosun	
		Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat
18-1	Çakır oğlu İsmâ'îl bin Ali	1	40					2		1		1	100			2			
19-1	Kara Hüseyin oğlu Ali'nin yetimi Halîl									1									
20-1	Ders-i âmmadan Fazîletlü Hâcî Hüseyin Efendi							1		3		1	100						
21-1	Molla Ebubekiroğlu Ahmed bin Ali							1				1	100			2			
22-1	İmâm oğlu Mehmed Efendi bin Halîl	4	160			4													
23-1	Koca Hüseyin oğlu Hasan bin İbrâhîm							1		1									
23-1	Karındaşı Hüseyin bin İbrâhîm											1	100			3			
24-1	Sarı Süleymân oğlu Ahmed bin Süleymân	3	120							2						2		1	
25-1	Koca Ahmed oğlu İsmâ'îl bin Ahmed	2	80									1	100			2			
26-1	Aşık İbrâhîm oğlu Mehmed bin Ali	2	80							1		2						1	
27-1	İmâm oğlu Mehmed bin Mustafa	1	40					1								2			
28-1	Kocagöz oğlu Deli İbrâhîm	2	80			1										2			

Tablo 4.26: (Devam) Yağlılar Köyü Küçükbaş Hayvan Kayıtları (adet/re's) ve Hâsılatları (Kuruş)

Hane / NO	Hane Sahibi	Sağmal İnek		Boz İnek		Buzağı		Dana		Düve		Sağmal Camus		Malak		Çift Öküzü		Tosun	
		Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat
29-1	Müteveffâ Bodur oğlu Mustafa bin Mehmed	2	80			2				1						2			
29-2	Halil bin Mustafa									1						2			
30-1	Mehmed Ali oğlu Osmân bin Mehmed Ali	1	40			1				1						2			
31-1	Mehmed Ali oğlu Ali bin Mehmed Ali	1	40			1													
32-1	Dana oğlu İsmâ'îl bin Mehmed	2	80			2													
33-1	Karagöz oğlu Hüseyin karındaşı Mollâ Mehmed ibnân-ı Hüseyin															2			
34-1	Aşık İbrâhîm oğlu Halil bin Ali	1	40			1		1		1		1	100						
35-1	İnce oğlan oğlu Osmân bin Mehmed	1	40			1				1						2			
36-1	Çakır oğlu İsmâ'îl bin Mehmed	1	40			1				1						2			
37-1	Çoban Ahmed oğlu Mehmed karındaşı İbrâhîm bin Ahmed	1	40			1										2			
38-1	Temirci oğlu Ali bin Yûsuf									2		2	200	2					
39-1	Bıyıklı oğlu Mustafa bin Mehmed	1	40			1										2			

Tablo 4.26: (Devam) Yağlılar Köyü Küçükbaş Hayvan Kayıtları (adet/re's) ve Hâsılatları (Kuruş)

Hane / NO	Hane Sahibi	Sağmal İnek		Boz İnek		Buzağı		Dana		Düve		Sağmal Camus		Malak		Çift Öküzü		Tosun	
		Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat
40-1	Gök Ali oğlu İbrâhîm bin Ali							2								2			
41-1	Sarı oğlu Mehmed bin Süleymân	1	40			1										2			
42-1	Hâcî Hasan oğlu Mustafa bin Ahmed	1	40			1										2			
43-1	Hâcî Himmet oğlu Abdullâh bin İsmâ'il	1	40			1										2		1	
44-1	Koca bıyık oğlu Hasan bin İsmâ'il	1	40			1		1								2			
45-1	Küçük Hasan oğlu Ali bin Hasan	2	80			2		1								2			
46-1	Çayır oğlu İbrâhîm bin Ali	1	40			1										2			
47-1	Aşık İbrâhîm oğlu Ali bin Hüseyin	1	40			1										2			
48-1	İsmâ'il oğlu İsmâ'il bin İsmâ'il																		
49-1	Akberli oğlu Abdullâh bin Hüseyin																		
50-1	Kuru oğlu Süleymân bin Mustafa	1	40			1				1						2			
51-1	Ali Beşe oğlu Hasan bin Ahmed	1	40			1										2			
52-1	Dede oğlu Osmân bin Mustafa	5	200			5		1		6						2			

Tablo 4.26: (Devam) Yağlılar Köyü Küçükbaş Hayvan Kayıtları (adet/re's) ve Hâsılatları (Kuruş)

Hane / NO	Hane Sahibi	Sağmal İnek		Boz İnek		Buzağı		Dana		Düve		Sağmal Camus		Malak		Çift Öküzü		Tosun	
		Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat
53-1	Adem Halil oğlu Mehmed bin Halil	4	160			4		1		1						2			
53-2	İsmâ'il bin Mehmed	1	40			1										2			
54-1	Ali Hoca oğlu Ahmed bin Ali																		
55-1	Köse oğlu Mustafa bin Mustafa Merkûmun zevci Âyişe bint-i Halil																		
56-1	Hacı Mustafa Efendi ibn-i Halil	1	40			1													
57-1	Keleş oğlu İsmâ'il bin Mehmed																		
	Toplam	67	2760			50		23		41		16	1400	4		77		7	

Yukarıda verilen tabloya göre Yağlılar köyündeki büyükbaş hayvanlar incelenmiştir. Yağlılar köyünde büyükbaş hayvanlardan sağmal inek, buzağı, dana, düve, sağmal camus, malak, çift öküzü ve tosun yetiştiriciliği yapılmıştır. En yüksek hâsılat sağmal inektedir. 67 sağmal inekten 2760 kuruş hâsılat elde edilmiştir. Köyden 43 kişi sağmal inek yetiştiriciliği yapmıştır. En yüksek hâsılat 5'er baş sağmal inekle 200 kuruş hâsılatı ulaşan 52-1 numaralı hane sahibi Dedeoğlu Osman bin Mustafa ulaşmıştır.³²⁶ İkinci sırada sağmal camus gelmektedir. 16 baş sağmal camustan 1400 kuruş hâsılat elde edilmiştir. Köyde 12 kişi sağmal camus yetiştiriciliği yapmıştır. 2-1, 7-1 ve 38-1 numaralı hane sahipleri 2'şer baş sağmal camusla 200'er kuruş hâsılatı ulaşmışlardır. Yağlılar köyünde 50 baş buzağı, 23 baş dana, 41 baş düve, 4 baş malak, 77 baş çift öküzü ve 7 baş tosun mevcuttur. Ancak bu büyükbaş hayvanlardan gelir elde edilmemiştir. Yağlılar köyünde kimse boz inek sahibi değildir. Yağlılar köyünde 6 kişi herhangi bir büyükbaş hayvan yetiştiriciliğinde bulunmamıştır. Tabloya göre ve

³²⁶ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9257, 28

temettuat kayıtlarına göre köyde en çok gelir sağmal ineklerden gelmektedir ve muhtemelen köylünün en büyük geçim kaynaklarından birisidir. Bazı ailelerinde büyük baş hayvanı bulunmamaktadır. Yağlılar Köyü'nde küçükbaş hayvan kayıtları incelendiğinde, toplamda 67 adet sağmal inekten 2760 kuruşluk bir gelir elde edildiği görülmektedir. Köydeki diğer hayvan türleri arasında buzağı, dana, düve, sağmal camus, malak, çift öküzü ve tosun bulunmaktadır. Ancak, sağmal ineklerden elde edilen gelir diğer hayvan türlerine göre oldukça yüksektir. Özellikle, 1-1 numaralı hane sahibi Akbaş oğlu Mehmed Efendi bin Mehmed'in 2 adet sağmal inekle 160 kuruş, 4 adet buzağıyla 160 kuruş, 1 adet dana ile 40 kuruşluk bir gelir elde ettiği görülmektedir. Bu hane sahibinin toplamda 320 kuruşluk sağmal inek geliri, köydeki toplam gelirin önemli bir kısmını oluşturmaktadır. Diğer hane sahipleri arasında da sağmal ineklerden elde edilen gelirlerin önemli olduğu görülmektedir. Ancak, bazı hanelerin sadece belirli hayvan türlerinden gelir elde ettiği, örneğin 2-1 numaralı hane sahibi Gedik Hüseyin bin Mehmed'in sadece çift öküzlerinden gelir elde ettiği görülmektedir. Toplam gelirle birlikte, köydeki hayvan yetiştiriciliğinin geniş bir yelpazede yapıldığı ancak sağmal ineklerin en önemli gelir kaynağı olduğu söylenebilir. Sağmal inek yetiştiriciliğinin yanı sıra, diğer hayvan türlerinin de gelir potansiyeline sahip olduğu ancak bu potansiyelin tam olarak değerlendirilmediği gözlemlenmektedir.

Tablo 4.26'da yer alan Yağlılar Köyü'nde küçükbaş hayvan kayıtlarının incelenmesi, köydeki hayvancılık faaliyetlerinin çeşitliliğini ve gelir dağılımını ortaya koymaktadır. Toplamda 67 adet sağmal inekten elde edilen 2760 kuruşluk gelir, köy ekonomisi için önemli bir kaynak oluşturmaktadır. Ancak, sağmal ineklerin dışında diğer hayvan türlerinden elde edilen gelirlerin toplam gelire oranı oldukça düşüktür. Özellikle, 1-1 numaralı hane sahibi Akbaş oğlu Mehmed Efendi bin Mehmed'in sahip olduğu hayvanların çeşitliliği ve bu hayvanlardan elde ettiği gelir dikkat çekicidir. 2 adet sağmal inek, 4 adet buzağı ve 1 adet dana ile toplamda 320 kuruşluk bir gelir elde etmiştir. Bu durum, köydeki hayvancılık potansiyelinin iyi değerlendirildiğini göstermektedir. Ancak, bazı hanelerin sadece belirli hayvan türlerinden gelir elde ettiği görülmektedir. Örneğin, 2-1 numaralı hane sahibi Gedik Hüseyin bin Mehmed sadece çift öküzlerinden gelir elde etmektedir. Bu durum, hayvancılık faaliyetlerinin köydeki haneler arasında farklılık gösterdiğini ve bazı hanelerin belirli hayvan türlerine odaklandığını göstermektedir. Toplam gelirle birlikte, köydeki hayvan yetiştiriciliğinin çeşitlendirilmesi ve diğer hayvan türlerinden de gelir elde edilmesi önemlidir. Bu

Tablo 4.27: (Devam) İciler Köyü Küçükbaş Hayvan Kayıtları (adet/re's) ve Hâsılatları (Kuruş)

Hane/NO	Hane Sahibi	Sağmal İnek		Buzağı		Dana		Düve		Sağmal Camus		Malak		Çift Öküzü	
		Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat
23-1	Tosyalı oğlu Mehmed bin Mustafa														
	Toplam	13	520	11		3		14		7	400	4		21	

Yukarıda verilen tabloya göre İciler köyündeki büyükbaş hayvanlar incelenmiştir. İciler köyünde büyükbaş hayvanlardan sağmal inek, buzağı, dana, düve, sağmal camus, malak ve çift öküzü yetiştiriciliği yapılmıştır. En yüksek hâsılat sağmal inektedir. 13 sağmal inekten 520 kuruş hâsılat elde edilmiştir. Köyden 9 kişi sağmal inek yetiştiriciliği yapmıştır. En yüksek hâsılat 3'er baş sağmal inekle 120 kuruş hâsılatla ulaşan 2-1 numaralı hane sahibi Hacıoğlu Abdülbaki bin Osman ulaşmıştır.³²⁷ Gelir sırasında ikinci sırada sağmal camus yer almıştır. 7 baş sağmal camustan 400 kuruş hâsılat elde edilmiştir. Sadece 2 kişinin yetiştirdiği sağmal camusta en yüksek hâsılat 6 baş sağmal camusla 300 kuruş hâsılatla 2-1 numaralı hane sahibi Hacıoğlu Abdülbaki bin Osman ulaşmıştır.³²⁸ İciler köyünde 11 baş buzağı, 3 baş dana, 14 baş düve, 4 baş malak ve 21 baş çift öküzü mevcuttur. Ancak bu büyükbaş hayvanlardan gelir elde edilmemiştir. İciler köyünde 10 kişi herhangi bir büyükbaş hayvan yetiştiriciliğinde bulunmamıştır. İciler köyünde küçükbaş hayvan kayıtları incelendiğinde, toplam 13 adet sağmal inekten 520 kuruşluk bir gelir elde edildiği görülmektedir. Sağmal ineklerin yanı sıra köyde buzağı, dana, düve, sağmal camus, malak ve çift öküzü gibi hayvanlar da bulunmaktadır. Ancak, bu hayvanlardan gelir elde edilmemiştir.

En yüksek hâsılat sağmal ineklerden elde edilmiştir. 21-1 numaralı hane sahibi Kethüdâ oğlu Mehmed bin Ali'nin 3 adet sağmal inekle 120 kuruş, 2 adet buzağıyla 80 kuruş, ve 2 adet dana ile 80 kuruşluk bir gelir elde ettiği görülmektedir. Toplamda 520 kuruşluk gelir, köyün genelindeki sağmal inek yetiştiriciliğinin önemini

³²⁷ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9193, 2.

³²⁸ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9193, 2.

vurgulamaktadır. Ancak, diğer hayvan türlerinden elde edilen gelirler oldukça düşüktür. Özellikle sağmal camus ve malak gibi hayvan türlerinden elde edilen gelirlerin sınırlı olduğu görülmektedir. Bazı hane sahiplerinin bu hayvan türlerini yetiştirmediği veya gelir elde edemediği düşünülebilir. Sonuç olarak, İciler köyünde küçükbaş hayvan yetiştiriciliği yapılmakta ancak sağmal ineklerin önemi diğer hayvan türlerine göre daha fazladır. Bu durum, köylülerin genellikle sağmal inek yetiştiriciliği yaparak gelir elde ettiğini göstermektedir. Tabloya göre ve temettuat kayıtlarına göre köyde en çok gelir sağmal camuzlardan gelmektedir ve muhtemelen köylünün en büyük geçim kaynaklarından birisidir. Bazı ailelerinde büyük baş hayvanı bulunmamaktadır.

Tablo 4.28: Söğüt Köyü Büyükbaş Hayvan Kayıtları (adet/re's) ve Hâsılatları (Kuruş)

Hane/NO	Hane Sahibi	Sağmal İnek		Buzağı		Dana		Düve		Sağmal Camus		Malak		Çift Öküzü		Tosun	
		Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat
1-1	İmâm oğlu Hasan bin İbrahim	1	40	1		1								2			
1-2	Osman bin İbrahim	1	40	1		1								2			
2-1	İmam oğlu Mehmed bin Halil	1	40	1		2								4			
3-1	Geyvan oğlu İhsan bin Hüseyin	1	40	1		1								4			
4-1	Geyvan oğlu Ömer bin Halil	3	120	3		4								4			
5-1	Sarı Hüseyin oğlu Ahmed bin Abdullah	3	120	3		2		1						4			
6-1	Gavgacı oğlu Ömer bin Ahmed	3	120	3		2		2									
7-1	Ebubekir oğlu İsmail bin Ebubekir	1	40	1										3			

Tablo 4.28: (Devam) Söğüt Köyü Büyükbaş Hayvan Kayıtları (adet/re's) ve Hâsılatları (Kuruş)

Hane/NO	Hane Sahibi	Sağmal İnek		Buzağı		Dana		Düve		Sağmal Camus		Malak		Çift Öküzü		Tosun	
		Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat
8-1	Aydınlı oğlu Mustafa bin Mustafa	2	80	2		1								4			
9-1	Gavgacı oğlu Ali bin Mustafa	2	80	2				1		1	100	1		4			
10-1	Yakub oğlu Mehmed bin Halil'in	4	160	4		1		1						4			
11-1	Dede oğlu Müteveffâ Ali'nin	2	80	2		1								4			
12-1	Çolak oğlu Mustafa bin Hüseyin'in	1	40	1										4		1	
13-1	Kara Ahmed oğlu Mustafa bin Ahmed	1	40	1		1		1						4			
14-1	Camurlu oğlu Salih bin Süleyman	3	120	3				1						2			
15-1	Lüleci oğlu Hüseyin bin M80ustafa	2	80	2				1									
16-1	Gavgacı oğlu Ebubekir bin Ömer	3	120	3		2		2						4		1	
17-1	Kara Mustafa oğlu Hüseyin bin İbrahim	4	160	4		2		2						2			

Tablo 4.28: (Devam) Söğüt Köyü Büyükbaş Hayvan Kayıtları (adet/re's) ve Hâsılatları (Kuruş)

Hane/NO	Hane Sahibi	Sağmal İnek		Buzağı		Dana		Düve		Sağmal Camus		Malak		Çift Öküzü		Tosun	
		Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat
18-1	Kara Ahmed oğlu Mollâ Osman bin Ahmed	2	80	2		2								4			
19-1	Gavgacı oğlu İbrahim bin Osman	1	40	1		2											
20-1	Geyvan oğlu Mustafa bin Hüseyin	3															
20-2	Merkûm Mustafa'nın oğlu Halil	2	80	2		2											
20-3	Merkûm Mustafa'nın oğlu İbrahim	4	160	4													
21-1	Ebubekir oğlu Ahmed bin Ebubekir																
22-1	Hamza oğlu İsa bin Hamza					1								2			
23-1	Ebubekir oğlu Hasan bin Süleyman	1	40	1													
24-1	Sarı Hasan oğlu Halil bin İbrahim	1	40	1		1		1									
25-1	Medine oğlu Mehmed bin İsmail					2											
	Toplam	52	1960	49		31		12		1	100	1		61		2	

Yukarıda verilen tabloya göre Söğüt köyündeki büyükbaş hayvanlar incelenmiştir. Söğüt köyünde büyükbaş hayvanlardan sağmal inek, buzağı, dana, düve, sağmal camus, malak, çift öküzü ve tosun yetiştiriciliği yapılmıştır. En yüksek hâsılat sağmal inektedir. 41 sağmal inekten 1640 kuruş hâsılat elde edilmiştir. Köydeki herkes sağmal inek yetiştiriciliği yapmıştır. En yüksek hâsılat 4'er baş sağmal inekle 160

kuruş hâsılata ulaşan 10-1 ve 17-1 numaralı hane sahipleri ulaşmıştır. İkinci sırada sağmal camus gelmektedir. Sadece 9-1 numaralı hane sahibi Gavgacıoğlu Ali bin Mustafa tarafından yetiştirilen 1 baş sağmal camustan 100 kuruş hâsılat elde edilmiştir.³²⁹ Söğüt köyünde 41 baş buzağı, 25 baş dana, 12 baş düve, 1 baş malak, 59 baş çift öküzü ve 2 baş tosun mevcuttur. Ancak bu büyükbaş hayvanlardan gelir elde edilmemiştir. Köydeki herkes en azından bir tür hayvan yetiştiriciliği yapmıştır. Tabloya göre ve temettuat kayıtlarına göre köyde en çok gelir sağmal camuzlardan gelmektedir ve muhtemelen köylünün en büyük geçim kaynaklarından birisidir. Bazı ailelerinde büyük baş hayvanı bulunmamaktadır. Söğüt köyünde büyükbaş hayvan kayıtları incelendiğinde, sağmal ineklerin en yüksek hâsılatı sağladığı görülmektedir. Köyde toplam 41 sağmal inekten 1640 kuruşluk bir gelir elde edilmiştir. Bu, köyün genel gelirinin büyük bir kısmını sağmal inek yetiştiriciliğinin oluşturduğunu göstermektedir. Ayrıca, köydeki herkesin sağmal inek yetiştiriciliği yaptığı görülmektedir.

Sağmal ineklerden elde edilen gelirden farklılıklar olsa da, en yüksek gelir 4'er baş sağmal inekle 160 kuruş hâsılat elde eden 10-1 ve 17-1 numaralı hane sahiplerine aittir. Bu, hane sahiplerinin hayvan verimliliği ve sayıları konusundaki farklılıklarını göstermektedir. İkinci sırada, sağmal camus gelmektedir. Sadece 9-1 numaralı hane sahibi Gavgacıoğlu Ali bin Mustafa tarafından yetiştirilen 1 baş sağmal camustan 100 kuruşluk bir gelir elde edilmiştir. Bu, köydeki diğer hane sahiplerinin sağmal camus yetiştiriciliği yapmadığını göstermektedir. Büyükbaş hayvanlardan elde edilen gelir dışında, köyde 41 baş buzağı, 25 baş dana, 12 baş düve, 1 baş malak, 59 baş çift öküzü ve 2 baş tosun bulunmaktadır. Ancak, bu hayvanlardan gelir elde edilmemiştir. Söğüt köyünde büyükbaş hayvan yetiştiriciliği, özellikle sağmal ineklerden elde edilen gelirler, köylüler için önemli bir geçim kaynağıdır. Ancak, bazı ailelerin büyükbaş hayvan yetiştiriciliği yapmadığı ve gelirlerini diğer kaynaklardan sağladığı gözlemlenmektedir.

³²⁹ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9209, 6.

Tablo 4.29: (Devam) Beciler Köyü Büyükbaş Hayvan Kayıtları (adet/re's) ve Hâsılatları (Kuruş)

Hane/NO	Hane Sahibi	Sağmal İnek		Buzağı		Dana		Düve		Sağmal Camus		Malak		Çift Öküzü		Tosun	
		Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat
13-1	İsâ oğlu Mehmed bin Hüseyin																
14-1	Küçük oğlu Hüseyin bin İsmâ'il													2			
15-1	Değirmenci oğlu Mehmed ve karındaşı oğlu İsâ	3	120	3		2								2			
16-1	İnce oğlu Mehmed ve karındaşı Ebûbekir bin İbrâhîm																
17-1	İşbah oğlu Hâcî İbrâhîm bin Mustafa	1	40	1						1	100	1					
18-1	İşbah oğlu Ebûbekir bin Mehmed	3	120	3												1	
	Toplam	23	920	23		10		7		2	200	1		20		2	

Yukarıda verilen tabloya göre Beciler köyündeki büyükbaş hayvanlar incelenmiştir. Beciler köyünde büyükbaş hayvanlardan sağmal inek, buzağı, dana, düve, sağmal camus, malak, çift öküzü ve tosun yetiştiriciliği yapılmıştır. En yüksek hâsılat sağmal inektedir. 23 sağmal inekten 920 kuruş hâsılat elde edilmiştir. Köyden 13 kişi sağmal inek yetiştiriciliği yapmıştır. En yüksek hâsılat 3'er baş sağmal inekle 120 kuruş hâsılat a ulaşan 15-1 ve 18-1 numaralı hane sahiplerine aittir. İkinci sırada sağmal camus gelmektedir. 2 baş camustan 200 kuruş hâsılat alınmıştır. 2-1 ve 17-1 numaralı hane sahipleri tarafından yetiştirilmiştir. Beciler köyünde 23 baş buzağı, 10 baş dana, 7 baş düve, 1 baş malak, 20 baş çift öküzü ve 2 baş tosun mevcuttur. Ancak bu büyükbaş hayvanlardan gelir elde edilmemiştir. Beciler köyünde 3 kişi herhangi bir büyükbaş hayvan türü yetiştirmemiştir. Tabloya degöre ve temettuat kayıtlarına göre köyde en çok

gelir sağmal ineklerden gelmektedir ve muhtemelen köylünün en büyük geçim kaynaklarından birisidir. Bazı ailelerinde büyük baş hayvanı bulunmamaktadır. Beciler Köyü'nde büyükbaş hayvan kayıtları incelendiğinde, sağmal ineklerden ve buzağılardan elde edilen gelirlerin önemli olduğu görölmektedir. Tabloya göre, toplamda 23 sağmal inekten 920 kuruşluk bir gelir elde edilmiştir. Ayrıca, 23 buzağıdan da gelir elde edilmiştir. Bu, köyde büyükbaş hayvan yetiştiriciliğinin önemli bir gelir kaynağı olduğunu göstermektedir. Hane sahiplerinin büyükbaş hayvan yetiştiriciliğinden elde ettikleri gelirlerde farklılıklar gözlemlenmektedir. Örneğin, 15-1 numaralı hanede, 3 sağmal inek ve 3 buzağıdan gelir elde edilmiş, toplamda 240 kuruşluk bir gelir elde edilmiştir. Diğer yandan, 17-1 numaralı hane sahibi sadece 1 sağmal inekten gelir elde etmiş ancak 100 kuruşluk bir gelir sağlamıştır. Bu durum, hane sahiplerinin hayvan sayıları ve verimlilikleri konusundaki farklılıklarını ortaya koymaktadır. Ancak, bazı hane sahiplerinin büyükbaş hayvan yetiştiriciliğinden gelir elde edemediği de görölmektedir. Örneğin, 13-1 numaralı hane sahibi herhangi bir gelir kaydedilmemiştir. Bu, köydeki büyükbaş hayvan yetiştiriciliğinin tüm hane sahipleri arasında yaygın olmadığını ve bazı ailelerin diğer geçim kaynaklarına daha fazla bağımlı olduğunu gösterebilir. Beciler Köyü'nde büyükbaş hayvan yetiştiriciliği önemli bir gelir kaynağı olmasına rağmen, hane sahipleri arasında bu faaliyetten elde edilen gelirlerde ve hayvan sayılarında farklılıklar bulunmaktadır. Bu veriler, köydeki ekonomik yapıyı anlamak ve gelecekteki planlamalarda dengeli bir kalkınma sağlamak için önemlidir.

Tablo 4.30: Beylikler Çiftliği Küçükbaş Hayvan Kayıtları (adet/re's) ve Hâsılatları (Kuruş)

Hane/ NO	Hane Sahibi	Sağmal İnek		Buzağı		Dana		Düve		Sağmal Camus		Malak		Çift Öküzü		Tosun	
		Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat
1-1	Arab oğlu Ali bin Halil	2	80	2		5								4		4	
2-1	Kocabıyık oğlu Mustafa bin Mustafa	3	120	3										2			
3-1	Adem oğlu Hasan bin Mehmed																
4-1	Çavdar oğlu Abdullah bin Hüseyin	2	80	2				1						2			
5-1	Şa'bân oğlu İsmâ'il bin Mehmed																
6-1	Katırcı oğlu Mehmed bin Mehmed	3	120	3		2								2			
7-1	Süllü oğlu Ali bin Ali																
	Toplam	10	400	10		7		1						10		4	

Yukarıda verilen tabloya göre Beylikler Çiftliği büyükbaş hayvanlar incelenmiştir. Beylikler Çiftliğinde büyükbaş hayvanlardan sağmal inek, buzağı, dana, düve, çift öküzü ve tosun yetiştiriciliği yapılmıştır. Büyükbaş hayvanlardan sadece sağmal inekten hâsılat elde edilmiştir. 10 sağmal inekten 400 kuruş hâsılat elde edilmiştir. Köyden 4 kişi sağmal inek yetiştiriciliği yapmıştır. En yüksek hâsılat 3'er baş sağmal inekle 120 kuruş hâsılat a ulaşan 2-1 ve 6-1 numaralı hane sahiplerine aittir. Beylikler Çiftliğinde 10 baş buzağı, 7 baş dana, 1 baş düve, 10 baş çift öküzü ve 4 baş tosun mevcuttur. Ancak bu büyükbaş hayvanlardan gelir elde edilmemiştir. Beylikler Çiftliğinde 3 kişi herhangi bir büyükbaş hayvan türü yetiştirmemiştir. Tabloya göre ve temettuat kayıtlarına göre köyde en çok gelir sağmal ineklerden gelmektedir ve muhtemelen köylünün en büyük geçim kaynaklarından birisidir. Bazı ailelerinde büyük baş hayvanı bulunmamaktadır. Beylikler Çiftliği'nde büyükbaş hayvan yetiştiriciliği yapılmış olup, sağmal ineklerden elde edilen gelir önemli bir kısmı oluşturmaktadır. Tabloya göre, toplam 10 sağmal inekten 400 kuruşluk bir gelir elde edilmiştir. Bu gelir, köy ekonomisinde sağmal inek yetiştiriciliğinin önemini vurgulamaktadır. Özellikle 2-1

Tablo 4.31: (Devam) Aksaz Köyü Yük ve Binek Hayvan Kayıtları (adet/re's)

Hane/ NO	Hane Sahibi	Katır		Kısrak		Tay		Merkep		Sıpa		Dölsüz Kısrak		Bargir	
		Adet/Re's	Hâslat	Adet/Re's	Hâslat	Adet/Re's	Hâslat	Adet/Re's	Hâslat	Adet/Re's	Hâslat	Adet/Re's	Hâslat	Adet/Re's	Hâslat
5-1	Hacı Hasan oğlu Süleyman bin Hasan							1							
6-1	Mestan oğlu İbrahim bin Mustafa													1	
7-1	Musa Oğlu Mustafa bin Musa			1											
8-1	Osman oğlu Mehmed bin 'Osman														
9-1	Koca Himmet oğlu Süleyman bin Himmet			1				1							
9-2	Ali bin Veli														
10-1	İsmail'in zevci Fatıma														
11-1	Abdülgani oğlu Süleyman bin Hasan														
12-1	Katırcı oğlu Ali ile Süleyman														
13-1	Hacı Mustafa oğlu Mehmed bin İbrahim														
14-1	Hacı Mustafa oğlu İsmail bin Ali							1							
14-14	İsmail'in karındaşı Mustafa Ali													1	
15-1	Osman Çelebi oğlu Mehmed bin 'Osman							1						1	
16-1	Koca İbrahim oğlu Mustafa bin İbrahim							1							
17-1	Dez Ahmed oğlu Hüseyin bin Ahmed														
18-1	Kaçar Osman oğlu Halil bin 'Osman													1	
19-1	Kaçar oğlu Ahmed bin Mehmed							1							
20-1	Kaçar oğlu Abdullah bin Mehmed							1							

Tablo 4.31: (Devam) Aksaz Köyü Yük ve Binek Hayvan Kayıtları (adet/re's)

Hane/ NO	Hane Sahibi	Katır		Kısrak		Tay		Merkep		Sıpa		Dölsüz Kısrak		Bargir	
		Adet/Re's	Hâslat	Adet/Re's	Hâslat	Adet/Re's	Hâslat	Adet/Re's	Hâslat	Adet/Re's	Hâslat	Adet/Re's	Hâslat	Adet/Re's	Hâslat
21-1	Hacı Mustafa oğlu Mehmed bin Ahmed							1							
22-11	Değirmenci oğlu Ali bin Ali							1							
23-1	İnal oğlu Yusuf bin Hasan							1							
24-1	İnal oğlu Bektaş bin İsmail														
25-1	Veli oğlu Ahmed Karındaşı Abdullah bin Mehmed							1							
26-1	Cılız oğlu Mustafa bin Ahmed							1							
27-1	Tavil oğlu 'Osman bin Hasan	1													
28-1	Koca Himmet oğlu Hüseyin bin Himmet														
29-1	Tavil(Topal) Mestan oğlu Hüsnü bin Mustafa							1						1	
30-1	İmamoğlu Mustafa Karındaşı Ahmed ibnân Mehmed														
31-1	Köpekçi oğlu Halil bin Ali														
32-1	Kethüda oğlu İsmail bin Ali							1							
33-1	Çolak oğlu Mustafa bin Mehmed							1							
34-1	Kaçar oğlu İbrahim bin İbrahim														
35-1	Yakup oğlu Hasan bin Mehmed							1							
37-1	Keder Mehmed oğlu Mehmed bin Mehmed							1							
38-1	Kaçar oğlu Ali bin İsmail							1							

Tablo 4.31: (Devam) Aksaz Köyü Yük ve Binek Hayvan Kayıtları (adet/re's)

Hane/ NO	Hane Sahibi	Katır		Kısrak		Tay		Merkep		Sıpa		Dölsüz Kısrak		Bargir	
		Adet/Re's	Hâslat	Adet/Re's	Hâslat	Adet/Re's	Hâslat	Adet/Re's	Hâslat	Adet/Re's	Hâslat	Adet/Re's	Hâslat	Adet/Re's	Hâslat
39-1	Arab oğlu Mustafa bin Ahmed													1	
40-1	Çırak oğlu İsmail bin Mustafa											1			
41-1	Ahmed oğlu Mustafa bin Ahmed														
42-1	Bedavacı oğlu Hasan bin Himmet														
43-1	Katırcı oğlu İsmail bin Süleyman							1							
	Toplam	1		3		1		21				1		6	

Aksaz köyünde yük ve binek hayvanlarından katır, kısrak, tay, merkep, dölsüz kısrak ve bargir hayvanları mevcuttur. Aksaz köyünde toplam 33 yük ve binek hayvanı mevcuttur. Bunlar arasında 21 adetle merkep birinci sıradadır.

İkinci sırada 6 adetle beygir gelmiştir.

Kısrak 3 adetle üçüncü sıradadır.

Katır, tay ve dölsüz kısrak sadece birer kişide bulunmaktadır.

Köydeki çoğu kişi sadece bir adet yük ve binek hayvanına sahiptir. Köyde en çok hayvana sahip olan kişi birer adet kısrak, tay ve merkeple 2-1 numaralı hane sahibi Cenmioğlu Mustafa bin Halil'dir.³³⁰ 9-1, 15-1 ve 29-1 numaralı hane sahipleri de ikişer adet yük ve binek hayvanına sahiptirler.

16 kişi herhangi bir yük ve binek hayvanına sahip değildir.

Yukarıda verilen tabloya göre köyün büyük bir bölümü yük ve binek hayvanı olarak merkep kullanmaktadır. Bargir sahibi olanlarında daha varlıklı olduğu düşünülmektedir. Aksaz Köyü'nde yük ve binek hayvanlarının dağılımını incelediğimizde, çeşitli hanelerde farklı türlerde hayvanların bulunduğunu görüyoruz. Toplamda 43 hanede bu hayvanlardan en fazla bir tane bulunmakla birlikte, bazı

³³⁰ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 3.

hanelerde birden fazla hayvan türüne rastlanmaktadır. Örneğin, 2-1 numaralı hanede birer adet katır, kısırak ve tay bulunmaktadır. Bu hane sahibi diğerlerinden farklı olarak üç farklı türde yük ve binek hayvanına sahiptir. Diğer bir örnek ise 14-1 numaralı hanede görülmektedir. Bu hanede bir adet kısırak ve bir adet bargir bulunmaktadır. Bu durum, bazı hanelerde farklı türlerde yük ve binek hayvanlarının bir arada bulunduğunu göstermektedir. Ancak, köy genelinde en yaygın yük ve binek hayvanı türü merkep olarak öne çıkmaktadır. Toplamda 21 adet merkep bulunmaktadır ve bu hayvanlar farklı hanelerde yer almaktadır. Birçok hanede yük ve binek hayvanı bulunmaması dikkat çekicidir. Örneğin, 9-2 numaralı hanede hiçbir yük ve binek hayvanı bulunmamaktadır. Bu veriler, Aksaz Köyü'nde yük ve binek hayvanlarının dağılımı hakkında önemli bilgiler sunmaktadır. Bu hayvanların çeşitliliği ve bulunma durumu, köydeki ekonomik ve tarımsal faaliyetlerin bir göstergesi olabilir. Aksaz Köyü'nde yük ve binek hayvanlarının dağılımı, köyün ekonomik yapısı ve hayvancılık faaliyetleri hakkında önemli ipuçları vermektedir. Özellikle farklı hanelerde bulunan çeşitli hayvan türleri, köydeki tarımsal ve taşımacılık faaliyetlerinin çeşitliliğini yansıtabilir. Örneğin, bir hanede katır, kısırak ve tay gibi farklı türlerin bulunması, çiftçilik ve taşımacılık faaliyetlerinin yanı sıra belki de diğer iş alanlarında da kullanılan hayvanların varlığını gösterebilir. Ayrıca, merkep türünün köyde en yaygın olması, bu hayvanın taşıma ve tarım işlerinde önemli bir rol oynadığını düşündürmektedir. Merkep, dayanıklı ve kolay bakımı olan bir hayvan olduğundan, köylüler tarafından tercih edilen bir yük ve binek hayvanı olabilir. Bununla birlikte, bazı hanelerde hiç yük ve binek hayvanı bulunmaması, o hane sahiplerinin muhtemelen tarım veya taşımacılık gibi hayvancılıkla ilişkili faaliyetlerle uğraşmadığını veya bu faaliyetler için diğer alternatifleri tercih ettiğini düşündürülebilir. Bu durum, köydeki iş dağılımı ve ekonomik faaliyetlerin çeşitliliği hakkında da bilgi sağlayabilir. Aksaz Köyü'nde yük ve binek hayvanlarının dağılımı, köyün ekonomik yapısı, tarımsal faaliyetleri ve hayvancılık kültürü hakkında önemli bir görüntü sunmaktadır. Bu veriler, köydeki yaşam ve geçim kaynaklarının anlaşılmasına ve köylülerin günlük hayatlarını nasıl idare ettiklerine dair fikir edinmemize yardımcı olabilir. Ek olarak, bazı hanelerdeki belirli hayvan türlerinin diğerlerine göre daha fazla olması, o hanelerin belirli tarımsal veya taşımacılık ihtiyaçlarına yönelik önceliklerini yansıtabilir. Örneğin, 17-1 numaralı hanede bulunan İşbahoğlu İbrahim bin Mustafa'nın çeşitli hayvan türlerine sahip olması, köydeki tarımsal işlerin yanı sıra belki de ticaret veya diğer iş faaliyetlerine yönelik farklı ihtiyaçlarını yansıtabilir. Ayrıca, bazı hanelerde sadece belirli bir hayvan türünün

bulunması, o hanenin belirli bir tarım veya taşımacılık yöntemine odaklanmış olabileceğini gösterebilir. Örneğin, 22-1 numaralı hanede bulunan sadece bir adet merkep, belki de sadece temel taşıma ihtiyaçlarını karşılamak için kullanılmaktadır. Bu bilgiler, köydeki ekonomik aktivitelerin çeşitliliği ve hane halkının geçim kaynaklarına yönelik tercihlerini daha iyi anlamamıza yardımcı olur. Ayrıca, belirli hayvan türlerinin popülerliği veya nadirliği, köydeki tarımsal ve ticari faaliyetlerin seyrini etkileyebilir ve gelecekteki ekonomik planlamalarda dikkate alınabilir.

Tablo 4.32: Yağlılar Köyü Yük ve Binek Hayvan Kayıtları (adet/re's)

Hane/ NO	Hane Sahibi	Katır		Kısrak		Tay		Merkep		Sıpa		Dölsüz Kısrak		Bargir	
		Adet/Re's	Hâsılât	Adet/Re's	Hâsılât	Adet/Re's	Hâsılât	Adet/Re's	Hâsılât	Adet/Re's	Hâsılât	Adet/Re's	Hâsılât	Adet/Re's	Hâsılât
1-1	Akbaş oğlu Mehmed Efendi bin Mehmed														
2-1	Gedik Hüseyin bin Mehmed											1			
3-1	Hâfız oğlu Mustafa bin Halil											1			
4-1	Kalaycı oğlu Hâcî Mehmed bin Hüseyin			1				1		1					
5-1	Mehmed oğlu Ali bin Mehmed							1				1			
6-1	İnce oğlu Hüseyin bin Mehmed			1											
7-1	Köçenk Mustafa oğlu Ali bin Mustafa							1						1	
8-1	Yazıcı oğlu Mollâ Hasan bin Ebûbekir							1							
9-1	Çakır oğlu Mehmed Ali bin İsmâ'il														
10-1	Gökçe Ahmed oğlu Halil bin Ahmed							1		1				1	
11-1	Aşık İbrâhîm oğlu Ali					1		1				1			
12-1	Köse oğlu Ahmed karındaşı İsmâ'il ibnân-ı Hüseyin														
13-1	İshâk oğlu Mehmed bin Mustafa							1							

Tablo 4.32: (Devam) Yağlılar Köyü Yük ve Binek Hayvan Kayıtları (adet/re's)

Hane/ NO	Hane Sahibi	Katır		Kısrak		Tay		Merkep		Sıpa		Dölsüz Kısrak		Bargir	
		Adet/Re's	Hâslat	Adet/Re's	Hâslat	Adet/Re's	Hâslat	Adet/Re's	Hâslat	Adet/Re's	Hâslat	Adet/Re's	Hâslat	Adet/Re's	Hâslat
14-1	Haydar oğlu Mehmed bin Ahmed							2		2					
15-1	Deli Ali oğlu Ahmed bin Ali							1		1					
16-1	Çirkin oğlu İbrâhîm bin Mustafa														
17-1	Değirmenci oğlu Sâlih bin Hasan														
18-1	Çakır oğlu İsmâ'il bin Ali							1		1					
19-1	Kara Hüseyin oğlu Ali'nin yetimi Halîl														
20-1	Ders-i âmmadan Faziletli Hâcî Hüseyin Efendi														
21-1	İmâm oğlu Mehmed Efendi bin Halîl					1		1				1			
22-1	Koca Hüseyin oğlu Hasan bin İbrâhîm							1		1					
23-1	Hüseyin bin İbrâhîm											1			
24-1	Sarı Süleymân oğlu Ahmed bin Süleymân							1		1					
25-1	Koca Ahmed oğlu İsmâ'il bin Ahmed					1		1		1				1	
26-1	Aşık İbrâhîm oğlu Mehmed bin Ali														
27-1	İmâm oğlu Mehmed bin Mustafa							1							
28-1	Kocagöz oğlu Deli İbrâhîm							1		1					
29-1	Müteveffâ Bodur oğlu Mustafa bin Mehmed							1							
29-2	Halîl bin Mustafa							1							
30-1	Mehmed Ali oğlu Osmân bin Mehmed Ali							1		1					
31-1	Mehmed Ali oğlu Ali bin Mehmed Ali							1							

Tablo 4.32: (Devam) Yağlılar Köyü Yük ve Binek Hayvan Kayıtları (adet/re's)

Hane/ NO	Hane Sahibi	Katır		Kısrak		Tay		Merkep		Sıpa		Dölsüz Kısrak		Bargir	
		Adet/Re's	Hâslat	Adet/Re's	Hâslat	Adet/Re's	Hâslat	Adet/Re's	Hâslat	Adet/Re's	Hâslat	Adet/Re's	Hâslat	Adet/Re's	Hâslat
48-1	İsmâ'il oğlu İsmâ'il bin İsmâ'il							1							
49-1	Akberli oğlu Abdullâh bin Hüseyin														
50-1	Kuru oğlu Süleymân bin Mustafa							1		1					
51-1	Ali Beşe oğlu Hasan bin Ahmed							1		1					
52-1	Dede oğlu Osmân bin Mustafa			1		1						1			
53-1	Adem Halîl oğlu Mehmed bin Halîl							1		1				1	
53-2	İsmâ'il bin Mehmed							1		1					
54-1	Ali Hoca oğlu Ahmed bin Ali							1		1					
55-1	Köse oğlu Mustafa bin Mustafa Merkûmun zevci Âyişe bint-i Halîl							1							
56-1	Hâcî Mustafa Efendi ibn-i Halîl							1							
57-1	Keleş oğlu İsmâ'il bin Mehmed														
	Toplam			3		4		38		18		7		6	

Yağlılar köyünde yük ve binek hayvanlarından kısrak, tay, merkep, sıpa, dölsüz kısrak ve bargir hayvanları mevcuttur. Yağlılar köyünde toplam 76 yük ve binek hayvanı mevcuttur. Bunlar arasında 38 adetle merkep birinci sıradadır. 14-1 ve 40-1 numaralı hane sahiplerinde iki adet merkep bulunmaktadır. Merkep sahibi diğer köylülerde bu sayı birdir. İkinci sırada 18 adetle sıpa gelmiştir. Sadece 14-1 numaralı hane sahibi Haydaroğlu Mehmed bin Ahmed 2 adet sıpaya sahiptir.³³¹ Sıpa sahibi diğer köylülerde bu sayı birdir. Dölsüz kısrak adedi 7, beygir adedi 6, tay adedi 4, kısrak

³³¹ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9257, 8.

adedi ise 3'tür. Bu yük ve binek hayvanları sahiplerinde birer adet mevcuttur. 14-1 ve 25-1 numaralı hane sahipleri dörder adet yük ve binek hayvana sahiptirler. Hayvan sahibi olan köylülerin çoğunluğunun bir adet hayvanı bulunmaktadır. Köydeki çoğu kişi sadece bir adet yük ve binek hayvanına sahiptir. Köyde en çok hayvana sahip olan kişi birer adet kısarak, tay ve merkeple 2-1 numaralı hane sahibi Cenmioğlu Mustafa bin Halil'dir.³³² 9-1, 15-1 ve 29-1 numaralı hane sahipleri de ikişer adet yük ve binek hayvanına sahiptirler. Yukarıda verilen tabloya göre köyün büyük bir bölümü yük ve binek hayvanı olarak merkep kullanmaktadır. Bargir sahibi olanlarında daha varlıklı olduğu düşünülmektedir.

Tablo 4.33: İciler Köyü Yük ve Binek Hayvan Kayıtları (adet/re's)

Hane/ NO	Hane Sahibi	Katır		Kısarak		Tay		Merkep		Sıpa		Dölsüz Kısarak		Bargir	
		Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat
1-1	İmâm oğlu Mollâ Ahmed bin Hasan														
2-1	Hâcî oğlu Abdûlbâki bin Osman			1		1		3				1			
3-1	Koca oğlu Salih bin Ali					1						1			
4-1	Kethüdâ oğlu Ali bin Hüseyin														
5-1	Kethüdâ oğlu Mehmed bin Hüseyin														
6-1	Emir oğlu Ali bin Mehmed													1	
7-1	Ahretlik oğlu Hasan bin Mahmud														
8-1	İmâm oğlu Hüseyin bin Ahmed														
9-1	Emir oğlu Mustafa bin Mehmed							1							
10-1	Sarı oğlu Mustafa bin Tahsin														
11-1	Sarı Hüseyin oğlu Hüseyin bin Ali							1		1					
12-1	Sarı oğlu Ali karındaşı Ömer														

³³² BOA, ML. VRD. TMT. d. 9257, 2.

Tablo 4.33: (Devam) İçiler Köyü Yük ve Binek Hayvan Kayıtları (adet/re's)

Hane/ NO	Hane Sahibi	Katır		Kısrak		Tay		Merkep		Sıpa		Dölsüz Kısrak		Bargir	
		Adet/Re's	Hâslat	Adet/Re's	Hâslat	Adet/Re's	Hâslat	Adet/Re's	Hâslat	Adet/Re's	Hâslat	Adet/Re's	Hâslat	Adet/Re's	Hâslat
13-1	Peştad oğlu Hüseyin bin Musa							1							
14-1	Emir oğlu İsmail bin Mehmed'in													1	
15-1	Emin oğlu Mehmed Ali bin Ali							1							
16-1	İmâm oğlu Süleyman bin Abdullah							6							
17-1	Mermerci oğlu Mustafa bin Ali														
18-1	Kara Temürcü oğlu Halil bin Mehmed														
19-1	Çakırca oğlu Mehmed bin Osman														
20-1	Kara Memiş oğlu Mehmed bin Memiş														
21-1	Kethüdâ oğlu Mehmed bin Ali														
22-1	Balathlı oğlu Süleyman bin Mehmed														
23-1	Tosyalı oğlu Mehmed bin Mustafa														
	Toplam			1		2		13		1		2		2	

İciler köyünde yük ve binek hayvanlarından kısrak, tay, merkep, sıpa, dölsüz kısrak ve bargir hayvanları mevcuttur. İçiler köyünde toplam 21 yük ve binek hayvanı mevcuttur. Bunlar arasında 13 adetle merkep birinci sıradadır. 16-1 numaralı hane sahibinde 6 adet merkep bulunmaktadır. 2-1 numaralı hane sahibinde ise 3 adet merkep vardır. Merkep sahibi diğer köylülerde bu sayı birdir.

Tay, dölsüz kısrak ve bargir ise köyde ikişer adet bulunmaktadır.

Sıpa ve kısrak ise sadece bir adet mevcuttur.

Köyde en çok hayvan çeşitliğine sahip olan kişi birer adet kısırak, tay, dölsüz kısırak ve 3 merkeple 2-1 numaralı hane sahibi Hacıoğlu Abdülbaki bin Osman'dır.³³³

Yukarıda verilen tabloya göre köyün büyük bir bölümü yük ve binek hayvanı olarak merkep kullanmaktadır. Bargir sahibi olanlarında daha varlıklı olduğu düşünülmektedir.

Tablo 4.34: Söğüt Köyü Yük ve Binek Hayvan Kayıtları (adet/re's)

Hane/ NO	Hane Sahibi	Katır		Kısırak		Tay		Merkep		Sıpa		Dölsüz Kısırak		Bargir	
		Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat
1-1	İmâm oğlu Hasan bin İbrahim							1							
1-2	Osman bin İbrahim													1	
2-1	İmam oğlu Mehmed bin Halil							1						1	
3-1	Geyvan oğlu İhsan bin Hüseyin													1	
4-1	Geyvan oğlu Ömer bin Halil							2							
5-1	Sarı Hüseyin oğlu Ahmed bin Abdullah							1							
6-1	Gavgacı oğlu Ömer bin Ahmed	1						1							
7-1	Ebubekir oğlu İsmail bin Ebubekir	1						1							
8-1	Aydınlı oğlu Mustafa bin Mustafa							1						1	
9-1	Gavgacı oğlu Ali bin Mustafa							2						1	
10-1	Yakub oğlu Mehmed bin Halil'in							1							
11-1	Dede oğlu Müteveffâ Ali'nin							1							
12-1	Çolak oğlu Mustafa bin Hüseyin'in							1						1	

³³³ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9193, 2.

Tablo 4.34: (Devam) Söğüt Köyü Yük ve Binek Hayvan Kayıtları (adet/re's)

Hane/ NO	Hane Sahibi	Katır		Kısrak		Tay		Merkep		Sıpa		Dölsüz Kısrak		Bargir	
		Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat	Adet/Re's	Hâsılat
13-1	Kara Ahmed oğlu Mustafa bin Ahmed							1						1	
14-1	Camurlu oğlu Salih bin Süleyman							1						1	
15-1	Lüleci oğlu Hüseyin bin Mustafa							1						1	
16-1	Gavgacı oğlu Ebubekir bin Ömer							1						1	
17-1	Kara Mustafa oğlu Hüseyin bin İbrahim							1						1	
18-1	Kara Ahmed oğlu Mollâ Osman bin Ahmed							1							
19-1	Gavgacı oğlu İbrahim bin Osman							1						1	
20-1	Geyvan oğlu Mustafa bin Hüseyin							1							
20-2	Merkûm Mustafa'nın oğlu Halil														
20-3	Merkûm Mustafa'nın oğlu İbrahim							1							
21-1	Ebubekir oğlu Ahmed bin Ebubekir														
22-1	Hamza oğlu İsa bin Hamza							1							
23-1	Ebubekir oğlu Hasan bin Süleyman							1							
24-1	Sarı Hasan oğlu Halil bin İbrahim							1							
25-1	Medine oğlu Mehmed bin İsmail							1							
	Toplam	2						26						12	

Söğüt köyünde yük ve binek hayvanlarından katır, merkep ve bargir hayvanları mevcuttur. Köyde toplam 40 yük ve binek hayvanı mevcuttur. Bunlar arasında 26 adetle

merkep birinci sıradadır. 4-1 ve 9-1 numaralı hane sahiplerinde 2 adet merkep bulunmaktadır. Merkep sahibi diğer köylülerde bu sayı birdir. Sadece 1-2 ve 3-1 numaralı hane sahiplerinin merkebi bulunmamaktadır.

İkinci sırada 12 adetle bargir gelmiştir. Bargir sahibi herkeste sadece bir adet bargir vardır.

Katır ise sadece iki adet olup 6-1 ve 7-1 numaralı hane sahiplerinde mevcuttur.

9-1 numaralı hane sahibi Gavgacıoğlu Ali bin Mustafa 2 adet merkebe ve bir adet de bargire sahiptir.³³⁴

Yukarıda verilen tabloya göre köyün büyük bir bölümü yük ve binek hayvanı olarak merkep kullanmaktadır. Bargir sahibi olanlarında daha varlıklı olduğu düşünülmektedir.

Tablo 4.35: Beciler Köyü Yük ve Binek Hayvan Kayıtları (adet/re's)

Hane/ NO	Hane Sahibi	Katır		Kısrak		Tay		Merkep		Sıpa		Dölsüz Kısrak		Bargir	
		Adet/Re's	Hâslat	Adet/Re's	Hâslat	Adet/Re's	Hâslat	Adet/Re's	Hâslat	Adet/Re's	Hâslat	Adet/Re's	Hâslat	Adet/Re's	Hâslat
1-1	İsa oğlu İsmâ'îl bin Mehmed														
2-1	Bâlî oğlu Mollâ Hasan bin Halil							2							
3-1	Kara Veli oğlu Ahmed bin Veli							1						1	
4-1	Mehmed Ali oğlu Mehmed bin Mehmed							1		1					
5-1	Kelleci oğlu Halil bin Halil							1							
6-1	Kelleci oğlu İbrâhîm bin Hüseyin							1		1					
7-1	Haykeli oğlu Mustafa bin Ya'kûb							1							
8-1	İsa oğlu Osmân bin Mehmed							1		1					
9-1	Fıdık oğlu Mustafa bin Süleymân							1							
10-1	İsâ oğlu Mustafa bin Mehmed	1						1							
11-1	Ya'kûb oğlu Mehmed bin Mustafa							1							

³³⁴ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9209, 6.

Tablo 4.35: (Devam) Beciler Köyü Yük ve Binek Hayvan Kayıtları (adet/re's)

Hane/ NO	Hane Sahibi	Katır		Kısarak		Tay		Merkep		Sıpa		Dölsüz Kısarak		Bargir	
		Adet/Re's	Hâslat	Adet/Re's	Hâslat	Adet/Re's	Hâslat	Adet/Re's	Hâslat	Adet/Re's	Hâslat	Adet/Re's	Hâslat	Adet/Re's	Hâslat
12-1	Caldır oğlu Hüseyin bin Ahmed														
13-1	İsâ oğlu Mehmed bin Hüseyin														
14-1	Küçük oğlu Hüseyin bin İsmâ'il	1						1		1					
15-1	Değirmenci oğlu Mehmed ve karındaşı oğlu İsâ							1				1			
16-1	İnce oğlu Mehmed ve karındaşı Ebûbekir bin İbrâhîm														
17-1	İşbah oğlu Hâcî İbrâhîm bin Mustafa	1		1		1						2			
18-1	İşbah oğlu Ebûbekir bin Mehmed			2											
	Toplam	3		3		1		13		4		3		1	

Beciler köyünde yük ve binek hayvanlarından katır, kısarak, tay, merkep, sıpa, dölsüz kısarak ve bargir hayvanları mevcuttur. Köyde toplam 28 yük ve binek hayvanı mevcuttur. Bunlar arasında 13 adetle merkep birinci sıradadır. 2-1 numaralı hane sahibinde 2 adet merkep bulunmaktadır. Merkep sahibi diğer köylülerde bu sayı birdir.

İkinci sırayı 4 adetle sıpa almıştır. Her sahibinde birer adet sıpa bulunmaktadır. Üçüncü 3 adetle sırada katır, kısarak ve dölsüz kısarak bulunmaktadır. Katır her sahibinde birer adet bulunurken kısarakta 18-1, dölsüz kısarakta 17-1 numaralı hane sahiplerinde ikişer adet bulunmaktadır. Son sırada birer adetle tay ve bargir yer almıştır. 17-1 numaralı hane sahibi İşbahoğlu İbrahim bin Mustafa birer adet katır, kısarak ve tay ikişer adet de dölsüz kısra ile köyde en çok yük ve binek hayvanına sahip kimsedir.³³⁵ Köyde sadece 4 kişi herhangi bir yük ve binek hayvanına sahip değildir. Yukarıda verilen tabloya göre köyün büyük bir bölümü yük ve binek hayvanı olarak merkep kullanmaktadır. Bargir sahibi olanlarında daha varlıklı olduğu düşünülmektedir.

³³⁵ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9215, 10.

Tablo 4.36: Beylikler Çiftliği Yük ve Binek Hayvan Kayıtları (adet/re's)

Hane/ NO	Hane Sahibi	Katır		Kısarak		Tay		Merkep		Sıpa		Dölsüz Kısarak		Bargir	
		Adet/Re's	Hâslat	Adet/Re's	Hâslat	Adet/Re's	Hâslat	Adet/Re's	Hâslat	Adet/Re's	Hâslat	Adet/Re's	Hâslat	Adet/Re's	Hâslat
1-1	Arab oğlu Ali bin Halil			1		9						3			
2-1	Kocabıyık oğlu Mustafa bin Mustafa					2									
3-1	Adem oğlu Hasan bin Mehmed														
4-1	Çavdar oğlu Abdullah bin Hüseyin							1		1					
5-1	Şa'bân oğlu İsmâ'il bin Mehmed														
6-1	Katırcı oğlu Mehmed bin Mehmed							1		1					
7-1	Süllü oğlu Ali bin Ali							1							
	Toplam			1		11		3		2		3			

Beylikler Çiftliğinde yük ve binek hayvanlarından kısarak, tay, merkep, sıpa ve dölsüz kısarak hayvanları mevcuttur. Köyde toplam 20 yük ve binek hayvanı mevcuttur. Bunlar arasında 11 adetle tay birinci sıradadır. Sadece 1-1 ve 2-1 numaralı hane sahiplerinde tay mevcuttur. 1-1 numaralı hane sahibi 9 adet taya sahiptir. İkinci sırayı 3 adetle merkep ve dölsüz kısarak almıştır. Merkep 4-1, 6-1 ve 7-1 numaralı hane sahiplerinde birer adet mevcuttur. 3 adet dölsüz kısarak ise sadece 1-1 numaralı hane sahibinde mevcuttur. Köydeki 2 adet sıpa 4-1 ve 6-1 numaralı hane sahiplerinde birer adet olarak mevcuttur.

Kısarak ise bir adetle sadece 1-1 numaralı hane sahibi olan Araboğlu Ali bin Halil'de mevcuttur.³³⁶ Köyde 3-1 ve 5-1 numaralı hane sahipleri herhangi bir yük ve binek hayvanına sahip değildir. 1-1 numaralı hane sahibi olan Araboğlu Ali bin Halil toplam 13 adetle köydeki en yüksek yük ve binek hayvanı sayısına sahip kişidir.³³⁷ Yukarıda verilen tabloya göre köyün büyük bir bölümü yük ve binek hayvanı olarak merkep kullanmaktadır. Köyde taylar en yüksek sayıyı oluşturmaktadır. Tablo 4.36, Beylikler Çiftliği'nde bulunan yük ve binek hayvan kayıtlarını detaylandırmaktadır.

³³⁶ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9216, 2.

³³⁷ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9216, 2.

Çeşitli hanelere ait hayvan sayıları ve türleri tabloda belirtilmiştir. Örneğin, Arab oğlu Ali bin Halil'in hanesinde sadece bir kısırak kaydı bulunurken, Kocabıyık oğlu Mustafa bin Mustafa'nın hanesinde iki tay kaydı mevcuttur. Adem oğlu Hasan bin Mehmed'in hanesinde herhangi bir hayvan kaydı bulunmamaktadır. Çavdar oğlu Abdullah bin Hüseyin'in hanesinde ise birer adet merkep ve sığa kaydı vardır. Şa'bân oğlu İsmâ'îl bin Mehmed'in hanesinde ve Katırcı oğlu Mehmed bin Mehmed'in hanesinde herhangi bir hayvan kaydı bulunmamaktadır. Son olarak, Süllü oğlu Ali bin Ali'nin hanesinde bir adet merkep kaydı bulunmaktadır. Toplamda, Beylikler Çiftliği'nde 1 adet katır, 11 adet kısırak, 3 adet tay, 2 adet merkep, 3 adet sığa ve 1 adet dölsüz kısırak olmak üzere toplam 21 adet yük ve binek hayvan kaydı bulunmaktadır.

Tablo 4.37: Hayvancılık Faaliyetlerinin Genel Olarak Değerlendirilmesi

Köy İsimleri	Küçükbaş Hayvan Kayıtları	Büyükbaş Hayvan Kayıtları	Yük ve Binek Hayvan Kayıtlar	Toplam
Aksaz	519	190	33	742
Yağlılar	312	274	76	662
İciler	-	73	21	94
Söğüt	385	182	34	601
Beciler	78	88	28	194
Beylikler Çiftliği	-	42	20	62
Toplam	1294	849	212	2355

Kütahya'nın Simav kazasına bağlı Aksaz, Yağlılar, İciler, Beciler, Söğüt köylerinin ve Beylikler Çiftliğinin hayvancılık faaliyetlerini genel olarak incelediğimizde hayvan kayıtlarına göre en fazla küçükbaş hayvan olduğunu görmekteyiz. Toplamda 2355 hayvandan 1294 adet küçükbaş hayvan, 849 adedi büyükbaş hayvan, 212 adeti yük ve binek hayvandır. Temettuat defterine göre Kütahya'nın Simav kazasına bağlı Aksaz köyü adet olarak en fazla hayvana sahip köydür. Köyde 519 adet küçükbaş hayvan, 190 adet büyükbaş hayvan, 33 adet yük ve binek hayvan olmak üzere toplam 742 adet hayvan vardır. Köyler arasında en az hayvanı bulunan ise 62 adet hayvanla Beylikler Çiftliğidir. Bu köyde 0 adet küçükbaş hayvan, 42 adet büyükbaş hayvan, 20 adet yük ve binek hayvan bulunmaktadır.

4.2.4. Arıcılık

1261 (1845 M.) tarihli temettuat defterine göre Kütahya'nın Simav kazasına bağlı Aksaz, Yağlılar, İciler, Beciler, Söğüt köylerinde ve Beylikler Çiftliğinde arıcılık faaliyetleriyle de uğraşıldığı görülmektedir.

Aksaz köyünde toplam 39 adet arı kovanı bulunmaktadır. Yağlılar köyünde 20 adet kovan bulunmaktadır. İciler köyünde hiç kovan bulunmamaktadır. Bu da bu köyde arıcılık faaliyeti yapılmadığını gösterir. Muhtemelen diğer hayvancılık türü yaygın olduğu için arıcılıkla uğraşan bulunmamaktadır. Söğüt köyünde 41 adetle en fazla arı kovanı bulunmaktadır. Beciler köyünde 14 adet kovan bulunmaktadır. Beylikler Çiftliği 8 adet kovanla arıcılık faaliyetinin en az yapıldığı yerleşim yeridir.

BEŞİNCİ BÖLÜM
AKSAZ, YAĞLILAR, İCİLER, BECİLER, SÖĞÜT KÖYLERİ VE BEYLİKLER
ÇİFTLİĞİ GELİR VE GİDERLER

5.1. EKONOMİK YAPI

5.1.1. Gelir Dağılımı

1261 (1845 M.) tarihli Aksaz, Yağlılar, İciler, Beciler, Söğüt köylerinin ve Beylikler Çiftliğinin temettuat defterlerini incelediğimizde insanların geçinme araçları sağlayabilmek için çaba gösterdikleri iş gücü hakkında bilgilere sahip olunmaktadır. Bu bilgiler ışığında köylerde yaşayan hane sahiplerinin hangi uğraştan ne kadar gelir elde ettiğine erişmek mümkündür.

Köylerde ki hâsılatları tarım, meslek, hayvancılık ve diğer uğraş alanları olmak üzere sıralayabiliriz. Tarım hâsılatları mezru tarla ve bağ, bostan, afyon, ceviz, kendir, soğan, tütün, kamışlık korusu, keten, kestane, kendir ve bahçedir. Meslek gelirleri hizmetkârlık, ırgatlık, hatab-keş, yolculuk, hasırcılık, hamule, çobanlık, kiracılık, kerestecilik, kömürcülük, orakçılık ve imamlıktır. Hayvancılık gelirleri sağmal keçi, yoz keçi, sağmal koyun, yoz koyun, oğlak, kuzu gibi küçükbaş hayvanlar, sağmal inek, yoz inek, kısır inek, buzağı, erkek dana, dişi düve, karasığır dana, karasığır düve, sağmal camus, yoz camus, camus dana, camus düve, kısır camus, sığır camus, çift öküzü, tosun, gibi büyükbaş hayvanlar, katır, kısırak, tay, dişi tay, merkep, sıpa, bargir, dölsüz kısırak gibi yük ve binek hayvanlardır. Diğer uğraş alanlarından ise sadece asiyab bekçiliğinden elde edilen gelirdir. Temettuat defterlerinde tarım, meslek, hayvancılık ve diğer uğraşlardan sonra defterlerin sayfa sonuna hane sahibinin sene bazında karı kaydedilmiştir. Herhangi bir geliri sahip olanlar için toplam anlamına gelen yekûn temettu kaydedilmiştir. Köylerde oturan herhangi bir şahsın tek bir gelir kaynağı varsa o yazılmış olup, tarım, zanaat, ticaret hangisinden geliri varsa hepsi ayrı ayrı yazılmıştır.

Aşağıdaki tablolarda Kütahya'nın Simav kazasına bağlı Aksaz, Yağlılar, İciler, Beciler, Söğüt köylerinin ve Beylikler Çiftliğinin yıllık tahmini toplam gelirlerini inceleyeceğiz.

5.2. VERGİLER (GİDERLER)

Osmanlı İmparatorluğu’nda halktan iki çeşit vergi alınmaktadır. Birincisi dinsel kurallara göre alınan “Tekalif-i Şer’iyye”, ikincisi ise “Rûsm-ı Örfiyye”dir. Tekalif-i Şer’iyye çiftçi halktan alınan ôşûr, resm-i çift, resm-i ağnam gibi vergilerdir. Rûsum-i Örfiyye ise Osmanlı Devleti’nin yürütme ve uygulama görevlerini yapanlara hizmetleri karşılığı halktan alınan bedeldir. Cürüm, Cinayet vergileri, Ârûs vergileri, Bennak, Mücerret vb. vergiler bu türe girmektedir.³³⁸

Temettuat defterlerinde vergiler her hane reisinin isminin üst tarafına ve dikine olarak yazılmıştır. 1256 ve 1261 sayımlarındaki defterlerde bazı farklılıklar bulunmaktadır. Açıklayacak olursak eğer 1256’da vergilerden sadece Vergi-i Mahsûsa ile birlikte Öşür’e de yer verilmiştir. Bu bilgiler hane ve numaraların yan ya da üstünde isme dik bir şekilde sağdan sola “Meslek, Vergi-i Mahsusa, Öşür” sırasıyla yazılmışlardır.³³⁹

Tanzimat ile birlikte vergi düzeni açısından en önemli yenilik vergilerin oldukça basit ve sade bir şekil kazanmasıdır. Daha önceki zamanlarda “Tekalif-i Şer’iyye” adı altında ve çok çeşitli oranlarda alınan bütün vergiler kaldırılarak yerine ziraî ürünlerden onda bir oranında Öşür, koyunlardan “Ağnam Resmi” ve gayri Müslimlerden cizye alınması esası getirilmiştir. Tekalif-i Örfiyye adı altında muhtelif vergiler de birleştirilerek bir bütün halinde “Virgü” adı altında alınması kararlaştırılmıştır.³⁴⁰

Bu yeni Virgü’nün miktarı, Maliye Nezareti tarafından belirlenmektedir. Muhtar ve kocabaşlarıyla zaptiye askeri tarafından tahsil edilerek muhasıllara teslim ediliyordu. Bu verginin tahsili 1260 (1844 M.) yılına kadar “rûz-i hızır ve rûz-i kasım” olarak iki taksitle yapılıyordu. Ancak her iki zaman da vergi tahsilatı için uygun değildir. Bu sebeple bu tarihten sonra verginin çiftçilerden ürünün elde edilmesinden sonra esnaf ve tüccarlardan ise bütün bir yıl içinde taksitler şeklinde tahsili kararlaştırılmıştır.³⁴¹

³³⁸ Musa Çadırcı, (1997), *Tanzimat Döneminde Anadolu Kentlerinin Sosyal ve Ekonomik Yapısı*, TTK, Ankara, s. 105.

³³⁹ Kütükoğlu, a.g.m., s. 411.

³⁴⁰ Güran, a.g.m., s. 13.

³⁴¹ Güran, a.g.m., s. 14.

5.2.1. Öşür Vergisi

Öşürün tanımını lûgat ve terim manası olarak iki şekilde inceleyeceğiz.

Birinci olarak lûgatta Öşür; on cüzde bir cüz manasına gelip cemisi Öşür ve aşardır.

İkinci olarak terim karşılığı ise ondalık, onda bir tür vergi anlamında bir İslam Hukuku terimi; vergilendirme de kullanılan ve Müslüman vergi mükelleflerinden belirli sınıflar için, mahsüllerden alınan onda ya da bir ondalık verginin adıdır.³⁴²

Şerî vergilerin en önemlisi olan Öşür ziraî ürünlerden 1839 Tanzimat Fermanı'na kadar toprağın verimine ve sulama imkânına göre 1/3 ile 1/10 arasında değişen oranlarda alınan Aşar, Tanzimatla beraber bütün bölgelerde 1/10 oranında tahsil edilmeye başlanmıştır. Bu uygulama verim güçlükleri farklı olan topraklardan aynı oranda vergi oranının getirilmesiyle adaletsizliğe neden olmuştur. 1256 (1840M.) yılında iltizam usulünün kaldırılmasıyla vergi gelirlerinin muhassıllar aracılığıyla doğrudan doğruya devlet adına tahsili esası getirilmiştir. Bu uygulama sonucu Öşür gelirleri düşmüş ve 1258 (1842 M.) yılında yeniden iltizam sistemine dönmüş ve Aşar gelirleri de iki yıl süreyle iltizama verilmeye başlanmıştır. Ancak iltizam sisteminin çiftçiler üzerindeki yıkıcı etkileri göz önüne alınarak, çiftçilerin üretim çabalarının desteklenmesi açısından yararlı olacağı düşüncesi ile 1263 (1846 M.) yılından itibaren öşür gelirlerinin devlet görevlileriyle zengin kişilere 5 yıl süreyle iltizama verilmesi kararlaştırılmıştır. Vergi bedelini zamanında ödemeyenlerin borçları faiziyle birlikte tahsil edilecekti.³⁴³

Beş yıllık iltizam süreci 1269 (1852 M.) yılında sona ermiştir. Aynı yıl başlayan Kırım Savaşı ile büyük miktar da hububata ihtiyaç duyulmuştur. Kırım Savaşı'nın sona ermesi ile iltizam sistemine tekrar dönüşülmüştür. Mültezimlerin kârlarını arttırmak için tahsil sırasında başvurdıkları yolsuzluklar yüzünden üreticinin vergi yükü artmış ve vergi kaybı büyümüştür. Bu sistem 1277 (1860 M.) yılına kadar sürmüştür.³⁴⁴

5.2.2. Ağnam Vergisi

Osmanlı Devleti tarihinde koyunlardan alınan vergilerin en önemlisi ondalık ağnam vergisidir. Bu vergi özellikle İstanbul'da bulunan yeniçerilerin, sefere çıkan ordu

³⁴² Zeki Yavuzylmaz, (1999), *Toprak Mülkiyeti ve Öşür*, Darıca-Akçaabat, Trabzon, s. 30.

³⁴³ Güran, a.g.m. s. 14.

³⁴⁴ Güran, a.g.m., s. 15.

birliklerinin ve saray görevlilerinin et ihtiyaçlarını karşılamak ayrıca İstanbul halkı için gerekli et ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla, Rumeli'nin çeşitli yerlerinden koyun satın alınması uygulaması ile zaman içinde bir vergi niteliği kazanmıştır. Sistemin ilk uygulanması Eflâk, Boğdan, Tombasar, Akkerman, Somako, Dobrice, Yenişehir ve Mora gibi Rumeli'nin muhtelif bölgelerinden, devletin görevlendirdiği sayıcılar vasıtasıyla koyun sahiplerinin nakden ödenmek suretiyle koyun satın alınması ile ortaya çıkmıştır.³⁴⁵

Bu uygulama verginin kaynağını tahrip edici bir etki yaptığından 1273 (1856 M.) yılında ondalık ağnamı uygulaması yerine koyunların sağladığı hâsılat üzerinden vergi alınması kararlaştırılmıştır. Buna göre her bölgede küçükbaş hayvanlardan sağlanan gelirin yani hâsılatın %10'u dolaylarında bir vergi konuldu. Bu vergi hayvan başına 2 ile 4 kuruş arasında değişmekteydi.³⁴⁶

Rumeli bölgesinde devletin önemli bir gelir kaynağı olan ağnam vergisi, Anadolu'da da hâsılatı çok olan gelir kalemi olmuştur.³⁴⁷

5.2.3. Bahçe Vergisi

Meyve bahçelerinden alınan vergi olup, meyve hasadının olduğu, meyvelerin olgunlaşıp toplanma derecesine geldiği zaman alınan vergidir.³⁴⁸

5.2.4. Bağ Vergisi

Bağlardan alınan vergi olup, üzümün olgunlaşıp kesilip küfe ve sepetlere girdiği zaman alınan vergidir.³⁴⁹

5.2.5. Bostan Vergisi

Kavun, karpuz, salatalık vs. gibi bostan ürünlerinden alınan vergi olup, hâsılatın olduğu zaman, toplanma vakitlerinin geldiği zamanda alınan vergidir.³⁵⁰

³⁴⁵ Ahmet Uzun, (2006), *İstanbul'un İaşesinde Devletin Rolü: Ondalık Ağnam Uygulaması 1783-1857*, TTK Yayınları, VII Dizi, Sayı 208, Ankara, s. 57.

³⁴⁶ Güran, a.g.m., s. 15.

³⁴⁷ Güran, a.g.m., s. 16.

³⁴⁸ Abdurrahman Vefik Sayın, (1999), *Tekalif Kavaidi (Osmanlı Vergi Sistemi)*, T.C. Maliye Bakanlığı Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı, No. 352, Ankara, s. 38.

³⁴⁹ Sayın, a.g.m., s. 39.

³⁵⁰ Sayın, a.g.m., s. 38.

1261 (1845 M.) tarihli temettuat defterine göre Ankara'nın Kalecik kazasına bağlı Sofular, Saray, Düşkünler, Çarık ve Taşra mahallelerinden alınan birçok vergi mevcuttur. Bunlar; Vergiyü-Mahsusi, Aşar Rûsumu (hinta, şa'ir vs.) Bahçe Rûsumu, Bağ Rûsumu, Bostan Rûsumu ve Ağnam Rûsumudur.

5.3. VERGİLERİN 1845 (HİCRİ 1261) YILI KÜTAHYA SANCAĞI SİMAV KAZASI KARYELERİNE DAĞILIMI

5.3.1. Aksaz Köyü (Karyesi)

Tablo 5.1: Aksaz Köyü (Karye) Hane Sahiplerinin Ödediği Vergiler (Kuruş)

Hane/No	Hane Sahibi	Vergi-yi Mahsusa	Aşar ve Rûsumu (Hinta vs.)	Rusumat (Bağ, Bahçe vs.)	Kovan Rûsumu	Ağnam Rûsumu	Toplam
1/1	Köse Oğlu Osman bin Halil	-	28	9,5	1	1,5	40
2/1	Cenmi oğlu Mustafa bin Halil	395	176	31	9	17	628
	Kara Halil oğlu Mustafa bin Halil	125,5	94	40	-	-	259,5
3	Mehmed bin Halil	250	124	21,5	-	0,5	396
4/1	Emine binti İsmail	75	17,5	3,5	-	2	98
5/1	Hacı Hasan oğlu Süleyman bin Hasan	295	94	20	1	9	419
6/1	Mestan oğlu İbrahim bin Mustafa	247,5	99	12,5	1	0,5	360,5
1	Musa Oğlu Mustafa bin Musa	-	19	-	1	-	20
8/1	Koca Osman oğlu Mehmed bin Osman	144,5	78	6,5	1	-	230
9/1	Koca Himmet oğlu Süleyman bin Himmet	-	124	52	-	-	176
	Süleyman'ın hemşiresi Hatice bin Himmet	317	70	8	1	7	403
10	İsmail'in zevci Fatıma	-	12	2,5	-	-	14,5
11/1	Abdülğani oğlu Süleyman bin Hasan	87,5	12	10,5	-	-	110

Tablo 5.1: (Devam) Aksaz Köyü (Karye) Hane Sahiplerinin Ödediği Vergiler (Kuruş)

Hane/No	Hane Sahibi	Vergi-yi Mahsusa	Aşar ve Rüşumu (Hinta vs.)	Rusumat (Bağ, Bahçe vs.)	Kovan Rüşumu	Ağnam Rüşumu	Toplam
12/1	Katırcı oğlu Ali ile Süleyman	70	17	4,5	2	-	93,5
13/1	Hacı Mustafa oğlu Mehmed bin İbrahim	67,5	34	4,5	-	-	106
14/1	Hacı Mustafa oğlu İsmail bin Ali	80	62	5,5	-	-	147,5
14/14	İsmail'in karındaşı Mustafa Ali	40,5	73	4,5	-	-	118
14	Mustafa'nın zevci Aişe bint-i Mustafa	-	-	-	1	3,5	4,5
15/1	Osman Çelebi oğlu Mehmed bin Osman	40	32	16	-	-	88
16/1	Koca İbrahim oğlu Mustafa bin İbrahim	260	128	7	-	8	403
17/1	Dez Ahmed oğlu Hüseyin bin Ahmed	45	-	1,5	-	-	46,5
18/1	Kaçar Osman oğlu Halil bin Osman	247,5	134	6	-	-	387,5
19/1	Kaçar oğlu Ahmed bin Mehmed	135	89	4	-	-	228
20/1	Kaçar oğlu Abdullah bin Mehmed	245	79	3,5	11	-	338,5
21/1	Hacı Mustafa oğlu Mehmed bin Ahmed	123,5	14	17	-	-	154,5
22/11	Değirmenci oğlu Ali bin Ali	225	95	11	-	-	333
23	İnal oğlu Yusuf bin Hasan	345	178	13	-	12	548
24/1	İnal oğlu Bektaş bin İsmail	145	44	1,5	-	21,5	212
25/1	Veli oğlu Ahmed Karındaşı Abdullah bin Mehmed	235	121	23	1	8	388

Tablo 5.1: (Devam) Aksaz Köyü (Karye) Hane Sahiplerinin Ödediği Vergiler (Kuruş)

Hane/No	Hane Sahibi	Vergi-yi Mahsusa	Aşar ve Rüşumu (Hinta vs.)	Rusumat (Bağ, Bahçe vs.)	Kovan Rüşumu	Ağnam Rüşumu	Toplam
26/1	Cılız oğlu Mustafa bin Ahmed	317,5	103	19	2	34,5	476
27/1	Tavil oğlu Osman bin Hasan	97,5	10	-	-	-	107,5
28/1	Koca Himmet oğlu Hüseyin bin Himmet	135	80	30	-	-	245
28	Havva binti Mehmed	-	4	1,5	-	-	5,5
28/1	Ali bin Hüseyin'in zevci Fatıma binti Süleyman	-	14	2,5	-	-	16,5
29/1	Tavil Mestan oğlu Hüsnü bin Mustafa	360	169	10,5	2	21	562,5
30/1	İmamoğlu Mustafa Karındaşı Ahmed ibni Mehmed	100	47	10,5	4,5	-	162
31/1	Köpekçi oğlu Halil bin Ali	120	47	5	6,5	4,5	183
32/1	Kethüda oğlu İsmail bin Ali	160	103	22	-	4	289
33/1	Çolak oğlu Mustafa bin Mehmed	60	12	1,5	-	-	73,5
34/1	Kaçar oğlu İbrahim bin İbrahim	120	-	-	-	-	120
35	Yakup oğlu Hasan bin Mehmed	120	64	31	-	-	215
37	Keder Mehmed oğlu Mehmed bin Mehmed	60	17	8	-	-	85
38/1	Kaçar oğlu Ali bin İsmail	237,5	80	7	-	2,5	327
39/1	Arab oğlu Mustafa bin Ahmed	247,5	104	22	3	1	377,5
Hane/No	Hane Sahibi	Vergi-yi Mahsusa	Aşar ve Rüşumu (Hinta vs.)	Rusumat (Bağ, Bahçe vs.)	Kovan Rüşumu	Ağnam Rüşumu	Toplam
40	Çırak oğlu İsmail bin Mustafa	-	-	-	-	-	-

Tablo 5.1: (Devam) Aksaz Köyü (Karye) Hane Sahiplerinin Ödediği Vergiler (Kuruş)

Hane/No	Hane Sahibi	Vergi-yi Mahsusa	Aşar ve Rüşumu (Hinta vs.)	Rusumat (Bağ, Bahçe vs.)	Kovan Rüşumu	Ağnam Rüşumu	Toplam
40/1	İsmail'in vâlidesi Aişe binti Abdullah	-	-	-	-	-	-
41/1	Ahmed oğlu Mustafa bin Ahmed	-	-	-	-	-	-
42/1	Bedavacı oğlu Hasan bin Himmet	-	-	-	-	-	-
43/1	Katırcı oğlu İsmail bin Süleyman	47,5	17	1,5	-	-	66

1845 (Hicri 1261) yılı Kütahya Sancağı Simav Kazası Aksaz Köyünde (karye) 49 vergi mükellefi kaydedilmiştir. Defterin kayıt sistemine göre vergi mükellefleri hane numarasına göre kaydedilmiş olmasına rağmen bazı özel durumları nedeniyle numara verilmemiş veya numara alt numaralar halinde kaydedilmiştir. Örneğin ilk vergi mükellefi Köse Oğlu Osman bin Halil 1/1 numaralı hanede ikamet eden vergi mükellefi iken 2/1 numaralı hanede iki kardeş aynı hane numarası altında peş peşe kaydedilmiştir.³⁵¹ 2/1 numaralı hanede önce Cenmi oğlu Mustafa bin Halil daha sonra herhangi bir numara verilmeden Kara Halil oğlu Mustafa bin Halil kaydedilmiş ve vergi kalemleri yazılmıştır.³⁵² Köyde hane numarası verilen son hane 43/1 numaralı hanede ikamet eden Katırcı oğlu İsmail bin Süleyman'dır.³⁵³ Hane numarası dikkate alınırsa köyde 43 hane bulunmaktadır.

Yine köyde 9/1 numaralı hanede ikamet eden Koca Himmet oğlu Süleyman bin Himmet ile herhangi bir numara verilmeden kaydedilen Süleyman'ın hemşiresi Hatice bin Himmet de aynı hane numarası altında vergi vermişlerdir. Ancak bu hanede vergi kalemlerinin işletilmesi kısmında Ali bin Veli isminde bir şahıs 9/1 numara altında kaydedilmiştir.³⁵⁴ Ve Ali bin Veli için düşülen kayıta Süleyman ve Kız kardeşi Hatice'nin mülklerinin tasarrufundan Ali bin Veli sorumlu olduğu anlaşılmaktadır.

Vergiler bölümünde köylerde ikamet eden vatandaşlardan alınan vergiler tablolaştırılmıştır. Bu tabloların oluşumunda kriter olarak aynı türe girenler

³⁵¹ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 2.

³⁵² BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 3.

³⁵³ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 24.

³⁵⁴ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 7.

gruplandırılmıştır. Bunlar tabloda belirtildiği sırasına göre; 1. Vergi-yi Mahsusa, 2. Aşar ve Rüsümü; tahıl ürünlerinden alınan vergileri (hınta, şır, erzen, burçak), 3. Rüsumat; bu vergi türü ise bahçe, bağ ve bostanlardan alınan vergileri, 4. Kovan Rüsümü; arıcılık yapan vatandaşların kovan sayısına göre ödediği vergileri, 5. Ağnam Rüsümü; küçükbaş hayvan yetiştiriciliği yapan vatandaşların küçükbaş hayvan sayısına göre ödediği vergileri kaydedilmiştir.

Aksaz Köyünde toplanan toplam Vergi-yi Mahsusa miktarı 6423,5 kuruş olarak hesap edilmiştir. Bu vergi türünden en yüksek miktarda vergiyi veren kişi 395 kuruş ile Cenmi oğlu Mustafa bin Halil olmuştur.³⁵⁵ En düşük miktarı veren kişi ise 15/1 numaralı hanede ikamet eden 40 kuruş ile Osman Çelebi oğlu Mehmed bin Osman olmuştur.³⁵⁶ 11 kişi bu vergiden ödeme yapmamıştır. Mali durumları dikkate alınarak vergi mükellefi kabul eden vatandaşlardan alınan bu vergi türüne göre köyün en zengin kişisi Cenmi oğlu Mustafa bin Halil olduğunu düşünmek gerekir. 11 kişinin ise bu vergi türünden muaf tutulmasına bakılırsa mali durumlarının çok zayıf olduğu anlaşılır.

Aksaz Köyünde toplanan Aşar ve Rüsümü miktarı 2918,5 kuruş olmuştur. Bu vergi türünde 178 kuruş ile en yüksek vergi veren 23 numaralı hanede ikamet eden kişi İnal oğlu Yusuf bin Hasan olmuştur.³⁵⁷ En düşük miktarı ödeyen kişi ise 4 kuruşla 28 numaralı hanede ikamet eden Havva binti Mehmed olmuştur.³⁵⁸ Köyden 7 kişi bu vergiden ödeme yapmamıştır. Tarla ürünleri vergisi olarak kabul edeceğimiz aşar ve tahıl rüsümları çiftçiliğin bu türünde köyden 7 kişinin bu tür ürünleri hiç ekmediği anlaşılmaktadır.

Aksaz Köyünde Rüsumat adıyla gruplaştırılan vergi miktarı 512 kuruş olmuştur. Köyden bu vergiyi en yüksek miktarı ödeyen kişi 9/1 numaralı hanede ikamet eden 52 kuruşla Koca Himmet oğlu Süleyman bin Himmet olmuştur.³⁵⁹ Bu vergi türünde en düşük miktar olan 1,5 kuruş ise 3 kişi tarafından ödenmiştir. 8 kişi ise bu vergi türünden ödeme yapmamıştır. Köyden herkesin bağ ve bostan tarımı yapmadığı 8 kişiden anlaşılmaktadır.

Aksaz Köyünde toplanan Kovan Rüsümü miktarı 48 kuruştur. Köyde bu vergi türünde en yüksek ödemeyi yapan kişi 20/1 numaralı hanede ikamet eden 11 kuruşla

³⁵⁵ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 3.

³⁵⁶ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 11.

³⁵⁷ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 15.

³⁵⁸ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 18.

³⁵⁹ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 7.

Kaçar oğlu Abdullah bin Mehmed olup³⁶⁰, 8 kişi 1'er kuruş ile en düşük miktarı ödemiştir. 33 kişinin kovan rüsumu yoktur. Aksaz Köyünde toplanan Ağnam Rüsumu miktarı 158 kuruştur. Bu vergi türünde en yüksek miktarı 26/1 numaralı hanede ikamet eden 34,5 kuruş ile Cılız oğlu Mustafa bin Ahmed ödemiştir.³⁶¹ Köyde en düşük miktarı 2 kişi 0,5 kuruş ile ödemişlerdir. 31 kişi bu vergi türünden ödeme yapmamıştır. Yani küçükbaş hayvanları yoktur. 49 vergi mükellefinin kaydedildiği Aksaz Köyünde 9 kişi tablo gruplanan tüm vergi kalemlerinden vergi ödemesi yapmıştır. Tüm vergi kalemlerinden ödeme yapan ve en yüksek miktarı ödeyen kişi 628 kuruş ile Cenmi oğlu Mustafa bin Halil ödemiştir.³⁶² Bu rakamdan hareketle köyün en zengin kişisi olduğu söylenebilir. 31/1 numaralı hanede ikamet eden Köpekçi oğlu Halil bin Ali ise tüm vergi kalemlerinden ödeme yapan en düşük vergiyi veren kişi olmuştur.³⁶³ Toplam tüm kalemlerden ödediği vergi miktarı 183 kuruştur. Köyde kaydedilmiş bulunan 4 kişi ise hiçbir vergi kaleminden mükellef olarak kaydedilmemiştir. Bunlar; 40 numaralı hanede ikamet eden Çırak oğlu İsmail bin Mustafa³⁶⁴, 40/1 numaralı hanede kaydedilen İsmail'in vâlidesi Aişe binti Abdullah³⁶⁵, 41/1 numaralı hanede ikamet eden Ahmed oğlu Mustafa bin Ahmed³⁶⁶, 42/1 numaralı hanede ikamet eden Bedavacı oğlu Hasan bin Himmet'tir.³⁶⁷

Tablo 5.1'in devamında Aksaz Köyü'nde bulunan vergi mükelleflerine ilişkin bilgiler verilmiştir. Son sıralarda bulunan 40/1, 41/1 ve 42/1 numaralı haneler için herhangi bir vergi ödemesi kaydedilmemiştir. Bu durum, bu hanelerin vergi mükellefi olmadığı veya vergi ödeme yükümlülüğünden muaf tutulduğu anlamına gelebilir. Öte yandan, 43/1 numaralı hanede ikamet eden Katırcı oğlu İsmail bin Süleyman ise toplamda 66 kuruşluk vergi ödemiştir. Verginin detaylarına bakıldığında, Vergi-yi Mahsusa, Aşar ve Rüsumu, ve Rusumat kalemlerinden herhangi birini ödemediği görülüyor. Ancak, sadece Vergi-yi Mahsusa ve Aşar ve Rüsumu kalemlerinden toplamda 65 kuruşluk bir ödeme gerçekleştirdiği belirtilmiştir. Bu durumda, İsmail bin Süleyman'ın sadece belirli vergi türlerinden sorumlu olduğu veya vergi muafiyetinden yararlandığı anlaşılabılır. Bu bilgiler, Aksaz Köyü'nde vergi toplama sürecinin ve vergi

³⁶⁰ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 14.

³⁶¹ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 17.

³⁶² BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 3.

³⁶³ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 20.

³⁶⁴ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 23.

³⁶⁵ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 23.

³⁶⁶ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 24.

³⁶⁷ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 24.

mükelleflerinin çeşitli durumlarını anlamak için önemli ipuçları sunar. Her hane sahibinin vergi durumu farklı olduğundan, vergi politikalarının ve vergi toplama süreçlerinin etkinliğini değerlendirmek için detaylı bir analiz yapmak önemlidir.

1845 (Hicri 1261) yılı Kütahya Sancağı Simav Kazası Aksaz Köyünde (karye) 49 vergi mükellefi kaydedilmiştir. Defterin kayıt sistemine göre vergi mükellefleri hane numarasına göre kaydedilmiş olmasına rağmen bazı özel durumları nedeniyle numara verilmemiş veya numara alt numaralar halinde kaydedilmiştir. Örneğin ilk vergi mükellefi Köse Oğlu Osman bin Halil 1/1 numaralı hanede ikamet eden vergi mükellefi iken 2/1 numaralı hanede iki kardeş aynı hane numarası altında peş peşe kaydedilmiştir.³⁶⁸ 2/1 numaralı hanede önce Cenmi oğlu Mustafa bin Halil daha sonra herhangi bir numara verilmeden Kara Halil oğlu Mustafa bin Halil kaydedilmiş ve vergi kalemleri yazılmıştır.³⁶⁹ Köyde hane numarası verilen son hane 43/1 numaralı hanede ikamet eden Katırcı oğlu İsmail bin Süleyman'dır.³⁷⁰ Hane numarası dikkate alınırsa köyde 43 hane bulunmaktadır.

Yine köyde 9/1 numaralı hanede ikamet eden Koca Himmet oğlu Süleyman bin Himmet ile herhangi bir numara verilmeden kaydedilen Süleyman'ın hemşiresi Hatice bin Himmet de aynı hane numarası altında vergi vermişlerdir. Ancak bu hanede vergi kalemlerinin işletilmesi kısmında Ali bin Veli isminde bir şahıs 9/1 numara altında kaydedilmiştir.³⁷¹ Ve Ali bin Veli için düşülen kayıta Süleyman ve Kız kardeşi Hatice'nin mülklerinin tasarrufundan Ali bin Veli sorumlu olduğu anlaşılmaktadır.

Vergiler bölümünde köylerde ikamet eden vatandaşlardan alınan vergiler tablolastırılmıştır. Bu tabloların oluşumunda kriter olarak aynı türe girenler gruplandırılmıştır. Bunlar tabloda belirtildiği sırasına göre; 1. Vergi-yi Mahsusa, 2. Aşar ve Rüsümü; tahıl ürünlerinden alınan vergileri (hınta, şı'r, erzen, burçak), 3. Rüsumat; bu vergi türü ise bahçe, bağ ve bostanlardan alınan vergileri, 4. Kovan Rüsümü; arıcılık yapan vatandaşların kovan sayısına göre ödediği vergileri, 5. Ağnam Rüsümü; küçükbaş hayvan yetiştiriciliği yapan vatandaşların küçükbaş hayvan sayısına göre ödediği vergileri kaydedilmiştir.

Aksaz Köyünde toplanan toplam Vergi-yi Mahsusa miktarı 6423,5 kuruş olarak hesap edilmiştir. Bu vergi türünden en yüksek miktarda vergiyi veren kişi 395 kuruş ile

³⁶⁸ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 2.

³⁶⁹ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 3.

³⁷⁰ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 24.

³⁷¹ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 7.

Cenmi oğlu Mustafa bin Halil olmuştur.³⁷² En düşük miktarı veren kişi ise 15/1 numaralı hanede ikamet eden 40 kuruş ile Osman Çelebi oğlu Mehmed bin Osman olmuştur.³⁷³ 11 kişi bu vergiden ödeme yapmamıştır. Mali durumları dikkate alınarak vergi mükellefi kabul eden vatandaşlardan alınan bu vergi türüne göre köyün en zengin kişisi Cenmi oğlu Mustafa bin Halil olduğunu düşünmek gerekir. 11 kişinin ise bu vergi türünden muaf tutulmasına bakılırsa mali durumlarının çok zayıf olduğu anlaşılır.

Aksaz Köyünde toplanan Aşar ve Rüsümü miktarı 2918,5 kuruş olmuştur. Bu vergi türünde 178 kuruş ile en yüksek vergi veren 23 numaralı hanede ikamet eden kişi İnal oğlu Yusuf bin Hasan olmuştur.³⁷⁴ En düşük miktarı ödeyen kişi ise 4 kuruşla 28 numaralı hanede ikamet eden Havva binti Mehmed olmuştur.³⁷⁵ Köyden 7 kişi bu vergiden ödeme yapmamıştır. Tarla ürünleri vergisi olarak kabul edeceğimiz aşar ve tahıl rüsumları çiftçiliğin bu türünde köyden 7 kişinin bu tür ürünleri hiç ekmediği anlaşılmaktadır.

Aksaz Köyünde Rüsumat adıyla gruplaştırılan vergi miktarı 512 kuruş olmuştur. Köyden bu vergiyi en yüksek miktarı ödeyen kişi 9/1 numaralı hanede ikamet eden 52 kuruşla Koca Himmet oğlu Süleyman bin Himmet olmuştur.³⁷⁶ Bu vergi türünde en düşük miktar olan 1,5 kuruş ise 3 kişi tarafından ödenmiştir. 8 kişi ise bu vergi türünden ödeme yapmamıştır. Köyden herkesin bağ ve bostan tarımı yapmadığı 8 kişiden anlaşılmaktadır.

Aksaz Köyünde toplanan Kovan Rüsümü miktarı 48 kuruştur. Köyde bu vergi türünde en yüksek ödemeyi yapan kişi 20/1 numaralı hanede ikamet eden 11 kuruşla Kaçar oğlu Abdullah bin Mehmed olup³⁷⁷, 8 kişi 1'er kuruş ile en düşük miktarı ödemiştir. 33 kişinin kovan rüsümü yoktur. Aksaz Köyünde toplanan Ağnam Rüsümü miktarı 158 kuruştur. Bu vergi türünde en yüksek miktarı 26/1 numaralı hanede ikamet eden 34,5 kuruş ile Cılız oğlu Mustafa bin Ahmed ödemiştir.³⁷⁸ Köyde en düşük miktarı 2 kişi 0,5 kuruş ile ödemişlerdir. 31 kişi bu vergi türünden ödeme yapmamıştır. Yani küçükbaş hayvanları yoktur. 49 vergi mükellefinin kaydedildiği Aksaz Köyünde 9 kişi tablo gruplanan tüm vergi kalemlerinden vergi ödemesi yapmıştır. Tüm vergi

³⁷² BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 3.

³⁷³ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 11.

³⁷⁴ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 15.

³⁷⁵ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 18.

³⁷⁶ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 7.

³⁷⁷ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 14.

³⁷⁸ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 17.

kalemlerinden ödeme yapan ve en yüksek miktarı ödeyen kişi 628 kuruş ile Cenmi oğlu Mustafa bin Halil ödemiştir.³⁷⁹ Bu rakamdan hareketle köyün en zengin kişisi olduğu söylenebilir. 31/1 numaralı hanede ikamet eden Köpekçi oğlu Halil bin Ali ise tüm vergi kalemlerinden ödeme yapan en düşük vergiyi veren kişi olmuştur.³⁸⁰ Toplam tüm kalemlerden ödediği vergi miktarı 183 kuruştur. Köyde kaydedilmiş bulunan 4 kişi ise hiçbir vergi kaleminden mükellef olarak kaydedilmemiştir. Bunlar; 40 numaralı hanede ikamet eden Çırak oğlu İsmail bin Mustafa³⁸¹, 40/1 numaralı hanede kaydedilen İsmail'in vâlidesi Aişe binti Abdullah³⁸², 41/1 numaralı hanede ikamet eden Ahmed oğlu Mustafa bin Ahmed³⁸³, 42/1 numaralı hanede ikamet eden Bedavacı oğlu Hasan bin Himmet'tir.³⁸⁴

Tablo 5.1'in devamında Aksaz Köyü'nde bulunan vergi mükelleflerine ilişkin bilgiler verilmiştir. Son sıralarda bulunan 40/1, 41/1 ve 42/1 numaralı haneler için herhangi bir vergi ödemesi kaydedilmemiştir. Bu durum, bu hanelerin vergi mükellefi olmadığı veya vergi ödeme yükümlülüğünden muaf tutulduğu anlamına gelebilir. Öte yandan, 43/1 numaralı hanede ikamet eden Katırcı oğlu İsmail bin Süleyman ise toplamda 66 kuruşluk vergi ödemiştir. Verginin detaylarına bakıldığında, Vergi-yi Mahsusa, Aşar ve Rüsümü ve Rusumat kalemlerinden herhangi birini ödemediği görülüyor. Ancak, sadece Vergi-yi Mahsusa ve Aşar ve Rüsümü kalemlerinden toplamda 65 kuruşluk bir ödeme gerçekleştirdiği belirtilmiştir. Bu durumda, İsmail bin Süleyman'ın sadece belirli vergi türlerinden sorumlu olduğu veya vergi muafiyetinden yararlandığı anlaşılabılır. Bu bilgiler, Aksaz Köyü'nde vergi toplama sürecinin ve vergi mükelleflerinin çeşitli durumlarını anlamak için önemli ipuçları sunar. Her hane sahibinin vergi durumu farklı olduğundan, vergi politikalarının ve vergi toplama süreçlerinin etkinliğini değerlendirmek için detaylı bir analiz yapmak önemlidir.

³⁷⁹ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 3.

³⁸⁰ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 20.

³⁸¹ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 23.

³⁸² BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 23.

³⁸³ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 24.

³⁸⁴ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9240, 24.

5.3.2. Beciler Köyü (Karyesi)

Tablo 5.2: Beciler Köyü (Karye) Hane Sahiplerinin Ödediği Vergiler (Kuruş)

Hane/No	Hane Sahibi	Vergi-yi Mahsusa	Aşar ve Rüşumu (Hinta vs.)	Rusumat (Bağ, Bahçe vs.)	Kovan Rüşumu	Ağnam Rüşumu	Toplam
1/1	İsa oğlu İsmâil bin Mehmed	30	67	35,5	3	-	135,5
2/1	Bâlî oğlu Mollâ Hasan bin Halil	200	93	37	3	15	348
3/1	Kara Veli oğlu Ahmed bin Veli	320	58	17,5	1,5	-	397
4/1	Mehmed Ali oğlu Mehmed bin Mehmed	250	68	22	-	-	340
5/1	Kelleci oğlu Halîl bin Halîl	170	68	15	1,5	-	254,5
6/1	Kelleci oğlu İbrâhîm bin Hüseyin	320	89	28,5	1,5	-	439
7/1	Haykeli oğlu Mustafa bin Ya'kûb	130	36	10,5	-	-	176,5
8/1	İsa oğlu Osmân bin Mehmed	320	103	33,5	-	-	456,5
9/1	Fıdık oğlu Mustafa bin Süleymân	120	69	12	-	-	201
10/1	İsâ oğlu Mustafa bin Mehmed	290	101	44	-	-	435
11/1	Ya'kûb oğlu Mehmed bin Mustafa	245	109	20,5	-	-	374,5
12/1	Caldır oğlu Hüseyin bin Ahmed	100	-	9	-	-	109
13/1	İsâ oğlu Mehmed bin Hüseyin	-	-	-	-	-	-

Tablo 5.2: (Devam) Beciler Köyü (Karye) Hane Sahiplerinin Ödediği Vergiler (Kuruş)

Hane/No	Hane Sahibi	Vergi-yi Mahsusa	Aşar ve Rüşumu (Hinta vs.)	Rusumat (Bağ, Bahçe vs.)	Kovan Rüşumu	Ağnam Rüşumu	Toplam
14/1	Küçük oğlu Hüseyin bin İsmâ'îl	100	70	3,5	-	-	173,5
15/1	Değirmenci oğlu Mehmed	300	98	34,5	3	-	435,5
16/1	İnce oğlu Mehmed	50	8	-	-	-	58
Hane/No	Hane Sahibi	Vergi-yi Mahsusa	Aşar ve Rüşumu (Hinta vs.)	Rusumat (Bağ, Bahçe vs.)	Kovan Rüşumu	Ağnam Rüşumu	Toplam
17/1	İşbah oğlu Hacı İbrâhîm bin Mustafa	380	357	35	-	-	772
18/1	İşbah oğlu Ebûbekir bin Mehmed	340	262	24	2	-	618
Hane/No	Hane Sahibi	Vergi-yi Mahsusa	Aşar ve Rüşumu (Hinta vs.)	Rusumat (Bağ, Bahçe vs.)	Kovan Rüşumu	Ağnam Rüşumu	Toplam
-	Kelleci oğlu zevcesi Fâtîma binti Himmet	-	4	-	-	-	4
-	Mollâ Hasan kerîmesi Âyişe bin Hasan	20	-	1	-	-	21
-	Müteveffâ Deli Veli zevcesi Âyişe binti Mehmed	30	-	17	-	-	47
3	Zeybek oğlan Hüseyin ve diğerleri	37	32	-	-	-	69

Beciler Köyünde 22 vergi mükellefi kaydedilmiştir. 1/1 ile 18/1 haneleri arasındaki kayıtlar normal sıralama usulüyle kaydolmuştur. 3 kişi için numara verilmemiş ve son sırada kaydolmuş olan kişiler tek bir vergi hanesi olarak kaydedilmiştir.

Beciler Köyünde toplanan toplam Vergi-yi Mahsusa miktarı 3462 kuruş olarak hesap edilmiştir. Bu vergi türünden en yüksek miktarda vergiyi veren kişi 17/1 numaralı hanede ikamet eden 380 kuruş ile İşbah oğlu Hâcî İbrâhîm bin Mustafa olmuştur.³⁸⁵ En düşük miktarı veren kişi ise 20 kuruş ile Mollâ Hasan kerîmesi Âyişe bin Hasan olmuştur.³⁸⁶ 2 kişi bu vergiden ödeme yapmamıştır. Mali durumları dikkate alınarak vergi mükellefi kabul eden vatandaşlardan alınan bu vergi türüne göre köyün en zengin kişisi İşbah oğlu Hâcî İbrâhîm bin Mustafa olduğunu düşünmek gerekir. 2 kişinin ise bu vergi türünden muaf tutulmasına bakılırsa mali durumlarının zayıf olduğu anlaşılr.

Beciler Köyünde toplanan Aşar ve Rüsümü miktarı 1692 kuruş olmuştur. Bu vergi türünde 357 kuruş ile en yüksek vergi veren kişi İşbah oğlu Hâcî İbrâhîm bin Mustafa olmuştur.³⁸⁷ En düşük miktar ödeyen kişi ise 4 kuruşla Kelleci oğlu zevcesi Fâtîma binti Himmet olmuştur.³⁸⁸ Köyden 4 kişi bu vergiden ödeme yapmamıştır. Tarla ürünleri vergisi olarak kabul edeceğimiz aşar ve tahıl rüsümları çiftçiliğin bu türünde köyden 4 kişinin bu tür ürünleri hiç ekmediği anlaşılmaktadır.

Beciler Köyünde Rüsumat adıyla gruplaştırılan vergi miktarı toplam 400 kuruş olmuştur. Köyden bu vergiyi en yüksek miktarı ödeyen kişi 10/1 numaralı hanede ikamet eden 44 kuruşla İsâ oğlu Mustafa bin Mehmed olmuştur.³⁸⁹ Bu vergi türünde en düşük miktar olan 1 kuruşla Mollâ Hasan kerîmesi Âyişe bin Hasan tarafından ödenmiştir.³⁹⁰ 4 kişi ise bu vergi türünden ödeme yapmamıştır. Köyden herkesin bağ ve bostan tarımı yapmadığı 4 kişiden anlaşılmaktadır.

Beciler Köyünde toplanan Kovan Rüsümü miktarı 15,5 kuruştur. Köyde bu vergi türünde en yüksek ödemeyi 3 kuruşla 3 kişi yapmıştır, 3 kişi 1,5'er kuruş ile en düşük miktarı ödemiştir. 15 kişinin kovan rüsümü yoktur.

Beciler Köyünde toplanan Ağnam Rüsümü toplam miktarı 15 kuruştur. Bu vergi türünde bir tek kişi 15 kuruş ile 2/1 numaralı hanede ikamet eden Bâlî oğlu Mollâ Hasan bin Halil ödemiştir.³⁹¹ Köyde bu kişiden başka ağnam rüsümü ödeyen olmamıştır. 21 kişi bu vergi türünden ödeme yapmamıştır. Yani küçükbaş hayvanları yoktur.

³⁸⁵ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9215, 10.

³⁸⁶ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9215, 12.

³⁸⁷ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9215, 10.

³⁸⁸ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9215, 11.

³⁸⁹ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9215, 6.

³⁹⁰ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9215, 12.

³⁹¹ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9215, 2.

22 vergi mükellefinin kaydedildiği Beciler Köyünde 348 kuruşla 2/1 numaralı hanede ikamet eden Bâlî oğlu Mollâ Hasan bin Halil tabloda gruplanan tüm vergi kalemlerinden vergi ödemesi yapmıştır.³⁹² 17/1 numaralı hanede ikamet eden İşbah oğlu Hâcî İbrâhîm bin Mustafa 772 kuruşla en yüksek toplam vergi miktarı mükellefi olarak kaydedilmiştir.³⁹³ Bu ödemelerden hareketle köyün en zengin kişisi olduğu söylenebilir. Kelleci oğlu zevcesi Fâtıma binti Himmet ise 4 kuruşla köydeki toplam en düşük miktar kaydedilmiş vergi mükellefi olmuştur.³⁹⁴ Köyde 13/1 numaralı hanede ikamet eden İsâ oğlu Mehmed bin Hüseyin ise hiçbir vergi kaleminden mükellef olarak kaydedilmemiştir.³⁹⁵

5.3.3. Beylikler Çiftliği

Tablo 5.3: Beylikler Çiftliği Hane Sahiplerinin Ödediği Vergiler (Kuruş)

Hane/No	Hane Sahibi	Vergi-yi Mahsusa	Aşar ve Rüşumu (Hinta vs.)	Rusumat (Bağ, Bahçe vs.)	Kovan Rüşumu	Ağnam Rüşumu	Toplam
1/1	Arab oğlu Ali bin Halil	215	207	30,5	9	-	461,5
2/1	Kocabıyık oğlu Mustafa bin Mustafa	100	86	5	-	-	191
3/1	Adem oğlu Hasan bin Mehmed	-	-	-	-	-	-
4/1	Çavdar oğlu Abdullah bin Hüseyin	100	100	8	-	-	208
5/1	Şa'bân oğlu İsmâ'îl bin Mehmed	-	-	-	-	-	-
6/1	Katırcı oğlu Mehmed bin Mehmed	110	95	5	-	-	210
7/1	Süllü oğlu Ali bin Ali	-	-	-	-	-	-
-	Telli oğlu Abdullah bin Abdullâh	100	72,5	3,5	-	-	176

³⁹² BOA, ML. VRD. TMT. d. 9215, 2.

³⁹³ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9215, 10.

³⁹⁴ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9215, 11.

³⁹⁵ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9215, 8.

Tablo 5.3: (Devam) Beylikler Çiftliği Hane Sahiplerinin Ödediği Vergiler (Kuruş)

Hane/No	Hane Sahibi	Vergi-yi Mahsusa	Aşar ve Rüşumu (Hinta vs.)	Rusumat (Bağ, Bahçe vs.)	Kovan Rüşumu	Ağnam Rüşumu	Toplam
-	Tavulcu oğlu İsmâ'îl bin Hasan	-	86,5	4	-	-	90,5
-	Osmân Beşe oğlu Felek Mehmed bin Osmân	-	56	-	-	-	56
-	Çoban Ahmed oğlu İsmâ'îl bin Ahmed	-	59	-	-	-	59
-	Kel Mehmedzâde Mehmed Ağa ve İsmâ'îl Ağa ibnân-ı İsmâ'îl	-	-	10,5	-	-	10,5

Beylikler Çiftliğinde kaydedilen vergi mükellefi sayısı 12'dir. 7 kişi normal sıralama ile kaydedilmişken son 5 kişide herhangi bir hane numarası kaydı yoktur. Bu beş kişinin kayıtlarında köyde ikamet eden değil yalnızca köydeki arazileri ekip-diken kişiler olduğu ve başka köylerde ikamet ettikleri anlaşılmaktadır.

3/1 numaralı hanede ikamet eden Adem oğlu Hasan bin Mehmet³⁹⁶ ve 5/1 numaralı hanede ikamet eden Şa'bân oğlu İsmâ'îl bin Mehmet³⁹⁷ yerleşim yerine yeni taşınmış olması nedeniyle herhangi bir mahsul vergisi alınmamıştır. 7/1 numaralı hanede ikamet eden Süllü oğlu Ali bin Ali "Cend ceddiyânı" ifadesi yer almaktadır.³⁹⁸ Herhangi bir vergi kaydı düşülmemiştir.

Telli oğlu Abdullah bin Abdullâh³⁹⁹, Tavulcu oğlu İsmâ'îl bin Hasan⁴⁰⁰, Osmân Beşe oğlu Felek Mehmed bin Osmân⁴⁰¹, Kel Mehmedzâde Mehmed Ağa⁴⁰² ve İsmâ'îl Ağa ibnân-ı İsmâ'îl⁴⁰³, Çoban Ahmed oğlu İsmâ'îl bin Ahmed⁴⁰⁴ köyde kaydedilen 12 kişiden listenin son 5 kişisi olarak herhangi bir hane numarası ile kaydı düşülmemiştir.

³⁹⁶ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9216, 3.

³⁹⁷ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9216, 4.

³⁹⁸ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9216, 4.

³⁹⁹ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9216, 4.

⁴⁰⁰ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9216, 5.

⁴⁰¹ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9216, 5.

⁴⁰² BOA, ML. VRD. TMT. d. 9216, 6.

⁴⁰³ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9216, 6.

⁴⁰⁴ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9216, 5.

Köye başka bir köyden gelerek ziraatla uğraştıkları anlaşılmaktadır. Kendilerinden talep edilen miktarlar da bu bağlamda ortaya çıkmıştır.

Beylikler Çiftliğinde ikamet edenlerden toplanan toplam vergiyi mahsusa miktarı 625 kuruştur. Vergiyi mahsusayı en yüksek miktarda ödeyen kişi 215 kuruşla 1/1 numaralı hanede ikamet eden Arab oğlu Ali bin Halil olmuştur.⁴⁰⁵ 3 kişi 100'er kuruşla en düşük miktarı öderken 7 kişi bu vergi türünden mükellef olmamıştır.

Beylikler Çiftliğinde toplanan toplam Aşar ve Rüsümü miktarı 762 kuruş olmuştur. Bu vergi türünde 207 kuruş ile en yüksek vergi veren kişi Arab oğlu Ali bin Halil olmuştur.⁴⁰⁶ En düşük miktar ödeyen kişi ise 56 kuruşla Osmân Beşe oğlu Felek Mehmed bin Osmân olmuştur.⁴⁰⁷ Köyden 3 kişi bu vergiden ödeme yapmamıştır. Tarla ürünleri vergisi olarak kabul edeceğimiz aşar ve tahıl rüsumları çiftçiliğin bu türünde köyden 3 kişinin bu tür ürünleri hiç ekmediği anlaşılmaktadır.

Beylikler Çiftliğinde Rüsumat adıyla gruplaştırılan vergi miktarı toplam 66,5 kuruş olmuştur. Köyden bu vergiyi en yüksek miktarı ödeyen kişi 30,5 kuruşla Arab oğlu Ali bin Halil olmuştur.⁴⁰⁸ Bu vergi türünde en düşük miktar olan 3,5 kuruşla Telli oğlu Abdullah bin Abdullâh tarafından ödenmiştir.⁴⁰⁹ 5 kişi ise bu vergi türünden ödeme yapmamıştır.

Beylikler Çiftliğinde toplanan Kovan Rüsümü miktarı 9 kuruştur. Köyde bu vergi türünde bir kişi 9 kuruşla Arab oğlu Ali bin Halil yapmıştır.⁴¹⁰ Kaydedilen diğer 11 kişinin kovan rüsümü yoktur.

Beylikler Çiftliğinde Ağnam Rüsümü mükellefi yoktur. Yani küçükbaş hayvanları yoktur. Çiftliğin sakinlerinin geçimlerini hayvancılıkla değil tarımla sağladıkları düşünülebilir.

12 vergi mükellefinin kaydedildiği Beylikler Çiftliğinde tabloda gruplanan tüm vergi kalemlerinden vergi ödemesi yapmış kimse yoktur. Kişisel toplam en yüksek miktarda ödemeyi ise 1/1 numaralı hanede ikamet eden Arab oğlu Ali bin Halil 461,5 kuruşla yapmıştır.⁴¹¹ Köyün en zengin kişisi olarak düşünülebilir. Aynı satırda birlikte

⁴⁰⁵ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9216, 2.

⁴⁰⁶ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9216, 2.

⁴⁰⁷ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9216, 5.

⁴⁰⁸ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9216, 2.

⁴⁰⁹ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9216, 4.

⁴¹⁰ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9216, 2.

⁴¹¹ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9216, 2.

kaydedilmiş olan Kel Mehmedzâde Mehmed Ağa⁴¹² ve İsmâ'îl Ağa ibnân-ı İsmâ'îl⁴¹³ ise 10,5 kuruşla köydeki toplam en düşük miktarı ödeyen vergi mükellefleri olmuştur. 3/1 hanede ikamet eden Adem oğlu Hasan bin Mehmed⁴¹⁴ ve 5/1 numaralı hanede ikamet eden Şa'bân oğlu İsmâ'îl bin Mehmed⁴¹⁵ hiçbir vergi kaleminden mükellef yazılmamış kayıtları boş düşülmüştür.

5.3.4. İciler Köyü (Karyesi)

Tablo 5.4: İciler Köyü (Karye) Hane Sahiplerinin Ödediği Vergiler (Kuruş)

Hane/No	Hane Sahibi	Vergi-yi Mahsusa	Aşar ve Rüşumu (Hinta vs.)	Rusumat (Bağ, Bahçe vs.)	Kovan Rüşumu	Ağnam Rüşumu	Toplam
1/1	İmâm oğlu Mollâ Ahmed bin Hasan	46	83,5	22,5	-	-	152
2/1	Hâcı oğlu Abdülbâki bin Osman	300,5	212,5	23,5	-	2	538,5
3/1	Koca oğlu Salih bin Ali	300,5	104,5	45	-	-	450
4/1	Kethüdâ oğlu Ali bin Hüseyin	265,5	100	60	-	-	425,5
5/1	Kethüdâ oğlu Mehmed bin Hüseyin	260,5	120	64	-	-	444,5
6/1	Emir oğlu Ali bin Mehmed	170,5	114,5	44	-	-	329
7/1	Ahretlik oğlu Hasan bin Mahmud	290	95,5	58	-	-	443,5
8/1	İmâm oğlu Hüseyin bin Ahmed	180,5	98,5	53,5	-	-	332,5
9/1	Emir oğlu Mustafa bin Mehmed	290,5	146	33	-	-	469,5
10/1	Sarı oğlu Mustafa bin Tahsin	180,5	23	7	-	-	210,5

⁴¹² BOA, ML. VRD. TMT. d. 9216, 6.

⁴¹³ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9216, 6.

⁴¹⁴ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9216, 3.

⁴¹⁵ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9216, 4.

Tablo 5.4: (Devam) İçiler Köyü (Karye) Hane Sahiplerinin Ödediği Vergiler (Kuruş)

Hane/No	Hane Sahibi	Vergi-yi Mahsusa	Aşar ve Rüşumu (Hinta vs.)	Rusumat (Bağ, Bahçe vs.)	Kovan Rüşumu	Ağnam Rüşumu	Toplam
11/1	Sarı Hüseyin oğlu Hüseyin bin Ali	100,5	-	3	-	-	103,5
12/1	Sarı oğlu Ali karındaşı Ömer diğer karındaşı Mehmed	-	8	12	-	-	20
13/1	Peştad oğlu Hüseyin bin Musa	80,5	25,5	17,5	-	-	123,5
14/1	Emir oğlu İsmail bin Mehmed	290,5	128	38	-	-	456,5
15/1	Emin oğlu Mehmed Ali bin Ali	265,5	33	29	-	-	327,5
16/1	İmâm oğlu Süleyman bin Abdullah	265,5	107	22	-	-	394,5
17	Mermerci oğlu Mustafa bin Ali	-	-	-	-	-	-
Hane/No	Hane Sahibi	Vergi-yi Mahsusa	Aşar ve Rüşumu (Hinta vs.)	Rusumat (Bağ, Bahçe vs.)	Kovan Rüşumu	Ağnam Rüşumu	Toplam
18/1	Kara Temürcü oğlu Halil bin Mehmed	100,5	24	6,5	-	-	131
18/1	Kara Temürcü oğlu Halil'in karındaşları Mustafa ve Şerif ibnân-ı Mehmed	80,5	3	-	-	-	80,5
19/1	Çakırca oğlu Mehmed bin Osman	-	-	-	-	-	-
20/1	Kara Memiş oğlu Mehmed bin Memiş	-	-	-	-	-	-

Tablo 5.4: (Devam) İciler Köyü (Karye) Hane Sahiplerinin Ödediği Vergiler (Kuruş)

Hane/No	Hane Sahibi	Vergi-yi Mahsusa	Aşar ve Rüşumu (Hinta vs.)	Rusumat (Bağ, Bahçe vs.)	Kovan Rüşumu	Ağnam Rüşumu	Toplam
21/1	Kethüdâ oğlu Mehmed bin Ali	20	55,5	-	-	-	75,5
22/1	Balathı oğlu Süleyman bin Mehmed	70	41	2,5	-	-	113,5
23/1	Tosyalı oğlu Mehmed bin Mustafa	70,5	-	-	-	-	70,5
-	Merkûmun zevcesi Fatıma bint-i Osman	-	20	36	-	-	56
-	Bolathı oğlu Ebubekir bin Süleyman	-	-	3	-	-	3

İciler Köyünde kaydedilen vergi mükellefi sayısı 26'dır. 24 kişi normal sıralama ile hane numarası ile kaydedilmişken son 2 kişide herhangi bir hane numarası kaydı yoktur. 18/1 numaralı hane iki kez aynı numara ile kaydedilmiştir.⁴¹⁶ İki numarada kaydedilen kişiler kardeşlerdir.

İciler Köyünde ikamet edenlerden toplanan toplam vergiyi mahsusa miktarı 3629 kuruştur. Vergiyi mahsusayı en yüksek miktarda ödeyen kişiler 300,5 kuruşla 2/1 numaralı hanede ikamet eden Hâcı oğlu Abdülbâki bin Osman⁴¹⁷ ile 3/1 numaralı hanede ikamet eden Koca oğlu Salih bin Ali olmuştur.⁴¹⁸ 21/1 numaralı hanede ikamet eden Kethüdâ oğlu Mehmed bin Ali ise 20 kuruşla en düşük miktarı ödemiştir.⁴¹⁹ 7 kişi bu vergi türünden mükellef olmamıştır. 6 kişi ise bu vergi kaleminden ödeme yapmamıştır.

İciler Köyünde toplanan toplam Aşar ve Rüşumu miktarı 1543 kuruş olmuştur. Bu vergi türünde 212,5 kuruş ile en yüksek vergi veren kişi 2/1 numaralı hanede ikamet

⁴¹⁶ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9193, 9.

⁴¹⁷ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9193, 2.

⁴¹⁸ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9193, 3.

⁴¹⁹ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9193, 10.

eden Hâcî oğlu Abdülbâki bin Osman olmuştur.⁴²⁰ En düşük miktar ödeyen kişiler ise 3 kuruşla 18/1 numaralı hanede ikamet eden Kara Temürcü oğlu Halil'in karındaşları Mustafa ve Şerif ibnân-ı Mehmed olmuştur.⁴²¹ Köyden 6 kişi bu vergiden ödeme yapmamıştır. Tarla ürünleri vergisi olarak kabul edeceğimiz aşar ve tahıl rüsumları çiftçiliğin bu türünde köyden 6 kişinin bu tür ürünleri hiç ekmediği anlaşılmaktadır.

İciler Köyünde Rüsumat adıyla gruplaştırılan vergi miktarı toplam 580 kuruş olmuştur. Köyden bu vergiyi en yüksek miktarı ödeyen kişi 64 kuruşla 5/1 numaralı hanede ikamet eden Kethüdâ oğlu Mehmed bin Hüseyin olmuştur.⁴²² Bu vergi türünde en düşük miktar olan 2,5 kuruşla 22/1 numaralı hanede ikamet eden Balatlı oğlu Süleyman bin Mehmed tarafından ödenmiştir. 6 kişi ise bu vergi türünden ödeme yapmamıştır.

İciler Köyünde Kovan Rüsumu yoktur. Köyden arıcılıkla uğraşan kişinin olmadığı anlaşılmaktadır.

İciler Köyünde Ağnam Rüsumu mükellefi bir kişi vardır. Bu vergiyi ödeyen kişi 2 kuruşla 2/1 numaralı hanede ikamet eden Hâcî oğlu Abdülbâki bin Osman olmuştur.⁴²³ Bu düşük miktar dolayısıyla köyün sakinlerinin geçimlerini hayvancılıkla değil tarımla sağladıkları düşünülebilir.

26 vergi mükellefinin kaydedildiği İciler Köyünde tabloda gruplanan vergi kalemlerinin hepsinden vergi ödemesi yapmış kimse yoktur. Kişisel anlamda toplam en yüksek miktarda ödemeyi ise 2/1 numaralı hanede ikamet eden Hâcî oğlu Abdülbâki bin Osman 538,5 kuruşla yapmıştır.⁴²⁴ Köyün en zengin kişisi olarak düşünülebilir. Hane numarası olmaksızın en son sırada kaydedilen Bolatlı oğlu Ebubekir bin Süleyman ise 3 kuruşla köydeki toplam en düşük miktarı ödeyen vergi mükellefi olmuştur.⁴²⁵ Köyde 17, 19, 20 numaralı hanelerde ikamet eden kişiler ise hiçbir vergi kaleminden mükellef olarak kaydedilmemiştir. İciler Köyü'nde vergi mükellefi sayısı 26 olup, vergi ödemeleri detaylı bir şekilde incelendiğinde çeşitli ilginç noktalar ortaya çıkmaktadır. Öncelikle, bazı hane sahiplerinin hane numaralarının belirtilmediği ve hatta aynı hane

⁴²⁰ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9193, 2.

⁴²¹ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9193, 9.

⁴²² BOA, ML. VRD. TMT. d. 9193, 4.

⁴²³ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9193, 2.

⁴²⁴ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9193, 2.

⁴²⁵ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9193, 11.

numarasının iki farklı kişiye atanmış olduğu görülmektedir. Bu durumda, köydeki kayıt tutma sisteminin düzeltilmesi ve daha düzenli hale getirilmesi gerekmektedir.

Vergi türlerine göre incelendiğinde, vergi-yi mahsusa, aşar ve rüsum, rusumat, kovan rüsumu ve ağnam rüsumu gibi çeşitli vergi kalemlerinden herkesin eşit şekilde mükellef olmadığı ve ödemelerin farklılık gösterdiği görülmektedir. Özellikle vergi-yi mahsusa ve aşar ve rüsum vergilerinde en yüksek ödemeyi yapanların belirlenmesi dikkat çekicidir. Hane sahiplerinin vergi ödemeleri, köydeki gelir dağılımı ve ekonomik durumları hakkında ipuçları vermektedir. Örneğin, Hâcı oğlu Abdülbâki bin Osman'ın vergi ödemelerinin genel toplamda büyük bir paya sahip olması, onun köydeki zenginlik açısından öne çıkan bir kişi olduğunu düşündürmektedir. Ayrıca, köyde arıcılıkla uğraşan kişi olmaması ve ağnam rüsumu vergisini sadece bir kişinin ödemesi, köy halkının tarımla daha fazla meşgul olduğunu göstermektedir. Son olarak, bazı hane sahiplerinin hiçbir vergi kaleminden mükellef olarak kaydedilmemiş olması ve bazı vergi kalemlerinden hiçbir ödeme yapmamış olmaları dikkat çekicidir. Bu durum, köydeki vergi ödeme sisteminin bazı vatandaşlar üzerinde tam olarak uygulanmadığını veya bazıları tarafından gelir elde edilmediğini gösterebilir. Ayrıca, belirli bir vergi kalemini ödemeyen veya belirli vergi türlerinden muaf tutulan kişilerin nedenlerini anlamak önemlidir. Örneğin, bazı hane sahiplerinin aşar ve rüsum vergisinden muaf tutulmuş olması veya hiçbir vergi kaleminden mükellef olarak kaydedilmemiş olmaları, belki de köydeki yaşam tarzlarının veya gelir kaynaklarının farklı olduğunu işaret edebilir. Ayrıca, vergi mükellefi olmayan veya vergi ödemeyen kişilerin sosyal ve ekonomik durumlarını anlamak, köyün genel refahı ve vergi uyumunu değerlendirmek için önemlidir. Bu kişilerin neden vergi ödemediğinin araştırılması ve gerekli önlemlerin alınması, vergi toplama sürecinin daha adil ve etkili hale getirilmesine yardımcı olabilir. Sonuç olarak, İciler Köyü'nde vergi ödemeleri ve vergi mükellefiyetiyle ilgili yapılan bu detaylı analiz, köyün ekonomik yapısı, vergi uyumu ve gelir dağılımı hakkında önemli bilgiler sunmaktadır. Bu bilgiler, vergi politikalarının ve kaynak dağıtımının daha iyi yönetilmesine yardımcı olabilir ve köydeki refahın artırılmasına katkı sağlayabilir.

5.3.5. Söğüt Köyü (Karyesi)

Tablo 5.5: Söğüt Köyü (Karye) Hane Sahiplerinin Ödediği Vergiler (Kuruş)

Hane/No	Hane Sahibi	Vergi-yi Mahsusa	Aşar ve Rüşumu (Hinta vs.)	Rusumat (Bağ, Bahçe vs.)	Kovan Rüşumu	Ağnam Rüşumu	Toplam
-	İmâm oğlu Hasan bin İbrahim	-	53	12,5	-	-	65,5
1/2	Merkûmun karındaşı Osman bin İbrahim	160	74	25,5	-	-	259,5
1/3	Merkûmun karındaşı İsmail bin İbrahim	-	-	-	-	-	-
2/1	İmam oğlu Mehmed bin Halil	-	154	3,5	-	9,5	167
3/1	Geyvan oğlu İhsan bin Hüseyin	440	207	11	-	48	706
4/1	Geyvan oğlu Ömer bin Halil	440	110	10	-	30	590
5/1	Sarı Hüseyin oğlu Ahmed bin Abdullah	440	251	25	-	-	716
6/1	Gavgacı oğlu Ömer bin Ahmed	440	179	20	-	-	639
7/1	Ebubekir oğlu İsmail bin Ebubekir	360	82	9	-	8,5	459,5
8/1	Aydınlı oğlu Mustafa bin Mustafa	360	99	18	-	-	477
9/1	Gavgacı oğlu Ali bin Mustafa	440	127	11,5	-	46,5	625
10/1	Yakub oğlu Mehmed bin Halil	272	97	33,5	-	-	372,5
11/1	Dede oğlu Müteveffâ Ali'nin oğulları Mehmed ve Mahmud	360	208	44	-	-	612
12/1	Çolak oğlu Mustafa bin Hüseyin	360	152	34,5	-	-	546,5

Tablo 5.5: (Devam) Söğüt Köyü (Karye) Hane Sahiplerinin Ödediği Vergiler (Kuruş)

Hane/No	Hane Sahibi	Vergi-yi Mahsusa	Aşar ve Rüşumu (Hinta vs.)	Rusumat (Bağ, Bahçe vs.)	Kovan Rüşumu	Ağnam Rüşumu	Toplam
13/1	Kara Ahmed oğlu Mustafa bin Ahmed	360	124	36	-	8,5	528,5
14/1	Çamurlu oğlu Salih bin Süleyman	240	71,5	33	-	6,5	351
15/1	Lüleci oğlu Hüseyin bin Mustafa	240	115	28	-	-	383
16/1	Gavgacı oğlu Ebubekir bin Ömer	300	131	15	-	-	446
17/1	Kara Mustafa oğlu Hüseyin bin İbrahim	330	112	43	-	-	485
18/1	Kara Ahmed oğlu Mollâ Osman bin Ahmed	200	129	10	-	4	343
19/1	Gavgacı oğlu İbrahim bin Osman	300	225,5	28,5	-	-	554
20-1	Geyvan oğlu Mustafa bin Hüseyin	220					220
20-2	Merkûm Mustafa'nın oğlu Halil	260					260
20-3	Merkûm Mustafa'nın oğlu İbrahim	20					20
21-1	Ebubekir oğlu Ahmed bin Ebubekir	60					60
22-1	Hamza oğlu İsa bin Hamza	-					
23-1	Ebubekir oğlu Hasan bin Süleyman	20					20

Tablo 5.5: (Devam) Söğüt Köyü (Karye) Hane Sahiplerinin Ödediği Vergiler (Kuruş)

Hane/No	Hane Sahibi	Vergi-yi Mahsusa	Aşar ve Rüşumu (Hinta vs.)	Rusumat (Bağ, Bahçe vs.)	Kovan Rüşumu	Ağnam Rüşumu	Toplam
24-1	Sarı Hasan oğlu Halil bin İbrahim	50					50
25-1	Medine oğlu Mehmed bin İsmail	-					

Söğüt Köyünde kaydedilen vergi mükellefi sayısı 29'dir. İlk sırada kaydedilmiş bulunan İmâm oğlu Hasan bin İbrahim için hane numarası belirtilmemiştir.⁴²⁶ Muhtemelen sehven böyle bir durum olmuştur. İkinci ve üçüncü sırada kaydedilmiş bulunan hane sahipleri ilk sırada yer alan kişinin kardeşleri olarak kaydedilmiş ve hane numaraları için 1/2 ve 1/3 şeklinde kayıt düşülmüştür. İlk sıradaki 1/1 kabul edilirse 1 numaralı hane altında 3 hane birleştirildiği anlaşılmaktadır.⁴²⁷

Söğüt Köyünde ikamet edenlerden toplanan toplam vergiyi mahsusa miktarı 6672 kuruştur. Vergiyi mahsusayı en yüksek miktarda ödeyen kişiler 440 kuruşla 3/1, 4/1, 5/1, 6/1 ve 9/1 numaralı hanelerde oturanlar ödemiştir. 1/2 numaralı hanede ikamet eden Osman bin İbrahim ise 160 kuruşla en düşük miktarı ödemiştir.⁴²⁸ 3 hane sahibi bu vergi türünden ödeme yapmamıştır. Söğüt Köyünde toplanan toplam Aşar ve Rüşumu miktarı 2701 kuruş olmuştur. Bu vergi türünde 251 kuruş ile en yüksek vergi veren kişi 5/1 numaralı hanede ikamet eden Sarı Hüseyin oğlu Ahmed bin Abdullah olmuştur.⁴²⁹ En düşük miktarı ödeyen kişi ise 53 kuruşla ilk sırada kaydedilen İmâm oğlu Hasan bin İbrahim olmuştur.⁴³⁰ Köyden 1/3 numaralı hanede ikamet eden İsmail bin İbrahim bu vergi türünden ödeme yapmamıştır. Söğüt Köyünde Rüşumat adıyla gruplaştırılan vergi miktarı toplam 441,5 kuruş olmuştur. Köyden bu vergiyi en yüksek miktarı ödeyen kişi 44 kuruşla 11/1 numaralı hanede ikamet eden Dede oğlu Müteveffâ Ali'nin oğulları Mehmed ve Mahmud olmuştur.⁴³¹ Bu vergi türünde en düşük miktar olan 3,5 kuruşla 2/1 numaralı hanede ikamet eden İmamoğlu Mehmed bin Halil tarafından ödenmiştir.⁴³²

⁴²⁶ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9209, 2.

⁴²⁷ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9209, 2.

⁴²⁸ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9209, 2.

⁴²⁹ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9209, 4.

⁴³⁰ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9209, 2.

⁴³¹ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9209, 11.

⁴³² BOA, ML. VRD. TMT. d. 9209, 2.

Köyden 1/3 numaralı hanede ikamet eden İsmail bin İbrahim bu vergi türünden ödeme yapmamıştır.⁴³³ Söğüt Köyünde Kovan Rüsümü yoktur. Köyden arıcılıkla uğraşan kişinin olmadığı anlaşılmaktadır. Söğüt Köyünde toplanan toplam Ağnam Rüsümü 161,5 kuruştur. Bu vergiyi en yüksek miktarda ödeyen kişi 48 kuruşla 3/1 numaralı hanede ikamet eden Geyvan oğlu İhsan bin Hüseyin olmuştur.⁴³⁴ En düşük miktarda ödeyen kişi ise 4 kuruşla 18/1 numaralı hanede ikamet eden Kara Ahmed oğlu Mollâ Osman bin Ahmed olmuştur.⁴³⁵

28 vergi mükellefinin kaydedildiği Söğüt Köyünde tabloda gruplanan vergi kalemlerinin hepsinden vergi ödemesi yapmış kimse yoktur. Devlete ödediği vergi kalemlerinden toplamda en yüksek miktarda ödemeyi ise 716 kuruşla 5/1 numaralı hanede ikamet eden Sarı Hüseyin oğlu Ahmed bin Abdullah yapmıştır.⁴³⁶ Köyün en zengin kişisi olarak düşünülebilir. Hane numarası olmaksızın ilk sırada kaydedilen İmâm oğlu Hasan bin İbrahim ise 65,5 kuruşla köydeki toplam en düşük miktarı ödeyen vergi mükellefi olmuştur.⁴³⁷ Köyde 1/3 numaralı hanede ikamet eden İmâm oğlu Hasan bin İbrahim'in kardeşi İsmail bin İbrahim ise hiçbir vergi kaleminden mükellef olarak kaydedilmemiştir.⁴³⁸

5.3.6. Yağlılar Köyü (Karyesi)

Tablo 5.6: Yağlılar Köyü (Karye) Hane Sahiplerinin Ödediği Vergiler (Kuruş)

Hane/No	Hane Sahibi	Vergi-yi Mahsusa	Aşar ve Rüsümü (Hinta vs.)	Rüsumat (Bağ, Bahçe vs.)	Kovan Rüsümü	Ağnam Rüsümü	Toplam
1/1	Akbaş oğlu Mehmed Efendi bin Mehmed	-	16	-	-	-	16
2/1	Gedik Hüseyin bin Mehmed	384	200	21	1,5	16,5	623
3/1	Hâfız oğlu Mustafa bin Halil	334	209	15	2,5	15	575,5
4/1	Kalaycı oğlu Hâcî Mehmed bin Hüseyin	-	216,5	14,5	-	3	224

⁴³³ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9209, 2.

⁴³⁴ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9209, 3.

⁴³⁵ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9209, 11.

⁴³⁶ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9209, 4.

⁴³⁷ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9209, 2.

⁴³⁸ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9209, 3.

Tablo 5.6: (Devam) Yağlılar Köyü (Karye) Hane Sahiplerinin Ödediği Vergiler (Kuruş)

Hane/No	Hane Sahibi	Vergi-yi Mahsusa	Aşar ve Rüşumu (Hinta vs.)	Rüşumat (Bağ, Bahçe vs.)	Kovan Rüşumu	Ağnam Rüşumu	Toplam
5/1	Mehmed oğlu Ali bin Mehmed	225	80	14	-	-	319
6/1	İnce oğlan oğlu Hüseyin bin Mehmed	334	211,5	10	-	12,5	568
7/1	Köçenk Mustafa oğlu Ali bin Mustafa	398	233	12	-	17,5	660,5
8/1	Yazıcı oğlu Mollâ Hasan bin Ebûbekir	294	132	20	-	-	446
-	Merkûmun zevci Hadice bint-i Mustafa	-	80	-	-	-	80
9/1	Çakır oğlu Mehmed Ali bin İsmâ'îl	384	32	10	-	-	426
-	Tahta Kılıç oğlu Osmân	-	-	-	-	-	-
10/1	Gökçe Ahmed oğlu Halil bin Ahmed	234	155	18	-	-	407
11/1	Aşık İbrâhîm oğlu Ali	127	64	12	-	-	203
12/1	Köse oğlu Ahmed karındaşı İsmâ'îl ibnân-ı Hüseyin	127	35	8	-	-	170
13/1	İshâk oğlu Mehmed bin Mustafa	294	144	15	3	-	456
14/1	Haydar oğlu Mehmed bin Ahmed	255	144	24	1	-	424
15/1	Deli Ali oğlu Ahmed bin Ali	220	84	3	-	8,5	315,5
-	Merkûm Ahmed'in li-ebeveyn kız karındaşı Halîme	32	-	-	-	-	32

Tablo 5.6: (Devam) Yağlılar Köyü (Karye) Hane Sahiplerinin Ödediği Vergiler (Kuruş)

Hane/No	Hane Sahibi	Vergi-yi Mahsusa	Aşar ve Rüşumu (Hinta vs.)	Rüşumat (Bağ, Bahçe vs.)	Kovan Rüşumu	Ağnam Rüşumu	Toplam
16/1	Çirkin oğlu İbrâhîm bin Mustafa	160	56	1,5	-	-	217,5
17/1	Değirmenci oğlu Sâlih bin Hasan	110	50,5	10	-	-	170,5
18/1	Çakır oğlu İsmâ'îl bin Ali	294	162	8,5	-	-	464,5
19/1	Kara Hüseyin oğlu Ali'nin yetimi Halîl	120	-	4,5	-	-	124,5
20/1	Hâcî Hüseyin Efendi bin İsmâ'îl	-	95	6,5	4	17	122,5
21/1	Mollâ Ebûbekir oğlu Ahmed bin Ali	60	150	6,5	2	-	218,5
22/1	İmâm oğlu Mehmed Efendi bin Halîl	-	44	7	-	-	51
23/1	Koca Hüseyin oğlu Hasan bin İbrâhîm	100	50	5	-	-	155
23/1	Merkumun karındaşı Hüseyin bin İbrâhîm	154	59	5	-	-	218
24/1	Sarı Süleymân oğlu Ahmed bin Süleymân	220	135,5	16	-	-	371,5
-	Merkûmun zevci Hadice bint-i Süleymân	-	33	-	-	-	33
25/1	Koca Ahmed oğlu İsmâ'îl bin Ahmed	293	192	8	-	-	493
26/1	Aşık İbrâhîm oğlu Mehmed bin Ali	150	139,5	4,5	-	-	294

Tablo 5.6: (Devam) Yağlılar Köyü (Karye) Hane Sahiplerinin Ödediği Vergiler (Kuruş)

Hane/No	Hane Sahibi	Vergi-yi Mahsusa	Aşar ve Rüşumu (Hinta vs.)	Rüşumat (Bağ, Bahçe vs.)	Kovan Rüşumu	Ağnam Rüşumu	Toplam
26/1	Merkumun torunu Ahmed bin Ahmed	64	-	-	-	-	64
27/1	İmâm oğlu Mehmed bin Mustafa	200	119	14	-	-	323
28/1	Kocagöz oğlu Deli İbrâhîm	200	117	18	-	-	335
29/1	Bodur oğlu Mustafa bin Mehmed	134	60,5	2	-	-	196,5
29/1	Merkûmun karındaşı Halîl bin Mustafa	134	63,5	2	-	-	199,5
30/1	Mehmed Ali oğlu Osmân bin Mehmed Ali	200	100	3,5	2,5	-	306,5
31/1	Mehmed Ali oğlu Ali bin Mehmed Ali	160	41	2	-	1	204
32/1	Dana oğlu İsmâ‘îl bin Mehmed	84	-	10	-	-	94
33/1	Mollâ Mehmed ibnân-ı Hüseyin	160	80	7	-	-	247
34/1	Aşık İbrâhîm oğlu Halîl bin Ali	160	68	15	-	-	243
35/1	İnce oğlan oğlu Osmân bin Mehmed	160	74	14	-	-	248
36/1	Çakır oğlu İsmâ‘îl bin Mehmed	134	66,5	11	-	-	211,5
37/1	İbrâhîm bin Ahmed	200	91	5,5	-	-	296,5
38/1	Temirci oğlu Ali bin Yûsuf	200	104	11	-	-	315
39/1	Bıyıklı oğlu Mustafa bin Mehmed	160	100	1	-	-	261

Tablo 5.6: (Devam) Yağlılar Köyü (Karye) Hane Sahiplerinin Ödediği Vergiler (Kuruş)

Hane/No	Hane Sahibi	Vergi-yi Mahsusa	Aşar ve Rüşumu (Hinta vs.)	Rüşumat (Bağ, Bahçe vs.)	Kovan Rüşumu	Ağnam Rüşumu	Toplam
40/1	Gök Ali oğlu İbrâhîm bin Ali	200	98	27	-	-	325
41/1	Sarı oğlu Mehmed bin Süleymân	84	67	1	-	-	152
42/1	Hâcî Hasan oğlu Mustafa bin Ahmed	160	93	5	-	-	258
43/1	Hâcî Himmet oğlu Abdullâh bin İsmâ'îl	160	88	10	-	-	258
44/1	Koca bıyık oğlu Hasan bin İsmâ'îl	132	50	9	-	-	191
45/1	Küçük Hasan oğlu Ali bin Hasan	200	110	6	-	-	316
47/1	Aşık İbrâhîm oğlu Ali bin Hüseyin	80	72,5	8,5	-	-	161
48/1	İsmâ'îl oğlu İsmâ'îl bin İsmâ'îl	44	-	1,5	-	-	45,5
49/1	Akberli oğlu Abdullâh bin Hüseyin	-	-	-	-	-	-
50/1	Kuru oğlu Süleymân bin Mustafa	160	82	15	-	-	257
51/1	Ali Beşe oğlu Hasan bin Ahmed	134	48	6,5	-	-	188,5
52/1	Dede oğlu Osmân bin Mustafa	334	105	2	-	58	499
53/1	Adem Halîl oğlu Mehmed bin Halîl	184	77	2	-	-	263
53/1	İsmâ'îl bin Mehmed	-	72	-	-	-	72
54/1	Ali Hoca oğlu Ahmed bin Ali	254	15	-	-	-	269

Tablo 5.6: (Devam) Yağlılar Köyü (Karye) Hane Sahiplerinin Ödediği Vergiler (Kuruş)

Hane/No	Hane Sahibi	Vergi-yi Mahsusa	Aşar ve Rüşumu (Hinta vs.)	Rüşumat (Bağ, Bahçe vs.)	Kovan Rüşumu	Ağnam Rüşumu	Toplam
55/1	Köse oğlu Mustafa bin Mustafa	80	38	3	-	-	121
-	Merkûmun zevci Âyişe bint-i Halîl	-	2,5	-	-	-	2,5
56/1	Hacı Mustafa Efendi ibn-i Halîl	32	-	-	-	-	32
57/1	Keleş oğlu İsmâ'îl bin Mehmed	162	-	1,5	-	12	175,5
-	Merkûm İsmâ'îl'in zevci Ümmühân bint-i Mustafa	-	4	1,5	-	-	5,5
-	(Şehidlü) Abdil oğlu Ali bin Abdil	52	50	13	-	-	115
-	(Şehidlü) Tıraz oğlu Veli bin Mustafa	52	32	10	-	-	94
-	(Şehidlü) Koca Ali oğlu Ahmed bin Mustafa	37	20	-	-	-	57
-	(Şehidlü) Sarı oğlan oğlu Himmet karındaşı Osmân bin Mustafa	37	14	-	-	-	51
-	(Şehidlü) Tata oğlu Mollâ Ali bin Ali	82	70	-	-	-	152
1/1	Şa'bân oğlu Mollâ Yusuf bin Mehmed	-	92	10	-	-	102
2/1	Haman oğlu İsmâ'îl bin Abdullâh	-	67,5	7	-	-	74,5
3/1	Mollâ Halîl oğlu Şa'bân bin Halîl	-	50	10	-	-	60

Tablo 5.6: (Devam) Yağlılar Köyü (Karye) Hane Sahiplerinin Ödediği Vergiler (Kuruş)

Hane/No	Hane Sahibi	Vergi-yi Mahsusa	Aşar ve Rüsümü (Hinta vs.)	Rüsumat (Bağ, Bahçe vs.)	Kovan Rüsümü	Ağnam Rüsümü	Toplam
4	İmâm Hasan bin Mehmed	-	96,5	9,5	-	-	106
5	Şa'bân oğlu İsmâ'il bin Mehmed	-	-	-	-	-	-

Yağlılar Köyünde kaydedilen vergi mükellefi sayısı 76'dır. Bunun 5 tanesi köyün "Karye-i Mezbûr Civârı Gökçe Yokuşu Mahal⁴³⁹" adı verilen mevkiinde ikamet eden vergi mükellefleridir. Yağlılar köyünün kayıtlarında 11 şahsın isminin öncesinde hane numarası yoktur.

Yağlılar Karyesi temettuat defterinin son kısımlarında yeni hane numarasıyla vergi kayıtları yer almaktadır. Bu hanelerin başlangıç kısmında şu ifade yer almaktadır. Burada yer alan "Gökçe Yokuşu" ifadesinden hareketle Yağlılar köyünün yakınında yer alan bu Gökçe Yokuşu denen mahalde 5 vergi hanesi yer almaktadır. 5 numaralı hanede yer alan Şa'bân oğlu İsmâ'il bin Mehmed için meslek bilgisi olarak "Sığır çobanı" kaydı yer almaktadır.⁴⁴⁰ Hakkında verilen açıklamadan hareketle toplam temettuat harici diğer vergi kalemlerinden herhangi bir vergi mükellefi olarak kaydedilmemiştir.

Yağlılar Köyünde ikamet eden 77 şahıstan toplanan toplam vergiyi mahsusa miktarı 10313 kuruştur. Vergiyi mahsusayı en yüksek miktarda ödeyen kişiler 398 kuruşla 7/1 numaralı hanede ikamet eden Köçenk Mustafa oğlu Ali bin Mustafa ödemiştir.⁴⁴¹ İki hanede ikamet eden şahıs ise 32 kuruşla en düşük miktarı ödemiştir. 17 kişi bu vergi türünden ödeme yapmamıştır.

Yağlılar Köyünde toplanan toplam Aşar ve Rüsümü miktarı 5741 kuruş olmuştur. Bu vergi türünde 233 kuruş ile en yüksek vergi veren kişi 7/1 numaralı hanede ikamet eden Köçenk Mustafa oğlu Ali bin Mustafa olmuştur.⁴⁴² En düşük miktarı ödeyen kişi ise 2,5 kuruşla 55/1 numaralı hanede ikamet eden Köse oğlu

⁴³⁹ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9257, 34.

⁴⁴⁰ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9257, 35.

⁴⁴¹ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9257, 5.

⁴⁴² BOA, ML. VRD. TMT. d. 9257, 5.

Mustafa bin Mustafa zevci Âyişe bint-i Halîl olmuştur.⁴⁴³ Köyden 10 kişi bu vergi türünden ödeme yapmamıştır.

Yağlılar Köyünde Rûsumat adıyla gruplaştırılan vergi miktarı toplam 362,5 kuruş olmuştur. Köyden bu vergiyi en yüksek miktarı ödeyen kişi 27 kuruşla 40/1 numaralı hanede ikamet eden Gök Ali oğlu İbrâhîm bin Ali olmuştur.⁴⁴⁴ Bu vergi türünde en düşük miktar olan 1 kuruşla iki hanede ikamet eden şahıslar tarafından ödenmiştir. Köyden 15 kişi bu vergi türünden ödeme yapmamıştır.

Yağlılar Köyünde Kovan Rûsumu toplam 16,5 kuruş toplanmıştır. Köyden bu vergiyi en yüksek miktarı ödeyen kişi 4 kuruşla 20/1 numaralı hanede ikamet eden Hâcî Hüseyin Efendi bin İsmâ'îl olmuştur.⁴⁴⁵ Bu vergi türünde en düşük miktar olan 1 kuruşla 14/1 numaralı hanede ikamet eden Haydar oğlu Mehmed bin Ahmed tarafından ödenmiştir.⁴⁴⁶ Köyden 70 kişi bu vergi türünden ödeme yapmamıştır.

Yağlılar Köyünde Ağnam Rûsumu toplam 16,5 kuruş toplanmıştır. Köyden bu vergiyi en yüksek miktarı ödeyen kişi 58 kuruşla 52/1 numaralı hanede ikamet eden Dede oğlu Osmân bin Mustafa olmuştur.⁴⁴⁷ Bu vergi türünde en düşük miktar olan 1 kuruşla 31/1 numaralı hanede ikamet eden Mehmed Ali oğlu Ali bin Mehmed Ali tarafından ödenmiştir.⁴⁴⁸ Köyden 68 kişi bu vergi türünden ödeme yapmamıştır.

77 vergi mükellefinin kaydedildiği Yağlılar Köyünde tabloda gruplanan vergi kalemlerinin hepsinden vergi ödemesi yapmış iki hane var. 2/1 ve 3/1 numaralı hane sahipleri tüm kalemlerden ödeme yapmıştır. Devlete ödediği vergi kalemlerinden toplamda en yüksek miktarda ödemeyi ise 660,5 kuruşla 7/1 numaralı hanede ikamet eden Köçenk Mustafa oğlu Ali bin Mustafa yapmıştır.⁴⁴⁹ Köyün en zengin kişisi olarak düşünülebilir. En düşük miktarı ödeyen kişi ise 2,5 kuruşla 55/1 numaralı hanede ikamet eden Köse oğlu Mustafa bin Mustafa zevci Âyişe bint-i Halîl olmuştur.⁴⁵⁰ Köyden 3 şahıs ise hiçbir vergi kaleminden mükellef olarak kaydedilmemiştir.

⁴⁴³ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9257, 30.

⁴⁴⁴ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9257, 23.

⁴⁴⁵ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9257, 11.

⁴⁴⁶ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9257, 8.

⁴⁴⁷ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9257, 28.

⁴⁴⁸ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9257, 18.

⁴⁴⁹ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9257, 5.

⁴⁵⁰ BOA, ML. VRD. TMT. d. 9257, 30.

Tablo 5.7: Tüm Köylerin Vergileri (Kuruş)

Karye	Hane Sayısı	Vergiye Mahsusa	Aşar ve Rüşumu	Rüşumat	Kovan Rüşumu	Ağnam Rüşumu	Toplam
Aksaz	49	6423,5	2918,5	512	48	158	10060
Beciler	22	3462	1692	400	15,5	15	5584,5
Beylikler	13	625	762	66,5	9	-	1462,5
İciler	26	3629	1543	580	-	2	5754
Söğüt	29	6672	2701	441,5	-	161,5	9346
Yağlılar	77	10313	5741	362,5	16,5	16,5	16449,5
Toplam	207	30494,5	15357,5	2362,5	89	353	49156,5

Yukarıda verilen tabloda 1845 (Hicri 1261) yılı Kütahya Sancağı Simav Kazasında yer alan köylerden 6 tanesinin vergilerinin genel toplam vergi oranları verilmiştir. En büyük köy 77 vergi mensubu ile Yağlılar, en küçük yerleşim birimi ise 12 vergi mensubu ile Beylikler Çiftliğidir. Tablo 5.7'de farklı köylerin vergi ödemeleri ayrıntılı bir şekilde listelenmiştir. Köylerin vergi ödemeleri hane sayısı, vergiyi mahsusa, aşar ve rüşum, kovan rüşumu, ağnam rüşumu gibi çeşitli kalemler altında toplanmıştır. Aşağıda her köyün vergi durumuyla ilgili bazı gözlemler bulunmaktadır:

Aksaz Köyü: Aksaz köyü, toplam vergi ödemeleri açısından en yüksek rakama sahiptir (10,060 kuruş). Hane sayısının fazlalığı vergi miktarını artırmış gibi görünmektedir.

Beciler Köyü: Beciler köyü, vergi ödemelerinde Aksaz köyünün yaklaşık yarısı kadarını ödemiştir. Hane sayısının az olmasına rağmen vergi miktarının görece yüksek olması dikkat çekicidir.

Beylikler Köyü: Beylikler köyü, vergi ödemelerinde diğer köylere kıyasla daha düşük bir rakama sahiptir. Bu, köydeki hane sayısının azlığına ve vergi mükelleflerinin gelir düzeyine bağlı olabilir.

İciler Köyü: İciler köyü, vergi ödemelerinde genel olarak orta sıralarda yer almaktadır. Diğer köylere kıyasla vergi miktarları daha dengeli dağılmış gibi görünmektedir.

Söğüt Köyü: Söğüt köyü, vergi ödemelerinde Aksaz köyünden sonra en yüksek miktarı ödeyen ikinci köydür. Özellikle vergiyi mahsusa ve kovan rüşumu kalemlerinde yüksek miktarlar ödenmiştir.

Yağlılar Köyü: Yağlılar köyü, hane sayısının fazlalığına rağmen vergi ödemelerinde diğer köylere kıyasla daha düşük bir rakama sahiptir. Bu, köydeki vergi

mükelleflerinin gelir düzeyine veya tarımsal faaliyetlerin türüne bağlı olabilir. Genel olarak, köyler arasında vergi ödemelerinde büyük farklılıklar gözlemlenmektedir. Bu farklılıkların köylerin ekonomik yapısı, tarımsal faaliyetlerin çeşidi ve gelir düzeyi gibi faktörlere bağlı olduğu düşünülebilir.

1845 yılında bu köylerden toplam en yüksek vergi 16449,5 kuruşla Yağlılar köyünden tahsil edilmiştir. Yağlılar köyü diğer köylere göre tüm vergi kalemlerinin en yüksek düzeyde toplandığı köy olmuştur. Bu yüksek oran köyde ikamet eden hane sahiplerinin çokluğundan kaynaklandığı gibi köyün tarım arazilerinin ve geçim kaynaklarının diğer köylere nazaran daha yüksek olduğunu göstermektedir. En düşük vergi miktarı Beylikler Çiftliğinden tahsil edilmiştir. Yerleşim biriminde ikamet eden kişi sayısının az olması bu durumu açıklamaktadır.

6 köylerden toplanan en yüksek vergi kalemi vergiyi mahsusa adıyla bilinen vergi türü oluşturmuştur. En düşük oran ise Kovan Rüşumu olmuştur. Köylerden toplanan kovan ve ağnam rüşumu en düşük miktarı oluşturması bu geçim kaynaklarından herkesin yararlanmadığı herkesin temel geçim kaynağını tarım ürünlerinin oluşturduğu düşünülebilir.

SONUÇ

XIX. yüzyıl Osmanlı Devleti için sosyal, siyasi, ekonomik, kültürel ve daha birçok alanda köklü inkılâpların yapıldığı bir yüzyıl olmuştur. Tanzimat'ın ilan edilmesiyle birlikte başlayan yenilik ve düzenlemelerde mali açıdan önemli değişiklikler yaşanmıştır. Osmanlı yönetimi altında yaşayan halkın kazanç düzeyine göre vergileri toplamak için mal ve mülk sayımı yapılmaktaydı. Bu yapılan sayımlar sonucunda şahıslardan alınan vergiler ayrıntılı bir şekilde defterlere kaydedilmiştir. Temettuat defterleri adı verilen bu defterlerin içerisinde şahıs ismi, meslekler, emlak, arazi, hayvan, gelirler ilgili bilgiler var. Kütahya Sancağı Simav kazasına bağlı Aksaz, Yağlılar, İciler, Beciler, Söğüt köylerine ve Beylikler Çiftliğine ait defterler Başbakanlık Osmanlı Arşiv'inden temin edilerek sosyal ve ekonomik yapısı hakkında bilgiler elde edilir. 1845 (H. 1261) tarihli temettuat defterlerine baktığımızda Aksaz, Yağlılar, İciler, Beciler, Söğüt ve Beylikler Çiftliğinde 216 hane ve 648 kişi vardır.

Arazi ve araziden elde edilen gelirleri incelediğimizde köylerde ikamet eden şahısların mezru tarla bilgilerinin ayrıntılı bir şekilde kaydedildiği görülmektedir. Temettuat defterlerinde şahısların kaç dönüm mezru tarladan, ne kadar hâsılat elde ettiğine dair bilgileri de bulunabilmektedir. Aksaz, Yağlılar, İciler, Beciler, Söğüt köylerinde ve Beylikler Çiftliğinde de kirayla tutulan, kiraya verilen, nadasa bırakılan ve vakıf araziler bulunmaktadır.

Temettuat defterlerine göre bu bölgede yaşayan halkın çoğunluğunun tarım ve hayvancılık faaliyetleriyle geçimlerini sağlamış olduğu görülür. Aksaz, Yağlılar, İciler, Beciler, Söğüt köylerinde ve Beylikler Çiftliğinde yaşayan hane reislerinin çoğunluğu ziraat erbabı olarak kaydedilmiştir. Bunun dışında ırgat, hizmetkâr, hatab-keş, çoban, yolcu, hatip, imam ve muhtar gibi çeşitli meslekler vardır. Bazı hane sahiplerinin ise meslek bilgileri kaydedilmemiştir.

Aksaz, Yağlılar, İciler, Beciler, Söğüt köylerinde ve Beylikler Çiftliğinde buğday, arpa, burçak, nohut, fasulye, erzen ve yulaf gibi tahıl ürünlerin yetiştirilmektedir. En çok yetiştirilen tahıl ürünü ise buğday ve arpa olmuştur. Köylerde her hane tahıl ekmiş değildir. En çok tahıl ürününe sahip köy Söğüt köyü, en az tahıl ürününe sahip köy Beylikler Çiftliği olmuştur.

Tahıl ürünleri dışında köylerde bağ, bostan, afyon, ceviz, kendir, soğan, tütün, kamışlık korusu keten ve bahçe bulunmaktadır. Bu ürünleri yetiştirmeyen hane reisleri

de mevcuttur. Kütahya Sancağı Simav kazasına bağlı Aksaz, Yağlılar, İciler, Beciler ve Söğüt köyleri ve Beylikler Çiftliğinde ikinci önemli faaliyet hayvancılıktır. Köylerde küçükbaş, büyükbaş, yük ve binek hayvan yetiştiriciliğiyle uğraşmaktadır. Küçükbaş hayvan olarak keçi, koyun, oğlak ve kuzu gibi hayvanlar beslenmektedir. Büyükbaş hayvan olarak inek, buzağı, dana, düve, camus, malak, öküzü gibi hayvanlar yetiştirilmiştir. Yük ve binek hayvan olarak katır, kısarak, tay, merkep ve bargir gibi hayvanlar mevcuttur.

Köylerde en çok küçükbaş hayvan bulunmaktadır. Köylerde az sayıda da olsa arıcılıkla uğraşan hane sahipleri bulunmaktadır.

Yapılan bu yüksek lisans tez çalışmasında XIX. yüzyıl ortalarında Kütahya sancağı Simav kazasına Aksaz, Yağlılar, İciler, Beciler, Söğüt köylerinin ve Beylikler Çiftliğinin gelirleri incelenmiştir. Buna göre en yüksek gelire sahip köy Yağlılar köyüdür. Köyde en az gelire sahip ise Bağlılar köyüdür. İncelemiş olduğumuz köyler günümüzde yine Kütahya'nın Simav ilçesine bağlıdır. Simav, Kütahya ilinin 143 km güney batısında Ege Bölgesi'nde yer almaktadır.

SÖZLÜK

A

Ağnam	: Koyun, keçi.
Asel	: Bal.
Asiyab	: Değirmen.
Aşar	: Öşür vergisinin çoğulu.

B-C

Bargir	: Beygir.
Bennak	: Osmanlı Devletinde toprak sahibi olan babaların yanında yaşayan erkeklerin evlendikleri zaman ödedikleri vergi.
Ber-vech-i	: Olduğu gibi, olarak.
Bin	: Oğul.
Bostan	: Sebze bahçesi.
Camus	: Manda.

D-E

Ders-i Amm	: Medreselerde öğrencilere, camilerde halka açık ders verme yetkisine sahip müderris için kullanılan unvan.
Dönüm	: Arazi ölçüsü.
Duçar kimse	: Geçimini herhangi bir rahatsızlığı nedeniyle sağlayamayan kimse.
Duhan	: Tütün.
Erbab-ı Ziraat	: Çiftçi.
Erzen	: Ucuz, pahalı olmayan.
Evvel	: İlk, birinci.

G-H-İ

Ganem	: Koyun.
Hamule	: Yük, yük taşıyan.
Hâsılat-ı Senevîye	: Yıllık gelir.
Hatab-keş	: Oduncu.

Hınta	: Buğday.
Irgat	: Tarım işçiliği ya da yapı işçiliği yapan kişi.
İbn	: Oğul
İcar	: Kiralamak, kiraya vermek
İltizam	: Osmanlı Devletinde vergilerin bir bölümünün belli bir bedel karşılığında devlet tarafından kişilere devredilerek peşin olarak o kişiden ücret almasıdır.
İskân	: Yerleşmek
İyal	: Bir kimsenin geçimini üstlendiği kimse.

K

Karye	: Köy.
Karındaş	: Kardeş.
Kerime	: Kız evlat.
Kısrak	: Dişi at.
Kile	: Ağırlık ölçüsü.

M-N-Ö

Malak	: Manda yavrusu.
Merkep	: Binek.
Merkum	: Adı geçen.
Mezbur	: Adı geçen.
Mezru	: Ekili.
Mübeyyin	: Açıklayan
Mülhakat	: Bir yere bağlı olan başka yerler
Müstecir	: Kiracı
Müteveffa	: Ölen
Nam	: İsim, lakap, ün, ad.
Nesne	: Şey, herhangi bir şey
Öşür	: Tarım ürünlerinden alınan onda bir oranındaki vergi.

R-S-Ş-T

Rebibi	: Üvey oğul
Re's	: Baş

Reaya	: Halk
Rüsum	: Vergiler
Sağmal	: Süt veren, sağılmakta olan
Sail	: Soru soran.
Sene-i sabıkta	: Geçen yıl.
Şa'ir	: Arpa.
Tahrir	: Yazma.
Tarh	: Çıkarma, eksiltme.
Temettuat	: Kar, kazanç
Tekâlif-i Örfiyye	: İslam hukukuna göre şer'i vergilerin dışında kalan ve fakat devletin çeşitli sebeplerden dolayı almak zorunda olduğu diğer kanuni vergiler.
Tekâlif-i Şer'iyye	: İslam hukukunda müslim ve gayrimüslim vatandaştan tahsil edilen miktarı ve misbeti belli mali yükümlülükler.
Tımar	: Osmanlı'da uygulanan sistem, askere ayrılan toprak.

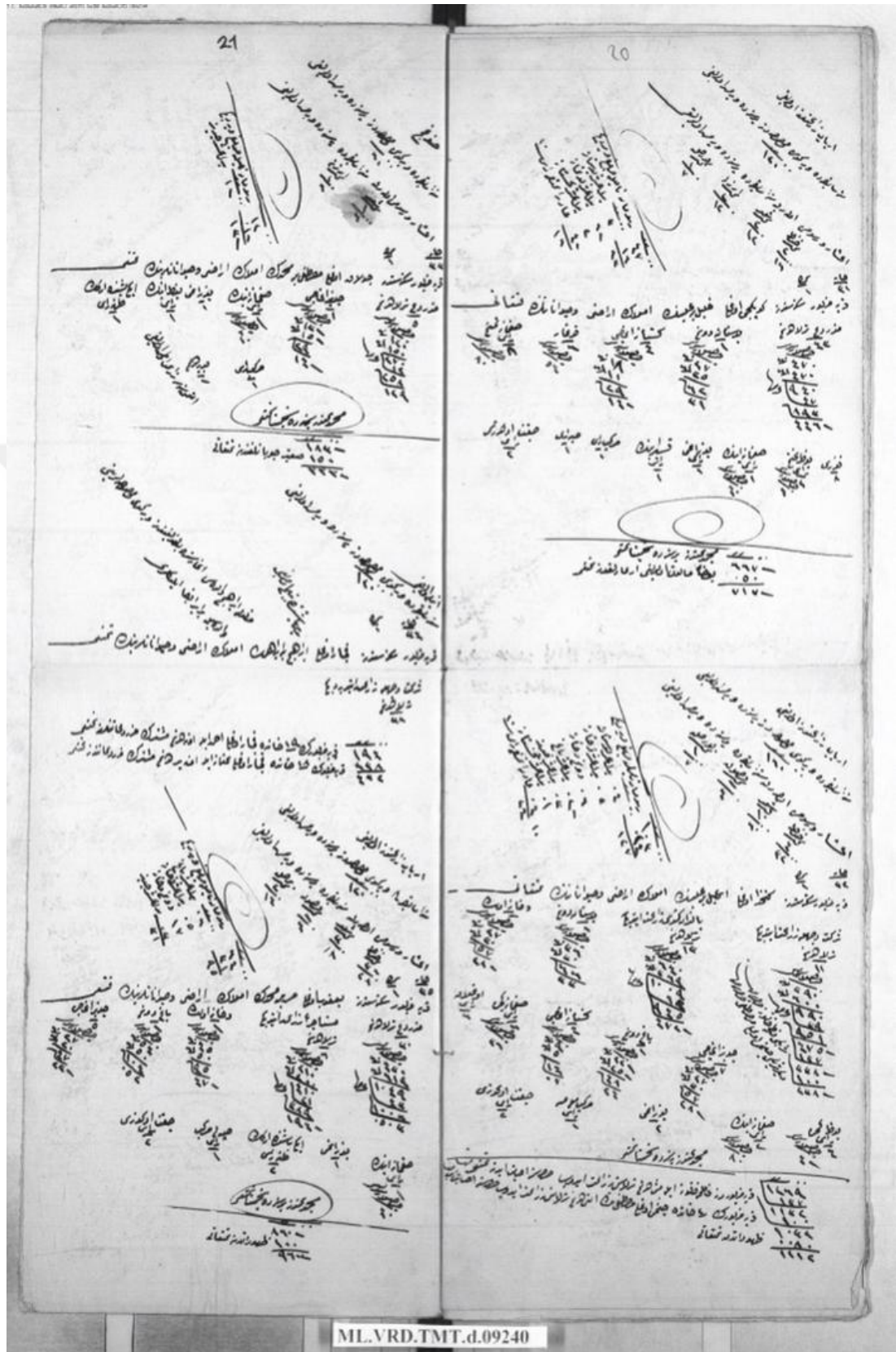
V-Y-Z

Veçhile	: Şekilde, yönüyle.
Veled	: Erkek çocuk.
Yekûn	: Toplam.
Yetim	: Babası ölmüş olan çocuk.
Yoz	: Kısır.
Ze'r	: Ekme.
Zevce	: Eş, hanım.
Zikr	: Anma, anılma.

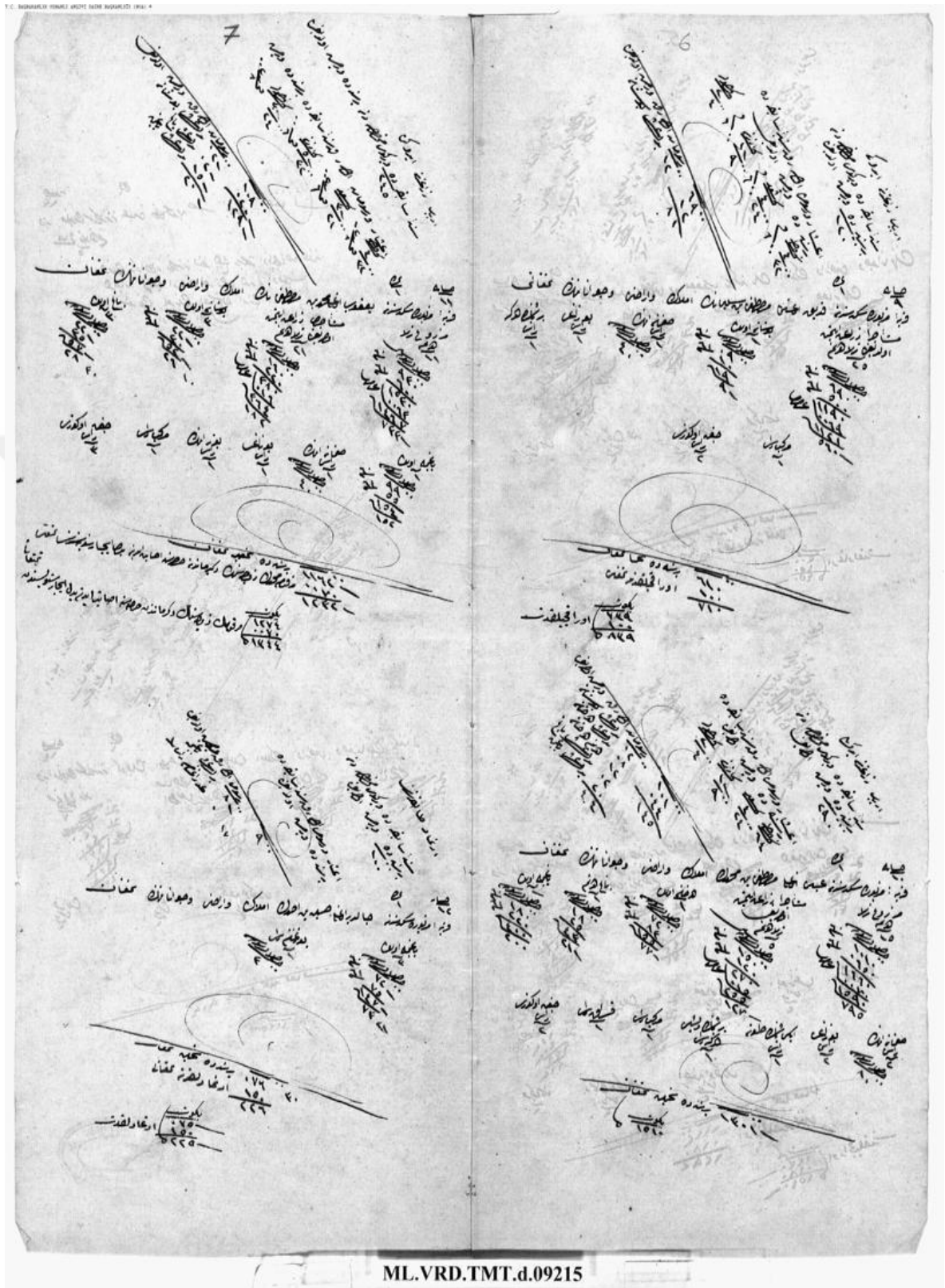

EKLER

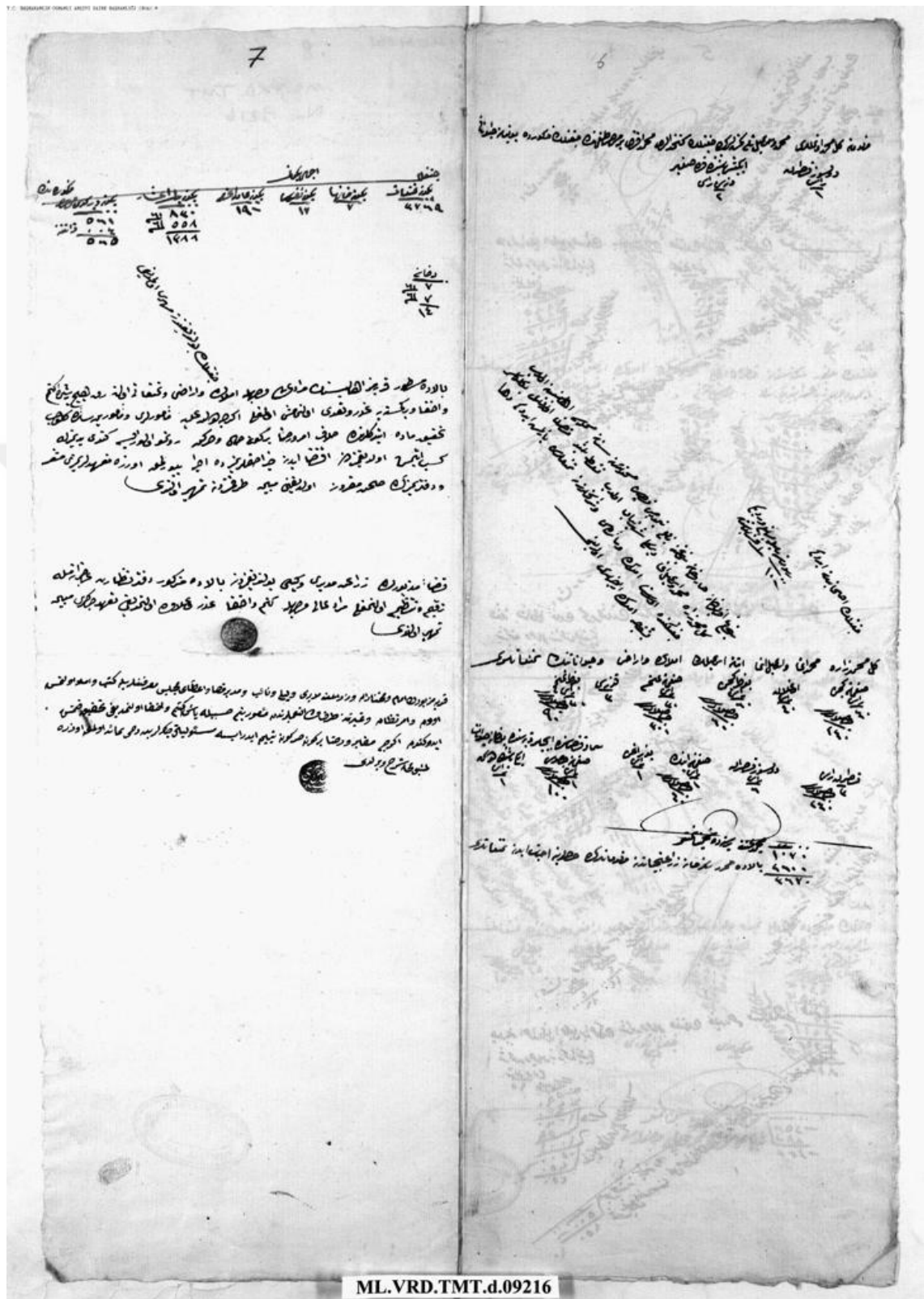
Ek- 1: Aksaz Köyü 09240 Numaralı Temettuat Defteri Örneği

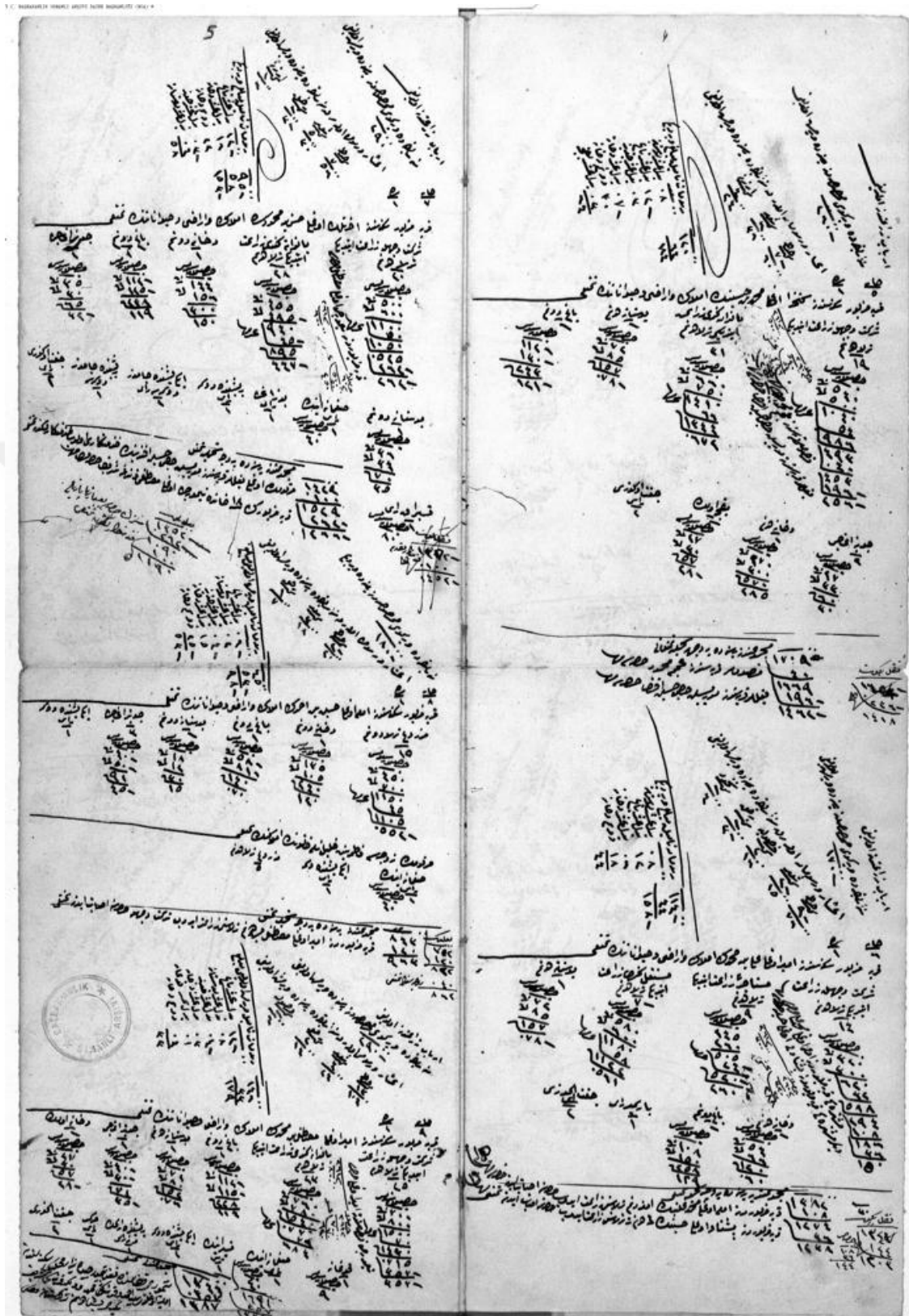
Ek- 2: Beciler Köyü 09215 Numaralı Temettuat Defteri Örneği

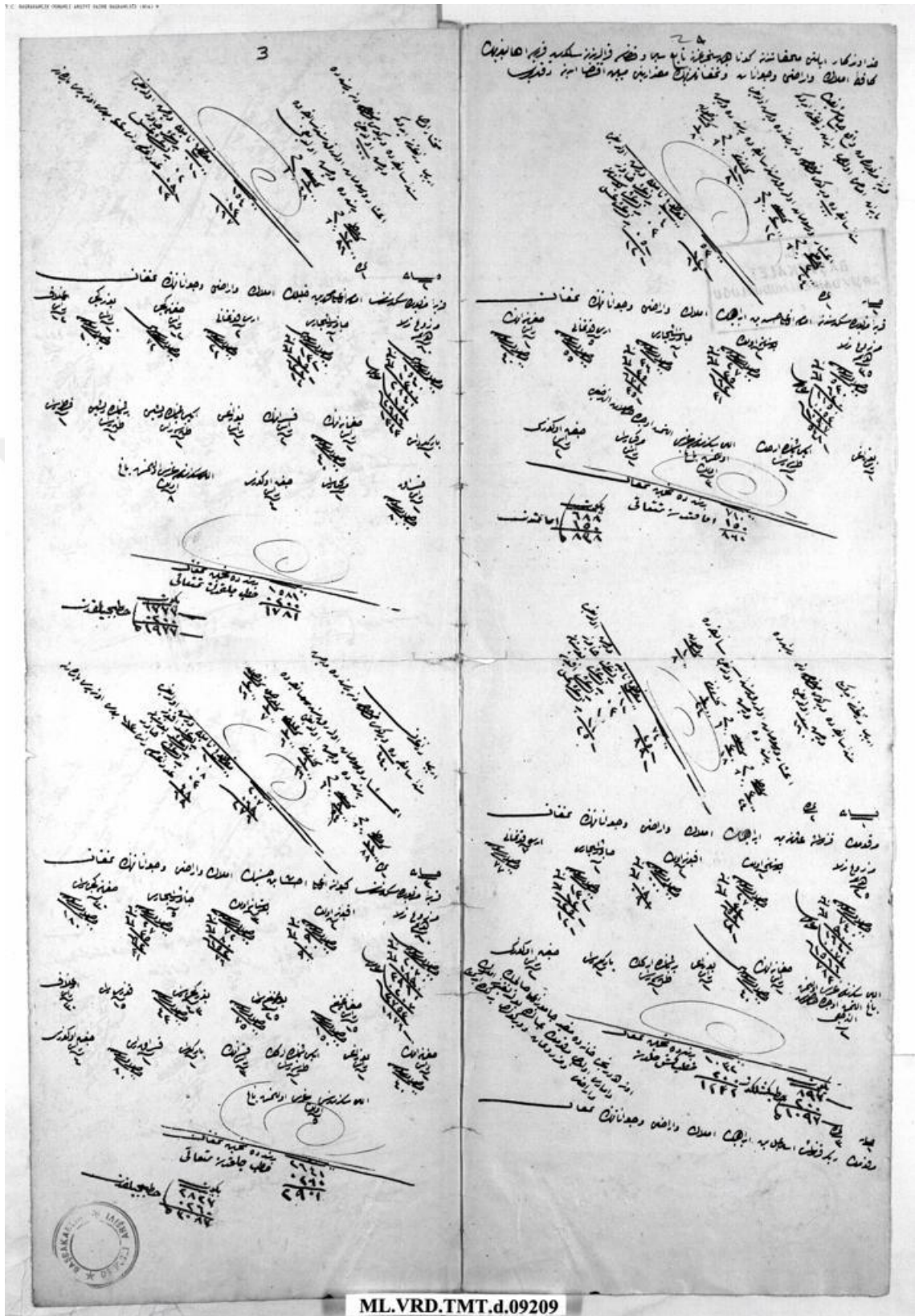
Ek- 3: Beğlikler Köyü 09216 Numaralı Temettuat Defteri Örneği

Ek- 4: İCİLER Köyü 09193 Numaralı Temettuat Defteri Örneği

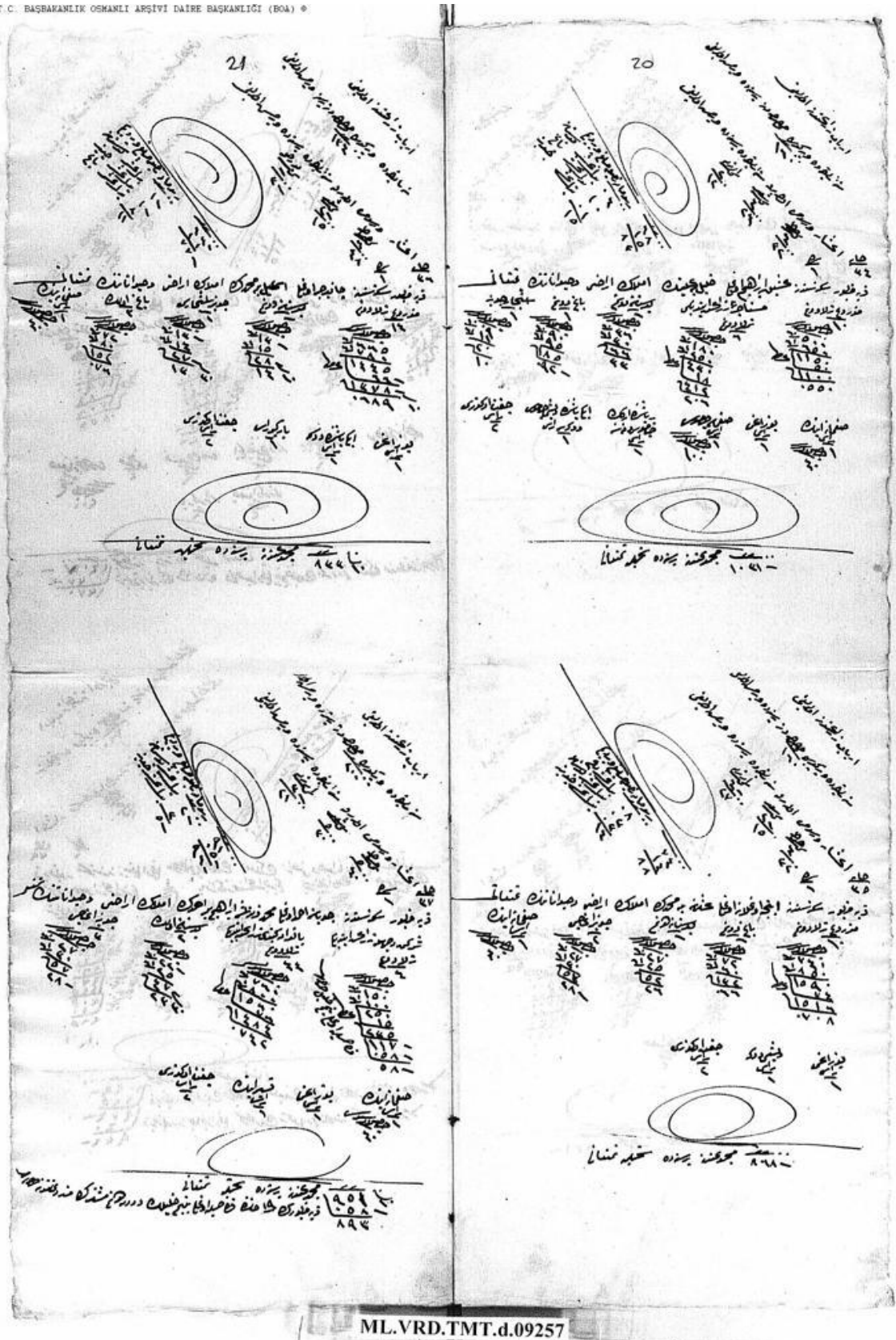

Ek- 5: Söğüt Köyü 09209 Numaralı Temettuat Defteri Örneği

Ek- 6: Yağlılar Köyü 09257 Numaralı Temettuat Defteri Örneği

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

KAYNAKÇA

- Adamaz, K. (2020). 49 numaralı tahrir defterine göre 1520’de Simav. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23, 381 – 407.
- Adıyeke, N. (2000). Temettuat sayımları ve bu sayımları düzenleyen nizamname örnekleri. *Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi ve Araştırma ve Uygulama Merkezi (OTAM) Dergisi*, 11, 769 – 807.
- Akan, V. (2002). *Kütahya Sancağı’nda Gediz kazası 1261 tarih ve 7862 numaralı temettuat defterleri transkripsiyonu ve edisyon kritiği* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.
- Akçura, Y. (1940). *Osmanlı Devleti’nin dağılma devri* (1. Basım). Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Akgündüz, A. ve Öztürk, S. (2000). *Darende temettuat defterleri*. (Cilt: I), İstanbul: Esseyid Osman Hulusi Efendi Vakfı Yayınları.
- Albayrak, R. (1997). *Simav Türkleri ve Osmanlı döneminde Simav* (1. Basım). Ankara: Özel Yayınevi.
- Algan, E. ve Ongar, İ. (1991). *Kral Midas’ın ülkesi Frigya* (1. Basım). Eskişehir: Esbank Kültür Yayınları.
- Alper, E. R. (1956). *Yeşil Simav* (1. Basım). İstanbul: İnkılap Yayınevi.
- Armaoğlu, F. (1997). *19. yüzyıl siyasi tarihi (1789 – 1914)* (1. Basım). Ankara: Kronik Yayıncılık.
- Aydın, L. (2001). *Kütahya Sancağı 1261 (1845) tarih ve 8767 – 8768 – 8769 – 8770 – 8771 numaralı temettuat defterleri transkripsiyonu* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.
- Aydın, M. (2016). Avarız defterlerine göre XVII. yüzyılda Kütahya. *Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 48, 198 – 232.
- (2016). XVII. yüzyılda Gediz’in sosyo-ekonomik yapısı. *Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(12), 125-153.
- (2016). XVII. yüzyılda Gediz’in sosyo-ekonomik yapısı. *Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(12), 125-153.

- Ballı, M. (2010). *1845 (H. 1261) tarihli temettuat defterlerine göre Hüdavendigâr Eyaleti Kütahya Kazası Armudili Nahiyesine bağlı Sobran, Evran, Bayad, Ulu, Karacaviran, İnli Köylerinin iktisâdi ve içtimai durumu* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.
- Barkan, Ö. L. (1948). Tahrir defterlerinin istatistik vesikaları hakkında bir araştırma (1. Basım). Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- (1953). Tarihi demografi araştırmaları ve Osmanlı tarihi. *Türkiyat Mecmuası*, 10, 1-26.
- (1997). Osmanlı Devletinde öşür. *İslam Araştırmaları Dergisi*, 9, 485-488.
- Batur, A., Dadaş, C. ve Mete, Z. (2002). *Osmanlı arşiv belgelerinde Kütahya'da sosyal hayat* (1. Basım). Kütahya: Kütahya Belediyesi Yayınları.
- Bayartan, M. (2009). Osmanlıdan günümüze Kütahya şehrinin yapı taşları: Mahalleler. *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü Coğrafya Dergisi*, 18, 57-70.
- Baykal, Ş. (1966). *İşte Simav* (1. Basım). Kütahya: Çamlıca Yayınları.
- Baykara, T. (1990). *Anadolu'nun Selçuklular devrindeki sosyal ve iktisadi tarihi üzerinde araştırmalar* (1. Basım). İzmir: Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- Belen, F. (1999). *Büyük Türk zaferi (Afyon'dan İzmir'e kadar)* (1. Basım). İstanbul: Cumhuriyet Gazetesi Yayınları.
- Bozyiğit, Y. (2000). *Simav'da Ahilik ve Ahiler* (1. Basım). Kütahya: Erkam Matbaası.
- (2000a). *Simav'da Medreseler ve Müderrisleri* (1. Basım). Kütahya: Erkam Matbaası.
- (2001). *Simav'ın manevi mimarları* (1. Basım). Kütahya: Erkam Matbaası.
- Cansever, T. (2010). *Osmanlı şehri* (1. Basım). İstanbul: Timaş Yayınları.
- Cebesoy, A. F. (2005). *Bilinmeyen hatıralar* (1. Basım). İstanbul: Temel Yayınları.

- Cırık, B. (2007). *1845 (H. 1261) Tarihli temettuat defterlerine göre Hüdavendigâr Eyaleti Kütahya Kazası Armudili Nahiyesine bağlı Seyeli, Aşk – ı Kara, Ürünli, Bayramşah, Söğüt, Serviran ve Sökman Köylerinin iktisâdi ve içtimai durumu* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.
- Cihan, A. (1999). Osmanlı Medreselerinde sosyal hayat. *Osmanlı Ansiklopedisi*. (Cilt: 4), İstanbul: Yeni Türkiye Yayınları.
- Cin, H. (1992). *Osmanlı toprak düzeni ve bu düzenin bozulması* (1. Basım). Konya: Selçuk Üniversitesi Yayınları.
- Çadircı, M. (1970). Türkiye’de muhtarlık teşkilatının kurulması üzerine bir inceleme. *Belleten Dergisi*, 34(134), 409 – 415.
- (1989). *Tanzimat’ın uygulanmasında karşılaşılan bazı güçlükler* (1. Basım). Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- (1997). *Tanzimat döneminde Anadolu kentlerinin sosyal ve ekonomik yapıları* (1. Basım). Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Çakır, C. (2001). *Tanzimat döneminde Osmanlı maliyesi* (1. Basım). İstanbul: Küre Yayınları.
- Çataltepe, S. (1997). *19. yüzyıl başlarında Avrupa dengesi ve Nizam – ı Cedit Ordusu* (1. Basım). İstanbul: Göçebe Yayınları.
- Çerkes, E. (1998). *Anılarım* (1. Basım). İstanbul: Berfin Yayınları.
- Çetin, T. (2003). *1845 (H. 1261) tarihli temettuat defterlerine göre Kütahya Şehri Polat Bey, Efendi Bala, Ahi Mustafa, Cedit, Kadışeyh ve Sehreküstü Mahallerinin iktisadi ve içtimai durumu* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.
- Darkot, B. (1997). Simav. *İslam Araştırmaları Dergisi*, 10, 448-450.
- Demir, İ. (1999). Temettuat defterlerinin önemi ve hazırlanış sebepleri. *Osmanlı Ansiklopedisi*. (Cilt: 5). İstanbul: Yeni Türkiye Yayınları.

- Demir, K. (2016). *M. 1844 – 1845 (H. 1260 – 1261) tarihli 8400, 8401, 8402, 8403 numaralı temettuat defterlerine göre Hüdavendigâr Eyaleti Kepsut Kazası köylerinin sosyal ve ekonomik durumu* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Demir, M. (1999). Türkiye Selçuklularında yerleşim yapısı. *Türkler Ansiklopedisi*. (Cilt: 6), İstanbul Türk Dünyası Vakfı Yayınları.
- Demlikoğlu, U. (2007). *1845 (H. 1261) tarihli temettuat defterlerine göre Hüdavendigâr Eyaleti Bursa Sancağı Domaniç Kazasına bağlı Bozbelen, Durabey, Hisar, Çok, Iıcaksu, Domur, Bükerler, Çiftlik, Çarşamba köylerinin iktisâdi ve içtimaî durumu* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.
- Devellioğlu, F. (1998). *Osmanlıca – Türkçe ansiklopedik lûgat* (1. Basım). Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları.
- Doğan, M. (2005). *Bolu eyaleti Gerede Kazası 1261 (1845) tarih ve 3616, 3634, 3635, 3638, 3645 numaralı temettuat defterleri transkripsiyonu* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.
- Eke, B. (1987). Bir sosyal sınıf belirleyicisi olarak meslek faktörü. *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 43(1-4), 377-401.
- Elibol, N. (2007). Osmanlı İmparatorluğu'nda nüfus meselesi ve demografi araştırmaları. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 12(2), 135-160.
- Er, T. (1988). *Simav ilçesi ve çevresi yaren teşkilatı* (1. Basım). Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Ergin, O. N. (1936). *Türkiye'de şehirciliğin tarihi inkişafı* (1. Basım). İstanbul: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları.
- Genç, M. (2000). *Osmanlı İmparatorluğunda devlet ve ekonomi* (1. Basım). İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Grahmann, A. (1997). Öşür. *İslam Araştırmaları Dergisi*, 9, 482-485.

- Güler, K. (2001, 15 Ekim). *Evliya Çelebi'nin gözüyle Kütahya*. Erişim Adresi: https://turkoloji.cu.edu.tr/pdf/kadir_guler_evliya_celebi_kutahya.pdf.
- Gülten, S. (2010). XVI. yüzyılda Kütahya Sancağı'nda Yörükler. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 28, 171-194.
- Güran, T. (1998). *19. yüzyıl Osmanlı tarımı üzerine araştırmalar* (1. Basım). İstanbul: Eren Yayıncılık.
- (2000). *19. yüzyılda temettuat tahrirleri Osmanlı Devletinde bilgi ve istatistik* (1. Basım). Ankara: Devlet İstatistik Enstitüsü (DİE) Yayınları.
- Gürırmak, A. (1989). *Tarihte Simav* (1. Basım). İzmir: Mey Basımevi.
- Halaçoğlu, Y. (1983). *Osmanlılarda vakıf müessesesi* (1. Basım). Ankara: Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları.
- Işık, M. T. (2008). *Hüdavendigâr Eyaleti Bursa Sancağı Domaniç Kazası 1261 (1845) Tarih ve 7712, 7714, 7719, 7725, 7731, 7732 numaralı temettuat defterleri transkripsiyonu* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.
- İnalcık, H. (1996). *Osmanlı İmparatorluğu - toplum ve ekonomi* (1. Basım). İstanbul: Eren Yayıncılık.
- (2009). *Devlet – i Aliye klasik dönem Osmanlı İmparatorluğu araştırmaları* (1. Basım). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Jorga, N. (2005). *Osmanlı İmparatorluğu tarihi*. (Cilt: II), (Epçeli, N. Çev.), İstanbul: Yeditepe Yayınevi.
- Kaplan, S. (2017). *1844 – 1845 temettuat defterlerine göre Karapınar Köylerinin sosyo – ekonomik yapısı* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Kara, M. (1990). *Bursa'da tarikatlar ve tekkeler* (1. Basım). Bursa: Uludağ Üniversitesi Yayınları.
- Karal, E. Z. (1995). *Osmanlı tarihi* (5. Basım). Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Karpat, K. H. (1985). *Ottoman population: 1830 – 1914* (1st ed.). London: The Univesity of Wisconsin Press.

- Kartal, İ. (2006). *1845 (H. 1261) tarihli temettuat defterlerine göre Hüdavendigar Eyaleti dâhilinde Kütahya Sancağına tabi Tavşanlı Nahiyesine bağlı Kuruçay, Çardaklı ve Bey Kariyelerinin transkripsiyon ve edisyon kritiği* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.
- Kaygısız, A. (2001). *Kütahya Sancağı 1261 (1845) tarih ve 8772 – 8773 – 8774 – 8775 – 8776 numaralı temettuat defterleri transkripsiyonu* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.
- Kaynar, R. (1985). *Mustafa Reşit Paşa ve Tanzimat* (1. Basım). Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Kazıcı, Z. (1997). *Osmanlılarda vergi sistemi* (1. Basım). İstanbul: Şamil Yayınları.
- , (1999). Osmanlı eğitim ve öğretim sisteminde genel medreseler. *Osmanlı Ansiklopedisi*. (Cilt: 4), İstanbul: Yeni Türkiye Yayınları.
- Kocaman, M. (2006). *1845 tarihli temettuat defterine göre Hüdavendigar Eyaleti Kütahya Kazası Tavşanlı Nahiyesine bağlı Maymul, Tepecik ve Kara Köylerinin içtimai ve iktisadi durumu* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.
- Köksal, O. (2006). *XIX. yüzyılda bir Osmanlı Ordugâh Kasabası Sumnu* (1. Basım). Ankara: Araştırma Yayınları.
- Köprülü, F. (1959). *Osmanlı Devletinin kuruluşu* (1. Basım). Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Küpeli, F. (2007). *1845 yılı temettuat defterlerine göre Simav Kazasının merkezi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Kütahya İl Yıllığı. (2002). Kütahya: Kütahya Belediyesi Yayınları.
- Kütükoglu, M. S. (1995). Osmanlı sosyal ve iktisadi tarihi kaynaklarından temettü defterleri. *Belleten Dergisi*, 59(225), 395-418.
- McGowan, B. (2010). *Economic life in ottoman europe taxation trade and the struggle for Land 1600 – 1800* (1st ed.). Cambridge: Cambridge University Press.

- Merçil, E. (1993). *Müslüman Türk devletleri tarihi* (1. Basım). Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Müneccimbaşı Ahmet Dede. (1996). *Müneccimbaşı tarihi*. (Cilt: I), (Erünsal, İ. Tercüman). Ankara: Tercüman Gazetesi Yayınları.
- Ocak, A. Y. (1978). Zaviyeler. *Vakıflar Dergisi*, 12, 250-261.
- Oğuz, M. K. (2013). *Temettuat defterlerine göre Lâpseki Kazasının sosyo – ekonomik yapısı (1844 – 1845)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Ortaylı, İ. (1976). Osmanlı Kadısının taşra yönetimindeki rolü üzerine. *Amme İdaresi Dergisi*, 9(1), 95 – 107.
- (2000). *Tanzimat'tan sonra mahalli idareler* (1. Basım). İstanbul: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- (2002). *İmparatorluğun en uzun yüzyılı* (1. Basım). İstanbul: İletişim Yayınları.
- (2008). *Türkiye teşkilat ve idare tarihi* (1. Basım). Ankara: Cedit Neşriyat.
- Öner, E. (2005). *Osmanlı İmparatorluğu ve cumhuriyet döneminde mali idare* (1. Basım). Ankara: T.C. Maliye Bakanlığı APK Kurulu Başkanlığı Yayınları.
- Öz, M. (1997). *Osmanlı'da çözülme ve gelenekçi yorumları* (1. Basım). İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Özalp, R. (1984). *Simav Camileri ve Hayratı İmar Derneği* (1. Basım). Ankara: Yenigün Matbaası.
- Özkaya, Y. (1985). *XVIII. yüzyılda Osmanlı kurumları ve Osmanlı toplum yaşantısı* (1. Basım). Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Öztürk, M. (2005). *1845 (H.1261) tarihli temettuat defterlerine göre Kütahya Şehri Dibek, Pirlar, Aşağıaba, Kale – i Sagir, Kadışeyh, Lâlâ Hüseyin Paşa Mahallelerinin transkripsiyonu ve edisyon kritiği* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.
- Öztürk, S. (2003). Türkiye'de temettuat çalışmaları (1. Basım). *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, 1(1), 287-304
- Pakalın, M. Z. (1993). *Osmanlı tarih deyimleri ve terimleri sözlüğü*. (Cilt: III), İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) Yayınları.

- Pala, C. ve Erdoğan, E. (1991). *Doğası tarihi ve folkloruyla Simav* (1. Basım). Ankara: Simav İlçesi Halk Eğitimi Derneği Yayınları.
- Pamuk, Ş. (2000). *Osmanlı İmparatorluğunda paranın tarihi* (1. Basım). İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- , (2005). *Osmanlı-Türkiye iktisadi tarihi (1453 – 1914)* (1. Basım). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Pekbaş, Y. (2014). *1261/1845 tarihli temettuat defterlerine göre Kütahya Livası Dağardı Kazasının Doğrek, Balı, Karışehir, Aydınlar ve Çıvgalar köylerinin sosyal ve iktisadi yapısı* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Sayın, A. V. (1999). *Tekâlif – i Kavaidi (Osmanlı vergi sistemi)* (1. Basım). Ankara: T.C. Maliye Bakanlığı Araştırma Planlama ve Koordinasyon (APK) Kurulu Başkanlığı Yayınları.
- Serin, M. (1998). *Osmanlı arşivinde bulunan temettuat defterleri* (1. Basım). Ankara: T.C. Başbakanlık Yayınları.
- Sevim, A. ve Merçil, E. (1995). *Selçuklu Devletleri tarihi* (1. Basım). Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Sevinç, M. R., Davran, M. K. ve Sevinç, G. (2016). Osmanlı İmparatorluğu'ndan günümüze kırsal alanda uygulanan eğitim politikaları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(56), 253-272.
- Shaw, J. S. (2004). *Osmanlı İmparatorluğu ve modern Türkiye* (Harmancı, M. Çev). (Cilt: II). İstanbul: E Yayınları.
- Şener, A. (1989). *Osmanlı mali düşüncesinin çağdaşlaşması* (1. Basım). Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Texier, C. (2002). *Küçük Asya* (Suat, A. Çev). (Cilt: II). Ankara: T.C. Başbakanlık Enformasyon ve Dokümantasyon Hizmetleri Daire Başkanlığı Yayınları.
- Tulay, A. S. (1981 – 1982). *Kütahya arkeolojisi* (1. Basım). İstanbul: Formül Matbaası.
- Türkay, C. (2000). Osmanlı İmparatorluğunda vergi. *Belgelerle Türk Tarih Dergisi*, 40, 54-67.
- Umar, B. (1982). *Phrygia* (1. Basım). İstanbul: Ak Yayınları.

- Uzunçarşılı, İ. H. (1932). *Bizans ve Selçukilerle Germiyan ve Osmanogulları zamanında Kütahya şehri* (1. Basım). İstanbul: İstanbul Devlet Matbaası.
- (1988). *Anadolu Beylikleri ve Akkoyunlu, Karakoyunlu Devletleri* (1. Basım). Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Ünal, M. A. (1996). *Osmanlı tarihi üzerine makaleler – araştırmalar* (1. Basım). Isparta: Kardelen Yayınları.
- Varlık, M. Ç. (1974). *Germiyanogulları* (1. Basım). Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- (1980). *XVI. yüzyılda Kütahya sancağı* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- (1987). XVI. yüzyıl Osmanlı idari teşkilâtında Kütahya. *Türklük Araştırmaları Dergisi*, 2, 201-239.
- (1988). XVI. yüzyılda Kütahya sancağında yerleşme ve vergi nüfusu. *Belleten Dergisi*, 52, 143-167.
- (1991). Anadolu eyaleti. *Türk Diyanet Vakfı (TDV) İslâm Ansiklopedisi*. (Cilt: III). İstanbul: TDV Yayınları.
- (1996). Germiyanogulları. *TDV İslâm Ansiklopedisi* (Cilt: XIV). İstanbul: TDV Yayınları.
- (2002). Kütahya. *TDV İslâm Ansiklopedisi* (Cilt: XVI). Ankara: TDV Yayınları.
- Yediyıldız, B. (1983). *Sosyal bütünleşme açısından Türk vakıfları* (1. Basım). Ankara: Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları.
- Yıldız, H. (2004). *1845 (1261) temettuat defterlerine göre Konya Karapınar'ın (Sultaniye) mahallelerinin iktisadi ve içtimai durumu* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.
- Yıldız, H. D. (1981). *Kütahya'nın tarihçesi* (1. Basım). İstanbul: Formül Matbaası.
- Zıllıoğlu, M. (1969). *Evliya Çelebi Seyahatnamesi*. (Cilt: XIII), Ankara: Üçdal Nesriyat.
- (2011). *Günümüz Türkçesiyle Evliya Çelebi Seyahatnamesi*. (İ. Kahraman, Haz.), İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

DİZİN

-A-

Aile, ix, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 44, 45, 46
 Aksaz, v, vi, ix, x, xi, 1, 2, 36, 37, 38, 43, 44, 47, 48, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 91, 101, 102, 103, 104, 105, 122, 123, 124, 125, 126, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 158, 159, 160, 161, 173, 174, 176, 177, 179, 180, 182
 Arıcılık, viii, 174

-B-

Beciler, v, vi, ix, x, xi, 1, 2, 36, 37, 42, 43, 46, 47, 53, 57, 75, 76, 77, 79, 81, 97, 98, 99, 101, 118, 119, 120, 122, 136, 137, 138, 155, 156, 157, 158, 170, 171, 173, 174, 176, 178, 179, 180, 183
 Beylikler Çiftliği, v, ix, x, xi, 1, 2, 36, 42, 46, 53, 78, 79, 100, 101, 120, 121, 122, 157, 158, 172, 173, 174, 176, 178, 179, 180

-E-

Ekonomik, 4, 7, 29, 188, 190

-G-

Germiyanoğulları, vii, 6, 7, 8, 9, 13, 14, 16, 195

-H-

Hane, ix, x, 24, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 57, 58, 59, 60, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 82, 83, 84, 86, 87, 88, 89, 90, 92, 93, 94, 95, 97, 98, 100, 102, 103, 104, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 113, 114, 116, 117, 118, 119, 120, 122, 123, 124, 125, 127, 128, 129, 130, 131, 133, 134, 136, 137, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172
 Hayvancılık, viii, xi, 81, 122, 138, 173, 176

-İ-

İCİLER, v, ix, x, xi, 1, 2, 36, 37, 40, 43, 45, 47, 51, 57, 69, 70, 71, 72, 79, 81, 92, 93, 94, 97, 99, 101, 113, 114, 115, 122, 138, 149, 150, 151, 152, 158, 166, 167, 168, 173, 174, 176, 177, 179, 180

-K-

Kütahya, v, vii, 1, 2, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 23, 36, 79, 122, 138, 173, 174, 176, 179, 180,

188, 189, 190, 191, 192, 193, 194,
195, 196

-L-

Lakap, ix, 43

-M-

Meslek, ix, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 176,
191

-N-

Nüfus, ix, 36, 37, 191

-S-

Simav, v, vi, vii, 1, 2, 7, 8, 11, 12, 13,
14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 36, 56, 79,
80, 122, 138, 158, 173, 174, 176, 179,
180, 188, 189, 190, 191, 193, 194

Söğüt, v, ix, x, xi, 1, 2, 36, 37, 41, 43,
46, 47, 52, 57, 72, 73, 74, 75, 77, 79,
81, 94, 95, 96, 101, 116, 117, 118,
122, 133, 134, 135, 138, 152, 153,
154, 158, 168, 169, 173, 174, 176,
177, 179, 180, 186, 189

-T-

Temettuat, v, vi, vii, xii, 1, 2, 3, 9, 10,
17, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30,
31, 32, 33, 36, 37, 38, 43, 44, 47, 56,
62, 75, 81, 86, 106, 112, 115, 118,
120, 121, 173, 176, 179, 182, 183,
184, 185, 186, 187, 188, 189, 190,
191, 192, 193, 194, 196

-V-

Vergi, v, 24, 29, 33, 37, 177, 178, 192,
194, 195

-Y-

Yağlılar, v, ix, x, xi, 1, 2, 36, 37, 39, 40,
43, 45, 47, 49, 50, 57, 63, 64, 65, 66,
67, 68, 69, 79, 81, 86, 87, 88, 89, 90,
91, 101, 106, 107, 108, 109, 110, 111,
122, 127, 128, 129, 130, 131, 132,
138, 143, 144, 145, 146, 147, 148,
149, 158, 162, 163, 164, 165, 173,
174, 176, 177, 179, 180, 187